

Kjære kunde,

Det gleder oss at du har valgt en bobil fra **HYMER**, og vi takker for den tillit du dermed viser vårt selskap.

Denne bruksanvisningen hjelper deg til å bli kjent med og bruke din bobilen. **Les og følg sikkerhetsanvisningene i kapittel 2.**

Henvend deg ved behov til en av våre **HYMER**-servicestasjoner. Disse verkstedene har medarbeidere som kjenner ditt kjøretøy og som står til disposisjon for deg. Vår oversikt over **HYMER**-servicestasjonene i Europa oppdateres regelmessig. Nyeste utgave får du hos vår kundeserviceavdeling eller din **HYMER**-forhandler.

I tillegg til bruksanvisningen gir vi deg også

- **en servicemappe med all informasjon om inspeksjonsintervaller og tetthetskontroller,**
- **separate bruksanvisninger for basiskjøretøyet og de ulike innebygde apparatene.**

Du vil sikkert ha mye glede av bobilen din. Vi ønsker deg god tur.

Du finner **HYMER GmbH & Co. KG** på Internett også, adressen er: <http://www.hymer.com>

Ditt **HYMER GmbH & Co. KG**

Følg alltid bruks- og betjeningsanvisningen fra chassisets produsent.

Begrepene som er brukt for vektangivelsene i denne bruksanvisningen er forklart i detalj en gang til på slutten av bruksanvisningen (juridiske merknader til vektrelaterte opplysninger). På hjemmesiden vår under "Vektinformasjon" på www.hymer.com/de/en/weight-information finner du mer informasjon om vektangivelsene

Sjekkliste før igangsetting av kjøretøyet	7		
1 Innledning.....	9		
1.1 Generelt	10		
1.2 Miljøvernanvisninger.....	10		
2 Sikkerhet.....	13		
2.1 Brannvern	13		
2.1.1 Hvordan unngå brannfare.....	13		
2.1.2 Brannslukking	13		
2.1.3 Ved brann	13		
2.2 Generelt	13		
2.3 Trafikksikkerhet	14		
2.4 Kobling av tilhenger	16		
2.5 Gassanlegg	16		
2.5.1 Generelle råd.....	16		
2.5.2 Gassflasker.....	17		
2.6 Elektrisk anlegg	18		
2.7 Vannanlegg	18		
3 Før kjøring	19		
3.1 Første igangsetting.....	19		
3.2 Tilleggslast.....	19		
3.2.1 Begrep	20		
3.2.2 Beregning av tilleggslast.....	23		
3.2.3 Lastsikring og lastfordeling	24		
3.2.4 Bakre oppbevaringsrom	29		
3.3 Kobling av tilhenger	31		
3.4 Tilhengerkobling	32		
3.5 Stigtrinn.....	32		
3.5.1 Stigtrinn.....	33		
3.5.2 Stigtrinn førerdør	33		
3.6 Elektrisk oppvarmbar frontrute	33		
3.7 Multimedia-System (Mercedes).....	34		
3.8 TV-anlegg	34		
3.9 Vaskbeskyttelse.....	34		
3.10 Alarmanlegg Thitronik WiPro III.....	34		
3.11 Gassregulator	36		
3.12 Kjettinger.....	36		
3.13 Produsent-service for innebygde original-apparater og original-deler	37		
3.14 Trafikksikkerhet	37		
4 Under kjøring.....	39		
4.1 Kjøring	39		
4.2 Nedbruddshjelp ved kjøretøYTEKniske problemer	40		
4.3 Kjørehastighet	41		
4.4 Luftfjæring.....	41		
4.5 Brems	43		
4.6 Sikkerhetsbelter	43		
4.6.1 Generelt	43		
4.6.2 Riktig feste av sikkerhetsbeltet.....	43		
4.6.3 Sikkerhetsbeltepanel	44		
4.7 Barnesikringsystemer	44		
4.7.1 Barnesete	44		
4.7.2 Isofix festesystem for barnesete.....	47		
4.8 Førersete og passasjerete.....	47		
4.9 Setevarme	49		
4.10 Nakkestøtter (sittebenk)	49		
4.11 Setesokkel	50		
4.12 Ekstrasete.....	52		
4.13 Sitteplassforordning.....	53		
4.14 Elektrisk vindusheis	53		
4.15 Elektrisk justerbar og oppvarmet ytterspeil	54		
4.16 Blendingsfoldegardiner for fører- og passasjervindu.....	54		
4.17 Elektrisk blendingsgardin/elektrisk solskjerm for frontrute.....	55		
4.18 Forheng for førervindu, frontrute og passasjervindu.....	55		
4.19 Ryggekamera	55		
4.20 Motorlokk.....	56		
4.21 Påfylling av spylevæske	57		
4.22 Kontrollere oljenivå.....	57		
4.23 Fylle på drivstoff	57		
4.24 Ad-Blue®	58		
4.25 Slepning.....	59		
5 Oppstilling av bobilen	61		
5.1 Håndbremse	61		
5.2 Stigtrinn	61		
5.3 Oppkjøringsklosser.....	61		
5.4 Støttekloss.....	61		
5.5 Støtter.....	62		
5.5.1 Generelle råd.....	62		
5.5.2 Støttebein	62		
5.6 Hydrauliske støttebein	63		
5.7 230 V-tilkobling	67		
5.8 Kjøleskap.....	67		
5.9 Markise	68		
5.10 Markise, betjenes elektrisk (tilleggsutstyr)	70		
6 Å bo i bobil	73		
6.1 Dører	73		
6.1.1 Sentrallås.....	73		
6.1.2 RFID-brikke	74		
6.1.3 Elektrisk lukkehjelp.....	74		
6.1.4 Boenhetsdør, innvendig	75		
6.1.5 Førerdør, boenhetsdør, utvendig	75		
6.1.6 Førerdør, innvendig.....	76		
6.1.7 Garasjeport med sentrallås	76		
6.1.8 Myggnetting til boenhetsdør, uttrekkbart.....	77		
6.2 Utvendige luker.....	78		
6.2.1 Klaffelås, ellipseformet	79		
6.3 Lufting.....	79		

6.4	Vinduer	80	7.6	Gasstrykk-kontrollsystem DuoControl CS	124
6.4.1	Passasjervindu	81	7.7	Gassfilter	127
6.4.2	Vindu som kan åpnes utover med armer med automatisk låsing	81	7.8	Å bytte gassflaske	128
6.4.3	Taklukevindu med dreiearmer	83	8	Elektrisk anlegg	129
6.4.4	Blendingsfoldegardin og insektnettsjalusi	84	8.1	Generelle sikkerhetsanvisninger	129
6.4.5	Blendingsfoldegardiner for fører- og passasjervindu.....	85	8.2	Begrep	129
6.4.6	Blendingsfoldegardin for frontrute, fører- og passasjervindu.....	85	8.3	Bluetooth-tilkobling	130
6.4.7	Elektrisk blendingsgardin/elektrisk solskjerm for frontrute.....	86	8.4	12 V-spenning	131
6.5	Takluker	89	8.4.1	USB-stikkontakter.....	131
6.5.1	Sveivetakluke (KLAKU)	90	8.4.2	Startbatteri	132
6.5.2	Vippe-takluke	91	8.4.3	Boenhets-batteri (HYMER-Smart- Battery-System).....	132
6.5.3	Takluke med sveiveløfting	92	8.4.4	Energistatus til boenhets-batteri.....	136
6.5.4	Takluke med vifte (Omni-Vent).....	93	8.4.5	Senere montering av en vekselretter	137
6.6	Dreie seter	95	8.5	Strømsentral (EBL 402).....	138
6.7	Oppbevaringsrom	96	8.6	Panel (LT 98).....	141
6.7.1	Gulvoppbevaringsrom	96	8.6.1	Koble inn/ut 12 V-forsyning	141
6.8	Multifunktions-Buffer	97	8.6.2	Indikere batterispenning	142
6.9	Sikkerhetsbeltepanel	98	8.6.3	Visning av tankens fyllenivå	143
6.10	Bord	99	8.6.4	Alarmer	144
6.10.1	Hevebord med opplåsingsknapp.....	99	8.7	7"-panel	144
6.10.2	Bord med uttrekkbar bordplate.....	100	8.8	HYMER Connect-app.....	145
6.10.3	Bord med søylebordben	101	8.9	System Control Unit (SCU)	146
6.10.4	Anhengsbord med delbar støtteben ...	102	8.10	Vekselretter (MSI 1812T)	147
6.11	TV-anlegg	103	8.11	230 V-spenning	150
6.11.1	Flatskjermens plassering.....	103	8.11.1	230 V-tilkobling (CEE-stikkontakt).....	151
6.11.2	Satellittanlegg med automatisk antenneposisjonering (Oyster)	105	8.11.2	Kople til 230 V-forsyning	151
6.12	Belysning	106	8.12	Solaranlegg	153
6.12.1	Lys i førerhus.....	106	8.13	Sikringer	154
6.13	Senger	107	8.13.1	12 V-sikringer	154
6.13.1	Nedfellbar seng	107	8.13.2	Monteringssteder sikringer	154
6.13.2	Bakre seng (med flatskjerm som tilleggsutstyr)	109	8.13.3	230 V-sikring	158
6.13.3	Nedfellbar seng, elektrisk betjent	109	9	Innebygde apparater.....	159
6.13.4	Dobbelt seng bak.....	112	9.1	Generelt.....	159
6.13.5	Skjerm/sengehest.....	113	9.2	Varmeanlegg og varmtvannsbereder	159
6.13.6	Utvidelse, bakre seng	114	9.2.1	Riktig oppvarming.....	160
6.13.7	Liggeflateforlenger enkelt seng (XXL-senk) bak.....	115	9.2.2	Gass-varmlufts-varmeanlegg og varmtvannsbereder med digital betjeningsdel CP plus.....	161
6.13.8	Konvertering L-sittegruppe og enkeltsete til ekstraseng.....	116	9.2.3	Varmtvanns-varmeanlegg og varmtvannsbereder Alde	167
6.13.9	Konvertering langsgående benk og enkeltsete til ekstraseng.....	117	9.2.4	Varmtvannsoppvarming bakre oppbevaringsrom.....	174
7	Gassanlegg	119	9.2.5	Veggpipeline	175
7.1	Generelle råd.....	119	9.3	Klimaanlegg Truma Aventa.....	176
7.2	Gassflasker.....	120	9.3.1	Betjening og visning på apparatet.....	178
7.3	Gassavstengeventiler	121	9.4	Kontroll av Truma-apparater med en mobilenhet (tilleggsutstyr)	180
7.4	Ekstern gasstilkobling.....	122	9.5	Kokeplass	181
7.5	Gasskap	123	9.5.1	Gasskomfyr	182
			9.5.2	Gasskomfyr med induksjonskokeflate	183

9.5.3	Komfyr med gassgrill og gass-stekeovn	187	11.10	Stell ved bruk av kjøretøyet om vinteren	223
9.5.4	Gass-stekeovn (Dometic)	190	11.11	Lagring	224
9.6	Kjøleskap	191	11.11.1	Midlertidig lagring	224
9.6.1	Viktige anvisninger	191	11.11.2	Anbefaling ved lengre stillstans for bobiler (Mercedes-Benz)	224
9.6.2	Kjøleskapets luftegitter	193	11.11.3	Lagring generelt / vinterlagring	224
9.6.3	Dometic-automatikk 10.5	194	11.11.4	Aktiver hvilemodusen til kjøretøyet	227
10	Sanitæranlegg	197	11.11.5	Igangsetting av kjøretøyet etter midlertidig lagring eller etter overvintring	228
10.1	Vannforsyning, generelt	197	11.12	Parker kjøretøyet	229
10.2	Vannanlegg	198	12	Kundeservice og vedlikehold	231
10.2.1	Vanntank	198	12.1	Service- og distribusjonspartnere	231
10.2.2	Påfylling av vannanlegget	198	12.2	Lovlige kontroller	231
10.2.3	Etterfyll med vann	200	12.3	Inspeksjonsarbeider	232
10.2.4	Redusere vannmengden for kjøring ...	201	12.4	Vedlikeholdsarbeid	232
10.2.5	Tappe vann (dreihåndtak for sikkerhetsavløp)	201	12.5	Smør bakakselen	232
10.2.6	Tømme vannanlegg	201	12.6	Bytte gassfilterets filterpute	233
10.3	Vannfilter (valgfritt)	202	12.7	Varmtvanns-varmeanlegg Alde	233
10.4	Spillvannstank	203	12.7.1	Skifte ut varmevæske	234
10.5	Bad	205	12.7.2	Kontroll av væsknivået	234
10.6	Toalett	205	12.7.3	Etterfylling av varmevæske	234
10.6.1	Svingbart toalett	206	12.7.4	Utlufting av varmeanlegget	235
10.6.2	Tøm toalett-kassetten	207	12.8	Kokeplass/stekeovn/kjøleskap	235
10.6.3	Elektrisk ventilasjonssystem	208	12.8.1	Kjøleskap	235
10.6.4	Vinterdrift	209	12.9	Skifte vindusviskerblad	236
10.6.5	Midlertidig lagring	209	12.10	Utskiftning av lyspærer, utvendig	237
10.7	Monteringssteder	210	12.10.1	Belysning front	238
11	Stell	211	12.10.2	Belysning bak	241
11.1	Generelt	211	12.10.3	Belysning side	242
11.2	Utvendig stell	211	12.10.4	Lyspæretyper for utelys	242
11.2.1	Vaske med høytrykksspyler	211	12.11	Belysning i boenheten	243
11.2.2	Vaske kjøretøyet	212	12.12	Luftfjæring	244
11.2.3	Vindusruter av akrylglass	212	12.13	Elektrisk ventilasjonssystem	244
11.2.4	Deler i glassfiberforsterket plast (GRP)	213	12.14	Reservedeler	244
11.2.5	Undergulv	213	12.15	Typeskilt kjøretøy	245
11.2.6	Motorrom	213	12.16	Typeskilt Chassis	245
11.2.7	Vindusspyleranlegg og vindusvisker ..	214	12.17	Varsel- og henvisningsklistremerker ..	246
11.2.8	Klimaanlegg	215	12.18	Reservenøkkel	246
11.2.9	Stigtrinn	215	13	Hjul og dekk	247
11.3	Innvendig stell	216	13.1	Generelt	247
11.4	Veggbelegg, innvendig (Renolit)	217	13.2	Dekkutvalg	248
11.5	Kjøkkeninnredning	217	13.3	Betegnelser på dekket	248
11.5.1	Generelle vedlikeholdsanvisninger	217	13.4	Håndtering av dekkene	249
11.5.2	Kjøleskap	218	13.5	Reservehjul	249
11.6	Overflater i rustfritt stål	218	13.6	Nødsett	249
11.7	Mineralmateriale-overflater	219	13.7	Hjulbytte	250
11.8	Puter	219	13.7.1	Generelle råd	250
11.9	Vannanlegg	221	13.7.2	Tiltrekningsmoment	251
11.9.1	Rengjør vanntanken	221	13.7.3	Bytte hjul	251
11.9.2	Rengjøre vannledninger	222	13.7.4	Bytte hjul med alufelger	252
11.9.3	Desinfisere vannanlegget	222	13.8	Dekktrykk	253
11.9.4	Rengjør spillvannstanken	223			

14	Feillokalisering..... 255	15	Tilleggsutstyr 267
14.1	Bremseanlegg 255	15.1	Vekt og tilleggsutstyr 267
14.2	Luftfjæring..... 255	16	Tekniske data 269
14.3	Elektrisk anlegg 255	16.1	Tekniske data 269
14.4	Vekselretter 257	16.2	Dimensjoner og tillatt antall personer 269
14.5	Gassanlegg 258	17	Merknader for service-partnere 271
14.6	Kokeplass 258	18	Juridisk informasjon om vektrelatert informasjon 273
14.7	Varmeanlegg/varmtvannsbereder 258	Stikkord 277	
14.7.1	Varmeanlegg/varmtvannsbereder med digitalt betjeningsdel CP plus 259		
14.7.2	Varmeanlegg/varmtvannsbereder Alde..... 260		
14.8	Klimaanlegg..... 261		
14.9	Kjøleskap..... 261		
14.9.1	Generelt..... 261		
14.9.2	Dometic-automatikk 10.5..... 262		
14.10	Vannforsyning..... 264		
14.11	Karosseri 265		

Før kjøretøyet tas i bruk første gang, må du legge merke til følgende anvisninger:

- ▶ Trekk til hjulmuttere/hjulskruer etter 50 km.
- ▶ Les bruksanvisningen for å unngå skader på personer og utstyr.

Før hver igangsetting av kjøretøyet, må du legge merke til følgende anvisninger:

- ▶ **Kontroller trykket i dekkene.**
Se avsnittet Dekktrykk.
- ▶ **Last kjøretøyet riktig. Ta hensyn til teknisk tillatt totalvekt.**
Se avsnittet Last.
- ▶ **Lad batteriene helt opp før hver tur.**
Se avsnittene Starterbatteri og Boenhets-batteri.
- ▶ **Ved utetemperaturer under 0 °C må kjøretøyet varmes opp før vannanlegget fylles.**
Se avsnittet Vannforsyning/Påfylling av vanntanken.
- ▶ **Gassflasker skal bare transporteres godt sikret i gasskapene.**
- ▶ **De automatiske luftesystemet må ikke tildekkes.**
Se avsnittene Takluker og Lufthing.
- ▶ **Før det fylles drivstoff skal de gassdrevne innebygde apparatene slås av.**

Følg følgende anvisninger ved frostfare:

- ▶ **Varm alltid opp kjøretøyet hvis det er fare for frost.**
Se avsnittet Varmeanlegg.
- ▶ **Når kjøretøyet ikke benyttes ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Slik unngår man frostskaader på innebygde apparater i kjøretøyet.**
Se avsnittet Tømming av vannanlegget.

Vennligst les bruksanvisningen før første start!

Bruksanvisningen skal alltid ligge i kjøretøyet. Sørg for at alle brukere gjøres kjent med sikkerhetsbestemmelsene.

- ▶ Fare for personskader dersom dette tegnet ignoreres.

- ▶ Fare for skader på eller i kjøretøyet dersom dette tegnet ignoreres.

- ▶ Dette tegnet viser til anbefalinger eller spesielle forhold.

- ▶ Dette tegnet viser til miljøvennlig opptreden.

Denne bruksanvisningen inneholder avsnitt hvor modellavhengig utstyr eller tilleggsutstyr er beskrevet. Disse avsnittene er ikke spesielt merket. Det kan hende at ditt kjøretøy ikke er utstyrt med dette tilleggsutstyret. Utstyret i kjøretøyet kan derfor avvike fra enkelte bilder og beskrivelser.

På den annen side kan ditt kjøretøy være utstyrt med mer tilleggsutstyr, som ikke er beskrevet i denne bruksanvisningen.

Tilleggsutstyret beskrives når du trenger en forklaring.

Se de separat vedlagte bruksanvisningene.

- ▶ Angivelsene "høyre", "venstre", "foran", "bak" refererer alltid til kjøretøyet sett i kjøreretningen.
- ▶ Alle mål- og vektangivelser er "circa"-verdier.

Oppstår det skader på kjøretøyet som følge av at anvisningene i denne bruksanvisningen ikke overholdes, bortfaller garantiansvaret.

Våre kjøretøyer utvikles stadig videre. Vi ber om forståelse for at vi tar forbehold om endringer vedr. form, utstyr og teknikk. Av denne grunn kan det ikke stilles krav overfor produsenten på bakgrunn av bruksanvisningen. Bruksanvisningen beskriver det utstyr som var kjent og i bruk på trykkingstidspunktet.

Opptrykk, oversettelse og kopiering er ikke tillatt uten skriftlig tillatelse fra produsenten.

1.1 Generelt

Kjøretøyet er konstruert på grunnlag av nyeste tekniske standard og anerkjente sikkerhetstekniske regler. Likevel kan personer eller kjøretøyet bli skadet hvis sikkerhetsanvisningene i denne bruksanvisningen ikke overholdes.

Før første igangsetting, sørg for at kjøretøyet er utrustet med lovlig påkrevet utstyr (f.eks. førstehjelpsskrin, refleksevest, varseltrekant osv.). Ved utenlandsreiser må de gjeldende regler for utrustningen overholdes.

Kjøretøyet må kun brukes i teknisk feilfri tilstand. Følg bruksanvisningen.

Feil som kan redusere passasjerenes og kjøretøyets sikkerhet, må straks repareres av fagfolk. For å unngå ytterligere skader må brukeren overhold sin plikt til å redusere skadeomfanget når det foreligger feil.

Bremse- og gassanlegget til kjøretøyet må kun kontrolleres og repareres av et autorisert fagverksted.

Forandringer på karosseriet må kun utføres med tillatelse fra produsenten.

Kjøretøyet er bare beregnet til transport av personer. Det kan kun tas med bagasje og tilbehør inntil teknisk tillatt totalvekt.

Overhold de foreskrevde kontroll- og inspeksjonsfrister som produsenten har fastsatt.

1.2 Miljøvernansvisninger

- ▷ Vis hensyn til naturen.
- ▷ Prinsipielt gjelder følgende: Spillvann og avfall må ikke etterlates i renne- steiner eller i naturen.
- ▷ Samle spillvann om bord kun i spillvannstanken eller i nødstilfeller i eg- nede beholdere som er beregnet til dette.
- ▷ Tøm spillvannstanken og toalett-kassetten bare på anvist tømme- stasjon på campingplasser eller parkeringsplasser for bobiler. Følg lokale og kommunale anvisninger eller informer deg om videre deponerings- stasjoner.
- ▷ Tøm spillvannstanken så ofte som mulig, selv om spillvannstanken ikke er helt full (hygiene).
Når det er mulig bør man spyle spillvannstanken og evt. avløps- ledningen med rent vann ved hver tømning.
- ▷ La aldri toalett-kassetten bli for full. Tøm toalett-kassetten umiddelbart og senest når fyllenivåmåler lyser.
- ▷ Også på tur bør man kildesortere; glass, hermetikk, plastikk og våt søp- pel. Forhør deg om deponeringsmulighetene der du befinner deg. Tøm ikke søppelet ditt i søppelkassene på parkeringsplasser.
- ▷ Tøm avfallsbeholderne så ofte som mulig i containere som er beregnet til dette. På denne måten unngår man lukt og problematisk oppsamling av søppel om bord.
- ▷ Ikke la motoren gå unødig på tomgang. En kald motor frigjør miljøskade- lige stoffer når den går på tomgang. Motorens driftstemperatur oppnås raskest under kjøring.

- ▷ Bruk små doser av miljøvennlige og biologisk nedbrytbare kjemikalier til toalettet.
- ▷ Under lengre opphold i byer og kommuner bør du oppsøke de spesielle parkeringsplassene for bobiler. Lokale myndigheter gir informasjon om parkeringsmuligheter.
- ▷ Sørg for at oppstillingsplassen er ren når du forlater den.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du viktige sikkerhetsanvisninger. Sikkerhetsanvisningene beskytter personer og eiendeler.

2.1 Brannvern

2.1.1 Hvordan unngå brannfare

- ▶ Etterlat aldri barn alene i kjøretøyet.
- ▶ Hold brennbare materialer borte fra varme- og kokeapparater.
- ▶ Bruk aldri bærbare varme- eller kokeapparater.
- ▶ Kun autoriserte fagfolk skal endre det elektriske anlegget, gassanlegget eller innbyggingsapparatene.

2.1.2 Brannslukking

- ▶ Vennligst informer deg om de lands- og stedsspesifikke kravene til brannslukking som gjelder der du oppholder deg, og sørg for å ha det nødvendige utstyret tilgjengelig.

2.1.3 Ved brann

- ▶ Evakuer alle passasjerer.
- ▶ Slå av strømmen og koble kjøretøyet fra strømmettet.
- ▶ Lukk hovedventilen på gassflasken.
- ▶ Slå alarm og varsle brannvesenet.
- ▶ Slukk ilden, dersom dette er mulig uten fare.

- ▷ Gjør deg kjent med hvor nødutgangene befinner seg og hvordan de betjenes.
- ▷ Hold rømningsveiene frie.
- ▷ Les bruksanvisningen for brannslukkingsapparatet.

2.2 Generelt

- ▶ Ikke fest gjenstander til dobbeltgulvet i kjøretøyet. Ikke bor hull i dobbeltgulvet eller utfør andre operasjoner. Slike tiltak endrer kjøretøyets statikk og kan utgjøre fare for sikkerheten. Ved overtredelse er garantikrav ugyldige.
- ▶ Oksygenet i luften inne i kjøretøyet forbrukes av passasjerenes pusting og ved bruk av gassdrevne innebygde apparater. Derfor må den brukte luften stadig skiftes ut. Derfor er det montert inn luftesystemer i kjøretøyet (f.eks. takluker med automatisk luftesystem, takhettevifter eller gulvifter). Det automatiske luftesystemet må ikke blokkeres eller dekkes til, f.eks. med en vintermatte, verken fra innsiden eller utsiden. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv. Det er fare for kvelning på grunn av høynet CO₂-konsentrasjon.

- ▶ Oppbevaringsrom (bakre oppbevaringsrom) må ikke brukes som soveplass eller oppholdssted for mennesker eller dyr. Disse rommene er ikke mekanisk ventilert. Det er en kvelningsfare på grunn av surstoffmangel og oppvarmingsluft.
- ▶ Ta hensyn til dørenes høyde.

- ▷ For de innebygde apparatene (varmeanlegg, kokeplass, kjøleskap osv.) og for basiskjøretøyet (motor, bremses osv.) gjelder de respektive driftsinstruksjoner/bruksanvisninger. Disse må følges.
- ▷ Montering av tilbehør eller tilleggsutstyr kan forandre kjøretøyets dimensjoner, vekt og kjøreforhold. Deler må i enkelte tilfeller føres inn i vognkortet.
- ▷ Bruk kun felger og dekk som er tilpasset kjøretøyet. Se vognkortet for informasjon om tillatte dimensjoner på felger og dekk, eller spør hos autoriserte forhandlere og servicestasjoner.
- ▷ Dra alltid håndbremsen på ved parkering av kjøretøyet.
- ▷ Hvis teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet overskrider 4 t, må det ved parkering i stigninger eller hellinger brukes en støttekloss. Støtteklossen er standardutstyr for kjøretøyer med totalvekt på over 4 t.

- ▷ Steng alle dører, utvendige luker og vinduer når kjøretøyet forlates.
- ▷ Rettslig påkrevet utrustning (f.eks. førstehjelpsskrin, refleksevest, varsel trekant, osv.) må alltid være med. Ved utenlandsreiser gjelder de tilsvarende reglene i oppholdslandet.
- ▷ Kjøretøyet skal bare brukes i veitrafikk når føreren av kjøretøyet har gyldig førerkort for kjøretøyklassen.
- ▷ Ved salg av kjøretøyet må ny eier få den komplette bruksanvisningen for kjøretøyet og de innebygde apparatene.

2.3 Trafikksikkerhet

- ▶ Før start må det kontrolleres at signal- og lysanlegg, styring og bremsesystem fungerer.
- ▶ Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må bremse- og gassanlegg kontrolleres på fagverksted.
- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinnene er trukket helt inn.
- ▶ Før avreise må den nedfellbare sengen sikres.
- ▶ Før avreise skal blindinggardiner ved frontruten og på fører-/passasjersiden trekkes opp og låses.
- ▶ Før start skal samtlige seter dreies i kjøreretningen og blokkeres. Under kjøring skal de dreibare setene være låst i kjøreretningen.
- ▶ Før avreise må alle bevegelige deler og alle løse gjenstander lagres trygt.
- ▶ Før avreise må fjernsynsapparatet sikres.
- ▶ Før avreise skal du fjerne den løse vaskbeskyttelsen (hvis tilgjengelig) og oppbevare den sikkert i kjøkkenbenken eller i klesskapet.

- ▶ Under kjøring må passasjerene kun sitte på de foreskrevne sitteplassene (se kapittel 4). Se vognkortet for tillatt antall sitteplasser.
- ▶ Det er påbudt å bruke sikkerhetsbelte.
- ▶ Barn under 13 år som er kortere enn 150 cm skal sikres med et egnet og lovlig barnesikringssystem under kjøring.
- ▶ Plasser barnesikringssystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette. Vi anbefaler på det sterkeste å installere barnesikringssystemer fortrinnsvis i den andre seteraden.
- ▶ Bruk aldri bakovervendte barnesikringssystemer på et sete med aktivert kollisjonspute foran. Dette kan føre til død eller at barn blir alvorlig skadet.
- ▶ Basiskjøretøyet er et nyttekjøretøy (liten lastebil). Kjøremåten må tilpasses dette.
- ▶ I underkjøringer, tunneler eller liknende må du være oppmerksom på totalhøyden til kjøretøyet (inkludert taklast).
- ▶ Fjern snø og is fra taket før start.
- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 13.8).
- ▶ Ikke bruk varmeanlegget på bensinstasjoner. Eksplosjonsfare!
- ▶ Ikke bruk varmeanlegget i lukkede rom. Kvelningsfare!

- ▷ Fordel lasten jevnt i kjøretøyet før avreise (se kapittel 3).
- ▷ Ved lasting av kjøretøyet og ved senere lasting av f.eks. bagasje eller proviant, skal det tas hensyn til teknisk tillatt totalvekt og teknisk tillatt totalvekt på akslene (se vognkortet).
- ▷ Før avreise må alle innvendige dører, skillevegger som kan endres, skuffer og klaffer lukkes og eventuelt sikres. Fest sikringen på kjøleskapsdør.
- ▷ Før du starter kjøringen må du lukke vinduer og takluker.
- ▷ Steng og lås samtlige utvendige luker og klaffelåser før avreise.
- ▷ Før avreise må de eksterne støttene fjernes, og de innebygde støttene på kjøretøyet kjøres inn.
- ▷ Plasser antennen i parkeringsstilling før du begynner å kjøre.
- ▷ Under den første turen og etter hvert dekkskifte skal hjulskruene/hjulmutrene ettertrekkes etter 50 km. Senere skal de også kontrolleres regelmessig. Tiltrekningsmoment se kapittel 13.
- ▷ Dekkene må ikke være eldre enn 6 år, fordi materialet blir slitt med tiden (se kapittel 13).
- ▷ Bruk av kjettinger er en ekstra belastning for dekk, hjulopphengning og styringssystem. Når man bruker kjettinger må man kjøre sakte (maks. 50 km/t) og kun på veier som er helt dekket med snø. Ellers kan kjøretøyet skades.

2.4 Kobling av tilhenger

- ▶ Vær forsiktig ved til- og frakobling av tilhenger. Risiko for ulykker og personskader!
- ▶ Ved til- og frakobling av tilhenger må ingen personer oppholde seg mellom bobilen og tilhengeren.

2.5 Gassanlegg

2.5.1 Generelle råd

- ▶ Operatøren av gassanlegget er ansvarlig for å gjennomføre regelmessige kontroller, og for å overholde vedlikeholdsintervallene.
- ▶ Hvis ingen DuoControl-kontrollsystem med kollisjonssensor er installert: Før avreise, når kjøretøyet forlates eller når gassapparatene ikke brukes, må alle gass-stengeventiler og hovedventilen på gassflasken stenges av.
Hvis det er montert et DuoControl-kontrollsystem med kollisjonssensor, kan gassavstengeventilene og hovedventilen være åpne under kjøring.
- ▶ Under tanking, på ferjer eller i garasje må alle gassdrevne apparater være slått av (avhengig av utstyret: varmeanlegg, kokeplass, stekeovn, grill, kjøleskap). Eksplosjonsfare!
- ▶ Dersom et apparat drives med gass, skal det ikke være i drift i lukkede rom (f.eks. garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Gassanlegget må vedlikeholdes, repareres eller endres kun av et autorisert fagverksted.
- ▶ Før igangsetting skal gassanlegget alltid kontrolleres på autorisert fagverksted, i samsvar med de nasjonale forskrifter. Dette gjelder også for kjøretøy som ikke er registrert. Ved endringer på gassanlegget må gassanlegget straks sjekkes på autorisert fagverksted.
- ▶ Gasstrykkregulatoren, gasslangene og avgassrørene må også kontrolleres. Gasstrykkregulatoren og gasslangene skal byttes ut i samsvar med tidsfristene som er fastlagt nasjonalt (senest etter 10 år). Kjøretøyets eier er ansvarlig for at dette tiltaket utføres.
- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Kun tiltenkte apparater skal kobles til den innvendige tilkoblingsstussen. Ikke bruk apparatet utenfor kjøretøyet hvis det er koblet til en innvendig tilkoblingsstuss.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Det er forbudt å lage mat under kjøring.
- ▶ Gassdrevne komfyrer og bakeovner må ikke brukes som varmeapparat.

- ▶ Benyttes flere gassapparater, må hvert gasapparat ha en egen gassavstengeventil. Når enkelte gassapparater ikke er i bruk, skal de respektive gassavstengeventilene stenges.
- ▶ Tennsikringene må lukkes innen ett minutt etter at gassflammen går ut. I denne forbindelse høres en klikking. Kontroller funksjonen fra tid til annen.
- ▶ De installerte gassapparatene er kun konstruert for drift med propan- eller butangass eller en blanding av disse gassene. Gasstrykkregulatoren og alle installerte gassapparater er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.
- ▶ Propangass beholder sin gassform til -42 °C, butangass derimot bare til 0 °C. Ved lavere temperaturer forsvinner gasstrykket. Butangass er derfor ikke egnet til vinterdrift.
- ▶ På grunn av sin funksjon og konstruksjon er gassskapet et rom som er åpent mot utsiden. Det automatiske luftesystemet som er montert som standard må aldri tildekkes eller blokkeres. Ellers kan ikke gass som strømmer ut bli ledet ut.
- ▶ Gassskapet må ikke brukes som oppbevaringsrom.
- ▶ Sørg for at uvedkommende ikke har adgang til gassskapet. Lås tilgangen for å sørge for dette.
- ▶ Gassflaskens hovedventil må være lett tilgjengelig.
- ▶ Koble kun til gassdrevne apparater som er konstruert for et gasstrykk på 30 mbar.
- ▶ Eksosrøret må kobles tett og fast til varmeanlegget og pipen. Eksosrøret må ikke være skadet.
- ▶ Eksos må slippe uhindret ut i det fri og friskluft må komme uhindret inn. Derfor skal eksosavtrekk og innsugningsåpninger holdes rene og fri (for f.eks. snø og is). Det må ikke ligge snøskavler eller is på kjøretøyet.

2.5.2 Gassflasker

- ▶ Fulle eller tomme gassflasker utenfor kjøretøyet skal kun håndteres når hovedventilen er lukket, og med beskyttelseshette på.
- ▶ Gassflasker skal kun oppbevares i gassskapet.
- ▶ Sett gassflaskene loddrett i gassskapet.
- ▶ Surr fast gassflaskene slik at de ikke kan dreies eller vippes.
- ▶ Koble gasslangen spenningsfritt til gassflasken.
- ▶ Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen.
- ▶ Lukk hovedventilen på gassflasken før du fjerner gasstrykkregulatoren eller gasslangen fra gassflasken.
- ▶ Avhengig av kobling, skru av gasslangen for hånd eller med spesialnøkkel og skru tilbake på gassflasken. Skruforbindelsen på gassflasken er som regel venstregjenget. Ikke trekk for hardt til.
- ▶ Bruk kun spesielle gasstrykkregulatorer med sikkerhetsventil i bobilene. Andre gasstrykkregulatorer er ikke tillatt og tåler ikke så store belastninger.

- ▶ Ved temperaturer under 5 °C, brukes avisingsanlegg (Eis-Ex) for gasstrykkregulator.
- ▶ Bruk kun gassflasker på 11 kg eller 5 kg. (Gassflaskestørrelser kan variere fra land til land.)
- ▶ Bruk kortest mulige slanger for eksterne gassflasker (maks. 150 cm).
- ▶ Blokker aldri luftåpningene i bunnen under gassflaskene.

2.6 Elektrisk anlegg

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Før det utføres arbeid på det elektriske anlegget må alle apparater og lamper slås av, batteriet kobles fra og kjøretøyets strømforsyning fra strømmettet kobles fra.
- ▶ Bruk kun originalsikringer med angitte verdier.
- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- ▶ Sikringer må aldri kortsluttes eller repareres.

2.7 Vannanlegg

- ▶ Vann som blir stående i vanntank og i vannledninger blir ubrukelig etter kort tid. Sørg derfor for at vannledningene og vanntanken rengjøres grundig hver gang før du tar i bruk kjøretøyet. Sørg for at vanntanken og vannledningene tømmes helt etter bruk av kjøretøyet.
- ▶ Hvis kjøretøyets vannanlegg er ute av bruk i mer enn en uke, må det desinfiseres før det tas i bruk igjen (se avsnittet 11.9.3).

- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du viktige opplysninger om hva du skal passe på og hva du må gjøre før start.

På slutten av kapitlet finner du en sjekklister hvor de viktigste punktene er sammenfattet en gang til.

3.1 Første igangsetting

- ▷ Under den første turen og etter hvert dekkskifte skal hjulskruene/hjultrekkene ettertrekkes etter 50 km. Senere skal de også kontrolleres regelmessig. Tiltrekningsmoment se kapittel 13.

Et nøkkelsett med nøkler til basiskjøretøyet og til karosseriet leveres sammen med bobilen.

Sørg for å ha en reservenøkkel utenfor kjøretøyet. Noter samtlige nøkkelnummer. Ved tap kan våre autoriserte forhandlere og verksteder hjelpe deg videre.

Nærmere opplysninger i kapittel 12.

Ved første igangsetting eller etter en lengre uten drift, må det elektriske anlegget settes i gang på følgende måte:

- Slå på sikringene eller (hvis sikringene er blitt trukket ut) sett inn sikringene.
- Slå på batteri-skillerbryteren.
- Slå på 12 V-forsyning.

- ▷ 12 V-forsyningen må bare slås på i kjøretøy **uten** SCU (System Control Unit). På kjøretøy **med** SCU aktiveres 12 V-forsyningen automatisk.
- ▷ Kjøretøyet er ikke klart til bruk før du har utført ovennevnte tiltak.

3.2 Tilleggslast

- ▶ Hvis kjøretøyets eller akslenes totalvekt overskrides, kan dette f.eks. føre til at styresystemets reaksjonsevne reduseres (endret kjøreadferd), at dekkene overbelastes og dermed til at det foreligger økt risiko for at dekkene eksploderer, eller til at bremsebremsningen øker. Dette fører til fare for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du setter deg selv og andre trafikanter i fare.
Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▶ Vognkortet inneholder bare den teknisk tillatte totalvekten i kjøreklar tilstand, hhv. vekten inkludert tilleggsutstyr fra fabrikk (faktisk kjøretøyvekt), men ikke kjøretøyets vekt med last (se avsnittet 3.2.1). For din egen sikkerhet anbefaler vi å veie det fullastede kjøretøyet (med alle gjenstander som skal tas med på reisen og med alle personer) på en offentlig vekt før turen starter.
- ▶ Tilpass hastigheten til lasten. For høy last øker bremsebremsningen.

- ▷ Teknisk tillatt totalvekt som er angitt i vognkortet og teknisk tillatt totalvekt på akselen må ikke overskrides under lasting av bagasje.
- ▷ Innebygd tilbehør og tilleggsutstyr reduserer muligheten for ytterligere belastning.
- ▷ Ved lasting må man påse at tyngdepunktet til lasten er direkte på kjøretøyets kjøregulvet. Ellers kan kjøretøyets kjøreegenskaper forandres.

- ▷ Hvis kjøretøyet overskrider produsentens angitte teknisk tillatte totalvekt under praktisk kjøring, truer rettslige konsekvenser, f.eks. bot eller tap av forsikring.

3.2.1 Begrep

- ▷ Innen teknikken har begrepet "masse" i mellomtiden avløst begrepet "vekt". I generell språkbruk er det imidlertid mest vanlig å bruke begrepet "vekt". For at det skal være lettere å forstå, blir derfor i de følgende avsnittene begrepet "masse" kun brukt i faste formuleringer.

Teknisk tillatt totalvekt

Teknisk tillatt totalvekt er en verdi som produsenten har fastlagt og som kjøretøyet av sikkerhetsgrunner heller aldri må overskride i belastet (f.eks. 3500 kg) tilstand. Opplysninger om teknisk tillatt totalvekt på den modellen du velger, finner du i godkjenning dokumentene og på produsentens typegodkjenningsskilt som er anbrakt på kjøretøyet.

1	2	3	4	5	6
XXXXXX					
XXXXXX					
		Hymer GmbH & Co.KG			
		e1*2007/46*1944*			
		Stufe 3			
		W1V9100401N0XXXXX			
		4430		KG	
		5880		KG	
		1- 2100		KG	
		2- 2430		KG	
		3- -		KG	
EHG00591		10	9	8	7

- 1 Kjøretøytype
- 2 Fortløpende serienummer
- 3 Produsent
- 4 Godkjenning for kjøretøytype
- 5 Påbygg
- 6 Chassisnummer
- 7 Teknisk tillatt totalvekt
- 8 Tillatt total tilhengerlast (ved alternativet tilhengerkobling)
- 9 Teknisk tillatt totalvekt på 1. aksel
- 10 Teknisk tillatt totalvekt på 2. aksel

Bilde 1 Typegodkjenningsskilt

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand er den faktiske kjøretøyvekten og tilleggslasten.

Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand er oppgitt av produsenten i vognkortet.

Faktisk kjøretøyvekt

Den faktiske kjøretøyvekten er vekten til kjøretøyet i kjøreklar tilstand pluss vekten til eventuelt tilleggsutstyr.

Vekt i kjørekklar tilstand

Vekten i kjørekklar tilstand er vekten til det kjøreklare standardkjøretøyet (uten tilleggsutstyr fra fabrikk).

Vekten i kjørekklar tilstand utgjøres av:

- Tomvekt (massen til det tomme kjøretøyet) med innmontert standardutstyr fra fabrikk (uten tilleggsutstyr fra fabrikk)
- Vekten til sjåføren
- Vekten til grunnutstyret
- Påfylt smørefett, oljer og kjølevæsker
- Opptil 100 % fylt ferskvannstank
- Opptil 100 % fylt aluminiumsgassflaske
- Opptil 90 % fylt drivstofftank

Som vekt for sjåføren blir det alltid beregnet 75 kg, uavhengig av den virkelige vekten til sjåføren.

Grunnutstyret omfatter alt utstyr og væsker som er nødvendig for sikker og forskriftsmessig bruk av kjøretøyet. Vekten til grunnutstyret består av:

- Et fylt ferskvannsystem
- Et fylt varmeanlegg
- Forsyningsledningene for 230 V-forsyningen
- Et fylt toalettspyleanlegg
- Innbyggingssett for ekstrabatteri, når det er ekstrabatteri er mulig

Spillvannstanken og toalett-kassetten er tomme.

Eksempel på beregning av grunnutstyr

Vanntank med 20 l (under kjøringen)	20 kg
Gassflasker (11 kg <small>gass</small> + 14 kg <small>flaske</small>)	+ 25 kg
Varmtvannsbereder på 12 l	+ 12 kg
230 V-forsyningsledning	+ 4 kg
Innbyggingssett ekstrabatteri	+ 20 kg
Sum	= 81 kg

Vekten i kjørekklar tilstand og den faktiske kjøretøyvekten er oppgitt av produsenten i vognkortet.

Gjenværende lastemulighet

For å beregne gjenværende lastemulighet er det viktig at du kjenner kjøretøyets faktiske vektverdi. Derfor undersøker vi det ferdige kjøretøyets faktiske vekt først ved produksjonsslutt. Dette omfatter vekten i kjørekklar tilstand pluss vekten på alt tilleggsutstyr og tilbehør som ble bestilt og montert på fabrikk.

Utfra denne faktiske vektverdien kan du beregne gjenværende lastemulighet for bagasje eller annet tilbehør.

Eksempel:

Teknisk tillatt totalvekt	-	Faktisk vektverdi	-	Passasjervekten	=	Gjenværende lastemulighet
3500 kg	-	3000 kg	-	225 kg (3 x 75 kg)	=	275 kg

- ▷ Vær oppmerksom på at i fabrikkens beregning av gjenværende lastemulighet er det anslått en standardvekt for sjåfør (inkludert i faktisk vektverdi) og passasjervekt på 75 kg pr. sete. Avvikende kroppsvekt kan virke inn på kjøretøyets faktiske gjenværende lastemulighet.
- ▷ Kjøretøyets faktiske vektverdi kan senere også variere ubetydelig på grunn av værforholdene, f.eks. gjennom opptak eller reduksjon av fuktighet. All annen senere endring på kjøretøyet, f.eks. på grunn av ettermontering av tilbehør hos handelspartner eller andre påbygg/ombygginger, påvirker kjøretøyets meddelte faktiske vektverdi og følgelig også gjenværende lastemulighet. Ansvar for å forhindre at teknisk tillatt totalvekt overskrides ligger hos handelspartneren fra kjøretøyet hentes fra fabrikken og til det leveres til deg. Når handelspartneren har levert kjøretøyet til deg, er dette ditt ansvar. Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▷ Kjøretøyets faktiske vektverdi som vi fastslo ved fabrikkens og følgelig resterende lastemulighet meddeler vi til handelspartneren i samband med fremleggelse av faktura. Han er forpliktet til å gi denne opplysningen videre til deg. Hvis dette ikke er skjedd, kan du ta kontakt med din handelspartner og be om opplysningene. Bilene våre oppfyller alle krav i henhold til lovbestemmelser og standarder og blir regelmessig vedlikeholdt, inspisert og kalibrert. Likevel er det teknisk ikke mulig å unngå ubetydelige toleranser. I tillegg kan vekten på kjøretøyet variere noe på grunn av værforhold og f.eks. opptak og avgivelse av fuktighet. Derfor kan kjøretøyets faktiske vekt avvike noen få kilo fra den meddelte faktiske vekten.

Tilleggslasten består av:

- Konvensjonell belastning
- Tilleggsutstyr
- Personlig utstyr

- ▷ Kjøretøyets tilleggslast kan økes idet den faktiske vekten reduseres. Til dette er det eksempelvis tillatt å tømme væskebeholderne eller å ta ut gassflaskene.

Forklaringer til de enkelte bestanddelene i tilleggslast finner du i den følgende teksten.

Konvensjonell belastning

Konvensjonell belastning er vekten som er beregnet for passasjerene og oppgitt av produsenten.

Konvensjonell belastning betyr: For hver sitteplass som produsenten har beregnet, blir det beregnet 75 kg, uavhengig av hvor mye passasjerene egentlig veier. Førersetet er allerede inkludert i vekten i kjøreklar tilstand og skal ikke regnes med.

Antall sitteplasser oppgis i vognkortet av produsenten.

Tilleggsutstyr

Tilleggsutstyr omfatter alt utstyr som ikke er inkludert i standardutstyret og som er montert til kjøretøyet under produsentens ansvar.

- Tilhengerkobling
- Sykkel- eller motorsykkelstativ
- Satellittanlegg

Vektangivelsene for forskjellig tilleggsutstyr finner du i kapittel 15 eller du kan få dem hos produsenten.

Personlig utstyr Personlig utstyr omfatter alle gjenstander som er tatt med i kjøretøyet og som ikke er inkludert i den konvensjonelle belastningen eller tilleggsutstyret. Personlig utstyr er for eksempel:

- Matvarer
- Servise
- Fjernsynsapparat
- Radio
- Klær
- Sengetøy
- Leker
- Bøker
- Toalettsaker

Dessuten regnes følgende som personlig utstyr, uavhengig av hvor det er plassert:

- Dyr
- Sykler
- Båter
- Surfebrett
- Sportsutstyr

For personlig utstyr må produsenten planlegge en minstevekt etter gjeldende bestemmelsepunkt i en minstevekt som kan regnes ut etter følgende formel:

Formel Minstevekt M (kg) = $10 \times N + 10 \times L$

Forklaring N = maks. antall personer inklusive fører iht. til produsentens opplysninger
 L = Kjøretøyets totale lengde i meter

3.2.2 Beregning av tilleggslast

- ▶ Teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand må aldri overskrides!
- ▶ Vognkortet inneholder bare den teknisk tillatte totalvekten i kjøreklar tilstand, evt. vekten inkludert tilleggsutstyr fra fabrikk (faktisk vekt), men ikke kjøretøyets vekt med last (se avsnittet 3.2.1). For din egen sikkerhet anbefaler vi å veie det fullastede kjøretøyet (med alle gjenstander som skal tas med på reisen og med alle personer) på en offentlig vekt før turen starter.

Tilleggslasten (se avsnittet 3.2.1) er vektforskjellen mellom

- teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og
- den faktiske kjøretøyvekten.

Eksempel på beregning av tilleggslast

	Beregnet vekt i kg	Beregning
Teknisk tillatt totalvekt iht. vognkortet	3500	
Faktisk kjøretøyvekt inklusive standardutstyr iht. vognkortet	- 3070	
Fremgår som tillatt last	430	
Totalverdi på 10 kg per meter kjøretøylengde (i eksempelet: 7,00 m)	- 70	
Konvensjonell belastning, f.eks. 3 personer à 75 kg	- 225	
Tilleggsutstyr og tilbehør	- 40	
Utgjør til personlig nyttelast	= 95	

Nyttelasten beregnes på grunnlag av forordningen (EU) nr. 1230/2012.

Beregningen av tilleggslasten ut fra differansen mellom teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og den faktiske kjøretøyvekten som er angitt av produsenten, er imidlertid kun en teoretisk verdi.

Kun når kjøretøyet veies på en offentlig vekt med fylte tanker (drivstoff og vann), fylte gassflasker og komplett tilleggsutstyr (og tilbehør), kan den virkelige tilleggslasten registreres.

Gå fram på følgende måte:

- Kjør først kjøretøyet opp på vekten med bare framhjulene og vei.
- Deretter kjører du kjøretøyet opp på vekten med bare bakhjulene og veier.

De enkelte verdiene angir det momentane aksellastene. Disse er viktige for riktig belastning av kjøretøyet (se avsnittet 3.2.3). Summen av verdiene gir den momentane vekten av kjøretøyet.

Differansen mellom teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand og den veide vekten til kjøretøyet gir den virkelige tilleggslasten.

Ut fra dette kan man igjen bestemme hvilken vekt som blir igjen til personlig utstyr:

- Registrer vekten til personene som er med og trekk den fra verdien for den virkelige tilleggslasten.

Resultatet er vekten som virkelig kan lastes på det personlige utstyret.

3.2.3 Lastsikring og lastfordeling

- ▶ Av sikkerhetsmessige grunner må teknisk tillatt totalvekt i lastet tilstand ikke overskrides.
- ▶ Fordel lasten jevnt på venstre og høyre side av kjøretøyet.
- ▶ Fordel lasten jevnt på begge akslingene. Vær oppmerksom på den teknisk tillatte totalvekten på akselen, som er angitt i kjøretøydokumentene. Overhold i tillegg dekkenes tillatte bæreevne (se kapittel 13).

- ▶ Tunge laster bak bakakslingen kan avlaste framakslingen på grunn av vektarmprinsippet ($\frac{L}{l} \cdot \frac{1}{2}$). Det gjelder spesielt ved langt utspring på bakstativet, når det transporteres en motorsykkel på stativ bak eller når bakre oppbevaringsrom er tungt lastet. Avlastningen av fremre aksel har negativ virkning på kjøreegenskapene spesielt på biler med forhjulsdrift.
- ▶ Plasser alle gjenstander slik at de ikke sklir.
- ▶ Tyngre gjenstander (fortelt, hermetikkbokser o. l.) plasseres i nærheten av akslingene. For oppbevaring av tunge gjenstander er fremfor alt de nedre oppbevaringsrommene, hvis dører ikke lar seg åpne i kjøretretningen, spesielt godt egnet.
- ▶ Lettere gjenstander (tøy) plasseres i takscape.
- ▶ Sykkelstativet må kun lastes med sykler.

- ▷ Belast skuffene kun med maksimalt 15 kg.
- ▷ Vær oppmerksom på maksimal belastning for takscape. Maksimal belastning per lineær meter takscape er 10 kg. Ved lasting, ta hensyn til den respektive lengden på takscape og beregne maksimal belastning deretter. Eksempel på et 0,5 m langt takscape: 10 kg maksimal belastning per lineær meter x 0,5 m lengde på oppbevaringsrommet = 5 kg belastning mulig.

Store oppbevaringsrom har også plass til store gjenstander. Akseltrykket på for- og bakakselen blir dermed overskredet under visse omstendigheter.

De enkelte akslene må imidlertid aldri overbelastes. Derfor er det viktig med hvilken avstand fra akslingene lasten blir plassert.

Ta hensyn til følgende merknader når du skal laste kjøretøyet for å sikre trygg kjøring:

- Bagasje og andre gjenstander som medføres i kjøretøyet må fordeles jevnt mellom kjøretøyets venstre og høyre side.
- Tunge eller store gjenstander bør helst ligge ned mot bunnen i rommene som er beregnet på lagring og nær akselen samt være sikret mot forskyvninger.
- Lette og andre gjenstander kan oppbevares i skapene og oppbevaringsrommene.
- Pass alltid på at dørene og lukene på skapene og oppbevaringsrommene er sikret på forsvarlig måte.
- Bruk kun egnede festesystemer til sikring mot forskyvning. Kontroller alle festemidler en gang til før reisen begynner.

- ▶ Ujevn lasting påvirker kjøreadferden negativt. Spesielt vil for stor hekklast gjøre at forakselen får mindre belastning (vektstangprinsippet) og traksjonskraften reduseres. Dette gjør styresystemets reaksjonsevne dårligere (endret kjøreadferd) og overbelaster dekkene som risikerer å eksplodere. Dette øker faren for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du og andre trafikanter settes i fare. Når lasten er jevnt fordelt på hele kjøretøyet, blir kjøreadferden optimal under hele reisen.

- ▷ Teknisk tillatt totalvekt samt teknisk tillatt totalvekt på akselen må ikke overskrides. Særlig når lasten anbringes i hekk eller du laster tungt utstyr eller utstyr som lastes tungt (som f.eks. motorsykelstativer eller sykkelstativer), skal aksellasten kontrolleres og overholdes. Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på aksel, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▷ For enkelte modeller har produsenten av ettermonteringene fastsatt en maksimal lastgrense for skap, skuffer eller andre oppbevaringsrom. Den finner du på etiketten som ble limt på på stedet og skal alltid følges. Teknisk tillatt totalvekt samt teknisk tillatt totalvekt på akselen skal ikke i noe tilfelle overskrides. Vær derfor oppmerksom på at angitt maksimal last ev. ikke kan utnyttes helt hvis teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på akselen i så fall ville overskrides.
- ▷ Mer informasjon om riktig lasting finner du i punktene "Teknisk tillatt totalvekt" (side 20), "Teknisk tillatt totalvekt på aksel (aksellast)" (side 26) og "Bakre lasteluke" (side 29).

For å fordele lasten riktig trenger man en vekt, et målebånd, en kalkulator og litt tid.

Ved hjelp av to enkle formler kan man beregne hvordan vekten av lasten virker på akslingene:

Formler

$A \times G : R =$ Vekt på bakakslingen

Vekt på bakakslingen – $G =$ Vekt på framakslingen

Forklaring

A = Avstand mellom oppbevaringsrom og framaksling i cm

G = Vekt til lasten i oppbevaringsrommet i kg

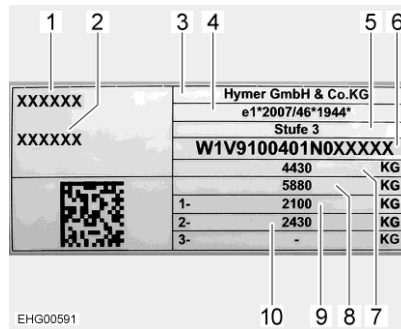
R = Kjøretøyets hjulavstand (avstand mellom akslingene) i cm

- ▷ Mål avstandene utenfor kjøretøyet vannrett fra midten av framhjulet til midten av oppbevaringsrommet eller til midten av bakhjulet.

Teknisk tillatt totalvekt på aksel (aksellast)

Teknisk tillatt totalvekt på aksel eller akselgruppe (heretter kalt aksellast) betegner den tillatte kjøretøy- og akselspesifikke belastningen som overføres fra hjulene på en aksel eller akselgruppe og til veibanen. Aksellast er en verdi som produsenten har fastlagt og som kjøretøyet av sikkerhetsgrunner aldri må overskride i lastet tilstand. Opplysninger om aksellasten på ditt kjøretøy finner du i godkjenningsskjemaene og på produsentens typegodkjenningsskilt som er anbrakt på kjøretøyet.

- 1 Kjøretøytype
- 2 Fortløpende serienummer
- 3 Produsent
- 4 Godkjenning for kjøretøytype
- 5 Påbygg
- 6 Chassisnummer
- 7 Teknisk tillatt totalvekt
- 8 Tillatt total tilhengerlast (ved alternativet tilhengerkobling)
- 9 Teknisk tillatt totalvekt på 1. akse
- 10 Teknisk tillatt totalvekt på 2. akse

Bilde 2 Typegodkjenningsskilt

► Ved overskridelse av teknisk tillatt totalvekt på akse kan kjøretøyet bli skadet (f.eks. på grunn av brudd i akse eller eksplosjon i et dekk) og påvirke kjøreadferden betydelig. Dette fører til fare for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du setter deg selv og andre trafikanter i fare. Derfor anbefaler vi å veie det endelig lastede kjøretøyet inkludert alle passasjerene før reisen starter, slik at det er garantert at aksellast og teknisk tillatt totalvekt overholdes. I slike tilfeller kan kjøretøyet veies/kontrolleres på offentlige vekter eller hos enkelte handelspartnere.

- ▷ Vær oppmerksom på at aksellasten på de ulike akslene eller akselgruppene kan avvike fra hverandre. Les derfor nøye angivelsene om dette i godkjenningsskiltene.
- ▷ Hvis kjøretøyet overskrider produsentens angitte teknisk tillatte totalvekt på akselen under praktisk kjøring, truer rettslige konsekvenser, f.eks. bot eller tap av forsikring.
- ▷ Det er mulig at chassisprodusenten for ditt kjøretøy angir en lav belastning på forakselen for å oppnå optimal kjøreadferd. Ta derfor alltid hensyn til angivelsene om dette i bruksanvisningen fra chassisprodusenten.
- ▷ Mer informasjon om riktig lastning finner du i punktene "Lastsikring og lastfordeling" (side 24) og "Bakre lasteluke" (side 29).

Beregne aksellast:

- Multipliser avstanden mellom oppbevaringsrommet og framakslingen (A) med vekten til lasten i oppbevaringsrommet (G) og del resultatet med hjulavstanden (R). Derav får man vekten som lasten i oppbevaringsrommet belaster bakakslingen med. Noter denne vekten og oppbevaringsrommet.
- I neste trinn trekker man vekten i oppbevaringsrommet (G) fra vekten som nettopp er utregnet. Hvis det blir en **positiv** verdi (eksempel 1), betyr det at framakslingen blir **avlastet** med denne summen. Hvis det blir en **negativ** verdi (eksempel 2), betyr det at framakselen blir **belastet**. Noter denne verdien.
- På denne måten beregnes alle oppbevaringsrommene i kjøretøyet.
- Som et siste trinn beregnes alle vektene til bakaksellasten som er beregnet for bakakselen og alle vektene for framaksellasten som er beregnet for framakselen, eller man trekker fra disse. Hvordan bakaksellast og framaksellast beregnes, er beskrevet i avsnittet 3.2.2.

Når den beregnede verdien overskrider den tillatte aksellasten, må lasten plasseres annerledes.

Når bakakselen blir avlastet for sterkt, reduseres dekkenes festevevne til kjørebanelen (traksjon), spesielt på kjøretøy med framhjulsdrift. Også i dette tilfellet må lasten plasseres annerledes.

Eksempel på beregning

		Eksempel 1	Eksempel 2
Avstand til framakslingen	A	(A1) 450 (cm)	(A2) 250 (cm)
Vekt i oppbevaringsrommet	G	x 100 (kg)	x 50 (kg)
Kjøretøyets hjulavstand	R	÷ 325 (cm)	÷ 325 (cm)
Belastning på bakakslingen (må regnes til aksellasten)		138,5 (kg)	38,5 (kg)
Vekt i oppbevaringsrommet		- 100 (kg)	- 50 (kg)
Avlastning på framakslingen (trekkes fra aksellasten)		38,5 (kg)	
Belastning av framakslingen (må regnes til aksellasten)			-11,5 (kg)

Økning og reduksjon av nyttelasten

Hvis nyttelasten økes, økes som regel også kjøretøyets teknisk tillatte totalvekt, teknisk tillatt totalvekt på aksel og dermed også betinget gjenværende lastemulighet for bagasje, campingutstyr osv., fordi chassiset da er endret.

Hvis nyttelasten reduseres, i motsetning til hvis den økes, reduseres som regel også kjøretøyets teknisk tillatte totalvekt, teknisk tillatt totalvekt på aksel og dermed også betinget gjenværende lastemulighet for bagasje, campingutstyr osv. Som regel fører ikke dette til endring på chassiset.

- ▷ På grunn av endret teknisk tillatt totalvekt kan økning eller reduksjon av nyttelasten ha innflytelse på tillatt antall seter, chassiset og aksellasten. Hvis du har spørsmål om dette, kan du gjerne be om råd hos en ansvarlig teknisk kontrollinstans.
- ▷ Økning eller reduksjon av nyttelasten kan medføre at andre lovbestemmelser må tas hensyn til som et resultat av kjøretøyets nye teknisk tillatte totalvekt. Dette gjelder spesielt for de lovsatte kravene som stilles i vegtrafikkloven, i loven om registrering av kjøretøyer samt i skatte- og forsikringstekniske bestemmelser. Økning av teknisk tillatt totalvekt til mer enn 3500 kg kan f.eks. påvirke førerkortklassen eller føre til at andre hastighetsgrenser eller gjennomkjørings- samt forbikjøringsforbud gjelder. Dette kan også ha betydning for kravene om betaling av bompenger på grunn av den nye teknisk tillatte totalvekten. Derfor bør du informere deg om gjeldende lovverk i forbindelse med kjøretøyets nye teknisk tillatte totalvekt, og innhente råd hos tilsvarende instanser. Vær oppmerksom på at nasjonale regler i et land du vil reise til og de landene som du reiser gjennom for å komme dit, kan avvike fra reglene i ditt hjemland.
- ▷ Mer informasjon om gjenværende lastemulighet finner du i avsnittet "Gjenværende lastemulighet" (side 21).

3.2.4 Bakre oppbevaringsrom

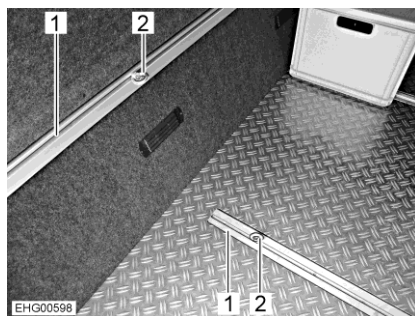
- ▶ Overhold teknisk tillatt totalvekt på akselen og teknisk tillatt totalvekt ved lastning av det bakre oppbevaringsrommet.
- ▶ Den maksimalt tillatte belastningen på det bakre oppbevaringsrommet er 350 kg. Hvis det er montert en tilhengerkobling eller et motorsykkelstativ på kjøretøyet, er tillatt belastning 450 kg. Ikke overskrid den teknisk tillatte totalvekten på bakakselen.
- ▶ Ujevn lastning eller overlast påvirker kjøreadferden negativt. Spesielt vil for stor hekklast gjøre at forakselen får mindre belastning (vektstangprinsippet) og traksjonskraften reduseres. Dette gjør styresystemets reaksjonsevne dårligere (endret kjøreadferd) og overbelaster dekkene som risikerer å eksplodere. Dette øker faren for at du mister kontrollen over kjøretøyet og at du og andre trafikanter settes i fare. Når lasten er jevnt fordelt på hele kjøretøyet, blir kjøreadferden optimal under hele reisen. Hvis du ikke er sikker på om det lastede kjøretøyet overholder teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på aksel, kan du veie/kontrollere kjøretøyet på en offentlig vekt eller hos enkelte handelspartnere.
- ▶ Maksimalt tillatt utvendig belastning av bakvegg/bakdeksel må ikke overskrides. Det er kun tillatt med utstyrskomponenter som er godkjent av produsenten (f.eks. bestemte sykkelstativ).
- ▶ Ved transport av kjøretøyer som fylles med bensin, diesel, gass eller andre brennbare stoffer, må det sikres at tanken på det kjøretøyet som transporteres, er fullstendig tømt. Ved transport av elsykler anbefaler vi dessuten at du fjerner batteriet og oppbevarer det på et trygt sted før turen begynner.
- ▶ Det bakre oppbevaringsrommet er fra fabrikken ikke beregnet som sove- eller oppholdssted for personer eller dyr. Disse rommene er ikke utstyrt med ventilasjonsanlegg fra fabrikken. Det er fare for kvelning grunnet oksygenmangel.

- ▷ Vær oppmerksom på at det på bakdører/bakdekselet kun er tillatt med utstyrskomponenter (f.eks. oppbevaringsnett) som er montert av produsenten.
- ▷ Vær oppmerksom på at den maksimalt tillatte lasten for de fabrikkmonterte oppbevaringsnettene er 5 kg.
- ▷ Avhengig av kjøretøyutrustning er det montert festeskiner med festemaljer i det bakre oppbevaringsrommet. Fest alltid lasten på festeøyene. For sikker strammesele eller evt. festenet, må man aldri bruke festebånd av gummi.
- ▷ Før man fester lasten, må man alltid kontrollere at festemaljene i festeskinnene sitter godt. Hvis festemaljen ikke er festet godt i festeskinnen, kan lasten begynne å gli og løsne ved brå styrebevegelser eller ved bremsing.
- ▷ Fordel lasten jevnt. Altfor tunge lastepunkter skader gulvbelegget.
- ▷ Bruk holdesystemet som selges hos forhandleren når sykler medbringes i det bakre oppbevaringsrommet.
- ▷ Det skal ikke bores i kjøretøygulvet. Det skal ikke skrues inn skruer i kjøretøygulvet.

Følg disse anvisningene når du laster det bakre oppbevaringsrommet for å sikre sikker kjøring:

- Bagasje og andre gjenstander som lastes i det bakre oppbevaringsrommet må være jevnt fordelt i samsvar med avsnittet "Lastsikring og lastfordeling" (side 24).
- Samtlige gjenstander som lastes i det bakre oppbevaringsrommet må være riktig festet og sikret med egnede festesystemer til de festepunktene som fabrikken har beregnet for dette.
- Før turen skal det sikres at det bakre oppbevaringsrommet er lukket og stengt forsvarlig.

- 1 Festeskinne
- 2 Festemalje

Bilde 3 Festemaljer (balre oppbevaringsrom)

Forskyve festemaljer:

- Drei festemaljen (Bilde 3,2) en halv omdreining mot urviseren. Festemaljen (Bilde 4) lar seg nå forskyve.

Bilde 4 Festemalje (forskyvbar)

Bilde 5 Festemalje (klemt)

- Skyv festemaljen i festeskinne (Bilde 3,1) til ønsket posisjon.
- Drei festemaljen en halv omdreining med urviseren. Festemaljen (Bilde 5) sitter igjen fast i festeskinne.
- Kontroller at festemaljen sitter som den skal.

- ▷ Følg alltid maksimalt tillatt last i det bakre oppbevaringsrommet. Angitt maksimalt tillatt last av det bakre oppbevaringsrommet kan påvirkes av hvilket annet tilleggsutstyr som velges, som f.eks. tilhengerkoblinger eller rammeforlengelser. Teknisk tillatt totalvekt samt teknisk tillatt totalvekt på akselen må ikke i noe tilfelle overskrides. Særlig når lasten anbringes i hekk eller du laster tungt utstyr eller utstyr som lastes tungt (som f.eks. motorsykelstativer eller sykkelstativer), skal aksellasten kontrolleres og overholdes. Vær derfor oppmerksom på at maksimal last ev. ikke må utnyttes helt hvis teknisk tillatt totalvekt eller teknisk tillatt totalvekt på akselen i så fall ville overskrides.
- ▷ Mer informasjon om riktig lasting finner du i avsnittene "Teknisk tillatt totalvekt" (side 20), "Teknisk tillatt totalvekt på aksel (aksellast)" (side 26) og "Lastsikring og lastfordeling" (side 24).

3.3 Kobling av tilhenger

- ▶ Vær forsiktig ved til- og frakobling av tilhenger. Risiko for ulykker og personskader!
- ▶ Ved til- og frakobling av tilhenger må ingen personer oppholde seg mellom bobilen og tilhengeren.
- ▶ Legg merke til tillatt akseltrykk for støtte- og bakaksel. Støttelast og bakakseltrykk må ikke overskrides. Følg verdiene til støttelasten og bakakseltrykket som finnes i vognkortet og i tilhengerpapirene.

- ▷ Tilhenger med kollisjonsbremse: Tilhengeren må ikke kobles til eller fra når bremsen er aktivert.
- ▷ Tilhengerkobling med avtagbar kulehals: Ved feilmontering av kulehalsen kan tilhengeren rykkes løs. Følg bruksanvisningen til tilhengerkoblingen.

- ▷ Den maksimalt tillatte støttelast for kjøretøyet er på 100 kg.

3.4 Tilhengerkobling

- ▶ Ved montering av tilhengerkobling finner du maks. støttelast og teknisk tillatt tilhengerlast i vognkortet.
- ▶ Etter 1000 driftstimer trekkes festeskruene til tilhengerkoblingen til.

- ▷ Sykkelstativ og tilhengerkobling må ikke brukes samtidig.

- ▷ La din autoriserte forhandler eller din autoriserte servicestasjon montere tilleggsutstyr. De vil også ta hånd om alle formaliteter for deg.
- ▷ Følg bruksanvisningen til produsenten.

Bilde 6 Tilhengerkobling (avtagbar)

3.5 Stigtrinn

- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinnene er trukket helt inn.
- ▶ Stå ikke i svingradiusen til stigtrinnene når de trekkes inn og skyves ut.
- ▶ Trå på stigtrinnet først når det er skjøvet helt ut. Fare for personskade!
- ▶ For å unngå sklifare, skal stigtrinnet rengjøres ved behov (snø, is, søle ...), før du trår på det.
- ▶ Man må aldri løfte eller senke personer med stigtrinnene.
- ▶ Etter kaldstart på motoren kan det vare noen sekunder før varsel-signalet går, avhengig av kjøretøyet.
- ▶ Den maksimalt tillatte belastningen på stigtrinnet iht. bruksanvisningen til produsenten må følges.

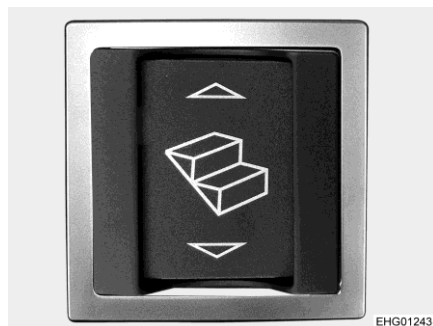

- ▷ Stigtrinnenes dreielager og ledd må ikke smøres med fett eller olje (se kapittel 11).

3.5.1 Stigtrinn

Det elektriske stigtrinnet gjør det enklere å gå inn og ut av kjøretøyet gjennom boenhetsdøren.

Avhengig av modellen er bryterpanelet utstyrt med vippebryter i dashbordet eller på siden i førerdøren.

Bilde 7 Vippebryter for stigtrinn (inngangsområde)

Bilde 8 Vippebryter for stigtrinn (bryterpanel)

- ▷ Vippebryteren i inngangsområdet (Bilde 7) har en ekstra ramme for å beskytte mot utilsiktet betjening.

Trekke in: ■ Trykk vippebryteren opp i inngangsområdet (Bilde 7) eller trykk på vippebryteren (Bilde 8) på bryterpanelet i førerhuset.

Skyve ut: ■ Trykk vippebryteren ned i inngangsområdet (Bilde 7).

Når motoren går og stigtrinnene er skjøvet ut, hører du et varselsignal. Varselsignalet stopper, når stigtrinnet trekkes inn.

3.5.2 Stigtrinn førerdør

Det automatiske stigtrinnet for førerdøren gjør det enklere å gå inn og ut gjennom førerdøren.

Skyve ut: ■ Åpne førerdøren. Stigtrinnet skyves ut automatisk.

Trekke in: ■ Lukk førerdøren. Stigtrinnet trekkes inn automatisk.

3.6 Elektrisk oppvarmbar frontrute

- ▷ For informasjonen og betjening, se bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

3.7 Multimedia-System (Mercedes)

Med Multimedia-System tilhører det en DSP-boks der setekonsollen til passasjeret er installert. DSP-boksen inneholder prosessoren til Sound-programmeringen.

- ▷ Ikke åpne DSP-boksen! Kun et autorisert fagverksted kan åpne DSP-boksen.

- ▷ Hvis du bytter til en Bluetooth-tilkoblet mobilenhet mens lyden spilles av på Multimedia-Systemet, vil avspillingsavbrudd være ca. 2 minutter.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

3.8 TV-anlegg

- ▶ Før avreise settes flatskjermen og skjermholderen tilbake i utgangsstilling og sikres.
- ▶ Før hver avreise skal du kontrollere at antennen er plassert i parkeringsstilling. Fare for ulykker!

- ▷ Du finner mer informasjon om plassering av flatskjermen i kapittel 6.

3.9 Vaskbeskyttelse

- ▶ Når vaskbeskyttelsen er ordentlig festet: Steng vaskbeskyttelsen.
- ▶ Når vaskbeskyttelsen kan fjernes: Fjern vaskbeskyttelsen fra vasken og la den trygt.

3.10 Alarmanlegg Thitronik WiPro III

- ▶ Følg den korte bruksanvisningen og bruksanvisningen fra produsenten av alarmanlegget.

WiPro III alarmanlegg er et trådløst alarmsystem spesielt utviklet for fritidskjøretøy som varsler ved innbrudd.

Betjening skjer ved hjelp av den medfølgende Thitronik radiohåndsenderen (alternativt med kjøretøyets radionøkkel) og/eller Thitronik-appen.

Som ekstrautstyr kan en gassføler og "Pro-finder"-funksjonen ettermonteres av forhandleren. Gassføleren varsler ved en kritisk gasskonsentrasjon i luften i rommet. "Pro-finder" lar deg sende en nød-SMS til forhåndsdefinerte telefonnumre.

Styring av alarmanlegget

	Kjøretøyets radionøkkel	Radiohåndsender
Betingelse	Bare når førerhusdørene er lukket	Med lukkede og åpne førerhusdører
Aktivere alarmfunksjon	Låseknapp	Hvilken som helst knapp
Reaksjon	<ul style="list-style-type: none"> • Kjøretøyets blinklys blinker 1 til 2 ganger, avhengig av type kjøretøy. • Intern pipelyd lyder 1 gang. • Status-LED begynner å blinke. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kjøretøyets blinklys blinker 1 gang. • Intern pipelyd lyder 1 gang, avhengig av knapp. • Status-LED begynner å blinke.
Deaktivere alarmfunksjon	Opplåsingsknapp	Hvilken som helst knapp
Reaksjon	<ul style="list-style-type: none"> • Kjøretøyets blinklys blinker 1 til 2 ganger, avhengig av type kjøretøy. • Intern pipelyd lyder 2 gang. • Status-LED blinker ikke lenger. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kjøretøyets blinklys blinker 2 gang. • Intern pipelyd lyder 2 gang, avhengig av knapp. • Status-LED blinker ikke lenger.

Innbruddsalarm/gasskonsentrasjon

Hvis de radiomagnetiske kontaktene på dørene, vinduene og klaffene registrerer et forsøk på innbrudd, eller hvis gassfølerene (valgfritt) registrerer en kritisk gasskonsentrasjon, høres den integrerte sirenen og kjøretøyhornet (ikke alle typer kjøretøy) i 30 sekunder. I tillegg blinker kjøretøyets blinklys og status-LED i 180 sekunder.

Etter slutten på alarmsyklusen og en alarmpause på ca. 30 sekunder, aktiveres alarmen igjen. Hvis en kritisk gasskonsentrasjon fortsetter å være årsak til alarmen, vil blinklysene og Status-LED blinke til gasskonsentrasjonen har nådd et ikke-kritisk nivå.

Panikkalarm

I en truende situasjon kan panikkalarmfunksjonen brukes til å tiltrekke seg oppmerksomhet. Panikkalarmen aktiverer sirene, blinklys og horn, avhengig av type kjøretøy. Hvis en valgfri "Pro-finder" er tilkoblet, sendes en nød-SMS med den sist kjente posisjonen til alle forhåndsdefinerte telefonnumre. Panikkalarmen kan utløses med både aktivert og deaktivert system.

Aktivere: ■ Trykk samtidig på begge knappene på radiohåndsenderen.

Deaktivere: ■ Trykk på hvilken som helst knapp på radiohåndsenderen.

- ▷ Thitronik-appen er tilgjengelig gratis fra App Store og Google Play. Vilkår for bruk, se www.thitronik.de.
- ▷ Ytterligere informasjon (f. eks. om bytte av senderbatterier) finnes i produsentens dokumentasjon.
- ▷ Se produsentens nettsted: www.thitronik.de

- ▷ Apparatet må ikke kastes i husholdningsavfallet. Kommunale innsamlingssteder har egnede avfallsbeholdere for elektroniske apparater.

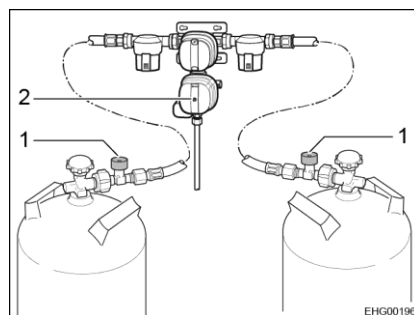
3.11 Gassregulator

- ▶ Drift av gassdrevne apparater under kjøring er bare tillatt hvis gassanlegget er utstyrt for dette. Slangebruddsikringen og kollisjonssensoren forhindrer gasslekkasje i tilfelle en ulykke ville skje.

Avhengig av utstyr, kan det være forskjellige gassregulatorer montert i kjøretøyet.

Hvis en annen gassregulator enn de som er oppført under er montert i kjøretøyet, må hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen stenges under kjøring.

- 1 Slangebruddsikring
- 2 Kollisjonssensor

Bilde 9 Gassregulator (DuoControl CS)

Gassregulator med kollisjonssensor og slangebruddsikring

Når det er en gassregulator med kollisjonssensor (Bilde 9,2) og slangebruddsikring (Bilde 9,1) fastmontert i kjøretøyet:

Hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Varmeanlegg" kan forbli åpne under kjøring. Gassdrevne apparater kan være påslått under kjøring.

Gassregulatorene kan variere i utføring (vertikal eller horisontal), og kan være forskjellig i detaljene.

- ▶ Ved usikkerhet kan informasjon fås hos autoriserte forhandlere eller servicestasjoner.

3.12 Kjettinger

- ▶ Monter kjettinger kun når avstanden mellom dekkene og kjøretøyets karosseri er minimum 50 mm.
- ▶ Bruk av kjettinger er en ekstra belastning for dekk, hjulopphengning og styringssystem. Når man bruker kjettinger må man kjøre sakte (maks. 50 km/t) og kun på veier som er helt dekket med snø. Ellers kan kjøretøyet skades.
- ▶ Følg monteringsanvisninger fra kjettingprodusenten.
- ▶ Legg ikke kjettinger på alufelger.

Bruk av kjettinger er underlagt bestemmelsene i de enkelte landene.

- Legg alltid kjettinger på drivhjulene.
- Sjekk kjettingenes spenning etter noen få meters kjøring.

3.13 Produsent-service for innebygde original-apparater og original-deler

Kontroller før kjøring om det tilbys produsent-service for innebygde original-apparater og original-deler i mållandet (Original Equipment Manufacturer (OEM) Service).

3.14 Trafikksikkerhet

- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 13.8).
- ▶ Delene kan utsettes for ugunstige forhold (storm, is, vibrasjoner osv.) og krever nøye inspeksjon til tross for grundig konstruksjon og produksjon. Sjekk derfor at delene sitter ordentlig med jevne mellomrom samt før lange reiser.

Bruk sjekklisten før hver avreise:

Nr.	Kontroll	Kontrollert
Servicepartner		
1	Service- og distribusjonspartnere notert (se avsnittet 12.1)	
Basiskjøretøy		
2	Alle bilpapirer om bord	
3	Dekk og lufttrykk i dekk i god stand	
4	Sjekk at kjøretøysbelysning, brems- og baklys virker	
5	Oljenivået i motor, gir og servostyringen er kontrollert	
6	Kjølevæske og væske for vindusvisker-spyleanlegget fylt opp	
7	Bremsene fungerer	
8	Bremsene reagerer jevnt/regelmessig	
9	Kjøretøyet holder sporet under bremsing	
Boenhet utvendig		
10	Markise kjørt helt inn	
11	Sjekk at det ikke er snø og is på taket (om vinteren)	
12	Utvendige tilkoblinger frakoblet og ledninger lagret	
13	Eksterne støtter fjernet	
14	Innebygde støttebein kjørt inn og festet	
15	Støtteklossene fjernet og stuert bort	
16	Trekk inn stigtrinn (varselsignal)	
17	Utvendige luker lukket og låst	
18	Bakre boenhetsdør er lukket	
19	Kjøretøyets totalhøyde med pålastet takrail målt og notert. Totalhøyden skal oppbevares godt synlig i førerhuset	

Boenhet innvendig

Nr.	Kontroll	Kontrollert
20	Vinduer og takluker lukket og låst	
21	Fjernsynsapparat sikret	
22	Fest eller sikre alle løse gjenstander	
23	Valgfritt sminkespeil tatt av og plassert sikkert i en skuffe	
24	Tøm åpne hyller etc.	
25	Løse vaskbeskyttelsen (hvis tilgjengelig) sikkert lagret	
26	Sikre kjøleskapdøren	
27	Kjøleskap satt på 12 V-drift	
28	Alle skuffer og klaffer lukket	
29	Sikre stuedører og skyvedører	
30	Nedfellbar seng sikret i kjøreposisjon	
31	Barneseter kun montert på seter som er tillat for dette	
32	Svingsetelås for fører sete og passasjer sete i lås	
33	Blendingsgardiner i førerhuset åpnet og sikret	
34	Satelittanlegget er utkoblet	

Gassanlegg

35	Fest gassflaskene i gasskapet slik at de ikke kan skli	
36	Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen	
37	Steng gassflaskens hovedventil og gassavstengeventilen ▷ Hvis det er montert et DuoControl-kontrollsystem med kollisjonssensor, kan gassavstengeventilene og hovedventilen være åpne under kjøring.	

Elektrisk anlegg

38	Kontroller batterispenning/batterikapasitet (i %) av startbatteriet og boenhets-batteriet (se kapittel 8). Hvis batterispenning/batterikapasiteten vises på panelet, må det respektive batteriet lades. Se anvisningene i kapittel 8 ▷ Start reisen med fullt ladet start- og boenhets-batteri.	
----	--	--

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende kjøring av bobilen.

4.1 Kjøring

- ▶ Basiskjøretøyet er et nyttekjøretøy (liten lastebil). Kjøremåten må tilpasses dette.
- ▶ Før avreise, og også etter korte stopp, skal det kontrolleres at stigtrinnene er trukket helt inn.
- ▶ Når du starter motoren på kjøretøyet, kan varselsignaler høres, f.eks. varselsignalet "Stigtrinn kjørt ut". Under visse forhold (kaldstart om vinteren) kan det etter at kjøretøymotoren er startet vare inntil 15 sekunder til varselsignalet høres.
- ▶ Det er montert sikkerhetsbelte ved alle kjøretøyets godkjente sitteplasser. Under kjøring må man alltid bruke sikkerhetsbelte.
- ▶ Sikkerhetsbeltet må være festet under hele turen.
- ▶ Passasjerene må bli sittende på de fastlagte plassene.
- ▶ Dørlåsen må ikke åpnes.
- ▶ Unngå rykkete bremsing.
- ▶ Ved bruk av navigasjonsutstyr, må kjøremålet bare endres når kjøretøyet står i ro. Sving inn på en parkeringsplass eller et trygt stoppested når du ønsker å endre kjøremål.
- ▶ Under bruk av monitoren til navigasjonsutstyret må man ikke spille DVD-er under kjøring.

- ▷ Kjør langsomt på dårlige veier.
- ▷ Kjør særlig forsiktig ved innkjøring på ferger, ved ujevnheter i veien og ved rygging. Større kjøretøy kan begynne å slingre på grunn av det relativt lange overhendet, under dårlige kjøreforhold kan de subbe i bakken. Det kan føre til at undergulvet eller delene som er montert på det, f.eks. et motorsykelstativ, blir skadet.

- ▷ Produsenten påtar seg intet ansvar for ulykker eller skader som oppstår som følge av at disse punktene ikke er overholdt.
- ▷ Sikkerhetsforanstaltningene som er oppført i kapittel 2 må overholdes.

4.2 Nedbruddshjelp ved kjøretøytekniske problemer

- ▶ I nødstilfeller, ring det nasjonale nødnummeret eller bruk Mercedes-Benz nødanropssystemet (SOS-knappen, se bruksanvisningen til basiskjøretøy).

Mercedes-Benz kundesenter er tilgjengelig for nedbruddshjelp og forespørsler om basiskjøretøyet. Samtalen til Mercedes-Benz kundesenter etableres i kjøretøyet via kommunikasjonsmodulen "me connect".

- ▷ Bare bruk knappen for nedbruddsanrop hvis det oppstår tekniske problemer med basiskjøretøyet. Forespørsler om kjøretøyets boenhet kan ikke besvares.

Monteringssted

Avhengig av modellen er knappen for nedbruddsanrop installert i midtkonsollen eller i overstyringsenheten.

Bilde 10 Knapp for nedbruddsanrop (Midtkonsoll)

Bilde 11 Knapp for nedbruddsanrop (Takkonsoll)

- Anrop:**
- Trykk på knappen (Bilde 10 hhv. Bilde 11) for nedbruddsanrop. Anrop til Mercedes-Benz kundesenter utløses.

Multifunksjonsdisplayet viser melding om at tilkoblingen blir opprettet. Lyduttgangen blir dempet. Kjøretøyets data overføres, noe som kan ta noen sekunder. Deretter svarer en ansatt hos Mercedes-Benz kundesenter.

- ▷ I noen land ber en taletekst om bekreftelse av overføring av kjøretøyets data. Etter bekreftelsen overføres kjøretøyets data.

Avslutte anrop:

- Trykk på telefonknappen på multifunksjonsrattet.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

4.3 Kjørehastighet

- ▶ Kjøretøyet er utstyrt med en kraftig motor. Dermed har man tilstrekkelig reserve i tunge trafikksituasjoner. Denne høye ytelsen muliggjør høy sluthastighet og krever kjøreferdigheter over gjennomsnittet.
- ▶ Kjøretøyet har en stor angrepsflate for vind. Det er spesielt farlig hvis det oppstår plutselig sidevind.
- ▶ Ujevn eller ensidig lasting forandrer kjøreegenskapene.
- ▶ På ukjente veier kan det være vanskelig veiforhold og det kan oppstå overraskende trafikksituasjoner. Tilpass derfor kjørehastigheten til den aktuelle trafikksituasjonen og omgivelsene forøvrig.
- ▶ Følg nasjonale regler for fartsgrenser.

4.4 Luftfjæring

- ▶ Pass på at folk ikke er under kjøretøyet eller mellom hjulene når kjøretøyet senkes.

- ▷ Ikke overbelast kjøretøyet (ikke overskride akseltrykk og maksimal tillatt masse).
- ▷ Pass på at kjøretøyet senkes fritt selv etter at det har stått stille over lengre tid.
- ▷ Kontroller riktig kjørenivå før du kjører av sted. Hvis knappen (Bilde 12,1) blinker gult, er kjørenivået ennå ikke nådd. Kjør først av sted når knappen (Bilde 12,1) lyser grønt.
- ▷ Ved bruk av kjettinger: Kontroller at det er nok ledig plass til kjettingene.

4-kanals full luftfjæring

I tillegg til standardutstyret til kjøretøyet med stålfjærer, er to luftbelger montert på for- og bakakselen. Hver av de fire luftbelgene har egen nivåsensor. Det betyr at ulike hjullaster automatisk kan kompenseres for. I tillegg til å velge fire programmerte kjørehøyder, kan hele kjøretøyet heves eller senkes. Med auto-level-funksjonen kan kjøretøyet også justeres horisontalt ved å trykke på knapper.

- ▷ Følg også bruksanvisningen til produsenten.

- 1 Kjørenivå
- 2 Senket nivå
- 3 Auto-level-funksjon
- 4 Servicemodus
- 5 Veiefunksjon
- 6 Manuell driftsmodus
- 7 Dag-/nattmodus
- 8 Innstillinger/diagnose
- 9 Sportmodus
- 10 Hevet nivå (offroad-nivå)

Bilde 12 Berøringsbetjeningsdel
AirDriveControl

Knappene (Bilde 12,1, 2, 10) er uthevet med forskjellige farger avhengig av funksjonsstatus.

Knappefarge	Betydning
Blå	Funksjon deaktivert (hvilemodus)
Gul (blinkende)	Nivå nærmet seg
Grønn	Nivået er nådd
Rød	Luffjæringsssystem sperret via servicemodus

Aktiver kjørenivå:

- Trykk på knappen (Bilde 12,1) på berøringsbetjeningsdelen. Kjøretøyet stilles inn på det (programmerte) kjørenivået.

- ▷ Kjørenivået aktiveres automatisk ved en hastighet på over 25 km/t eller via et håndbremssignal (åpnet håndbrems). Den programmerte varianten er oppført i produsentens bruksanvisning.

Heve kjøretøyet:

- Trykk på knappen (Bilde 12,10) på berøringsbetjeningsdelen. Kjøretøyet heves til det programmerte offroadnivået.

- ▷ Offroadnivået (Bilde 12,10) aktiveres kun opp til en hastighet på 25 km/t. Hvis hastigheten er høyere, vil kjørenivået (Bilde 12,1) stilt inn automatisk. Håndbremssignalet er ikke avgjørende. Den programmerte varianten er oppført i produsentens bruksanvisning.

Senke kjøretøyet:

- Trykk på knappen (Bilde 12,2) på berøringsbetjeningsdelen. Kjøretøyet senkes til det programmerte nivået.

- ▷ Det senkede nivået aktiveres kun opp til en hastighet på 25 km/t eller via et håndbremssignal (lukket håndbrems). Den programmerte varianten er oppført i produsentens bruksanvisning.

4.5 Bremsar

- ▶ Defekter ved bremseanlegget må straks repareres på autorisert fagverksted.

Ved hver kjørestart

Kontroller med prøvebremsing ved hver kjørestart:

- Fungerer bremsene?
- Reagerer bremsene jevnt?
- Holder kjøretøyet sporet under bremsing?

4.6 Sikkerhetsbelter

4.6.1 Generelt

Kjøretøyet er utstyrt med sikkerhetsbelter i boenheten på sitteplassene hvor det er påbudt med sikkerhetsbelte. De nasjonale forskriftene gjelder for bruk av sikkerhetsbeltet.

- ▶ Før avreise må man feste sikkerhetsbeltene og man må ha dem festet under hele kjøreturen.
- ▶ Sikkerhetsbeltene må ikke skades eller klemmes. Defekte sikkerhetsbelter byttes ut på et autorisert fagverksted.
- ▶ Beltefestene, innrullingsautomatikken og beltelåsene må ikke endres.
- ▶ Hvert sikkerhetsbelte må kun brukes av en person.
- ▶ Ikke spenn fast gjenstander sammen med personer.
- ▶ Sikkerhetsbeltene er ikke beregnet for personer på under 150 cm. I slike tilfeller må det brukes ytterligere festeanordninger. Se kontrollsertifikatet.
- ▶ Plasser barnesikringsystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette. Vi anbefaler på det sterkeste å installere barnesikringsystemer fortrinnsvis i den andre seteraden.
- ▶ Skift ut sikkerhetsbeltene etter ulykke.
- ▶ Under kjøring må ryggstøtet til setet ikke være lent for langt bakover. Ellers fungerer ikke sikkerhetsbeltet som det skal lenger.

4.6.2 Riktig feste av sikkerhetsbeltet

- ▶ Sikkerhetsbeltet må ikke vris. Sikkerhetsbeltet skal ligge jevnt inntil kroppen.
- ▶ Sitt riktig i setet når du fester sikkerhetsbeltet.

Sikkerhetsbeltet er riktig festet når hoftebeltet under magen går over hoftebenet. Skulderbeltet må gå over brystet og skulderen (ikke halsen). Beltet må dessuten alltid sitte stramt på kroppen. Ta av klær med tykt fôr før turen begynner.

4.6.3 Sikkerhetsbeltepanel

- ▶ Hvis sittebenken brukes under kjøring: Bruk sittebenk uten nakkestøtte!

Når nakkestøttene er fjernet fra ryggputen på sittebenken og sikkerhetsbeltepanelet (Bilde 13) er montert (se avsnittet 6.9): Fjern sikkerhetsbeltepanelet før kjøringen og sett på nakkestøttene igjen før avreise.

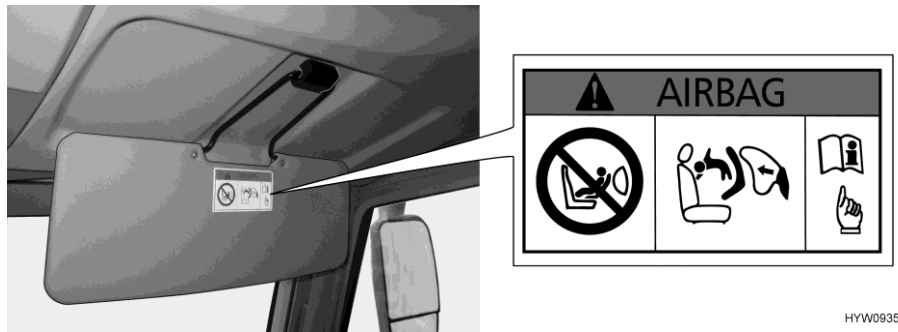
Bilde 13 Sikkerhetsbeltepanelet montert

4.7 Barnesikringssystemer

4.7.1 Barnesete

- ▶ Barn under 13 år som er kortere enn 150 cm skal sikres med et egnet og lovlig barnesikringssystem under kjøring.
- ▶ Under kjøring må man spenne fast barna og passe på at de er fastspent under turen.
- ▶ Når det er montert passasjer-kollisjonspute i kjøretøyet, må man ikke bruke barnesikringssystemer som vender bakover på passasjerselet ("Reboard-systemer"). Følg advarslene som finnes i kjøretøyet.
- ▶ Plasser barnesikringssystemer kun på seter som er spesielt utpekt til dette. Når den fremre kollisjonsputen på passasjerselet foran er aktivert, kan bare forovervendte barnesikringssystemer, brukes på passasjerselet foran.
- ▶ Barnesikringssystemer som er bakovervendt må aldri brukes på et sete med aktivert fremre kollisjonspute. Dette kan føre til død eller alvorlige personskader hos barn.

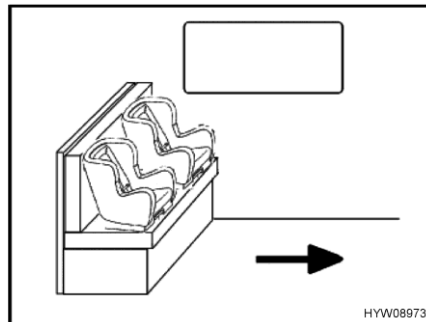

Bilde 14 Advarsel barnesikringssystem (solskjerm for passasjer)

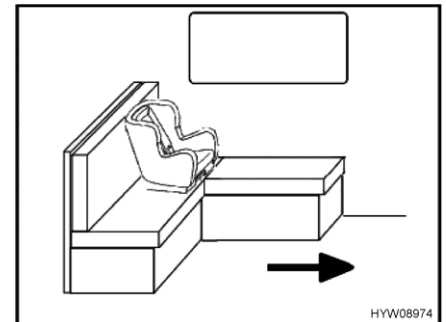
Ikke bruk bakovervendte barnesikringssystemer på passasjeret

Passasjeret er utstyrt med en kollisjonspute. Når denne kollisjonsputen er aktivert, skal ingen bakovervendte barnesikringssystemer brukes på passasjeret. I en ulykke vil kollisjonsputen som utløses resultere i alvorlig skade eller død for barnet. På solskjerm er det plassert en advarsel (Bilde 14) som informerer om denne faren.

Kollisjonsputen på passasjeret kan deaktiveres, informasjon om dette finner du i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

Bilde 15 Barneseter på sittebenken

Bilde 16 Barnesete på L-sittebenken

Pilen i Bilde 15 og Bilde 16 angir kjøretretningen.

På sittebenken (Bilde 15) tillates kun barneseter når bordet er fjernet og lagret på trygt vis. Maksimalt 2 barneseter kan settes inn.

På L-sittebenken (Bilde 16) er det kun tillatt med et barnesete ved vinduet. Ryggputen på sideveggen må fjernes når et barnesete benyttes. Når bordet står festet, skal bordplaten skyves mot midten av kjøretøyet og låses.

Barnesikringssystemene er inndelt i fem klasser:

Klasse	Kroppsvekt	Ca. alder
0	Inntil 10 kg	Inntil 9 måneder
0+	Inntil 13 kg	Inntil 18 måneder
I	9 kg til 18 kg	9 måneder til 4 år
II	15 kg til 25 kg	3 år til 7 ½ år
III	22 kg til 36 kg	6 år til 12 år

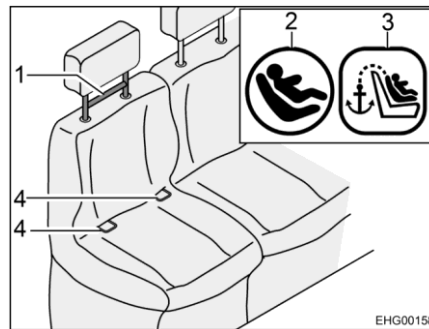
Følgende tabell viser hvilke barnesikringssystemer som kan brukes på hvilke sitteplasser.

Seter	Aldersgrupper			
	< 10 kg (0-9 måneder)	< 13 kg (0-24 måneder)	9-18 kg (9-48 måneder)	15-36 kg (4-12 år)
Passasjer sete foran	X	X	UF	UF
Andre seterekke (enkeltsete, setesokkel mot kjøretningen)	X	X	X	X
Tredje seterekke (ved 3-punktsseiler, variant L-sittegruppe)	U ^{**})	U ^{**})	U	U
Tredje seterekke (ved 3-punktsseiler, variant sittegruppe med avtakbart bord)	U ^{***})	U ^{***})	U	U

Betydning av merkingen:	
U:	Passer for sikringssystemer, av kategorien "universal", som er tillatt brukt for denne vektklassen
UF:	Egnet for fremoverrettede sikringssystemer, av kategorien "universal", som er tillatt brukt for denne vektklassen
X:	Sete er uegnet for barn i denne aldersgruppen
*):	Kun ved deaktivert kollisjonspute
**):	Kun sitteplass ved vinduet
***):	Kun når bordet er fjernet

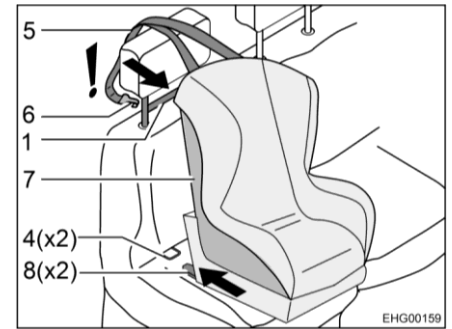
4.7.2 Isofix festesystem for barnesete

Moneringssted Isofix festesystem er montert i sittebenken på vindussiden.

Bilde 17 Sete med Isofix

- 1 Top-Tether
- 2 Isofix-symbol
- 3 Top-Tether-symbol
- 4 Holdebøyle

Bilde 18 Feste med Isofix

- 5 Top-Tether-belte
- 6 Festekrok
- 7 Barnesete
- 8 Sperream

- ▶ Kun barneseter som er egnet og ment for Isofix-festesystemer med Top-Tether, må festes på Isofix-festesystemer!
- ▶ Følg sikkerhetsanvisningene og monteringsanvisningen til produsenten av barnesetet!

Bilseter som egner seg for Isofix er utstyrt med Isofix-symbolet (Bilde 17,2). Plasseringen til Top-Tether er tilsvarende markert med et symbol (Bilde 17,3).

Montering:

- La sperreamene (Bilde 18,8) gå i lås i holdebøylen (Bilde 17,4). En markant klikkelyd må være hørbar i den forbindelse.
- Foreta et kraftig rykk for å kontrollere at barnesetet (Bilde 18,7) sitter godt fast.
- Før Top-Tether-beltet (Bilde 18,5) over nakkestøtten til bilsetet.
- Festekroken (Bilde 18,6) hektes på Top-Tether (Bilde 17,1).

Demontering foretas i omvendt rekkefølge.

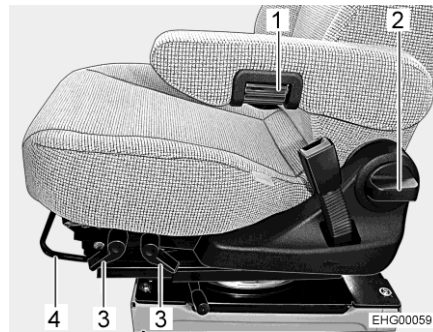
4.8 Førersetet og passasjeret

- ▶ Før start skal samtlige seter dreies i kjøreretningen og blokkeres.
- ▶ Under kjøring må alle seter være festet i kjøreretningen. De må ikke snus.
- ▶ Snu alltid setene slik at setet vender mot midten av kjøretøyet og ikke mot ytterveggen.

Det følgende beskriver hvordan du stiller inn førersetet og passasjeret foran på I-modeller.

Innstillingen av førersetet og passasjeret i T-modeller er beskrevet i bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

- 1 Riflet hjul (justering av armlene)
- 2 Håndtak (justering av ryggstøtte)
- 3 Stang (justering av setehelling)
- 4 Bøyle (justering av lengderetning)

Bilde 19 Setejustering (Aguti GIS-Liner)

Kjøreposisjon

- Still begge armlenene oppover.
- Skyv setet bakover eller til midtstilling.
- Drei setet innover i kjøreretningen og lås det.

- ▷ Dreiiing av setene når kjørerøyet står i ro er beskrevet i kapittel 6.

Avstand til pedalene

Still inn førersetet slik at føreren kan trå pedalene helt ned uten vanskeligheter.

- Trekk bøylene (Bilde 19,4) opp.
- Skyv setet framover eller bakover.
- Slipp bøylene. Setet må gå hørbart i inngrep.

Setehelling

Still setets helling inn slik at lårene hviler på seteflaten uten noe trykk.

- Trekk den respektive stangen (Bilde 19,3) opp.
- Plasser seteflaten i ønsket hellingsposisjon ved å belaste eller avlaste.
- Slipp stangen. Seteflaten må gå hørbart i inngrep.

Setehøyde

- Trekk stangen bak på høyre setet eller trykk ned.

Ryggstø

Hellingen på førersetets ryggstø stilles inn slik at rattet kan holdes med armene i lett vinkel.

- Drei håndtaket (Bilde 19,2).
- Plasser ryggstøet i ønsket hellingsposisjon ved å belaste eller avlaste.
- Slipp håndtaket. Ryggstøet må gå hørbart i inngrep.

Armlene

Armlenene kan høydejusteres trinnløst.

- Sving armlenet litt opp slik at det blir enklere å håndtere.
- Drei det riflede hjulet (Bilde 19,1) for finjustering. Avhengig av hvilken retning hjulet dreies, heller armlenet seg oppover eller nedover.
- Sving armlenet ned og kontroller posisjonen.

4.9 Setevarme

Avhengig av modell og funksjoner, kan fører- og passasjersele på forsiden oppvarmes. Bryteren på setevarmeren er festet til siden av setet.

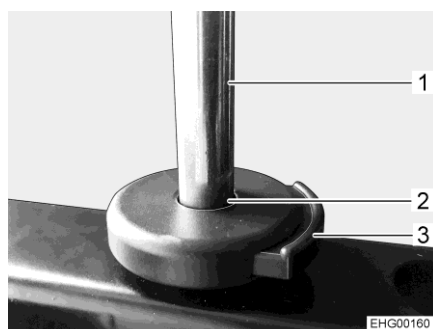

Bilde 20 Bryter for setevarme

▷ Setevarmen arbeider kun når motoren går.

4.10 Nakkestøtter (sittebenk)

- 1 Stang
- 2 Festeordning
- 3 Opplåsingsknapp

Bilde 21 Opplåsingsknapp (nakkestøtte)

Før avreise må nakkestøtten innstilles slik at bakhodet støttes omtrent på høyde med ørene.

Sette inn nakkestøtten:

- Fjern trekket fra setet.
- Sett stangen (Bilde 21,1) på nakkestøtten inn i festeanordningene (Bilde 21,2).
- Skyv nakkestøtten ned til den går i inngrep for første gang.
- Trykk på opplåsingsknappen (Bilde 21,3) og skyv nakkestøtten videre til ønsket posisjon.

Innstille nakkestøtten:

- Trykk på opplåsingsknappen (Bilde 21,3).
- Trekk nakkestøtten oppover eller trykk den nedover til den smetter inn i den ønskede låste stillingen.

Demonter nakkestøtten:

- Trykk på opplåsingsknappen (Bilde 21,3).
- Trekk nakkestøtten oppover.

- Hylleplass** Hvis kjøretøyet er utstyrt med enkeltseger, stues nakkestøttene bort i klesskapet under høyre seng (sett i kjøreretningen).
Hvis kjøretøyet er utstyrt med en dobbeltseng, stues nakkestøttene bort i klesskapet til høyre bak i kjøretøyet (sett i kjøreretningen).

4.11 Setesokkel

- ▶ Setet skal bare benyttes mot kjøreretningen.

Avhengig av modell og utstyr kan det monteres et ekstrasete under sittebenken som kan settes inn.

Setesokkelen er utstyrt med hoftebelte.

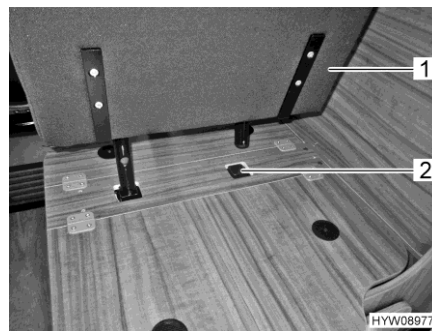
Bilde 22 Sittebenk med sittepute

Bilde 23 Oppbevaringsrom under sittebenken

Montering av setesokkel:

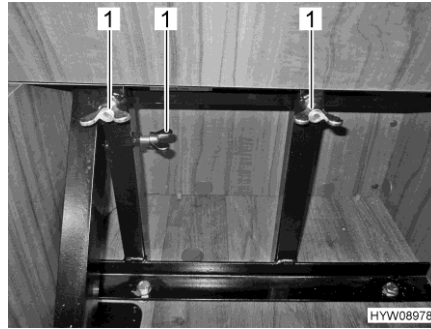
- Fjern sitteputen (Bilde 22).

Bilde 24 Holder for setesokkel

- 1 Setesokkel
- 2 Festeanordning

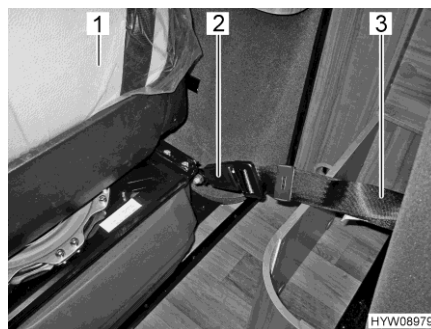
- Setesokkelen (Bilde 24,1) settes inn i holderen (Bilde 24,2).
- Slå opp den halvdelen av sittebenkens lokk som kan foldes oppover, for å få tilgang til vingemutrene på staget.

1 Vingemutter

Bilde 25 Vingemuttere for sikringen

- Setesokkelen sikres med vingemuttre (Bilde 25,1).

1 Passasjer sete (bakside)
2 Beltelås
3 Sikkerhetssele

Bilde 26 Beltelås for setesokkel

- Sikkerhetssele (Bilde 26,3) på setets bakside sikres i beltelåsen (Bilde 26,2) på baksiden av passasjer setet (Bilde 26,1).

Bilde 27 Setesokkel utslått

- Seteflaten slås ned (Bilde 27).

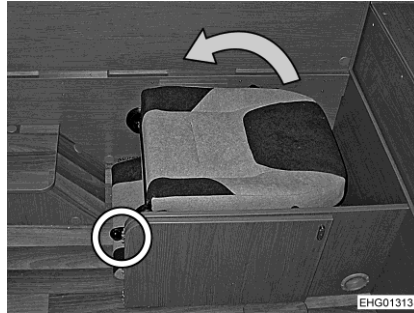

- ▷ Hvis kjøretøyet er utstyrt med en nedfellbar seng, må du trykke på setesokkelen før du senker den nedfellbare sengen.

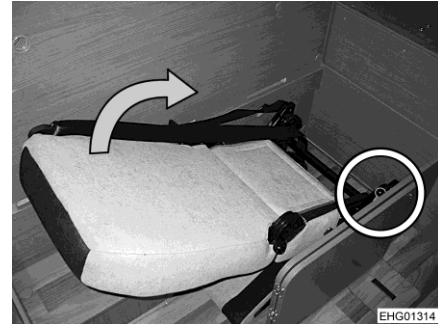
4.12 Ekstrasete

Avhengig av modell og utstyr er det plassert sammenleggbare ekstrasete for kjøring i oppbevaringsrommet under sittebenken.

Ekstrasetet er montert i kjøreretningen, og er utstyrt med et trepunktssikkerhetsbelte. Ved behov kan ekstrasetet demonteres helt.

Bilde 28 Ekstrasete slått sammen

Bilde 29 Ekstrasete utslått

Slå opp ekstrasete:

- Åpne oppbevaringsrommet.
- Trykk inn stangen (Bilde 28) og hold den inne. Slå ryggstøtet helt forover.
- Trykk inn stangen (Bilde 29) og hold den inne.
- Slå det oppslåtte ryggstøtet helt bakover. Ryggstøtet må gå hørbart i inngrep. Ekstrasetet med sikkerhetsbeltet er klart til bruk.

Bilde 30 Ekstrasete klart til bruk

Demontere ekstrasete:

- Løft seteflaten.
- Løsne fire stjernegrepsskruer.
- Løsne krokene fra de fire slisseåpningene.
- Ta ut setet.

Ekstrasetet monteres i omvendt rekkefølge.

4.13 Sitteplassforordning

- ▶ Under kjøring må passasjerene kun sitte på de godkjente sitteplassene. Se vognkortet for tillatt antall sitteplasser.
- ▶ Under kjøring er det forbudt å sitte på de langsgående benkene.
- ▶ Det er påbudt å bruke sikkerhetsbelte.

Sitteplasser som kan brukes under kjøring er utstyrt med sikkerhetsbelte.

4.14 Elektrisk vindusheis

- ▶ Ukontrollert stenging av vinduet kan forårsake klemmeulykker.
- ▶ Trekk nøkkelen ut av låsen selv om du bare forlater bilen for en kort stund. Barn kan komme til å trykke på vindusåpneren og dermed skade seg på vinduet.

Førerhusdøren er utstyrt med en elektrisk vindusheis. Vippebryteren (Bilde 31) til den elektriske vindusheisen er installert i den venstre førerhusdøren.

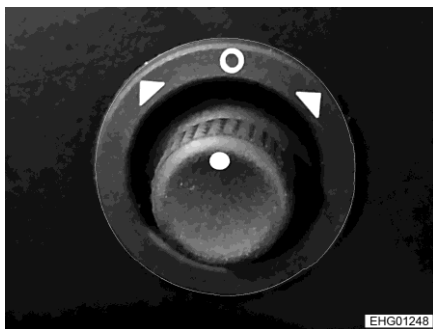
Bilde 31 Vippebryter (elektrisk vindusheis i førerdøren)

4.15 Elektrisk justerbar og oppvarmet ytterspeil

- ▷ Hovedspeilet i det todelte ytterspeilet kan justeres og varmes opp elektrisk.

Kjøretøyet er utstyrt med to elektrisk justerbare og oppvarmbare sidespeil. Bryterne for speiljustering og speiloppvarming er installert i dashbordet.

Bilde 32 Dreiebryter (elektrisk justerbare ytterspeil)

Bilde 33 Vippebryter (speiloppvarming)

- Justere:*
- Velg speilet du ønsker å justere. Drei dreiebryteren (Bilde 32) mot venstre eller høyre.
 - Juster speilet ved å vippe dreiebryteren (Bilde 32) i ønsket retning.

- Slå på varmeanlegg:*
- Trykk på vippebryteren (Bilde 33) nede. Den røde kontrollampen i vippebryteren viser at funksjonen er aktivert.

- Slå av varmeanlegg:*
- Trykk på vippebryteren (Bilde 33) oppe. Den røde kontrollampen i vippebryteren slukker.

4.16 Blendingsfoldegardiner for fører- og passasjervindu

- ▶ Blendingsfoldegardinene for fører- og passasjervindu skal være trukket opp, blokkert og sikret under kjøring.

- Sikre:*
- Skyv blendingsfoldegardinene for sidevinduene forsiktig helt tilbake.
 - Sikre blendingsfoldegardinene.

4.17 Elektrisk blendingsgardin/elektrisk solskjerm for front- rute

- ▶ Under kjøring må blendingsgardinen til frontruten være åpnet såpass mye at sikten ikke reduseres for føreren.

Når motoren startes, kjøres blendingsgardinen helt opp etter en tidsforsinkelse på ca. 15 sekunder.

Under kjøringen kan blendingsgardinen benyttes som solskjerm. Her må rotasjonslåsen til blendingsgardinen være satt i kjøreposisjon.

- ▷ For mer informasjon, se avsnittet 6.4.7.

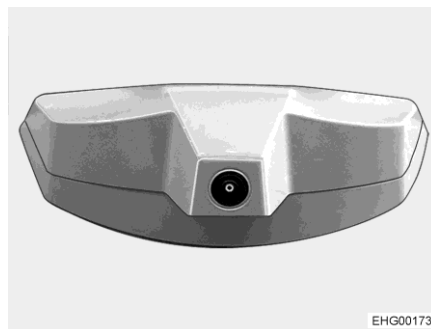
4.18 Forheng for førervindu, frontrute og passasjervindu

- ▶ Under kjøring må forhengene være åpne og sikret.

Sikre: ■ Skyv tilbake forhengene og sikres med sløyfer og trykknapper.

4.19 Ryggekamera

Bilde 34 Ryggekamera

Bildet til ryggekameraet mates inn i det sentrale multimedia-/navigasjonssystemet og vises på den eksisterende LCD-skjermen.

Når motoren er i gang eller tenningen er slått på, slår ryggekameraet og LCD-skjermen seg automatisk på når bilen settes i revers.

Når kjøretøymotoren er i gang eller tenningen er slått på, kan ryggekameraet og LCD-skjermen også slås på manuelt med en betjeningsknapp eller et berøringsfelt på skjermen.

Systemet kan slås av med en betjeningsknapp eller menyknapp på skjermen.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

4.20 Motorlokk

- ▶ Fare for skader i motorrommet når motorlokket er åpent.
- ▶ Motoren kan fortsatt være varm selv om den har vært avslått lenge. Fare for at man kan brenne seg!
- ▶ Det må ikke utføres arbeid i motorrommet mens motoren går.
- ▶ Motorlokket må være lukket og låst under kjøring. Kontroller at låsen er gått i lås etter lukking. Trekk da i motorlokket.

Bilde 35 Låsespak motorlokk

Bilde 36 Riktig håndtaksposisjon for åpning av motorlokket

- For å åpne:*
- Trekk låsespaken (Bilde 35) til venstre under dashbord. Motorlokket er låst opp.
 - Ta tak i midt under kanten til motorlokkets øvre og nedre kant med begge hender (Bilde 36).
 - Trekk motorlokk til venstre (i kjøreretningen) (Bilde 36).
 - Sving motorlokket oppover.
- For å stenge:*
- Sving motorlokket nedover. Klikklåsen klikker hørbart på plass.
 - Kontroller at motorlokket er ordentlig låst. Dra motorlokket oppover.

- ▷ På kjøretøy med start/stopp-automatikk forhindrer en endebryter i låsen til motorlokket, at vindusviskeren kan starte mens motorlokket er åpent. Motorlokket kan ellers bli skadet.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

4.21 Påfylling av spylevæske

Bilde 37 Påfyllingsstuss (spylevæsketank)

- Frigjør og åpne motorlokket.
- Ta lokket av påfyllingsstussen (Bilde 37) til spylevæsketanken.
- Fyll spylevæsken langsomt på.
- Trykk lokket på spylevæsketankens påfyllingsstuss (Bilde 37).
- Lukk motorlokket.

4.22 Kontrollere oljenivå

- ▷ Oljenivået måles via kombiinstrumentet.

4.23 Fulle på drivstoff

- ▶ Under drivstoffpåfylling må alle apparater med gassdrift være slått av (avhengig av utstyret: varmelegger, kokeplass, stekeovn, grill, kjøleskap). Eksplosjonsfare!
- ▶ Dekslene for påfyllingsstussene for drivstoff og for drikkevann-påfyllingsstussene er svært like. Før man fyller tanken skal merkingen kontrolleres.

- ▷ Påfyllingsstussen for drivstoff er merket med teksten "Diesel".

Tankens drivstoffpåfyllingsstuss befinner seg på utsiden, foran på venstre side.

Bilde 38 Påfyllingsstuss for drivstoff

Bilde 39 Advarsel (påfyllingsstuss for drivstoff)

- For å åpne:*
- Åpne luken.
 - Stikk nøkkelen inn i låsesylinderen (Bilde 38) og vri mot urviseren.
 - Fjern dekslet.
- For å stenge:*
- Sett dekslet på påfyllingsstussen for drivstoff.
 - Drei nøkkelen med urviseren.
 - Trekk ut nøkkelen.
 - Sjekk at dekslet sitter godt fast på påfyllingsstussen for drivstoff.
 - Lukk og trykk på luken.

4.24 Ad-Blue®

- ▷ Informasjon og merknader om Ad-Blue® finnes i bruksanvisning til basis-kjøretøyet.

Moneringssted Ad-Blue®-tank

Ad-Blue®-tanken er montert i motorrommet foran til høyre.

4.25 Sleping

- ▶ For å unngå kjøretøyskader på grunn av feil sleping, følg instruksjonene i bruksanvisningen til basiskjøretøyet før sleping.
- ▶ Hvis ikke tenningsøkkelen kan vrís i tenningslåsen, skal ikke kjøretøyet slepes. Styringssystemet er låst.
- ▶ Hvis motoren ikke kjører på et kjøretøy med forhjulsdrift med automatgir: Skyv kjøretøyet forsiktig i maksimalt 15 meter. I tilfelle av nedbrudd må slike kjøretøyer bare fraktes på en tilhenger eller transporter.

- ▷ Når motoren ikke går eller spenningen er forstyrret, fungerer ikke servo-støtten for styre- og bremsesystemene. For å styre og å bremse kreves stor fysisk styrke.

Kjøretøysprodusenten anbefaler å frakte kjøretøyet på en transporter eller tilhenger. Hvis kjøretøyet skal slepes, bruk en slepestag. Slepestangen må være godkjent for kjøretøyets vekt.

- ▷ De nasjonale forskriftene gjelder ved sleping.

Festet for slepeøyet befinner seg bak et deksel på støtstangen foran på høyre side.

Bilde 40 Deksel (opptak for slepeøyet)

Bilde 41 Slepeøye (montert)

Montere slepeøye:

- Åpne dekslet (Bilde 40) med en skrutrekker.
- Ved integrerte kjøretøy: Monter slepeøyeforlengelsen.
- Monter slepeøyet (Bilde 41) i henhold til anvisningene i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende oppstilling av kjøretøyet i campingdrift.

5.1 Håndbremse

Dra alltid håndbremsen på ved parkering av kjøretøyet.

5.2 Stigtrinn

- ▷ Hvis stigtrinnene blir belastet før de er kjørt helt ut, kan mekanismen bli skadet. Stigtrinnet må derfor først brukes, når det er kjørt helt ut.

- ▷ Hvis stigtrinnene kjøres ut, mens motoren fortsatt går, lyder et varselsignal.

5.3 Oppkjøringsklosser

- ▷ Oppkjøringsklosser følger ikke med i leveringen. Tilbehørsforretninger tilbyr forskjellige modeller.

Oppkjøringsklosser utjevner høydeforskjellen ved stigninger og ujevne flater, slik at kjøretøyet kan parkeres vannrett.

5.4 Støttekloss

Ved parkering av kjøretøyet i stigninger eller hellinger må det brukes en støttekloss.

Hvis teknisk tillatt totalvekt for kjøretøyet overskrider 4 t, må det ved parkering i stigninger eller hellinger brukes en støttekloss. Støtteklossen er standardutstyr for kjøretøyer med totalvekt på over 4 t.

5.5 Støtter

5.5.1 Generelle råd

- ▷ De innebygde støttene må ikke brukes til jekk. Støttene bidrar til å stabilisere kjøretøyet mot bakakselens innfjæring når det er stanset.
- ▷ Ved oppstilling av kjøretøyet, påse at ingen av støttene belastes mer enn de andre.
- ▷ Før start må støttene skrues helt opp til anslag, kjøres helt inn og sikres.

- ▷ Er underlaget mykt eller ustabilt, bør det legges en stor plate under støttene for å forhindre at de synker ned i bakken.
- ▷ Sett kjøretøyet slik at det står mest mulig vannrett. Ellers kan ikke vannet renne riktig ut av dusjkaret.

5.5.2 Støttebein

- ▶ Støttebeina må ikke brukes som jekk for arbeid under kjøretøyet (f.eks. hjulbytte eller vedlikeholdsarbeid).
- ▶ Ingen må legge seg under kjøretøyet når det er løftet.

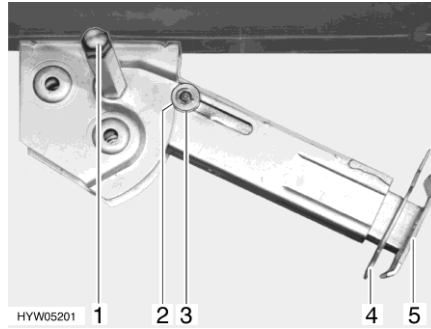
- ▷ Trekk til håndbremsen før støttebeina kjøres ut.

- ▷ Alt etter modell har sekskanten har et ledd. Ved bruk av dette blir det enklere å bruke pipenøkkelen.

For å kunne opprettholde en feilfri funksjon, må rørene i støttebeina rengjøres regelmessig og smøres med fett.

Avhengig av modellen kan støttebeina justeres i lengden.

- 1 Sekskant
- 2 Utsparing
- 3 Styreskive
- 4 Splint
- 5 Støttebeinforlengelse

Bilde 42 Støttebein

- Skyve ut:**
- Sett pipenøkkelen på sekskanten (Bilde 42,1) og vri til støttebeinet står loddrett ned.
 - Trekk splinten (Bilde 42,4) ut av støttebeinforlengeren (Bilde 42,5).
 - Dra støttebeinforlengeren ut til ønsket lengde.
 - Stikk splinten inn i støttebeinforlengeren igjen.
 - Skru på sekskanten til støttebeinet står støtt på bakken og kjøretøyet står vannrett.
- Trekke in:**
- Sett pipenøkkelen på sekskanten (Bilde 42,1) og vri til støttebeinet ikke lenger berører bakken.
 - Trekk splinten (Bilde 42,4) ut av støttebeinforlengeren (Bilde 42,5).
 - Skyv støttebeinforlengeren (Bilde 42,5) helt inn og stikk splinten (Bilde 42,4) inn i hullet i støttebeinforlengeren.
 - Bruk pipenøkkelen til å vri på sekskanten (Bilde 42,1) til støttebeinet er svingt opp og styringsskiven (Bilde 42,3) er ført helt inn i utsparingen (Bilde 42,2).

- ▷ Pass på før avreise: Er alle støttebein kjørt helt inn, alle støttebeinforlengere helt innskjøvet og sikret med splinten?

5.6 Hydrauliske støttebein

- ▶ Kjøretøyet skal ikke løftes fullstendig fra bakken. Dersom ingen av hjulene, fremfor alt hjulene som bremses, har bakkekontakt lenger, kan det oppstå ustabile og farlige situasjoner.
- ▶ Ved drift av hydrauliske støttebein skal det påses at ingen personer utsettes for fare, og at inn-/utkjøringsområdet til støttebeina er fritt.
- ▶ Støttebeina må ikke brukes som jekk for arbeid under kjøretøyet (f.eks. hjulbytte eller vedlikeholdsarbeid).
- ▶ Ingen må legge seg under kjøretøyet når det er løftet.
- ▶ Før avreise kontrolleres at alle støttebein er kjørt helt inn.
- ▶ Følg sikkerhetsanvisningene og informasjonen i produsentens bruksanvisning som leveres separat.

- ▷ Før bruk av hydrauliske støttebein skal kjøretøyet sikres mot uønskede bevegelser.

- ▷ Er underlaget mykt eller ustabil, bør det legges en stor plate under støttene for å forhindre at de synker ned i bakken.
- ▷ Dersom et av støttebeina ikke ligger på bakken etter den automatiske justeringen, kan kjøretøyet vibrere når personer beveger seg på innsiden, til tross for at justeringen er korrekt. I et slikt tilfelle skal det aktuelle paret med støttebein kjøres inn og ut igjen.
- ▷ Mens den automatiske justeringen pågår skal ingen bevege seg i kjøretøyet.
- ▷ Det er mulig å starte motoren når støttebeina er kjørt ut. Men det er ikke mulig å kjøre avsted. Etter motorstart kjøres støttebeina automatisk inn igjen. Et akustisk signal lyder når støttebeina er kjørt inn helt.
- ▷ For sikker og riktig håndtering av støttebeinene, følg sikkerhets- og bruksanvisningen i produsentens separate bruksanvisning.

Opprett utkjøringsbetingelser:

Før støttebeinene kan forlenges, må følgende forhold observeres:

- Hvis lydenheter er i bruk i kjøretøyet: Slå av lydenheter slik at de akustiske signalene fra støttebein-systemet kan høres.
- Parker kjøretøyet sikkert.
- For kjøretøy med automatgir: Legg inn gir P.
For kjøretøy med manuell girkasse: Sett kjøretøyet på tomgang.
- Trekk til håndbremsen.
- Slå på varselblinkanlegget.

Du vil høre en varsellyd. Det hydrauliske støttebein-systemet er klart til bruk.

Driftsalternativer

Støttebein-systemet kan betjenes via den medfølgende Bluetooth-håndbetjeningsdel eller via HLC® Smart App på en smarttelefon.

Hvis støttebein-systemet ikke gjenkjenner håndbetjeningsdelen eller smarttelefonen via Bluetooth, oppretter du en tilkobling som følger:

Betjene:

- Kontroller at de ovennevnte driftsbetingelser er sikret.
- Sett inn et gir. Du vil høre en varsellyd. Støttebeinsystemet er i paringsmodus i 5 sekunder.
- Par håndbetjeningsdelen eller smarttelefonen med støttebein-systemet innen 5 sekunder.
- For kjøretøy med automatgir: Legg inn gir P.
For kjøretøy med manuell girkasse: Sett kjøretøyet på tomgang.

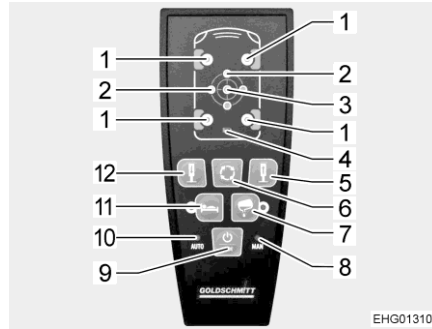
Driftsmåter

Det hydrauliske støttebein-anlegget har to driftsmåter:

- Manuell drift
- Automatisk drift (alltid aktivert etter innkobling)

I automatisk drift blir kjøretøyet automatisk justert slik at det står vannrett på langs og på tvers.

Begge driftsmåter styres via betjeningsdelen.

Bilde 43 Betjeningsdel (hydrauliske støttebein)

<p>1 LED "Støttebein"
Blinker gult → støttebein kjøres
Rød → støttebein helt ute
Grønn → manuelt valg av støttebein</p> <p>2 LED "Lengde-/tverrakse"
Av → akse i orden
På → posisjon for høy</p> <p>3 LED "0-posisjon"
Grønn → 0-posisjon nådd
Blinker rødt → kjøretøyet står skjevt</p> <p>4 LED "Batteristatus"
Blinker rødt → bytt batteri</p> <p>5 Knapp "Støttebein innkjøring"</p> <p>6 Knapp "Bytt støttebeinpar"</p> | <p>7 Knapp "Spesialposisjon tømning av tank"
Blinker gult → kjører til spesialposisjon
Gul → posisjon nådd</p> <p>8 LED "Manuell drift"
Grønn → manuell drift
Blinker rødt → feil</p> <p>9 Knapp "På/Av/Modus"
Lenge → på/av
Kort → bytt modus</p> <p>10 LED "Automatisk drift"
Grønn → automatisk drift
Blinker rødt → feil</p> <p>11 Knapp "Spesialposisjon soving"
Blinker gult → kjører til spesialposisjon
Gul → posisjon nådd</p> <p>12 Knapp "Kjør ut støttebein"</p> |
|--|--|

Dersom et kjøretøy blir for skjevt, blinker LED-en "0-posisjon" (Bilde 43,3) rødt. Velg en mer egnet plassering, eller foreta manuell betjening av støttebein på egen risiko.

Dersom en fordypning i bakken fører til at et støttebein når sin maksimale lengde ved utkjøring, blinker LED-ene "Manuell drift" (Bilde 43,8) og "Automatisk drift" (Bilde 43,10) rødt. I et slikt tilfelle skal støttebeina kjøres inn, og egnet middel legges under det aktuelle støttebeinet, så gjentas prosedyren.

Innkobling/utkobling: ■ Trykk på knappen "På/Av/Modus" (Bilde 43,9) i mer enn 1 sekund. Etter innkobling lyder et varselsignal og LED-en "Automatisk drift" (Bilde 43,10) lyser.

Ved manglende anvendelse vil støttebein-anlegget slå seg av på egen hånd etter 5 minutter.

Endring av driftsmåte: ■ Trykk kort på knappen "På/Av/Modus" (Bilde 43,9). Bytte driftsmåte mellom manuell drift og automatisk drift. Den respektive LED-en (Bilde 43,8 eller Bilde 43,10) lyser.

Stans hver bevegelse: ■ Trykk på knappen "På/Av/Modus" (Bilde 43,9).

Utkjøring av støttebein i automatisk drift: ■ Slå på tenningen.
■ Trykk på knappen "Støttebein utkjøring" (Bilde 43,12). Justeringsprosedyren utføres på egen hånd. LED-ene "Støttebein" (Bilde 43,1) blinker gult så lenge støttebeina er i bevegelse. En fullført nivelleringsoperasjon bekreftes av en egen lyd, og LED-ene "Støttebein" (Bilde 43,1) slukker.

Trekke in støttebein i automatisk drift:

- Slå på tenningen.
- Trykk på knappen "Støttebein innkjøring" (Bilde 43,5). Støttebeina kjøres helt inn. LED-ene "Støttebein" (Bilde 43,1) blinker gult så lenge støttebeina er i bevegelse. En fullført innkjøring bekreftes av en egen lyd, og LED-ene "Støttebein" (Bilde 43,1) slukker.

Manuell drift av støttebein:

- Trykk kort på knappen "På/Av/Modus" (Bilde 43, 9) i automatisk drift. LED-en "Manuell drift" (Bilde 43,8) lyser.
- Legg merke til LED-ene "Lengde-/tverrakse" (Bilde 43,2). En lysende LED angir at kjøretøyet er for høyt på denne siden.
- Trykk på knappen "Bytt støttebeinpar" (Bilde 43,6) så ofte inntil ønsket par av støttebeinpar er valgt. De respektive LED-ene "Støttebein" (Bilde 43,1) lyser.
- Trykk på knappen "Støttebein innkjøring" (Bilde 43,5) eller knappen "Støttebein utkjøring" (Bilde 43,12) til ønsket posisjon er nådd.
- Trykk på knappen "Bytt støttebeinpar" (Bilde 43,6) på nytt til ønsket par av støttebein er valgt. Fortsett prosedyren inntil kjøretøyet er justert. Kjøretøyet er justert når LED-en "0-posisjon" (Bilde 43,3) lyser grønt.
- Det sikkerstilles at alle støttebein har bakkekontakt.

Ytterligere funksjoner

For andre funksjoner som f.eks. "Sove"-modus, "Tømming av tank"-modus eller kalibrering, se produsentens bruksanvisning.

Elektrisk nødbetjening (valgfritt)

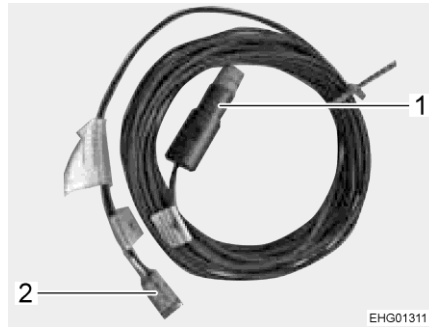
- ▶ Det er forbudt å oppholde seg under kjøretøyet uten tilstrekkelig sikring av løftet last (livsfare).
- ▶ Innsetting av nødsenkepluggen i sigaretteneren utløser en umiddelbar senking av kjøretøyet. Brukeren skal til enhver tid sørge for at ingen personer, dyr eller gjenstander er i fare eller skades.
- ▶ Hold hendene unna området hvor en kan bli fastklemt.
- ▶ Følg sikkerhetsanvisningene og informasjonen i produsentens bruksanvisning som leveres separat.

For elektrisk nødbetjening kan det monteres en ekstra adapterblokk på fabrikken, som støttebeinene kan betjenes med.

En nødstyringskabel med nødsenkeplugg sørger for strømforsyningen til adapterblokken. Nødsenkepluggen settes inn i sigaretteneren om nødvendig.

**Moneringssted
nødstyringskabel med
nødsenkeplugg**

Nødstyringskabelen med nødsenkepluggen er installert i gulvrommet mellom boenhetsdøren og sittegruppen og er tilgjengelig via et servicedeksel.

- 1 Nødsenkeplugg
- 2 Pluggforbindelse (tilkobling på ekstra adapterblokk)

Bilde 44 Nødstyringskabel

- Forsikre deg om at kjøretøyet kan senkes trygt.
- Sett inn nødsenkepluggen (Bilde 44,1) i kjøretøyets sigarettenner. Kjøretøyet senkes.

▷ I noen kjøretøy er sigarettennenen kun aktiv etter at tenningen er slått på.

- Etter at kjøretøyet er senket, skyv støttebeina opp til stopp. Bruk et kuben (brekkjern eller lignende) til dette.

▷ Hvis kjøretøyet er utstyrt med luftfjæring, kan du trykke inn støttebeina ved å senke luftfjæringen.

- Når alle støttebeina er trukket inn, trekker du ut nødsenkepluggen (Bilde 44,1) fra sigarettennenen.

5.7 230 V-tilkobling

Kjøretøyet kan tilkobles en 230 V-forsyning (se kapittel 8).

5.8 Kjølenskap

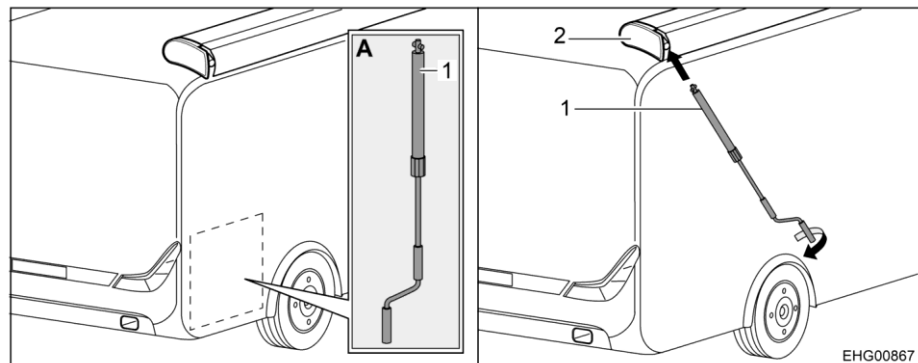
- ▶ Når kjøleskapet er stilt på 12 V-drift, bruker det hele tiden strøm. Koble derfor om til gassdrift når kjøretøyets motor ikke går og kjøretøyet ikke er koblet til 230 V-forsyningen.

På apparater med automatisk energivalgssystem fungerer 12 V-drift av kjøleskapet i automatisk drift kun når kjøretøyets motor er i gang. Når kjøretøyets motor er stoppet, kobler det automatiske valget av energi kjøleskapet over til 230 V-drift eller gassdrift.

5.9 Markise

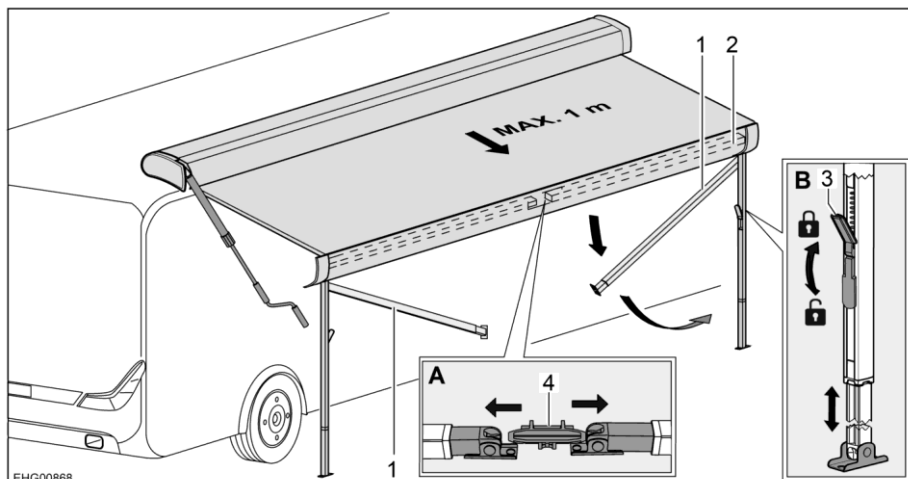
- ▷ Når støttebenene ikke er satt opp, kjøres markisen ut maks. 1 m.
- ▷ Når det er kraftig vind, mye regn eller sne, kjøres markisen inn.
- ▷ Når det er litt regn, forkortes ett av støttebenene, slik at vannet kan renne av.
- ▷ Ved lett vind eller regn skal markisen strammes med tau på begge sider.
- ▷ Kjør inn markisen kun når duken er tørr. Hvis markisen må kjøres inn med våt duk: Kjør ut markisen igjen så fort som mulig for å få tørket duken.
- ▷ Fjern løv og smuss fra markisen før den kjøres inn.

Bilde 45 Montere sveiv

- 1 Sveiv
- 2 Bajonettfeste

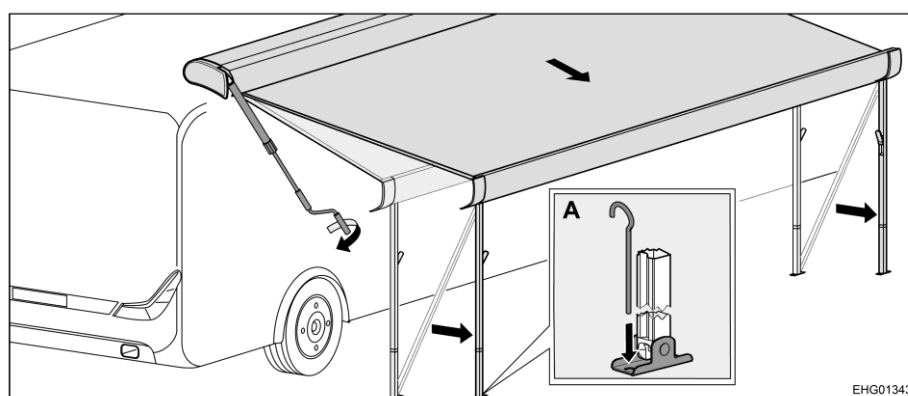
- Kjøre ut markise:*
- Ta sveiven (Bilde 45,1) ut av det bakre oppbevaringsrommet (Bilde 45,A).
 - Sett sveiv inn i bajonettfestet (Bilde 45,2) til markisen.
 - Drei sveiven mot urviseren, helt til markisen er trukket ut maks. 1 m.

Bilde 46 Forberede støttebenene

- 1 Støtteben
- 2 Frontlist
- 3 Lås
- 4 Festeanordning

- Løsne støtteben (Bilde 46,1) fra festeanordning (Bilde 46,4) i frontlisten (Bilde 46,2). Til dette trykkes støttebenene lett ut til siden (Bilde 46,A).
- Folde ut støttebenene.
- Løsne låsen (Bilde 46,3) til støttebenene. For å gjøre dette, folder du låsehåndtaket nedover.
- Trekk ut den nederste delen av støttebenene til ønsket lengde (Bilde 46,B).
- Sette opp støttebenene.
- Steng låsen (Bilde 46,3) til støttebenene. For å gjøre dette, folder du låsehåndtaket oppover.

Bilde 47 Sett markisen i endeposisjon

- Kjør markisen helt ut med sveiven. Når du gjør dette, må du repossisjonere støttebenene flere ganger.
- Stille inn støttebenene til endelig høyde.
- Trekk av sveiven og legg den i det bakre oppbevaringsrommet.
- Fest støttebenene med teltplugger i underlaget (Bilde 47,A).

- Kjøre inn markise:*
- Hvis det finnes, fjern strammetau og teltplugger.
 - Sett sveiven i bajonettfestet til markisen og drei med urviseren, frem til markisen er kjørt inn til ca. 1 m.
 - Om nødvendig, rengjør støttebenene.
 - Åpne låsen på støttebenene. For å gjøre dette, vrir du låsehåndtaket nedover.
 - Skyv inn den nedre delen av støttebenene fullstendig.
 - Fold begge støttebenene etter hverandre oppover i frontlisten og la de gå i lås. Til dette trykkes støttebenene lett ut til siden.
 - Drei sveiven videre til markisen er kjørt inn fullstendig.
 - Trekk sveiven ut av bajonettfestet og pakk den bort.

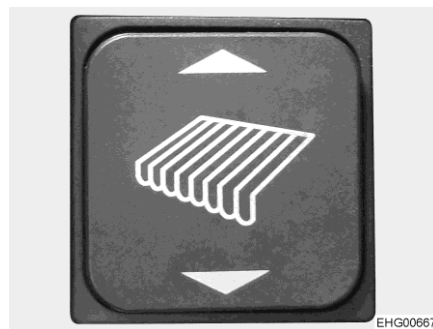
5.10 Markise, betjenes elektrisk (tilleggsutstyr)

- ▷ Når støttebenene ikke er satt opp, kjøres markisen ut maks. 1 m.
- ▷ Når det er kraftig vind, mye regn eller sne, kjøres markisen inn.
- ▷ Når det er litt regn, forkortes ett av støttebenene, slik at vannet kan renne av.
- ▷ Ved lett vind eller regn skal markisen strammes med tau på begge sider.
- ▷ Kjør inn markisen kun når duken er tørr. Hvis markisen må kjøres inn med våt duk: Kjør ut markisen igjen så fort som mulig for å få tørket duken.
- ▷ Fjern løv og smuss fra markisen før den kjøres inn.

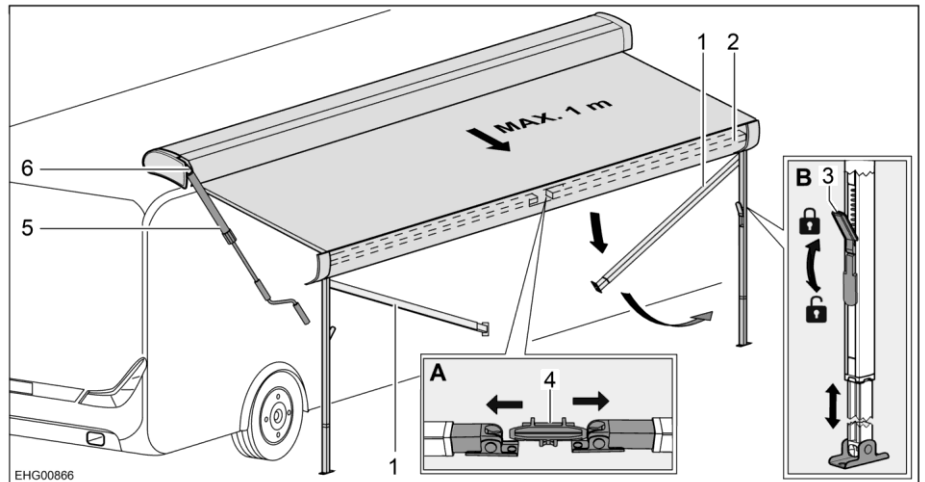
LED-belysning

Markisen er utstyrt med LED-belysning. LED-belysningen styres sammen med forteltlampen og kan betjenes via HYMER Connect-appen.

Bilde 48 Vippebryter-markise (inn-gangsområde)

- Kjøre ut markise:*
- Trykk på den nedre trekanten på vippebryteren (Bilde 48) til markisen er i ønsket posisjon.

Bilde 49 Sett opp støttebenene

1	Støtteben	4	Festeanordning
2	Frontlist	5	Sveiv
3	Lås	6	Bajonettfeste

- Løsne støtteben (Bilde 49,1) fra festeanordning (Bilde 49,4) i frontlisten (Bilde 49,2). Til dette trykkes støttebenene lett ut til siden (Bilde 49,A).
- Folde ut støttebenene.
- Løsne låsen (Bilde 49,3) til støttebenene. For å gjøre dette, folder du låsehåndtaket nedover.
- Trekk ut den nederste delen av støttebenene til ønsket lengde (Bilde 49,B).
- Sette opp støttebenene.
- Steng låsen (Bilde 49,3) til støttebenene. For å gjøre dette, folder du låsehåndtaket oppover.
- Skyv ved behov ut markisen ytterligere. Når du gjør dette, må du reposisjonere støttebenene flere ganger.
- Stille inn støttebenene til endelig høyde.
- Fest støtteben med teltplugger på gulvet.

Kjøre inn markise:

- Fjern teltpluggene fra føttene.
- Kjøre inn markisen til ca 1 m gjenstår. For å gjøre dette, så trykk på den øvre trekanten på vippebryteren (Bilde 48).
- Gjør støttebena (Bilde 49,1) rene ved behov.
- Åpne låsene (Bilde 49,3) på støttebenene. For å gjøre dette, vrir du låsehåndtaket nedover.
- Skyv inn den nedre delen av støttebenene fullstendig.
- Steng låsen (Bilde 49,3) til støttebenene. For å gjøre dette, folder du låsehåndtaket oppover.
- Fold begge støttebenene etter hverandre oppover i markisens frontliste og la de gå i lås. Til dette trykkes støttebenene lett ut til siden.
- Kjøre markisen fullstendig inn. For å gjøre dette, så trykk på den øvre trekanten på vippebryteren.

-
- Nødbetjening** I tilfelle den elektriske kontrollen av markisen ikke fungerer, leveres en nødbetjening med sveiv.
- Stikk sveiven (Bilde 49,5) inn i bajonettfestet (Bilde 49,6).
 - Drei etter behov sveiven med eller mot urviseren til markisen er i ønsket posisjon.
 - Oppbevar sveiven trygt etter bruk.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger vedrørende det å bo i kjøretøyet.

6.1 Dører

- ▶ Dørene skal være lukket under kjøring.

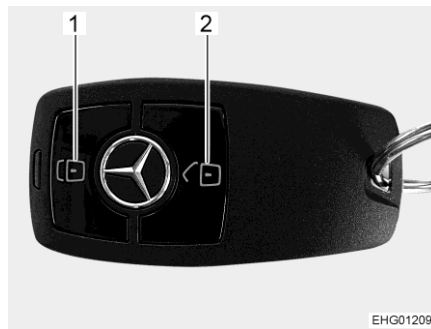

- ▷ Ved å låse dørene kan du forhindre at de åpner seg av seg selv, f.eks. ved uhell.
- ▷ Låste dører hindrer også uvedkommende i å trenge inn, f.eks. ved lyskryss. I nødsituasjoner gjør låste dører det vanskelig for hjelpemennska-per å ta seg inn i bilen.
- ▷ Lås alltid dørene når du forlater kjøretøyet.

6.1.1 Sentrallås

- ▷ Sentrallåsen låser førerdøren, boenhetsdøren og høyre og venstre garasjeport på karosseriet. Utvendige luker (unntatt gasskapdeksel og toalettdeksel) overvåkes.
- ▷ Hvis en av dørene, garasjeportene eller de utvendige lukene (unntatt gasskapdeksel og toalettdeksel) er åpen, kan sentrallåsen ikke låses.
- ▷ Når motoren startes, vises åpne dører og åpne oppbevaringsrom og service-luker som fører inn i bilens indre (unntatt gasskapdeksel og toalettdeksel) på kombiinstrumentet.

- 1 Knapp for "Lås"
- 2 Knapp for "Lås opp"

Bilde 50 Fjernkontroll (sentrallås)

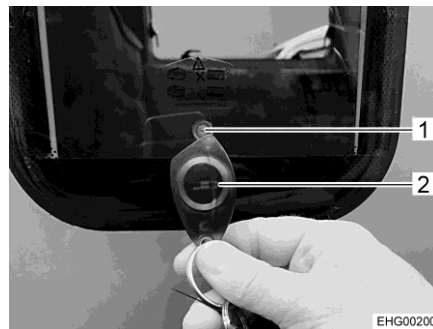
Lagring

Styringen av boenhetsdøren drives av boenhetsbatteriet. Den elektriske låsefunksjonen til sentrallåssystemet er kun aktiv for boenhetsdøren hvis batteriskillebryteren på strømsentralen er slått på (se avsnittet 8.5, strømsentral (EBL 402)).

Når kjøretøyet er lagret, er batteriskillebryteren slått av. Når batteri-skillebryteren er slått av, åpner sentrallåsen bare passasjerdøren hhv., avhengig av kjøretøyet, passasjerdøren foran. Etter en lagring skal boenhetsdøren låses opp manuelt med den mekaniske nøkkelen.

6.1.2 RFID-brikke

Med RFID-brikken kan boenhetsdøren låses og låses opp fra utsiden.

- 1 Sensor
- 2 RFID-brikke

Bilde 51 RFID-brikke

Låse opp / låse:

- Hold RFID-brikken (Bilde 51,2) utvendig på sensoren (Bilde 51,1) i det nedre området av vinduet.

- ▷ Hvis boenhetsdøren låses eller låses opp via RFID-brikken, lyser kort en LED-lampe på sensoren (Bilde 51,1).
- ▷ RFID-brikken har ingen innvirkning på kjøretøyets sentrallås!

6.1.3 Elektrisk lukkehjelp

Boenhetsdøren er utstyrt med elektrisk lukkehjelp.

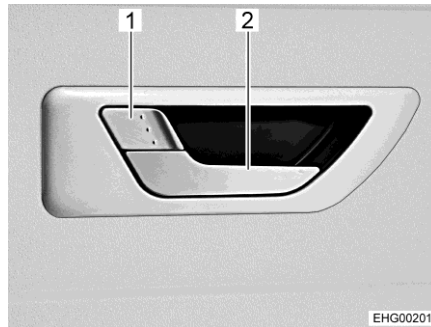
For å stenge:

- Lukk boenhetsdøren med et lett trykk fra innsiden eller utsiden, til låsingene går i lås. Det elektriske lukkehjelpen låser boenhetsdøren fullstendig. Låsen går i lås i den andre låsemekanismen.

- ▷ Lukkehjelpen låser ikke døren. Låsingen skjer via sentrallåsen eller mekanisk på dørlåsen.

6.1.4 Boenhetsdør, innvendig

- 1 Dørhåndtak, kort
- 2 Dørhåndtak, lang

Bilde 52 Dørlås (boenhetsdør, innvendig)

For å åpne: ■ Når dørlåsen er låst: Dra i det lange dørhåndtaket (Bilde 52,2). Døren er låst opp og åpen.

For å låse: ■ Ved lukket dør, trykk på det korte dørhåndtaket (Bilde 52,1).

6.1.5 Førerdør, boenhetsdør, utvendig

Bilde 53 Dørlås (førerdør/boenhetsdør utvendig)

For å åpne: ■ Stikk nøkkelen i låsesylinderen (Bilde 53) og vri til dørlåsen åpnes.
■ Vri nøkkelen tilbake til midtstilling og dra den ut.
■ Dra i dørhåndtaket (Bilde 53). Døren er åpen.

For å låse: ■ Stikk nøkkelen i låsesylinderen (Bilde 53) og vri til dørlåsen låses.
■ Vri nøkkelen tilbake til midtstilling og dra den ut.

6.1.6 Førerdør, innvendig

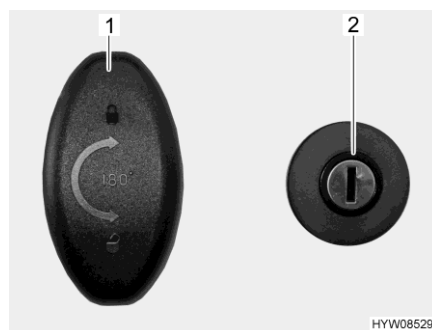

Bilde 54 Dørlås (førerdør innvendig)

For å åpne: ■ Dra i håndtaket (Bilde 54). Dørlåsen låses opp eller åpnes.

For å låse: ■ Trykk på håndtaket (Bilde 54). Dørlåsen låses.

6.1.7 Garasjeport med sentrallås

- 1 Låsehåndtak
- 2 Låsesylinder

Bilde 55 Dørlås (garasjeport)

For å åpne: ■ Stikk nøkkelen inn i låsesylindren (Bilde 55,2) og vri med urviseren. Sentrallåsen er låst opp.

■ Drei låsehåndtaket (Bilde 55,1) en halv omdreining med urviseren og åpne garasjeporten.

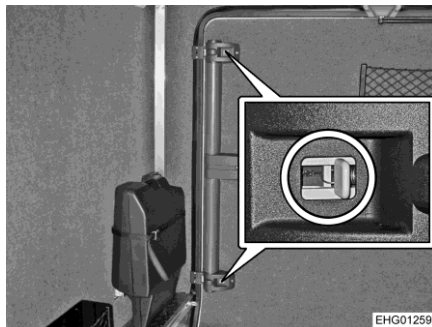
For å låse: ■ Lukk garasjeporten.

■ Drei låsehåndtaket (Bilde 55,1) en halv omdreining mot urviseren.

■ Stikk nøkkelen inn i låsesylindren (Bilde 55,2) og vri mot urviseren. Sentrallåsen er låst.

Nødopplåsing

Garasjeporten kan alltid åpnes fra innsiden via nødopplåsing. Dette gjelder også når garasjeporten er blitt låst med nøkkelen eller via sentrallåsen.

Bilde 56 Garasjeport (nødopplåsing fra innsiden)

- Låse opp:*
- Trykk den grå skyveren (Bilde 56) på den øvre og nedre låsen i retning midten av døren.
 - Åpne garasjeporten ved å trykke den utover.

6.1.8 Myggnetting til boenhetsdør, uttrekkbart

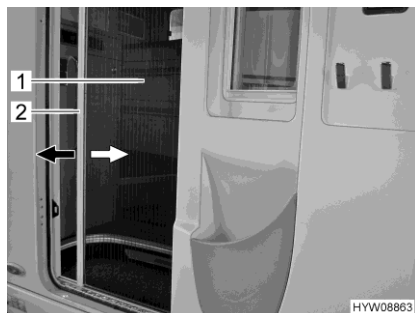
- ▷ Åpne myggnettingen helt, før boenhetsdøren lukkes.
- ▷ Hold listen med begge hender ved lukking og åpning. Dette reduserer risikoen for at myggnettingen går i klem i føringene (Bilde 57).
- ▷ Ikke trykk på nettingområdet ved åpning og lukking av myggnettingen.
- ▷ Hold hunder og katter borte fra myggnettingen.
- ▷ Før kjøretøyet forlates må alltid myggnettingen føres fullstendig tilbake i dørfestet.

- ▷ Produsenten overtar intet ansvar, når skaden på enheten kan føres tilbake til påvirkning av tredjepart eller er selvforskyldt.

Bilde 57 Myggnetting (nedre føring)

- 1 Myggnetting
- 2 List

Bilde 58 Myggnetting (boenhetsdør)

- For å stenge:*
- Ta tak i listen (Bilde 58,2) med begge hender og trekk myggnettingen (Bilde 58,1) jevnt ut av dørfestet.
 - Skyv myggnettingen frem til anslaget på den motsatte siden.
- For å åpne:*
- Ta tak i listen (Bilde 58,2) med begge hender og skyv myggnettingen (Bilde 58,1) med lett trykk tilbake i dørfestet.

6.2 Utvendige luker

- ▶ Fare for personskade fra fallende foldedør!
Hvis foldedøren til de utvendige lukene utilsiktet låses opp, kan den falle ned uten å stoppe. Foldedøren kan treffe hodet eller ansiktet og forårsake personskade.
 - Pass på at gjenstander ikke ved et uhell låser opp foldedøren ved lasting og lossing av utvendig luker.
 - Hold alltid foldedøren med én hånd og lås den opp.
 - Senk foldedøren sakte og lukk den.

- ▷ Steng og lås samtlige utvendige luker og klaffelåser før avreise.
- ▷ For å åpne eller lukke utvendige luker må alle lås på den utvendige luker åpnes eller stenges.
- ▷ Ikke ta tak i den utvendige luker til gasskapet ved det nedre dekkelet.

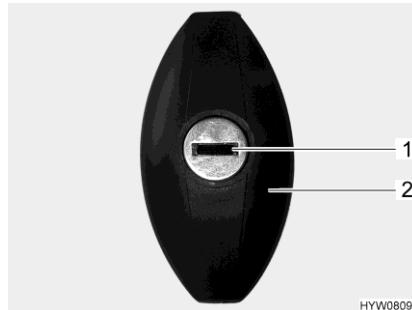
- ▷ Steng alle utvendige luker når du forlater kjøretøyet.

De utvendige lukene som er montert på kjøretøyet er utstyrt med enhetlige låsesylindre. Derfor kan alle låser åpnes med samme nøkkel.

6.2.1 Klaffelås, ellipseformet

- ▷ Det kan trenge vann inn i den åpne klaffelåsen når det regner. Steng derfor låsehåndtaket.

- 1 Låsesylinder
- 2 Låsehåndtak

Bilde 59 Klaffelås

- For å åpne:*
- Stikk nøkkelen inn i låsesylindern (Bilde 59,1) og drei den en halv omdreining mot urviseren. Låsehåndtaket (Bilde 59,2) spretter ut.
 - Trekk ut nøkkelen.
 - Drei låsehåndtaket en halv omdreining mot urviseren. Klaffelåsen er åpnet.
- For å stenge:*
- Steng igjen den utvendige luken.
 - Drei låsehåndtaket en halv omdreining med urviseren. Klaffelåsen er nå stengt, men ikke låst.
 - Stikk nøkkelen i låsesylindern.
 - Press inn låsehåndtaket med isatt nøkkel og drei nøkkelen en halv omdreining med urviseren. Låsehåndtaket forblir låst.
 - Trekk ut nøkkelen.

6.3 Lufting

- ▶ Oksygenet i luften inne i kjøretøyet forbrukes av passasjerenes pusting og ved bruk av gassdrevne innebygde apparater. Luften som forbrukes må hele tiden skiftes ut. Derfor er det montert luftesystemer i kjøretøyet (f.eks. takluker med automatisk luftesystem). Det automatiske luftesystemet må ikke blokkeres eller dekkes til, f.eks. med en vintermatte, verken fra innsiden eller utsiden. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv. Det er fare for kvelning på grunn av høynet CO₂-konsentrasjon.

- ▷ Under enkelte værforhold kan det dannes kondens på metallgjenstander (f.eks. gulv-understellforskruinger) til tross for tilstrekkelig ventilasjon.
- ▷ Det kan også trekke ved skjøter og kanter (f.eks. ved takluker, stikkontakter, påfyllingsstusser, luker osv.).

Kondens Sørg for stadig tilførsel av frisk luft ved hyppig og målrettet lufting. Kun slik unngår man at det danner seg kondens i kaldt vær, med påfølgende dannelse av jordslag. Når varmeeffekt, luftfordeling og lufting er tilpasset hverandre, oppnår man et behagelig boklima i den kalde årstiden. For å forhindre gjennomtrekk, stenges luftdysene på dashbordet og luftspredningen i bobilen stilles på resirkulering.

Ved lengre lagring bør kjøretøyet luftes godt med jevne mellomrom, særlig om sommeren, på grunn av stillestående, varm luft. Her skal ikke bare innvendige rom, men også rom som er tilgjengelige utenfra, luftes. Når kjøretøyet er parkert i et lukket rom (f.eks. en garasje), skal også oppstillingsplassen luftes. Hvis det oppstår kondens, kan det føre til dannelse av jordslag.

6.4 Vinduer

- ▷ Vinduene er utstyrt med blendingsgardiner eller blendingsfoldegardiner og insektnettsjalousier eller sammenleggbare insektnett. Når låsen frigjøres, spretter insektnettsjalousien og blendingsgardinen automatisk tilbake i utgangsposisjonen. For ikke å skade trekkmekanikken, anbefales det å holde blendingsgardinen/insektnettsjalousiene fast og langsomt føre dem tilbake til utgangsposisjonen. Blendingsfoldegardinen og den foldbare myggnettingen er laget av tynt vevet stoff. For at blendingsfoldegardinen eller myggnettingen ikke skal bli skadet, føres blendingsfoldegardinen og myggnettingen forsiktig tilbake til utgangsstillingen etter håndtaket.
- ▷ Hold ikke rullegardiner lukket over lengre tid, da man i så fall må regne med økt materialtretthet.
- ▷ Ta tak i rullgardinens avslutningslist i midten når du åpner og lukker den. Hvis du ikke tar tak i midten av avslutningslisten, kan det hende at rullegardinen blir klemt og skadd.
- ▷ Når blendingsgardinen eller blendingsfoldegardinen er helt lukket, kan det ved sterkt sollys bli svært varmt mellom blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen og vinduet. Vinduet kan skades. Lukk derfor blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen bare 2/3 ved sterkt sollys. Dessuten skal vinduet settes i posisjon "langvarig lufting".
- ▷ Steng vinduene før kjøring.
- ▷ Hold vinduene lukket når været tilsier det, slik at det ikke kan trenge inn fuktighet.

- ▷ Steng alltid vinduene når du forlater kjøretøyet.
- ▷ På innsiden av akrylglass-dobbeltvinduet kan det ved store temperaturforskjeller eller ekstreme værforhold dannes litt kondens. Vinduet er konstruert slik at kondens kan fordampe når utetemperaturen stiger. Det er ingen fare for skader på akrylglass-dobbeltvinduet på grunn av kondens.
- ▷ Når putetrekkene utsettes for sollys, falmer de etter hvert. Hvis temperaturen samtidig stiger i kjøretøyet, påskyndes fargeendringen. Derfor anbefaler vi at man lukker blendingsgardinene på vinduene ved sterkt sollys. Påse at det ikke oppstår noen varmeakkumulering når vinduene blendes.

6.4.1 Passasjervindu

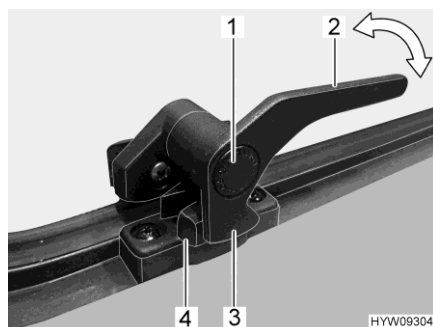
Bilde 60 Håndtak for å åpne passasjervinduet

- For å åpne:*
- Vipp ut håndtaket (Bilde 60).
 - Skyv eller trekk vindushalvdelen framover til ønsket stilling.
- For å stenge:*
- Lukk vinduet til anslag og la håndtaket smette i lås.

6.4.2 Vindu som kan åpnes utover med armer med automatisk låsing

- ▷ Åpne vinduet helt for å frigjøre vindushaken. Frigjøres den ikke, og vinduet lukkes likevel, er det fare for at vinduet kan sprekke på grunn av sterkt mottrykk.
- ▷ Påse at vinduet med åpning utover ikke forvris når det åpnes. Åpne og lukke vinduet jevnt.
- ▷ Låsehåndtaket er utstyrt med en sikringsknapp. Trykk på sikringsknappen for hver betjening av låsehåndtaket.

- 1 Sikringsknapp
- 2 Låsehåndtak
- 3 Låsetappe
- 4 Vinduslåsing

Bilde 61 Låsehåndtak (stilling "lukket")

- For å åpne:*
- Trykk inn sikringsknappen (Bilde 61,1) og hold den inne.
 - Drei låsehåndtaket (Bilde 61,2) en kvart omdreining mot midten av vinduet.

1 Armer med automatisk låsing

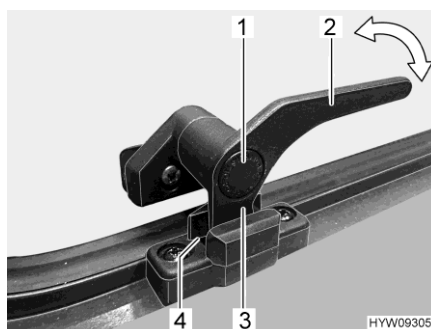
Bilde 62 Vindu som kan åpnes utover med armer med automatisk låsing

- Åpne vinduet med åpning utover til ønsket stilling. Armen (Bilde 62,1) låses automatisk.

Vinduet med åpning utover blir stående i ønsket posisjon.

For å stenge:

- Åpne vinduet så mye at haken frigjøres.
- Lukk vinduet.
- Trykk inn sikringsknappen (Bilde 61,1) og hold den inne.
- Drei låsehåndtaket (Bilde 61,2) en kvart omdreining mot vindusrammen. Låsetappen (Bilde 61,3) på låsehåndtaket ligger helt på innsiden av vinduslåsen (Bilde 61,4).

1 Sikringsknapp
2 Låsehåndtak
3 Låsetappe
4 Vinduslåsing

Bilde 63 Låsehåndtak (stilling "langvarig lufting")

Langvarig lufting

Med låsehåndtaket kan vinduet stilles i to ulike posisjoner:

- I stilling "langvarig lufting" (Bilde 63)
- I stilling "lukket" (Bilde 61)

Bring vindu med åpning utover i stilling "langvarig lufting":

- Trykk inn sikringsknappen (Bilde 63,1) og hold den inne.
- Drei låsehåndtaket (Bilde 63,2) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
- Skyv vinduet litt utover.
- Vri låsehåndtaket tilbake igjen. Låsetappen (Bilde 63,3) på låsehåndtaket må gripe inn i utsporingen i vinduslåsen (Bilde 63,4).
- Slipp sikringsknappen (Bilde 63,1).
- Kontroller at sikringsknappen ikke er trykket inn, men at låsehåndtaket er sikret.

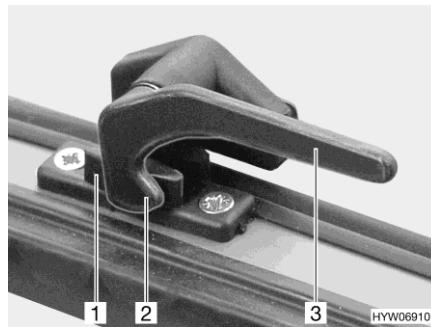
Vinduet med åpning utover skal under kjøring ikke stå i stillingen "langvarig lufting".

Ved regn kan det komme vann inn i boenheten hvis vinduet med åpning utover står i stillingen "langvarig lufting". Derfor bør vinduet stenges helt.

6.4.3 Taklukevindu med dreiearm

- ▷ Påse at ruten ikke forvris når taklukevinduet åpnes utover. Åpne og lukke taklukevinduet jevnt.

- 1 Vinduslåsing
- 2 Låsetappe
- 3 Låsehåndtak

Bilde 64 Låsehåndtak (stilling "lukket")

For å åpne:

- Drei alle låsehåndtakene (Bilde 64,3) en kvart omdreining mot midten av vinduet.

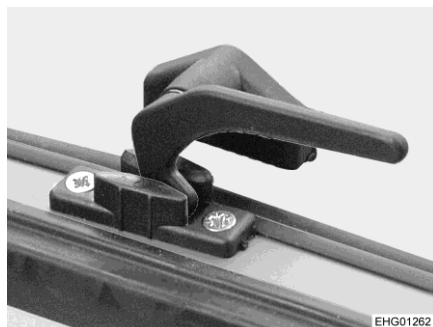
Bilde 65 Dreiearm (taklukevindu)

- Åpne taklukevinduet til ønsket posisjon og fest det med den riflete knappen (Bilde 65).

Taklukevinduet blir stående i ønsket posisjon.

For å stenge:

- Skru på den riflete knappen (Bilde 65) helt til haken frigjøres.
- Lukk taklukevinduet.
- Drei alle låsehåndtakene (Bilde 64,3) en kvart omdreining mot vindusrammen. Låsetappen (Bilde 64,2) ligger da på innsiden av vinduslåsen (Bilde 64,1).

Bilde 66 Låsehåndtak (stilling "langvarig lufting")

Langvarig lufting

Taklukevinduet kan stilles i 2 forskjellige posisjoner med låsehåndtakene:

- I stilling "langvarig lufting" (Bilde 66)
- I stilling "lukket" (Bilde 64)

Bring taklukevindu i stilling "langvarig lufting":

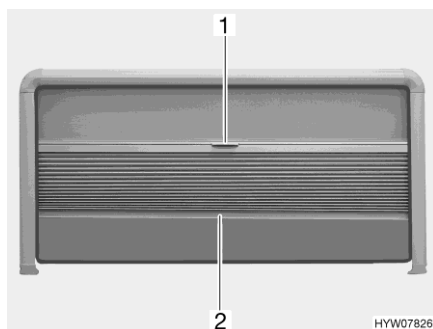
- Vri alle låsehåndtakene (Bilde 66) en kvart omdreining mot midten av vinduet.
- Skyv taklukevinduet litt utover.
- Vri alle låsehåndtakene tilbake igjen. Skyv så låsetappen inn i utsparringen i vinduslåsen.

Taklukevinduet skal under kjøring ikke stå i stillingen "langvarig lufting".

Ved regn kan det komme vann inn i boenheten hvis taklukevinduet står i stillingen "langvarig lufting". Derfor bør taklukevinduet stenges helt.

6.4.4 Blendingsfoldegardin og insektnettsjalusi

Vinduene er utstyrt med blendingsfoldegardiner og insektnettsjalusier. Blendingsfoldegardin og innsektnettssjalusi er forbundet med hverandre.

Bilde 67 Blendingsfoldegardin og insektnettsjalusi (vindu med åpning utover)

- 1 Håndtak, insektnettsjalusi
- 2 Avslutningslist, blendingsfoldegardin

Blendingsfoldegardin

Blendingsfoldegardinen er i øvre vindusramme.

For å stenge:

- Ta tak i blendingsfoldegardinen midt på avslutningslisten (Bilde 67,2) og trekk forsiktig nedover.

For å åpne:

- Hold avslutningslisten (Bilde 67,2) til blendingsfoldegardinen på midten og skyv blendingsfoldegardinen forsiktig oppover.

Insektnettsjalusi Insektnettsjalusien er i øvre vindusramme.

- For å stenge:*
- Trekk ned insektnettsjalusien på håndtaket (Bilde 67,1).
 - Forskyv insektnettsjalusien trinnløst.

Når insektnettsjalusien ikke trekkes helt ned, kan blendingsfoldegardinen trekkes til enden av vindusrammen på siden.

- For å åpne:*
- Trekk insektnettsjalusien helt opp på håndtaket (Bilde 67,1).

6.4.5 Blendingsfoldegardiner for fører- og passasjervindu

- For å stenge:*
- Løsne holdestroppen til blendingsfoldegardinen.
 - Stram til blendingsfoldegardinen forsiktig til magnetlåsen holder blendingsfoldegardinen lukket.

- For å åpne:*
- Trekk eller skyv blendingsfoldegardinen forsiktig tilbake.
 - Sikre blendingsfoldegardinen med holdestropper.

6.4.6 Blendingsfoldegardin for frontrute, fører- og passasjervindu

Bilde 68 Låsehåndtak (passasjervindu)

Bilde 69 Blendingsfoldegardin (passasjervindu)

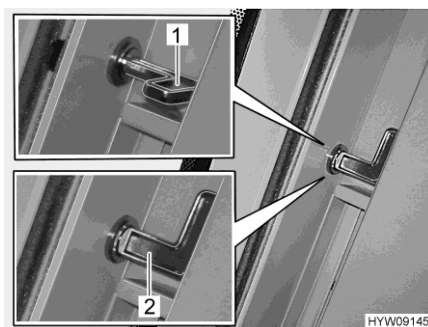
- For å stenge:*
- Trykk sammen låsehåndtakene (Bilde 68) og hold dem sammen.
 - Stram til blendingsfoldegardin forsiktig på motsatt side til magnetlåsen holder blendingsfoldegardin (Bilde 69) lukket.

- For å åpne:*
- Trykk sammen låsehåndtakene (Bilde 68) og hold dem sammen.
 - Trykk forsiktig på låsehåndtaket til blendingsfoldegardinen.
 - Løsne låsehåndtaket. Låsen må inngå.

6.4.7 Elektrisk blendingsgardin/elektrisk solskjerm for frontrute

Under kjøringen kan blendingsgardinen benyttes som solskjerm. Da må venstre og høyre rotasjonslås settes i kjøreposisjon.

Når motoren startes, kjøres blendingsgardinen helt opp etter en tidsforsinkelse på ca. 15 sekunder. Den kan bare brukes som solskjerm hvis begge rotasjonslåsene står i kjøreposisjon.

- 1 Rotasjonslås, kjøreposisjon
- 2 Rotasjonslås, stillstandsposisjon

Bilde 70 Rotasjonslås (blendingsgardin/solskjerm)

For å stenge:

- Drei rotasjonslåsen fra kjøreposisjon (Bilde 70,1) til stillstandsposisjon (Bilde 70,2). Det gjør du ved å dreie rotasjonslåsene på begge sider av frontruten opp til de stopper.

Bilde 71 Vippetast (blendingsgardin/solskjerm)

- Blendingsgardinen skal rulles ned. Det gjør du ved å trykke kort nede på vippetasten (Bilde 71). Blendingsgardinen rulles helt ned.
- Stoppe blendingsgardinen i en mellomposisjon: Trykk kort nede på vippetasten (Bilde 71). Blendingsgardinen stopper.

For å åpne:

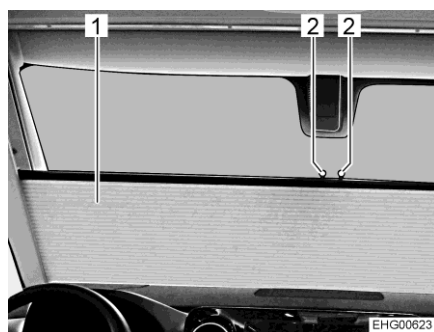
- Blendingsgardinen skal rulles opp. Det gjør du ved å trykke kort oppe på vippetasten (Bilde 71). Blendingsgardinen rulles helt opp.
- Stoppe blendingsgardinen i en mellomposisjon: Trykk kort oppe på vippetasten (Bilde 71). Blendingsgardinen stopper.

Bilde 72 Blendingsgardinen brukes som solskjerm

Bruke blendingsgardinen som solskjerm:

- Blendingsgardinen skal rulles opp. Det gjør du ved å trykke oppe på vippetasten (Bilde 71) og holde den nede til blendingsgardinen er kjørt helt opp.
- Drei rotasjonslåsen fra stillstandsposisjon (Bilde 70,2) til kjøreposisjon (Bilde 70,1). Det gjør du ved å dreie rotasjonslåsene på begge sider av frontruten innover til de stopper. I dette området kan blendingsgardinen justeres og brukes som solskjerm (Bilde 72,1) opp til rotasjonslåsene.
- For å justere solskjermen trykker du oppe eller ned på vippetasten (Bilde 71) og holder den nede til du får ønsket posisjon.

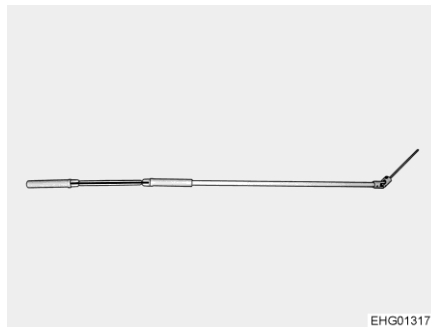

- 1 Persienne
- 2 Håndtak

Bilde 73 Persienne, halvt trukket ut

Dra opp/ned persiennen:

- Dra persiennene (Bilde 73,1) på begge håndtak (Bilde 73,2) opp eller ned til ønsket stilling.

Bilde 74 Håndsveiv for nøddrift

Nøddrift Hvis blendingsgardinen ikke kan beveges med bryteren (f.eks. etter utfall av kjøretøyspenning), kan den beveges manuelt med hjelp av en håndsveiv (Bilde 74).

Håndsveiven for nøddrift oppbevares under madrassen til den nedfellbare sengen.

- 1 Venstre sidegardin
- 2 Holder

Bilde 75 Tilgang til holderen

- Sving den nedfellbare sengen ned.
- Trekk venstre sideforheng (Bilde 75,1) ut av øvre føring.

- 1 Holder
- 2 Sekskantspiss
- 3 Håndsveiv

Bilde 76 Håndsveiv i bruk

- Sett inn sekskantspiss (Bilde 76,2) i den vedlagte håndsveiven (Bilde 76,3) i holderen (Bilde 76,1) på blendingsmekanikken.
- Åpne eller lukk blendingsgardinen manuelt med håndsveiven.
- Ta av håndsveiven og lagre den.

6.5 Takluker

Avhengig av modellen har kjøretøyet takluker med automatisk luftesystem. Når det er montert en takluke uten automatisk luftesystem, skjer den automatiske luftingen via det automatiske luftesystemets soppformete takluker.

- ▶ Ventilasjonsåpningene i det automatiske luftesystemet skal alltid holdes åpne. Luftesystemet må aldri dekkes til, f.eks. med en vintermatte eller blokkeres. Hold det automatiske luftesystemet fritt for snø og løv.

- ▷ Taklukene er utstyrt med blendingsgardiner eller blendingsfoldegardiner og insektnettsjalusier. Når låsen frigjøres, spretter insektnettsjalusien og blendingsgardinen automatisk tilbake i utgangsposisjonen. For ikke å skade trekkmekanikken, anbefales det å holde blendingsgardinen/insektnettsjalousiene fast og langsomt føre dem tilbake til utgangsposisjonen.
- ▷ Hold ikke rullegardiner lukket over lengre tid, da man i så fall må regne med økt materialtretthet.
- ▷ Nå blendingsgardinen hhv. blendingsfoldegardinen er helt lukket, kan det ved sterkt sollys bli svært varmt mellom blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen og takluken. Takluken kan skades. Lukk derfor blendingsgardinen/blendingsfoldegardinen bare 2/3 ved sterkt sollys. Åpne takluken litt eller sett den i luftstilling.
- ▷ Hold taklukene lukket når været tilsier det, slik at det ikke kan trenge inn fuktighet.
- ▷ Tråkk ikke på taklukene.
- ▷ Steng taklukene før kjøring.
- ▷ Kontroller at taklukene er stengt før avreise.

- ▷ Steng alltid taklukene når du forlater kjøretøyet.
- ▷ Når putetrekkene utsettes for sollys, falmer de etter hvert. Hvis temperaturen samtidig stiger i kjøretøyet, påskyndes fargeendringen. Derfor anbefaler vi at man lukker blendingsgardinene på taklukene 2/3 ved sterkt sollys når kjøretøyet står i ro.

6.5.1 Sveivetakluke (KLAKU)

- ▶ Følg sikkerhetsanvisningene og informasjonen i produsentens bruksanvisning som leveres separat.

Takluken er utstyrt med plisségardin (for å mørkne) og myggnetting. Med den integrerte sveiven kan takluken åpnes på den ene siden for lufting.

Bilde 77 Takluke (lukket)

Bilde 78 Sveiv

Åpne takluke:

- Fold ut sveiven (Bilde 78) og vri den med urviseren til takluken er i ønsket posisjon.
- Fold sammen sveiven.

- ▷ Drei kun sveiven til du kjenner en liten motstand. Da er den maksimale åpningsvinkelen på takluken nådd.

Stenge takluken:

- Fold ut sveiven (Bilde 78) og vri den mot urviseren til takluken er lukket.
- Fold sammen sveiven.

Bilde 79 Takluke (plisségardin lukket)

Åpne/lukke blingsgardin:

- Ta tak i det forsenkede grepet i håndtaket på plisségardin og trekk den til ønsket posisjon.

Åpne/stenge myggnetting:

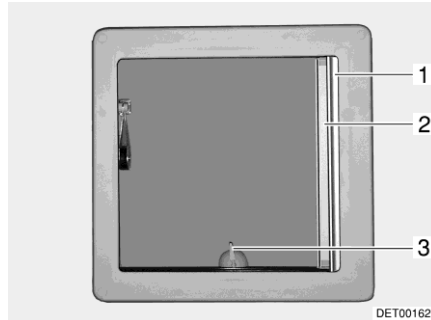
- Ta tak i det forsenkede grepet i håndtaket på myggnettingen og trekk den til ønsket posisjon.

- ▷ Plisségardin og myggnetting kan justeres trinnløst uavhengig av hverandre.

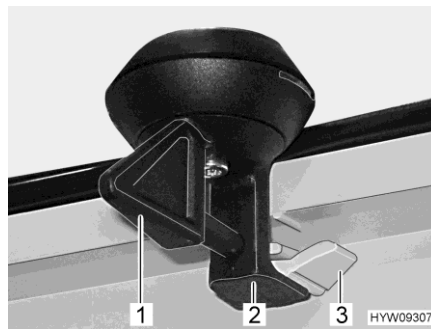
6.5.2 Vippe-takluke

Vippe-takluken kan åpnes en vei. Den kan stilles i tre skråstillinger og en luftstilling.

- 1 Blendingsfoldegardin
- 2 Insektnettsjalusi
- 3 Løftearm

Bilde 80 Vippe-takluke

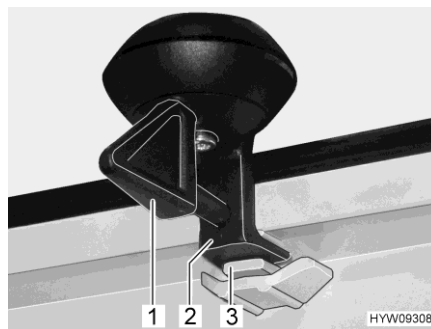

- 1 Løftearm
- 2 Lås
- 3 Haspe

Bilde 81 Lås (vippe-takluke)

- Åpne:**
- Drei løftearmen (Bilde 80,3 hhv. Bilde 81,1) en kvart omdreining.
 - Dra i løftearmen og trykk vippe-takluken opp.

- For å stenge:**
- Dra i løftearmen og trekk vippe-takluken ned.
 - Drei løftearmen en kvart omdreining. Låsen (Bilde 81,2) må gli inn i den nedre haspen (Bilde 81,3).

- 1 Løftearm
- 2 Lås
- 3 Utsparing

Bilde 82 Lås (luftstilling)

- Låse i luftstilling:**
- Dra i løftearmen og trekk vippe-takluken ned.
 - Drei løftearmen (Bilde 82,1) en kvart omdreining. Låsen (Bilde 82,2) må gli inn i den øvre utsparingen (Bilde 82,3).

- ▷ Ved regn kan vannet komme inn i boenheten hvis vippe-takluken står i luftstilling. Lukk derfor vippe-takluken helt.

Blendingsfoldegardin

Blendingsfoldegardinen kan stå i hvilken som helst ønsket posisjon både når vippe-takluken er åpen og når den er stengt.

- For å stenge:*
- Trekk blendingsfoldegardinen (Bilde 80,1) ut og slipp den i ønsket posisjon. Blendingsfoldegardinen blir stående i denne høyden.
- For å åpne:*
- Ta tak i håndtaket og skyv blendingsfoldegardinen sakte til utgangsstilling.

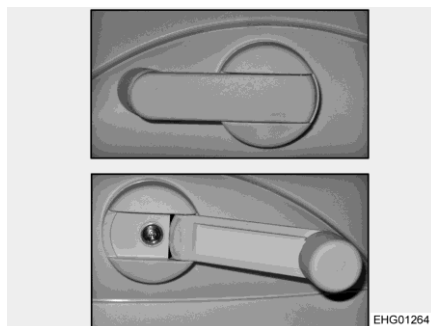
Insektnettsjalusi

- ▷ Insektnettsjalusien kan bli skadet hvis den lukkes når vippe-takluken er lukket. Lukk derfor bare insektnettsjalusien når vippe-takluken er åpen.

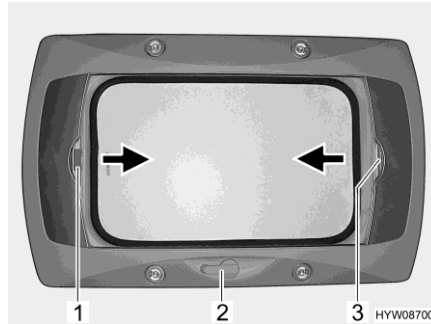
- For å stenge:*
- Trekk insektnettsjalusien (Bilde 80,2) ut til den knepper i lås på motsatt side.
- For å åpne:*
- Trykk insektnettsjalusiens stang forsiktig opp. Hakene slipper taket.
 - Før insektnettsjalusien forsiktig tilbake til utgangsstilling.

6.5.3 Takluke med sveiveløfting

Bilde 83 Håndsveiv

Takluken med sveiveløfting kan åpnes med håndsveiven. For åpning og lukking vippes håndsveiven opp (Bilde 83, nede). I hvilestilling er håndsveiven vippet inn (Bilde 83, oppe).

- 1 Håndtak, insektnettsjalusi
- 2 Håndsveiv
- 3 Håndtak, blendingsfoldegardin

Bilde 84 Takluke med sveiveløfting

For å åpne:

- Vri håndsveiven (Bilde 84,2) til det kjennes motstand.

For å stenge:

- Vri håndsveiven til takluken med sveiveløfting er stengt. Deretter kan takluken med sveiveløfting låses ved å vri håndtaket to til tre ganger til.
- Kontrollere låsing. Dette gjøres ved å trykke med hånden mot akrylglas-set.

Blendingsfoldegardin

Blendingsfoldegardinen kan om ønskelig lukkes. Når blendingsfoldegardinen er låst til insektnettsjalusien, følger insektnettsjalusien med ved lukking av blendingsfoldegardinen.

For å stenge:

- Trekk blendingsfoldegardinen etter håndtaket (Bilde 84,3) i pilens retning og slipp i ønsket stilling. Blendingsfoldegardinen blir stående i denne høyden.

For å åpne:

- Ta tak i håndtaket og skyv blendingsfoldegardinen sakte til utgangsstilling.

Insektnettsjalusi

Når insektnettsjalusien er låst til blendingsfoldegardinen, vil blendingsfoldegardinen følge med når man lukker insektnettsjalusien.

For å stenge:

- Trekk håndtaket på insektnettsjalusien (Bilde 84,1) i pilens retning over til håndtaket på blendingsfoldegardinen (Bilde 84,3) på motsatt side og la det kneppe inn.

For å åpne:

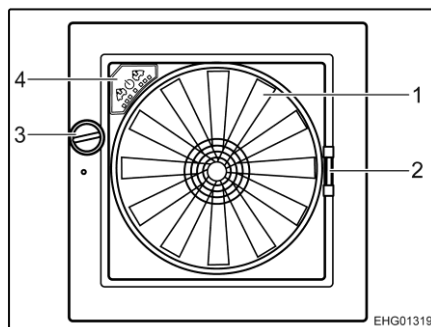
- Trykk håndtaket på insektnettsjalusien (Bilde 84,1) bakover og oppover og heng insektnettsjalusien på blendingsfoldegardinen (Bilde 84,3).
- Ta tak i håndtaket og før insektnettsjalusien forsiktig tilbake.

6.5.4 Takluke med vifte (Omni-Vent)

- ▷ For å beskytte batteriet vil viften gå tilbake til nivå 1 etter én time på nivå 6.

Takluken er utstyrt med en blendingsgardin og en justerbar vifte til å luften og luften ut.

- 1 Vifte
- 2 Håndtak blending
- 3 Dreiebryter
- 4 Betjeningsfelt vifte

Bilde 85 Takluke Omni-Vent

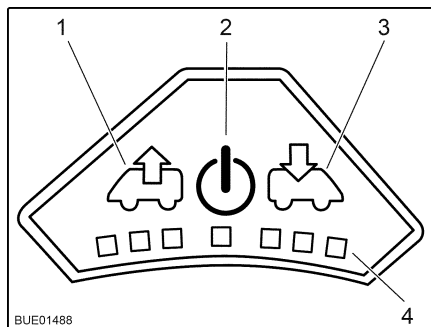
For å åpne: ■ Vri dreiebryteren (Bilde 85,3) til den ønskede åpningsvinkelen er nådd.

For å stenge: ■ Vri dreiebryteren (Bilde 85,3) til takluken er helt lukket.

Blendingsgardin For å stenge og åpne blendingsgardinen:

For å stenge: ■ Trykk sammen håndtaket på blendingsgardinen (Bilde 85,2).
 ■ Trekk ut blendingsgardinen til ønsket posisjon og slipp. Blendingsgardinen blir stående i denne posisjonen.

For å åpne: ■ Klem sammen håndtaket på blendingsgardinen.
 ■ Før blendingsgardinen forsiktig tilbake til utgangsstilling.

- 1 Knapp for avtrekk
- 2 På/av-knapp
- 3 Knapp for lufting
- 4 LED

Bilde 86 Betjeningsfelt for viften

Vifte Når takluken er åpen kan boenheten ventileres med viften (Bilde 85,1), som kan stilles i 6-trinn. Viften betjenes fra betjeningsfeltet (Bilde 85,4).

For å slå på: ■ Trykk på på/av-knappen (Bilde 86,2). Viften går i komfort-modus (avtrekk med laveste viftehastighet).

Utlufting: ■ For å øke viftehastigheten: Trykk på knappen for avtrekk (Bilde 86,1). Viftehastigheten øker med ett trinn i avtrekksretningen. LED-ene (Bilde 86,4) indikerer hastighetsnivå.
 ■ For å redusere viftehastigheten: Trykk på knappen for lufting (Bilde 86,3). Viftehastigheten reduseres med ett trinn.

Lufttilførsel: ■ For å øke viftehastigheten: Trykk på knappen for lufting (Bilde 86,3). Viftehastigheten øker med ett trinn i tilførselsretningen. LED-ene (Bilde 86,4) indikerer hastighetsnivå.
 ■ For å redusere viftehastigheten: Trykk på knappen for avtrekk (Bilde 86,1). Viftehastigheten reduseres med ett trinn.

Aktivere Boost-funksjonen:

- Trykk og hold knappen for lufting nede i ca. 3 sekunder. Viften skifter til maksimal hastighet for tilførsel av luft. Etter ca. 5 minutter går den automatisk tilbake til tidligere innstilt nivå.
- Trykk og hold knappen for avtrekk nede i ca. 3 sekunder. Viften skifter til maksimal hastighet for avtrekk av luft. Etter ca. 5 minutter går den automatisk tilbake til tidligere innstilt nivå.

For å slå av:

- Trykk på på/av-knappen (Bilde 86,2). Viften stopper, LED-ene slukkes.

6.6 Dreie seter

- ▶ Før start skal samtlige seter dreies i kjøreretningen og blokkeres. Under kjøring skal de dreibare setene være låst i kjøreretningen.
- ▶ Snu alltid setene slik at setet vender mot midten av kjøretøyet og ikke mot ytterveggen.

- ▷ Innstilling av seteposisjon og av armlenene er beskrevet i kapittel 4.

Stangen til å dreie setet med er plassert ved siden av setet.

Bilde 87 Stang til å rotere setet

Dreie:

- Still begge armlenene på fører sete/passasjer sete oppover.
- Skyv fører setet/passasjer setet bakover eller til midtstilling.
- Skyv stangen (Bilde 87) for å rotere setet framover. Setet frigjøres.

6.7 Oppbevaringsrom

- ▶ Overhold sikkerhetsanvisningene (klistremerker) som angir når et rom ikke er tillatt brukt som oppbevaringsrom (f.eks. gassflaskekassen eller rom i nærheten av elektriske ledninger).
- ▶ Overhold den teknisk tillatte totalvekten på fram-/bakakselen og den teknisk tillatte totalvekten (se avsnittet 3.2.3).
- ▶ Det må det ikke oppbevares væsker som avgir helseskadelige gasser i boligrommet.
- ▶ Lukk væskebeholdere tett og sikre de slik at de ikke sklir og faller ned.
- ▶ Tunge gjenstander må alltid oppbevares i gulvområdet og sikres mot å skli. Lettere gjenstander kan også oppbevares trygt på høyereliggende steder.

- ▷ Ikke oppbevar fuktige klær i skap eller oppbevaringsrom.

- ▷ Ved pakking bør det tas hensyn til, hvor lett tilgjengelige de ulike gjenstandene skal være og hvor ofte de brukes.

I kjøretøyet foreligger følgende oppbevaringsmuligheter:

- Dobbeltgulvområde (tilgjengelig fra innsiden og utsiden)
- Bakre oppbevaringsrom
- Oppbevaringskasser
- Veggskap
- Oppbevaringsmuligheter i våtrommet

6.7.1 Gulvoppbevaringsrom

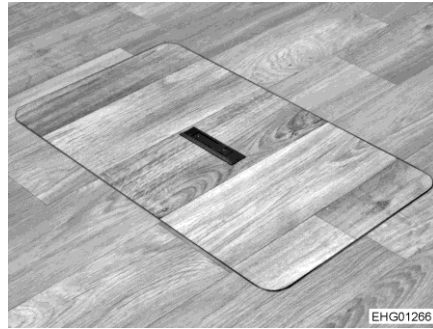
- ▷ Gulvoppbevaringsrom har maksimalbelastning på 40 kg.

- ▷ Avhengig av utstyret må først et gulvteppe-segment legges til siden, for at for gulvoppbevaringsrom skal være tilgjengelige.

Flaten under gulvet er inndelt i flere gulvoppbevaringsrom.

Disse gulvoppbevaringsrommene er tilgjengelige fra boenheten via service-deksler. Plasseringen av gulvoppbevaringsrommene er modellavhengig.

Bilde 88 Servicedeksel (håndtak senket)

Bilde 89 Servicedeksel (håndtak svingt ut)

For å åpne:

- Legg evt. teppegulvsegment til siden.
- Trykk ned håndtakplaten (Bilde 88) i servicedekselet på den ene siden. Håndtaket (Bilde 89) vippes opp.
- Ta av servicedekselet oppover.

- ▶ Lukk igjen servicedekselet så snart som mulig og forsenk håndtaket. Det består ellers snublefare på grunn av det åpne gulvoppbevaringsrommet eller det utstående håndtaket.
- ▶ Ikke brett teppegulvsegmenter.
- ▶ Ikke la teppegulvsegmenter ligge i rommet. Snublefare!

For å stenge:

- Servicedekselet settes inn i rammen på gulvet.
- Sving håndtaket nedover.

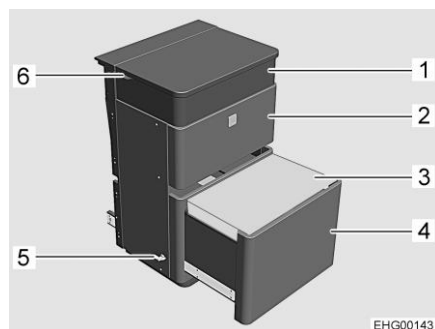
6.8 Multifunktions-Bufferet

- ▷ Sikker uttrekk (Bilde 90,4) med lås (Bilde 90,5) mot utilsiktet tilbaketrekking eller forlengelse.
- ▷ Belast (Bilde 90,4) uttrekket med maks. 80 kg.

I stedet for den høyre sittebenken kan kjøretøyet være utstyrt med et multifunktions-bufferet. Bruksmulighetene til multifunktions-bufferets:

- Opplading av multimediaenheter
- Lagring av gjenstander, sko etc.
- Fotstøtte
- Oppstigningshjelp for den nedfellbare sengen
- Ekstrasete

- 1 Multimediakupé med to USB-stikkontakter og to 230 V-stikkontakter
- 2 Skuff
- 3 Puter
- 4 Uttrekk med oppbevaringsrom og innsettsdeksel
- 5 Lås
- 6 Kabelutgang for multimedia-apparater

Bilde 90 Multifunktions-Buffer

Bruk som ekstrasete/fotstøtte

Uttrekket (Bilde 90,4) kan sammen med puten (Bilde 90,3) brukes som ekstrasete eller som fotstøtte.

Når uttrekket er forlenget: Sikre uttrekket med lås (Bilde 90,5).

Bruk oppstigningshjelp

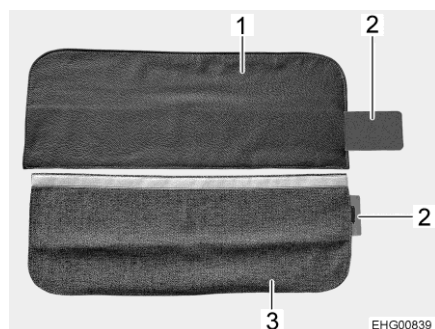
Uttrekket (Bilde 90,4) kan brukes som oppstigningshjelp for den nedfellbare sengen. Maksimal belastning for dette formålet må ikke overskride 80 kg.

Når uttrekket er forlenget: Sikre uttrekket med lås (Bilde 90,5).

6.9 Sikkerhetsbeltepanel

Når kjøretøyet er parkert, kan nakkestøttene fjernes fra ryggputen på setet for mer komfortabel sitteplass. Åpningene for nakkestøttene og utskjæringen for sikkerhetsbeltene kan da dekkes med et sikkerhetsbeltepanel (Bilde 92).

Sikkerhetsbeltepanelet er laget av skinn (Bilde 91,1) eller av stoff (Bilde 91,3).

- 1 Sikkerhetsbeltepanel (versjon av skinn)
- 2 Forsterkning
- 3 Sikkerhetsbeltepanel (versjon av stoff)

Bilde 91 Sikkerhetsbeltepanel

Montere sikkerhetsbeltepanel:

- Ta av begge nakkestøttene.
- Skyv forsterkning (Bilde 91,2) helt inn i folden på sikkerhetsbeltepanelet (Bilde 91,1 eller Bilde 91,3).

Bilde 92 Sikkerhetsbeltepanelet montert

- Monter sikkerhetsbeltepanelet over uttaket for sikkerhetsbeltet (Bilde 92).

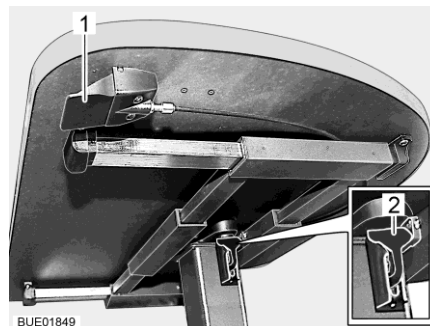
6.10 Bord

6.10.1 Hevebord med opplåsningsknapp

- ▷ Den senkede bordplaten skal belastes etter at putene er lagt riktig på bordplaten (se avsnittet 6.13). Ellers kan bordet bli skadet.

Bordplaten kan flyttes i lengde- og i tverretningen. Man kan bruke løfte-mekanismen til å senke bordet – i tillegg kan det brukes som sengebase.

- 1 Opplåsningsknapp
- 2 Låsehåndtak

Bilde 93 Hevebord med opplåsningsknapp

- Forskyve bordplate:*
- Trekk eller trykk ned låsehåndtaket (Bilde 93,2).
 - Skyv bordplaten til ønsket posisjon.
 - Trykk låsehåndtaket (Bilde 93,2) oppover.

- Innstilling av bordhøyde:*
- Trykk inn opplåsningsknappen (Bilde 93,1) og hold den inne. Bordplaten går av seg selv opp til stopp.
 - Trykk bordplaten ned til ønsket posisjon. Trykk midt på bordplaten.
 - Slipp opplåsningsknappen (Bilde 93,1). Bordplaten blir stående i den valgte stillingen.

- Ominnredning til sengebase:*
- Trykk inn opplåsningsknappen (Bilde 93,1) og hold den inne.
 - Trykk bordplaten helt ned. Trykk midt på bordplaten.
 - Slipp opplåsningsknappen (Bilde 93,1). Bordplaten blir stående i den nederste stillingen.

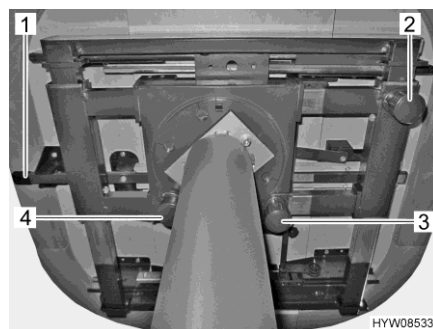
6.10.2 Bord med uttrekkbar bordplate

- ▷ Hvis førerisetet skyves helt bakover, kan bordet og førerisetet kollidere. Forstørr, flytt eller snu bordplaten forsiktig når førerisetet er i bakerste låseposisjon.

Bordplaten kan flyttes i lengde- og i tverretningen samt dreies.

Bordplaten kan forlenges med hjelp av et integrert midtstykke.

- 1 Opplåsing
- 2 Knapp (forskyve bordplate i lengderetningen)
- 3 Knapp (forskyve bordplate på tvers)
- 4 Knapp (dreie bordplate)

Bilde 94 Justeringsmuligheter på bordet

Forskyve i lengderetningen:

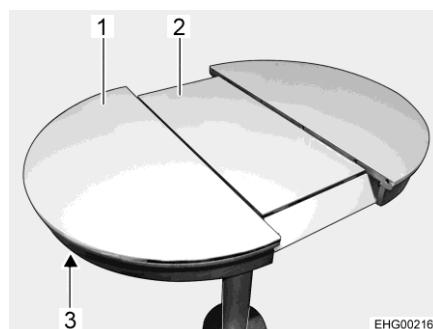
- Trekk knappen (Bilde 94,3) nedover og hold den.
- Skyv bordplaten til ønsket posisjon.
- Slipp knappen.

Forskyve på tvers:

- Trekk knappen (Bilde 94,2) nedover og hold den.
- Skyv bordplaten til ønsket posisjon.
- Slipp knappen.

Dreie:

- Trekk knappen (Bilde 94,4) til låsen ned.
- Drei bordplaten til ønsket posisjon.
- Sving bordplaten lett fram og tilbake til den smetter inn i låsen.

- 1 Bordplate
- 2 Mellomstykke
- 3 Opplåsing

Bilde 95 Forlenging bordplaten

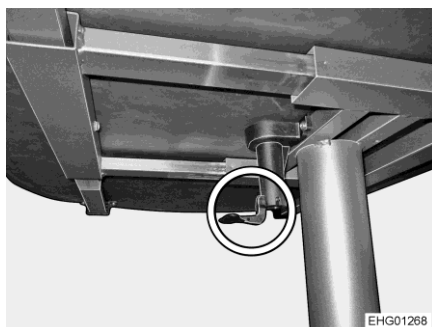
Forlenging bordplaten:

- Trykk låsen (Bilde 94,1 og Bilde 95,3) oppover.
- Trekk i bordplaten (Bilde 95,1) til midtstykket (Bilde 95,2) kommer opp og er i bordplatehøyde.
- Skyv sammen bordplaten fra begge sider, til bordplateflaten er lukket.

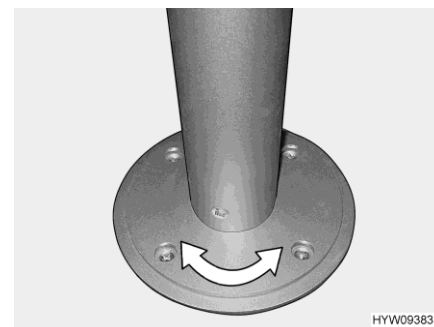
- Forkorte bordplaten:*
- Trykk låsen (Bilde 95,3) oppover.
 - Trekk i bordplaten (Bilde 95,1) til midtstykket (Bilde 95,2) er fritt.
 - Skyv sammen bordplaten fra begge sidene langsomt, midtstykket senkes automatisk.
 - Skyv sammen bordplaten fra begge sider fortsatt, til bordplateflaten er lukket.

6.10.3 Bord med søylebordben

Bordplaten kan flyttes og dreies i lengde- og i tverretningen. Ominnredning til sengebase er ikke mulig.

Bilde 96 Stang for forskyving av bordplate

Bilde 97 Søylebordben (kan dreies)

- Forskyve bordplate:*
- Trekk eller trykk ned stangen (Bilde 96).
 - Skyv bordplaten til ønsket posisjon.
 - Trykk stangen oppover igjen.

- Dreie bordplaten:*
- Drei bordplaten til ønsket stilling. For å gjøre dette, må man bruke litt kraft, siden bordplaten dreier seg mot friksjonsmotstanden på søylebordbenet (Bilde 97).

6.10.4 Anhengsbord med delbar støtteben

- ▷ Maksimalt godkjent belastning av den ekstra bordplaten som er svingt ut er 3 kg.

- 1 Bordplateforlengelse
- 2 Knapp (låsing)
- 3 Nedre holdestang
- 4 Støtteben (nedre del)
- 5 Støtteben (øvre del)
- 6 Bordplate

Bilde 98 Anhengsbord med delbar støtteben

Bordflaten kan utvides ved å svinge ut en ekstra bordplate.

- Utvide:* ■ Trekk knappen (Bilde 98,2) på låsen nedover og sving ut bordplateforlengelsen (Bilde 98,1).

- Forminske:* ■ Sving bordplateforlengelsen (Bilde 98,1) under bordplaten (Bilde 98,6) til du hører at låsen går i lås.

Anhengsbord kan takket være det delbare støttebenet brukes som sengebase.

- Gjør om til en sengebase:*
- Løft bordplaten (Bilde 98,6) ca. 45° foran.
 - Trekk den nedre delen av støttebenet (Bilde 98,4) ned og legg til side.
 - Ta bordplaten ut av den øvre holdelisten.
 - Heng inn bordplaten i 45°-vinkel med holderne inn i den nedre holdestangen (Bilde 98,3) og sett den på gulvet med den øvre delen av støttebenet (Bilde 98,5).

6.11 TV-anlegg

- ▶ Før avreise settes flatskjermen og skjermholderen tilbake i utgangsstilling og sikres.

- ▷ Ved utførelse med **HYMER** Smart-Multimedia-System: Hvis det benyttes et fjernsynsapparat i forbindelse med tilleggsutstyret "**HYMER** Smart-Multimedia-System", må fjernsynsapparatet inneholde følgende data, for å sikre en feilfri funksjon:
 - Fjernsynsapparatets inngangsstrøm i stand-by < 0,5 W
 - Fjernsynsapparatets inngangsstrøm ved drift ≥ 15 W (maks. 30 W)
 - Hodetelefonutgang (3,5-mm-jack-inngang) på fjernsynsapparatet må ha en spenning på 1,2 V_{SS} ved en tredjedel av den maksimale lydstyrket

- ▷ Avhengig av versjon er forskjellige fjernsynsapparater og svingarmer installert. Denne avsnittet viser de tilgjengelige versjonene.

6.11.1 Flatskjermens plassering

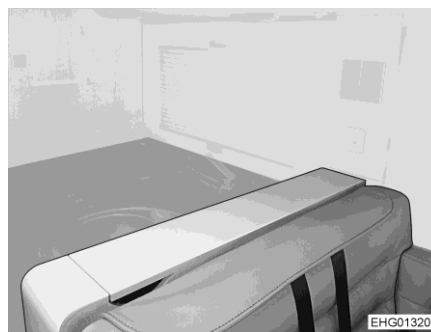
Flatskjerm, kan senkes

Flatskjermen er montert forsenket bak sittebenken. Ta av nakkestøttene for å få fri sikt til flatskjermen.

Avhengig av utstyret, senkes flatskjermen enten elektrisk eller manuelt.

- ▶ Før kjøring skal flatskjermen senkes ned og sittebenkdekselet lukkes.
- ▶ Hvis sittebenken brukes under kjøring: Før kjøring skal dekslene til nakkestøttene akselen fjernes og nakkestøttene skal settes på.

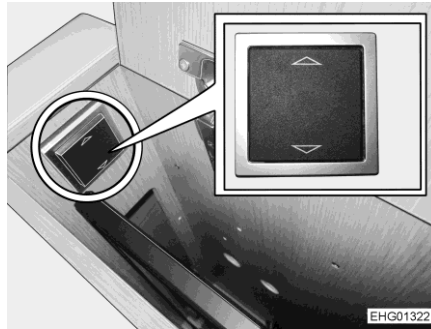
Bilde 99 Lukket sittebenkdeksel

Bilde 100 Åpent sittebenkdeksel, nedfelt flatskjerm

Kjøre ut flatskjermen:

- Ta av nakkestøtten.
- Åpne sittebenkdeksel (Bilde 99).
- Flatskjerm som kan senkes manuelt: Trykk hevemekanismen (Bilde 100) forsiktig ned for å avlaste fjæren. Flatskjermen kjører automatisk opp.

Bilde 101 Bryter (elektrisk betjening)

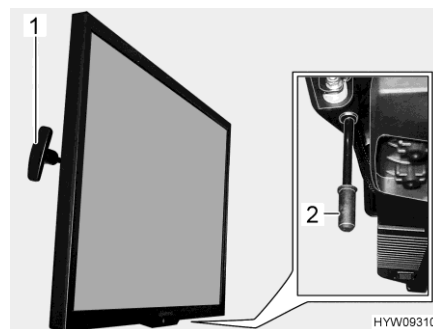
Bilde 102 Deksel over nakkestøtteakselen

Senke flatskjerm:

- Flatskjerm som kan senkes elektrisk: Trykk på øvre halvdel av bryteren (Bilde 101). Flatskjermen kjører automatisk opp.
- Legg det medfølgende dekselet (Bilde 102) inn i nakkestøtteakselen.
- Flatskjerm som kan senkes manuelt: Trykk flatskjermen nedover med lett trykk, til det høres at den smekker på plass.
- Flatskjerm som kan senkes elektrisk: Trykk på nedre halvdel av bryteren helt til flatskjermen er senket.
- Lukk sittebenkdeksel.

Flatskjerm, kan skyves

Flatskjermen kan flyttes opp og ned eller sidelengs.

Bilde 103 Flatskjerm

- 1 Håndtak (høydeinnstilling opp-låsing)
- 2 Håndtak (sideinnstilling opplåsing)

Juster flatskjermhøyden:

- Dra i håndtaket (Bilde 103,1) og hold det. Flatskjermen er låst opp.
- Skyv flatskjermen ned i ønsket posisjon.
- Slipp håndtaket. Flatskjermen er låst.

Skyv flatskjermen til sidene:

- Trekk ned håndtaket (Bilde 103,2) og hold det. Flatskjermen er låst opp.
- Skyv flatskjermen i ønsket posisjon.
- Slipp håndtaket. Flatskjermen er låst.

6.11.2 Satellittanlegg med automatisk antenneposisjonering (Oyster)

- ▶ Før hver avreise skal du kontrollere at antennen er plassert i parkeringsstilling. Fare for ulykker!

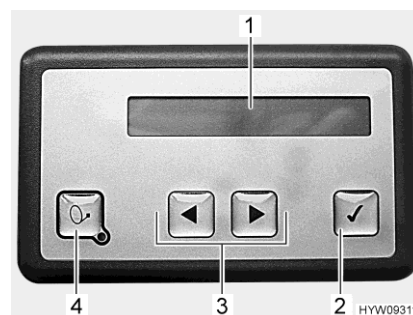

- ▷ Ved innkobling av tenningen kjører antennen selvstendig inn i løpet av kort tid og går så i lås. Føreren må likevel kontrollere at antennen er i forskriftsmessig posisjon før kjøring.
- ▷ Kjør inn satellittantennen ved sterk vind eller storm.
- ▷ Kjøretøy med satellittantenne må ikke vaskes i børstevasker, vasker eller med høytrykksspyler.

- ▷ Kjøretøyet må stå i ro mens satellittsøket pågår. Ikke gå rundt i kjøretøyet.
- ▷ Sørg for "fri sikt i retning syd". Sett fra Europa står alle satellitter omtrent til syd.
- ▷ Satellittmottak er kun mulig når antennen er rettet direkte mot den ønskede satellitten, og sikten ikke er sperret av hindringer.
- ▷ Satellittanlegget kan innstilles på betjeningsdelen. Se hertil bruksanvisningen til produsenten.
- ▷ Når oppstillingsstedet stilles inn ved hjelp av listen over land, går satellittsøket raskere.

Satellittantennen posisjoneres automatisk på en forhåndsinnstilt satellitt, når mottakssystemet befinner seg innenfor rekkevidden til denne satellitten. Drift av satellittanlegget er ikke mulig når tenningen er slått på.

- 1 Belyst display
- 2 Knapp OK
- 3 Frem/tilbake-knapp
- 4 På/av-knapp

Bilde 104 Betjeningsdel (satellittanlegg)

Monteringssted for betjeningsdel

Betjeningsdelen er montert i et veggskap over sittegruppen.

Det belyste displayet viser informasjonen for den aktuelle driftstilstanden til satellittanlegget. For å spare batteriet, slukker belysningen etter en viss tid.

Innkobling, oppstilling og posisjonering:

- Slå på mottakeren. Satellittantennen retter seg opp automatisk etter oppstart av mottakeren (inntil 90 sekunder).
- Alternativ: Trykk på/av-knappen på betjeningsdelen.

- ▷ Satellittanlegget starter søket med det sist innstilte oppstillingsstedet. Når oppstillingsstedet til kjøretøyet er endret, startes det helautomatiske satellittsøket. Når satellitten er funnet, kommer automatisk den valgte TV-kanalen opp.

Utkobling, innkjøring:

- Slå av mottakeren. Satellittanlegget går inn i hviletilstand. Alt etter innstilling forblir satellittantennen utkjørt eller kjøres inn.
- Alternativ: Trykk på/av-knappen på betjeningsdelen. Satellittantennen kjører inn.

Stoppe satellittantennen:

- Trykk på OK-knappen. Bevegelsen til satellittantennen stoppes omgående.

Velge og endre innstillinger:

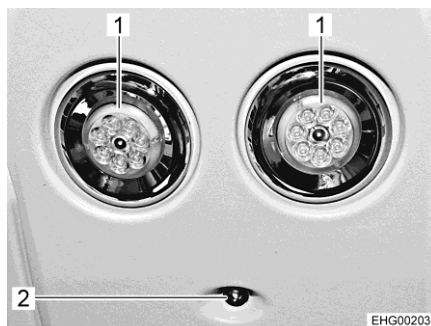
- Trykk på frem- eller tilbakeknappen, frem til ønsket meny punkt vises.
- Trykk på OK-knappen. Menypunktet aktiveres.
- Trykk på frem- eller tilbakeknappen, for å endre innstillinger.
- Trykk OK-knappen, for å lagre innstillinger.
- Trykk på/av-knappen, for å forlate meny punkt uten å lagre.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

6.12 Belysning

6.12.1 Lys i førerhus

- 1 Leselampe
- 2 Kontrollampe (blått LED-lys)

Bilde 105 Lys i førerhus

Slå av/på leselampen:

- Berør kanten på leselampen (Bilde 105,1) lett. Leselampen er slått på.
- Berør kanten på leselampen (Bilde 105,1) på nytt. Leselampen er slått av.

Kontrollampen (blått LED-lys) (Bilde 105,2) lyser alltid, når tenningen eller 12 V-spenningen er slått på.

6.13 Senger

6.13.1 Nedfellbar seng

- ▶ Belast den nedfellbare sengen med maks. 200 kg.
- ▶ Den nedfellbare sengen må ikke brukes til oppbevaring av bagasje. Når sengen ikke er i bruk, må kun sengetøy (maks. 8 kg) for to personer oppbevares der.
- ▶ Før avreise må du sørge for at den nedfellbare sengen er låst i øvre posisjon.
- ▶ Bruk kun den nedfellbare sengen når sikkerhetsnettet er spent opp.
- ▶ La aldri små barn ligge i den nedfellbare sengen uten oppsyn.
- ▶ Pass særlig på at små barn under 6 år ikke faller ut av den nedfellbare sengen.
- ▶ Bruk egnede, separate barnesenger eller reisebarnesenger til barn.

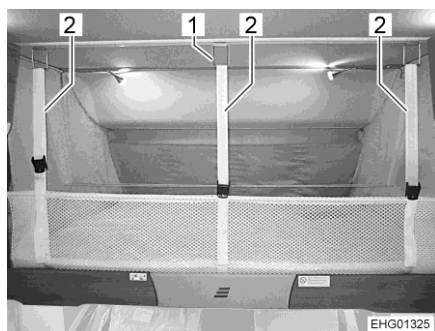
- ▷ Ikke bruk armlenene på setene i førerhuset som oppstigningshjelp.
- ▷ Den nedfellbare sengen må kunne lukkes uten å bruke for stor kraft, uten spenning i låseposisjonen. Gjenstander på nedfellbare sengen kan føre til at sengens mekanisme spennes på en side og fører til skade.
- ▷ Før den nedfellbare sengen senkes, må den justerbare rattsøylen senkes og det foldbare klemmebrettet (hvis montert) på dashbordet stenges.

Bilde 106 Deksel (nedfellbar seng)

Åpne nedfellbar seng:

- Still fører- og passasjeretene i kjøreretningen, blokker dem, skyv dem bakover og slå ryggstøene helt framover.
- Trekk opp blendingsgardinen i førerhuset.
- Trekk i dekselet (Bilde 106) for å låse opp den nedfellbare sengen.
- Trekk den nedfellbare sengen ned med begge hender til den stopper.
- Kontroller at den nedfellbare sengen står i nedre endeposisjon og at den ikke ligger på hindringer som nakkestøtter, puter eller liknende.

- 1 Krok
- 2 Sikkerhetssele

Bilde 107 Sikkerhetsnett (nedfellbar seng)

Låse nedfellbar seng:

- Slå av leselampene i taket.
- Løsne sikkerhetssele (Bilde 107,2) og legg sikkerhetsnettet under madrassen.
- Trekk den nedfellbare sengen opp med begge hender til den stopper. Du må passe på at smekklåsen i låsehåndtaket klikker på plass.
- Kontroller at den nedfellbare sengen er forsvarlig låst. Det gjør du ved å trekke den nedfellbare sengen hardt nedover.

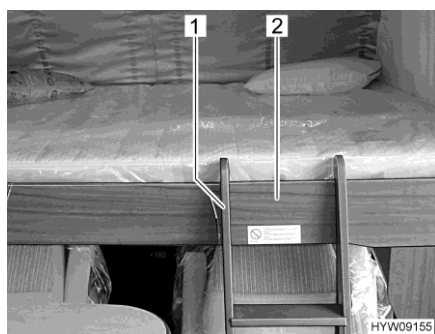
Sikkerhetsnett

Sikkerhetsnettet med sikkerhetssele ligger under madrassen i den nedfellbare sengen. Spenn sikkerhetsnettet fast først når personene befinner seg i den nedfellbare sengen.

- Feste:**
- Fest sikkerhetssele (Bilde 107,2) i krokene (Bilde 107,1) i taket.

Stige

Bruk kun den medfølgende stigen eller den langsgående benken til å klatre opp i den nedfellbare sengen, avhengig av modellen.

- 1 Stige
- 2 Innramming av seng

Bilde 108 Stige (nedfellbar seng)

- Feste:**
- Begge bøyene på stigen (Bilde 108,1) festes i sengekanten (Bilde 108,2) på den nedfellbare sengen. Når du henger stigen over kanten, må du passe på at bøyene sitter i de indre festene. Dette sørger for at stigen ikke kan bevege seg sideveien.

Sette bort:

- Løft stigen (Bilde 108,1) opp fra sengekanten (Bilde 108,2) på den nedfellbare sengen.
- Plasser stigen trygt under madrassen.

6.13.2 Bakre seng (med flatskjerm som tilleggsutstyr)

- ▷ Ved oppfelling av madrassen eller sengebunnen til den bakre sengen kan flatskjermen utsettes for støt og skades.

Bilde 109 Flatskjerm over den bakre sengen

- Lås opp flatskjermen og sett den tilbake i utgangsposisjon.
- Vipp madrassen eller sengebunnen forsiktig opp.

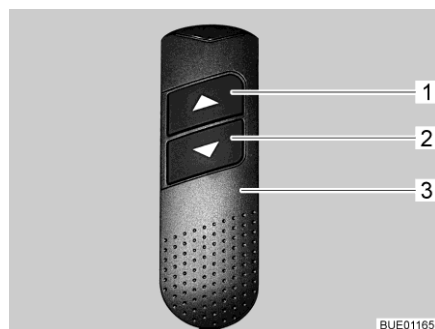
6.13.3 Nedfellbar seng, elektrisk betjent

- ▶ Belast den nedfellbare sengen med maks. 200 kg.
- ▶ Bruk sikkerhetselen i taket til å feste den nedfellbare sengen før start. Trekk sikkerhetselen godt fast.
- ▶ Bruk kun den nedfellbare sengen når sikkerhetsnettet er spent opp.
- ▶ Den nedfellbare sengen må ikke brukes til oppbevaring av bagasje. Når sengen ikke er i bruk, må kun sengetøy (maks. 8 kg) for to personer oppbevares der.
- ▶ Ikke la barn leke med den nedfellbare sengen.
- ▶ La aldri små barn ligge i den nedfellbare sengen uten oppsyn.
- ▶ Pass særlig på at små barn under 6 år ikke faller ut av den nedfellbare sengen.
- ▶ Bruk egnede, separate barnesenger eller reisebarnesenger til barn.
- ▶ Hold ikke mellom sengen og sideveggen ved senking eller løfting. Klemfare!
- ▶ Sengen må kun senkes eller heves når det ikke ligger personer eller last på den.
- ▶ Sengen må kun senkes når senkeområdet er fritt.
- ▶ Senk sengen alltid så langt ned at den ligger på underlagene på sidene.
- ▶ Bruk alltid stigen til å klatre opp i den nedfellbare sengen.

- ▷ Ikke bruk armlenene på setene i førerhuset som oppstigningshjelp.
- ▷ Før den nedfellbare sengen senkes, må den justerbare rattsøylen senkes og det foldbare klemmebrettet (dersom montert) på dashbordet stenges.

- 1 Øvre piltast
- 2 Nedre piltast
- 3 Betjeningsdel

Bilde 110 Betjeningsdel (nedfellbar seng)

Etter hvert strømbrudd (f.eks. vinterlagring) må driftsberedskapen til det elektriske drevet opprettes på nytt. Gå fram på følgende måte:

Opprette driftsberedskap:

- På betjeningsdelen (Bilde 110,3) trykker du på de to piltastene (Bilde 110,1 og 2) samtidig og holder dem inne til den nedfellbare sengen er kjørt helt ned. Når du slipper knappene igjen, høres et pip som bekreftelse.

Åpne nedfellbar seng:

- På betjeningsdelen (Bilde 110,3) trykker du på den nederste piltasten (Bilde 110,2) og holder den inne til den nedfellbare sengen er kjørt ned til endestilling.

Låse nedfellbar seng:

- På betjeningsdelen (Bilde 110,3) trykker du på den øverste piltasten (Bilde 110,1) og holder den inne til den nedfellbare sengen er kjørt opp til endestilling.
- Sikre den nedfellbare sengen med sikkerhetssele i taket.

Overlastvern

Hvis den nedfellbare sengen møter en hindring (f.eks. en person eller en nakkestøtte) når den skal åpnes eller lukkes, stanser overlastvernet bevegelsen.

- Kjør den nedfellbare sengen kort i motsatt retning med piltastene (Bilde 110,1 hhv. 2).
- Kjør den nedfellbare sengen i videre i ønsket retning med piltastene.

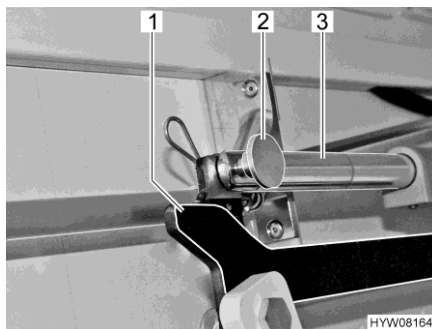
Feil

Hvis det oppstår en feil (f.eks. defekt på motoren eller strømbrudd) under åpning eller lukking, stanser bevegelsen.

- Sørg for å få feilen utbedret.
- Opprett driftsberedskap.

Hvis boenhets-batteriet er tomt eller hvis strømsentralen har koblet ut spenningsforsyningen pga. underspenning (batterivakt), kan ikke den nedfellbare sengen lenger åpnes eller lukkes.

- Slå av forbrukere.
- Start kjøretøyets motor.
- Slå evt. på 12 V-forsyning.
- Åpne eller lukke den nedfellbare sengen.

- 1 Stang
- 2 Forbindelse (låsesplint og bolt)
- 3 Skyvestang

Bilde 111 Motor (nedfellbar seng)

Nøddrift

Hvis den nedfellbare sengen ikke kan beveges med betjeningsdelen (f.eks. etter utfall av kjøretøyspenning), kan den også betjenes manuelt.

Hvis den nedfellbare sengen er nede, gå frem på følgende måte:

- Ta av stoffbanene på siden.
- Trekk ut forbindelsen (låsesplint og bolt) (Bilde 111,2) mellom skyvestang (Bilde 111,3) og stang (Bilde 111,1).
- Ta ut skyvestangen.
- Lukke den nedfellbare sengen manuelt.
- Ta kontakt med kundeservice.

Hvis den nedfellbare sengen er oppe, gå frem på følgende måte:

- Ta tak nedenfra mellom sideveggen og sengestengene, og trekk ut forbindelsen (låsesplint og bolter) (Bilde 111,2) mellom skyvestangen (Bilde 111,3) og stangen (Bilde 111,1).
- Åpne den nedfellbare sengen manuelt.
- Ta kontakt med kundeservice.

6.13.4 Dobbeltseng bak

- ▶ Senk sengen til sin laveste posisjon for å sove.

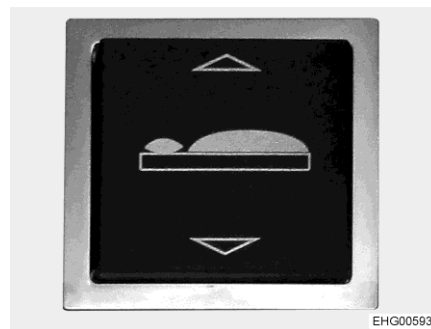
Før avreise kan sengen (Bilde 112) bli hevet. Dette øker lagringsplassen under sengen.

Moneringssted for bryter

Bryteren til å heve/senke sengen (Bilde 113) er integrert i høyre sidevegg hos det bakre oppbevaringsrommet.

Bilde 112 Dobbeltseng (eksempel)

Bilde 113 Bryter

Sengen (Bilde 112) lar seg justere i lengden manuell. Dette letter gjennomgang rundt sengen.

Forlengte seng:

- Løft opp madrassen i fotenden.
- Trekk håndtaket i sengerammen i kjøreretningen. Sengen blir lengre og hodegavlene senkes flatt.

Forkorte seng:

- Løft håndtaket litt i sengerammen.
- Skyv madrassen tilbake i sengerammen. Sengen blir kortere og hodegavlene løftes opp.

Moneringssted servomotor seng

Servomotoren til sengen er montert i et lite hus (Bilde 114) i bakre oppbevaringsrom.

Bilde 114 Hus for servomotor

Bilde 115 Kapselmuttere (servomotor seng)

Nøddrift

Hvis sengen ikke lenger lar seg bevege elektrisk, må du først kontrollere servomotorens sikring (20 A, på strømsentralen) og sikringen for kontroll (2 A, ved siden av strømsentralen).

Dersom sikringene er OK og sengen fremdeles ikke lar seg bevege: Juster sengen manuelt som beskrevet i det etterfølgende.

- Ta av huset (Bilde 114). For å gjøre dette skrur du ut de ti skruene på huset.
- Størrelse 13 skrutrekker på kapselmutter (Bilde 115).
- Drei kapselmutteren til sengen når ønsket posisjon. (Dreieretningen avhenger av ønsket bevegelsesretning for sengen.)
- Sett på kabinettet igjen.
- Gjennomfør tilbakestilling ved behov.

- ▷ Etter manuell justering av sengen, kan det hende at sengen beveger seg i motsatt retning etter at du trykket på bryteren (Bilde 113). For eksempel beveger sengen seg opp selv om bryteren ned ble trykket inn. Ved nød-drift i forbindelse med strømbrydd nullstilles sengens posisjon og må programmeres gjennom en kort referansekjøring: Skyv bryteren oppover til sengen beveger seg helt ned og berører sensoren. Posisjonen registreres deretter riktig og bryteren fungerer som den skal igjen.
- ▷ Dersom sengen ikke lenger lar seg bevege elektrisk, ta kontakt med kundeservice så snart som mulig.

6.13.5 Skjerm/sengehest

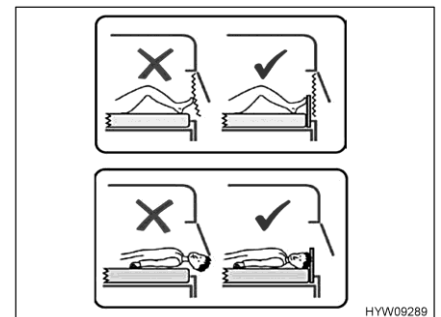
Kjøretøy med enkeltenger eller tverrsenger bak, der sengene er plassert i vindushøyde, har vedlagt en skjerm som kan plugges inn.

Skjermen beskytter blendingsgardinene i liggeområdet mot vesentlig skade.

Dessuten fungerer skjermen som sengehest ved åpnet vindu.

Bilde 116 Skjerm/sengehest

Bilde 117 Informasjon om skjerm

Bruk av skjerm:

- Plugg inn skjerm (Bilde 116) foran vinduet mellom madrass og vindusramme. Klemmevirkningen fra madrassen holder skjermen i posisjon foran vindusrammen.
- Når sengen ikke er i bruk (eller før avreise) oppbevares skjermen under madrassen.

6.13.6 Utvidelse, bakre seng

- ▷ Maksimal belastning på den lange hyllen (Bilde 119) er 80 kg.
- ▷ Bruk den lange hyllen kun med ekstraputer på toppen.
- ▷ Følg anvisningene på etikettene.

De to enkeltseengene bak kan bygges om til en sammenhengende liggeflate.

- 1 Kort hylle
- 2 Klaff

Bilde 118 Kort hylle (på hodeenden)

- Øk liggeflaten: ■ Fjern den korte hyllen (Bilde 118,1).

Bilde 119 Lang hylle (opphengt)

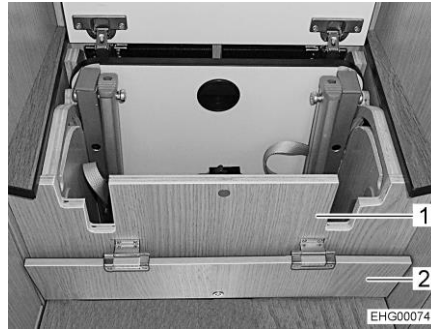
- Heng den lange hyllen (Bilde 119) på kanten til enkeltseengene.
- Legg ekstraputen på hyllen.

- 1 Klaff
- 2 Deksel

Bilde 120 Stigtrinn (lukket)

- Legg sammen stigen: ■ Åpne klaffen (Bilde 120,1 og Bilde 118,2).
- Ta av dekselet (Bilde 120,2).

- 1 Trinn stige
- 2 Smal klaff

Bilde 121 Stigtrinn (åpnet)

- Trekk den smale klaffen (Bilde 121,2) fremover.
- Sving foten av stigen (Bilde 121,1).

- 1 Stang

Bilde 122 Stigen (legg sammen)

- Fell ut stengene (Bilde 122,1) helt og legg dem på bakken.

- ▷ Avhengig av utstyret finnes det et sikkerhetsnett. Hvis det finnes et sikkerhetsnett, skal også dette brukes.

6.13.7 Liggeflateforlenger enkelt seng (XXL-senk) bak

Liggeflaten til den høyre enkelt sengen kan forlenges.

Bilde 123 Liggeflateforlenger med ekstrapute

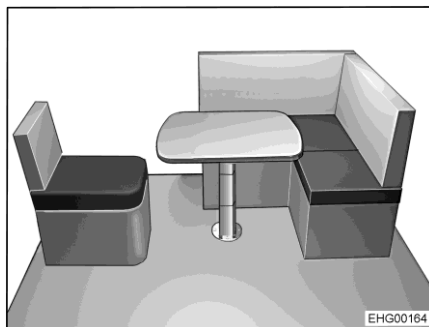
- Plasser ekstraputen (Bilde 123) på hyllen over den halvhøye klesskapet.

6.13.8 Konvertering L-sittegruppe og enkeltsete til ekstrasing

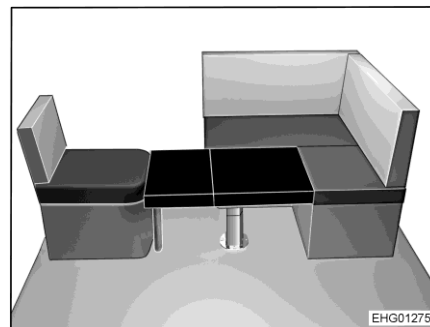

- ▷ Den senkede bordplaten skal belastes etter at putene er lagt riktig på bordplaten. Ellers kan bordet bli skadet.

L-sittegruppen kan monteres sammen med det sideliggende enkeltsetet og det skyvbare hevebordet til en ekstrasing. For å lage liggeflater er det nødvendig med to ekstraputer. Det kreves også en ekstrasing som er utstyrt med en utfellbar fotstøtte og en brakett.

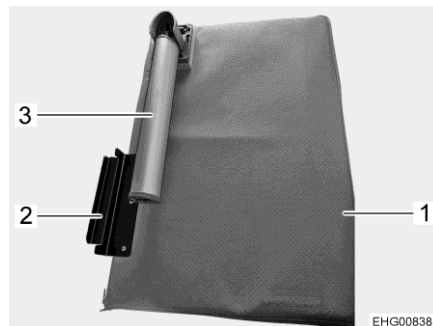
Bilde 124 Før ominnredning

Bilde 125 Etter ominnredning

Bygg opp ekstrasingen:

- Den skyvbare hevebord kan skyves slik at bordplaten kan senkes.
- Bygg om det skyvbare hevebordet til sengebase (se avsnittet 6.10.1).
- Demonter sittepute til enkeltsete.

- 1 Ekstrasing
- 2 Brakett
- 3 Fotstøtte

Bilde 126 Ekstrasing

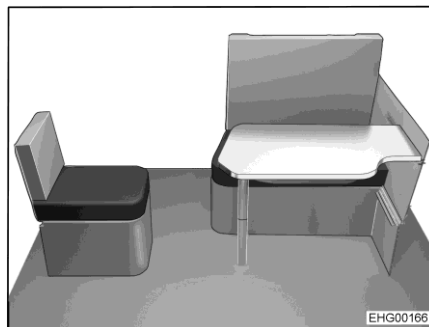
- Fell ut fotstøtten (Bilde 126,3) på ekstrasingen (Bilde 126,1).
- Fest braketten (Bilde 126,2) til ekstrasingen på enkeltsetet.
- Legg ekstraputene på bordplaten.
- Sett sitteputen til enkeltsetet på igjen.

6.13.9 Konvertering langsgående benk og enkeltsete til ekstraseg

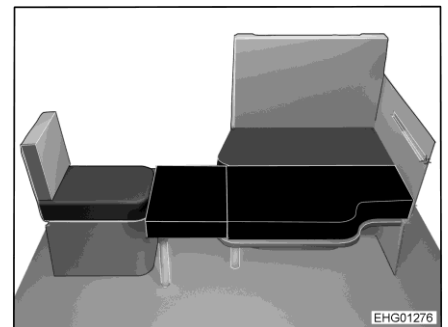

- ▷ Den konverterte bordplaten skal belastes etter at putene er lagt riktig på bordplaten. Ellers kan bordet bli skadet.

Den langsgående benken kan monteres sammen med det sideliggende enkeltsete og den senkede bordplaten til anhengsbordet til en ekstraseg. For å lage liggeflater er det nødvendig med to ekstraputer. Det kreves også en ekstraseg som er utstyrt med en utfellbar fotstøtte og en brakett.

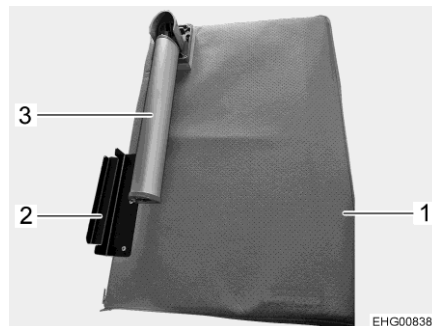
Bilde 127 Før ominnredning

Bilde 128 Etter ominnredning

Bygg opp ekstrasegen:

- Konvertert anhengsbordet til sengebase (se avsnittet 6.10.4).
- Demonter sittepute til enkeltsete.

- 1 Ekstraseg
- 2 Brakett
- 3 Fotstøtte

Bilde 129 Ekstraseg

- Fell ut fotstøtten (Bilde 129,3) på ekstrasegen (Bilde 129,1).
- Fest braketten (Bilde 129,2) til ekstrasegen på enkeltsetet.
- Legg begge ekstraputene på bordplaten.
- Sett sitteputen til enkeltsetet på igjen.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om gassanlegget i kjøretøyet.

Betjeningen av de gassdrevne apparatene i kjøretøyet er beskrevet i kapittel 9.

7.1 Generelle råd

- ▶ Operatøren av gassanlegget er ansvarlig for å gjennomføre regelmessige kontroller, og for å overholde vedlikeholdsintervallene.
- ▶ Hvis ingen DuoControl-kontrollsystem med kollisjonssensor er installert: Før avreise, når kjøretøyet forlades eller når gassapparatene ikke brukes, må alle gass-stengeventiler og hovedventilen på gassflasken stenges av.
Hvis det er montert et DuoControl-kontrollsystem med kollisjonssensor, kan gassavstengeventilene og hovedventilen være åpne under kjøring.
- ▶ Under tanking, på ferjer eller i garasje må alle gassdrevne apparater være slått av (avhengig av utstyret: varmeanlegg, kokeplass, stekeovn, grill, kjøleskap). Eksplosjonsfare!
- ▶ Dersom et apparat drives med gass, skal det ikke være i drift i lukkede rom (f.eks. garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Gassanlegget må vedlikeholdes, repareres eller endres kun av et autorisert fagverksted.
- ▶ Før igangsetting skal gassanlegget alltid kontrolleres på autorisert fagverksted, i samsvar med de nasjonale forskrifter. Dette gjelder også for kjøretøy som ikke er registrert. Ved endringer på gassanlegget må gassanlegget straks sjekkes på autorisert fagverksted.
- ▶ Gasstrykkregulatoren, gasslangene og avgassrørene må også kontrolleres. Gasstrykkregulatoren og gasslangene skal byttes ut i samsvar med tidsfristene som er fastlagt nasjonalt (senest etter 10 år). Kjøretøyets eier er ansvarlig for at dette tiltaket utføres.
- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingsspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Kun tiltenkte apparater skal kobles til den innvendige tilkoblingsstussen. Ikke bruk apparatet utenfor kjøretøyet hvis det er koblet til en innvendig tilkoblingsstuss.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Det er forbudt å lage mat under kjøring.
- ▶ Gassdrevne komfyrer og bakeovner må ikke brukes som varmeapparat.
- ▶ Benyttes flere gassapparater, må hvert gasapparat ha en egen gassavstengeventil. Når enkelte gassapparater ikke er i bruk, skal de respektive gassavstengeventilene stenges.

- ▶ Tennsikringene må lukkes innen ett minutt etter at gassflammen går ut. I denne forbindelse høres en klikking. Kontroller funksjonen fra tid til annen.
- ▶ De installerte gassapparatene er kun konstruert for drift med propan- eller butangass eller en blanding av disse gassene. Gasstrykkregulatoren og alle installerte gassapparater er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.
- ▶ Propangass beholder sin gassform til -42 °C, butangass derimot bare til 0 °C. Ved lavere temperaturer forsvinner gasstrykket. Butangass er derfor ikke egnet til vinterdrift.
- ▶ På grunn av sin funksjon og konstruksjon er gasskapet et rom som er åpent mot utsiden. Det automatiske luftesystemet som er montert som standard må aldri tildekkes eller blokkeres. Ellers kan ikke gass som strømmer ut bli ledet ut.
- ▶ Gasskapet må ikke brukes som oppbevaringsrom.
- ▶ Sørg for at uvedkommende ikke har adgang til gasskapet. Lås tilgangen for å sørge for dette.
- ▶ Gassflaskens hovedventil må være lett tilgjengelig.
- ▶ Koble kun til gassdrevne apparater som er konstruert for et gasstrykk på 30 mbar.
- ▶ Eksosrøret må kobles tett og fast til varmeanlegget og pipen. Eksosrøret må ikke være skadet.
- ▶ Eksos må slippe uhindret ut i det fri og friskluft må komme uhindret inn. Derfor skal eksosavtrekk og innsugningsåpninger holdes rene og fri (for f.eks. snø og is). Det må ikke ligge snøskavler eller is på kjøretøyet.

7.2 Gassflasker

- ▶ Fulle eller tomme gassflasker utenfor kjøretøyet skal kun håndteres når hovedventilen er lukket, og med beskyttelseshette på.
- ▶ Gassflasker skal kun oppbevares i gasskapet.
- ▶ Sett gassflaskene loddrett i gasskapet.
- ▶ Surr fast gassflaskene slik at de ikke kan dreies eller vippes.
- ▶ Koble gasslangen spenningsfritt til gassflasken.
- ▶ Sett alltid beskyttelseshetter på gassflaskene når de ikke er koblet til gasslangen.
- ▶ Lukk hovedventilen på gassflasken før du fjerner gasstrykkregulatoren eller gasslangen fra gassflasken.
- ▶ Avhengig av kobling, skru av gasslangen for hånd eller med spesialnøkkel og skru tilbake på gassflasken. Skruforbindelsen på gassflasken er som regel venstregjengen. Ikke trekk for hardt til.
- ▶ Bruk kun spesielle gasstrykkregulatorer med sikkerhetsventil i bobil. Andre gasstrykkregulatorer er ikke tillatt og tåler ikke så store belastninger.
- ▶ Ved temperaturer under 5 °C, brukes avisingsanlegg (Eis-Ex) for gasstrykkregulator.

- ▶ Bruk kun gassflasker på 11 kg eller 5 kg. (Gassflaskestørrelser kan variere fra land til land.)
- ▶ Bruk kortest mulige slanger for eksterne gassflasker (maks. 150 cm).
- ▶ Blokker aldri luftåpningene i bunnen under gassflaskene.

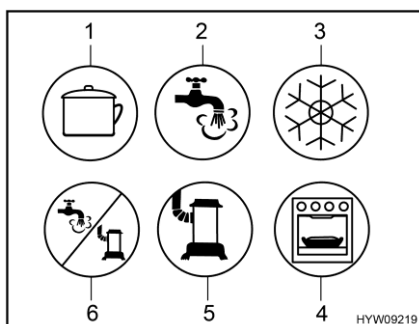

- ▷ På enkelte modeller er gasskapet plassert rett ved boenhetsdøren. På disse modellene må du kun åpne gasskapet når boenhetsdøren er lukket. Fare for skader.

- ▷ Skrueforbindelser på gassflaskene har som regel venstregjenger.
- ▷ For gassdrevne apparater må gasstrykket reduseres til 30 mbar.
- ▷ Koble en ujusterbar gasstrykkregulator med sikkerhetsventil direkte på flaskeventilen.
- ▷ Gasstrykkregulatoren reduserer gasstrykket i gassflasken til gassapparatets driftstrykk.
- ▷ For påfylling og tilkobling av gassflasker i Europa fører tilbehørsforretninger passende euro-påfyllingssett hhv. euro-flaskesett.
- ▷ Ytterligere informasjon fås hos forhandlere eller servicestasjoner.

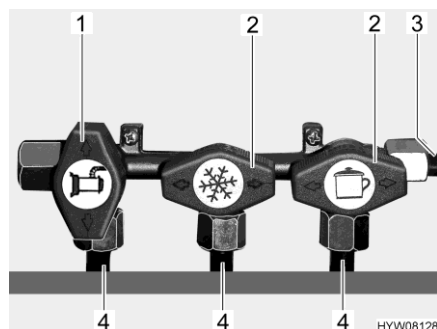
7.3 Gassavstengeventiler

- 1 Kokeplass
- 2 Varmtvann
- 3 Kjøleskap
- 4 Stekeovn/grill
- 5 Varmeanlegg
- 6 Varmtvann/varmeanlegg

Bilde 130 Mulige symboler på gassavstengeventilene

I kjøretøyet er det en gassavstengeventil (Bilde 130) for hvert gassapparat. Gassavstengeventilene befinner seg under kokeplassen.

- 1 Gassavstengeventil åpnet
- 2 Gassavstengeventil stengt
- 3 Gasstilførselsledningen
- 4 Ledning til gassapparatet

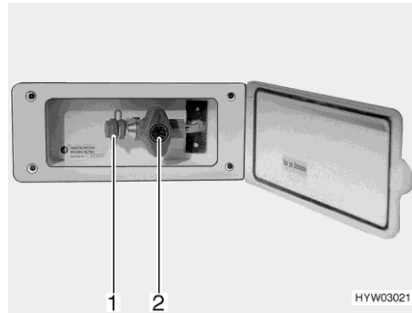
Bilde 131 Posisjon gassavstengeventiler (eksempel)

- For å åpne:*
- Still gassavstengeventilen til det respektive gassapparatet parallelt (Bilde 131,1) mot ledningen (Bilde 131,4) som fører til gassapparatet.
- For å stenge:*
- Still gassavstengeventilen til det respektive gassapparatet på tvers (Bilde 131,2) mot ledningen (Bilde 131,4) som fører til gassapparatet.

7.4 Ekstern gasstilkobling

- ▶ Dersom den eksterne gasstilkoblingen ikke brukes, skal gassavstengeventilen alltid stenges.
- ▶ Det må kun kobles gassapparater med passende adaptere til ekstern gasstilkoblingen.
- ▶ Kople kun til eksterne gassapparater som er konstruert for et driftstrykk på 30 mbar.
- ▶ Etter tilkoblingen og når gassavstengeventilen er åpnet, må det påses at det ikke siver ut gass fra koblingspunktet. Er den eksterne gasstilkoblingen ikke tett, strømmer gass ut. Steng straks gassavstengeventilen og gassflaskens hovedventil. Den eksterne gasstilkoblingen må kontrolleres på autorisert fagverksted.
- ▶ Under tilkobling av et eksternt gassapparat må det påses at det ikke er noen tennkilder i nærheten av den eksterne gasstilkoblingen.
- ▶ Bare koble et gassapparat til den eksterne gasstilkoblingen. Ikke bruk den eksterne gasstilkoblingen som mateledning (tilkobling av en ekstra gassflaske).
- ▶ Ikke bruk den eksterne gasstilkoblingen til påfylling av gassflaskene. Ta hensyn til klistremerket på den eksterne gasstilkoblingen.

- 1 Tilkoblingspunkt
- 2 Gassavstengeventil

Bilde 132 Ekstern gasstilkobling
(gassavstengeventiler
stengt)

Avhengig av modellen befinner den eksterne gasstilkoblingen seg bak eller på venstre hhv. høyre side av bilen.

- Koble til det eksterne gassapparatet på tilkoblingspunktet (Bilde 132,1).
- Åpne gassavstengeventilen (Bilde 132,2).

7.5 Gasskap

- ▷ Ikke ta tak i den utvendige luken til gasskapet ved det nedre dekselet (Bilde 133,1). Ta tak i den utvendige luken sidelengs for å åpne og lukke den.

- 1 Deksel, utvendig luke gasskap

Bilde 133 Gasskap (utvendig luke
åpent)

7.6 Gasstrykk-kontrollsystem DuoControl CS

- ▷ Kontrollsystemet og slangene må skiftes ut senest 10 år etter produksjonsdatoen. Brukeren er ansvarlig for dette.
- ▷ Følg også bruksanvisningen til produsenten.

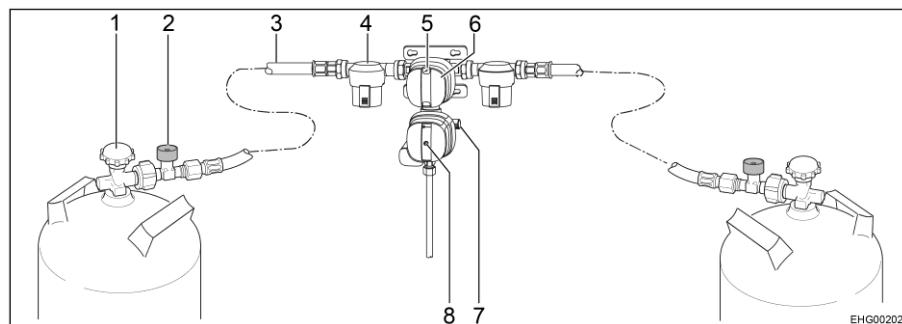
DuoControl CS er et sikkerhetssystem for gasstrykkregulering med automatisk omkobling, beregnet på gassanlegg med to flasker og med kollisjons-sensor. DuoControl-kontrollsystemet kobler automatisk om gasstilførselen fra driftsflasken til reserveflasken når driftsflasken er tom eller ikke er driftsklar lenger. På denne måten kan gassforbrukerne fortsatt være i drift. DuoControl-kontrollsystemet er egnet for alle kommersielle gassflasker med flytende gass (propan/butan) med et trykk på 0,7 til 16 bar.

DuoControl-kontrollsystemet garanterer et konstant gasstrykk for gassapparatene, uavhengig av typen gassflasker.

Ved ulykker avbrytes gasstilførselen automatisk av kollisjons-sensoren i DuoControl-kontrollsystemet.

Gassflaskene er tilkoblet med høytrykksslanger. En slangebruddsikring forhindrer gasslekkasje hvis det oppstår skade på slangene.

Bruk av gassdrevne enheter under kjøring er tillatt i hele Europa, når kjøretøyet er utstyrt med et gasstrykk-kontrollsystem med kollisjons-sensor og høytrykksslanger med slangebruddsikring.

Bilde 134 Sikkerhetsgasstrykk-kontrollsystem DuoControl CS

- 1 Hovedventil
- 2 Slangebruddsikring
- 3 Høytrykksslange
- 4 Gassfilter
- 5 Statusindikering – driftsflaske/reserveflaske (grønn/rød)
- 6 Dreiebryter for omkobling av driftsflaske/reserveflaske
- 7 Skruhetten (testtilkobling)
- 8 Nullstillingsknapp for kollisjons-sensoren (gul)

Anleggets oppbygging

DuoControl-kontrollsystemet består av en omkoblingsventil og en kollisjons-sensor. DuoControl-kontrollsystemet er montert mellom høytrykksslengene (Bilde 134,3) med slangebruddsikring (Bilde 134,2). Med dreiebryteren (Bilde 134,6) på omkoblingsventilen kan du bestemme hvilken gassflaske som skal brukes som driftsflaske, og hvilken som skal brukes som reserveflaske.

Statusen på gassforsyningen vises i sevinduet (Bilde 134,5):

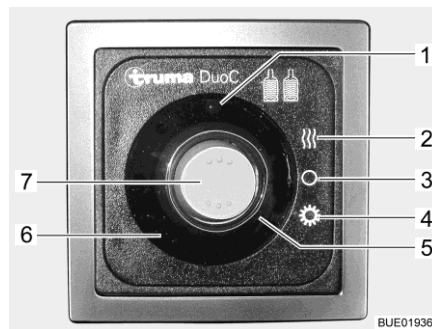
- Grønn: Driftsflaske
- Rød: Reserveflaske.

Bruk av kun én gassflaske er tillatt, men da må den åpne tilkoblingen tildekkes med et bilddeksel.

- Kollisjonssensor** Kollisjonssensoren stenger av gasstilførselen ved kraftige sammenstøt (f.eks. ulykker). Man kjenner igjen driftstilstanden til kollisjonssensoren på stillingen til den gule nullstillingsknappen (Bilde 134,8):
- Når den gule nullstillingsknappen (Bilde 134,8) er trykket inn, er kollisjonssensoren klar til drift.
 - Når den gule nullstillingsknappen (Bilde 134,8) står ut, er kollisjonssensoren **ikke** klar til drift. Igangsetting, se under.

- Slangebruddsikring** Slangebruddsikringen (Bilde 134,2) stenger av gasstilførselen hvis den tilkoblede slangen skades. Slangebruddsikringen må aktiveres ved å trykke på den grønne knappen.

- Eis-Ex** DuoControl-kontrollsystemet kan varmes opp (Eis-Ex). Hvis vinterdrift er innstilt på betjeningsdelen, varmes DuoControl-kontrollsystem automatisk opp. Dermed unngås feil i gassanlegget på grunn av frost.

- 1 Gul kontrollampe - Eis-Ex
- 2 Posisjonen vinterdrift
- 3 Posisjonen AV
- 4 Posisjonen sommerdrift
- 5 Rød kontrollampe driftsflasken er tom
- 6 Grønn kontrollampe tilførsel fra driftsflasken
- 7 Vippebryter

Bilde 135 Betjeningsdel (DuoControl)

- Betjeningsdel** Betjeningsdelen viser statusen til driftsflasken. Hvis den grønne kontrollampen (Bilde 135,6) lyser, betyr det at driftsflasken er full. Hvis den røde kontrollampen (Bilde 135, 5) lyser, betyr det driftsflasken er tom. Gassforsyningen foregår deretter via reserveflasken.
- Når varmeanlegget til DuoControl-kontrollsystem (Eis-Ex) er aktiv, lyser den gule kontrollampen Eis-Ex (Bilde 135,1).
- I tillegg brukes betjeningsdelen (Bilde 135) til å stille inn sommerdrift eller vinterdrift.

- Innstilling av sommerdrift:*
- Trykk vippebryteren (Bilde 135,7) nede (posisjonen sommerdrift (Bilde 135,4)).

- Innstilling av vinterdrift:*
- Trykk vippebryteren (Bilde 135,7) oppe (posisjonen vinterdrift (Bilde 135,2)).

- Ta i bruk:*
- Koble til gassflasker.
 - Med dreiebryteren (Bilde 134,6) på omkoblingsventilen velger du gassflasken som først skal brukes (driftsflaske). Drei dreiebryteren alltid til stopp.
 - Åpne gassflaskenes hovedventiler (Bilde 134,1).
 - Trykk og hold inne den grønne knappen for slangebruddsikring (Bilde 134,2) i ca. 5 sekunder. Du vil se den grønne markeringen i sevinduet (Bilde 134,5).

- Når kollisjonssensoren er blitt utløst (den gule nullstillingsknappen (Bilde 134,8) står ut):
Trykk kraftig inn den gule nullstillingsknappen (Bilde 134,8), drei den lett med urviseren og hold den inne i 5 sekunder. Sikre at nullstillingsknappen blir værende i nedtrykket stilling ("driftsklar").
Hvis det ikke er mulig, må anlegget tilbakestilles på følgende måte: Bruk Torx-innsats T20 på den medfølgende skruhjelpen til å støtte dreiebevegelsen.

For å slå av:

- Sett vippebryteren (Bilde 135,7) i posisjonen AV (Bilde 135,3). Kontrolllampene slukker.
- Lukk gassflaskenes hovedventiler (Bilde 134,1).

Bytte gassflasker

- ▶ Ved bytting av gassflaskene må man ikke røyke og ikke antenne åpen flamme.
- ▶ Etter at gassflaskene er byttet ut, må det kontrolleres om det siver ut gass fra koblingspunktet. Spray koblingspunktet med en lekkasjesøkingsspray. Tilbehørsforretninger har dette.

- ▷ Bruk den medfølgende skruhjelpen for å skru av og på høytrykksslange-ene. Med skruhjelpen kan du oppnå nødvendig tiltrekkingmoment, og det forhindrer at skrueforbindelsen blir skadd av feil verktøy.
- ▷ Hvis det finnes et gassfilter, må filterputen også byttes ut hver gang gassflasken byttes ut (se avsnittet 12.6).

Hvis den grønne kontrollampen (Bilde 135,6) slukkes under drift og den røde kontrollampen (Bilde 135,5) begynner å lyse, er driftsflasken tom og må skiftes ut. Du vil se den røde markeringen i sevinduet (Bilde 134,5) til den tilhørende gassflasken. Reserveflasken forsyner gassforbrukeren videre med gass.

En tom gassflaske kan også skiftes ut mens gassapparatet er i bruk.

Skifte gassflaske:

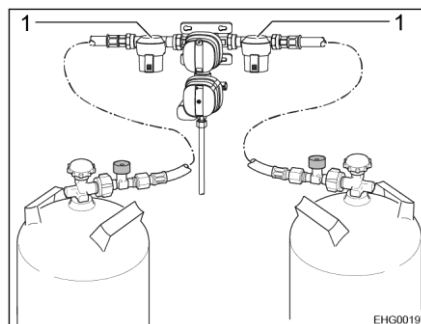
- Vri dreiebryteren (Bilde 134,6) til den stopper, i samme retning som gassflasken som brukes for øyeblikket. Da blir denne gassflasken driftsflasken, og den tomme gassflasken blir reserveflasken. Markeringen i sevinduet (Bilde 134,5) endres fra rød til grønn.
- Steng hovedventilen (Bilde 134,1) på den tomme gassflasken. Vær oppmerksom på pilens retning.
- Skru høytrykksslangen av den tomme gassflasken (som regel venstregjenge).
- Løsne remmene og ta ut den tomme gassflasken.
- Sett en full gassflaske i gasskapet og fest den med remmene.
- Koble høytrykksslangen til fylt gassflaske (som regel venstregjenge).
- Åpne hovedventilen på gassflasken.
- Trykk på den grønne knappen på slangebruddsikringen (Bilde 134,2).

7.7 Gassfilter

- ▷ Hvis gassstrykkregulatoren svikter på grunn av oljeutslipp eller fremmedlegemer, finnes det ingen garanti for gassstrykkregulatoren.

Gassfilteret (Bilde 136,1) må kontrolleres regelmessig. Ved bytte av gassflaske må filterputen byttes ut (se avsnittet 12.6).

1 Gassfilter

Bilde 136 Gassfilter

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

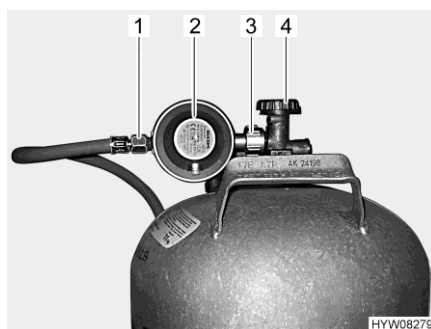
7.8 Å bytte gassflaske

- ▶ Ved bytting av gassflaskene må man ikke røyke og ikke antenne åpen flamme.
- ▶ Etter at gassflaskene er byttet ut, må det kontrolleres om det siver ut gass fra tilkoblingspunktet. Spray tilkoblingspunktet med en lekkasjesøkingspray. Tilbehørsforretninger har dette.

- ▷ Fremgangsmåten som beskrives i påfølgende del, gjelder for kjøretøy som er utstyrt med en enkel gasstilkobling. Når kjøretøyet er utstyrt med et kontrollsystem: Ved skifte av gassflasken, må man gå frem slik det står beskrevet for kontrollsystemet.

- 1 Gasslange
- 2 Gasstrykkregulator
- 3 Fingerskrue
- 4 Hovedventil

Bilde 137 Tilkobling gassflaske

- Åpne luken til gasskapet.
- Steng hovedventilen (Bilde 137,4) på gassflasken. Vær oppmerksom på pilens retning.
- Hold fast gasstrykkregulatoren (Bilde 137,2) og åpne fingerskruen (Bilde 137,3) (som regel venstregjenge).
- Fjern gasstrykkregulatoren med gassslange (Bilde 137,1) fra gassflasken.
- Løsne remmene og ta ut gassflasken.
- Sett den fulle gassflasken inn i gasskapet.
- Fest gassflasken med remmene.
- Sett gasstrykkregulatoren (Bilde 137,2) med gassslangen (Bilde 137,1) på gassflasken og trekk til fingerskruen (Bilde 137,3) (som regel venstregjenge). Ikke trekk for hardt til.
- Lukk luken til gasskapet.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om det elektriske anlegget i kjøretøyet. Betjeningen av de elektrisk drevne apparatene i boenheten beskrevet i kapittel 9.

8.1 Generelle sikkerhetsanvisninger

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
 - ▶ Alle elektriske apparater (f.eks. mobiltelefoner, radioer, fjernsynsapparater eller DVD-spillere) som er ettermontert i kjøretøyet og som brukes under kjøring, må være CE-merket og i samsvar med ECE-R10. Ta kontakt med et autorisert verksted.
- Dette er den eneste måten å sikre kjøretøyets funksjonssikkerhet under kjøring. Hvis dette ikke skjer kan kollisjonsputen bli utløst eller elektronikken i kjøretøyet bli forstyrret.

- ▷ Forsinkelser i sending eller videresending av elektriske impulser etter start av kjøretøyet er mulig.
Styreenheten på basiskjøretøyet frigir først signalet D+ når motoren har nådd full effekt. Dette kan f.eks. vare i inntil 15 sekunder ved kaldstart om vinteren.
Derfor avgis varselsignaler (f.eks. "Stigtrinn kjørt ut") av og til med en forsinkelse.
Også automatisk inntrekking av en satellittantenne kan bli forsinket.
- ▷ I tordenvær må for sikkerhets skyld 230 V-tilkoblingen kobles fra og antennene må trekkes inn for å beskytte de elektriske apparatene.

8.2 Begrep

Hvilespenning

Hvilespenning er batteriets spenning i hviletilstand, dvs. når det ikke tas ut strøm og batteriet ikke lades.

- ▷ Før målingen må batteriet være litt i ro. Etter siste lading eller siste strømforbruk fra forbrukere må du derfor vente ca. 2 timer før hvilespenningen måles.

Hvilestrøm

Enkelte elektriske forbrukere, som f.eks. kontrollampen, TV-anlegg eller USB-stikkontakter, krever konstant strøm, og kalles derfor også kontinuerlig innkoblede forbrukere. Denne hvilestrømmen finnes også når apparatet er slått av.

Fullstendig utlading

Det er fare for fullstendig utlading av batteriet når et batteri belastes av innkoblede forbrukere og av hvilespenning og hvilestrømmen faller under 12 V.

- ▷ Fullstendig utlading skader batteriet.

Kapasitet Kapasitet er elektrisitetmengden som et batteri kan mate. Kapasiteten til et batteri angis i amperetimer (Ah). Som regel brukes den såkalte K20-verdien til dette. K20-verdien angir hvor mye strøm et batteri kan levere over en tidsperiode på 20 timer, uten at det tar skade av det. Hvis et batteri kan avgi f.eks. 4 ampere i 20 timer, har det en kapasitet på $4 \text{ A} \times 20 \text{ h} = 80 \text{ Ah}$. Hvis det trekkes mer strøm, reduseres utladningstiden til batteriet proporsjonalt. Ytre påvirkninger som temperatur og alder forandrer mateevne til batteriet. Kapasitetsangivelsene gjelder nye batterier i romtemperatur.

- ▷ Kapasitetsangivelsene har, avhengig av batteriteknologien, en omregningsfaktor på 1,3 til 1,7, som reduserer den faktiske kapasiteten med denne verdien.
- ▷ Et praktisk eksempel er vist i avsnitt 8.4.4.

8.3 Bluetooth-tilkobling

- ▷ Bluetooth er et registrert varemerke for Bluetooth SIG, Inc. Bluetooth-tilkoblingen er kun tilgjengelig i forbindelse med et innebygd multimedieanlegg.

Med Bluetooth-tilkobling kan det innebygde multimedieanlegget kobles trådløst til en kompatibel mobilenhet (smarttelefon eller nettbrett).

Begge enhetene må være parvis tilkoblet for at du skal kunne bruke Bluetooth-tilkoblingen. Denne prosessen kalles parvis tilkobling. Du trenger bare opprette en parvis tilkobling til en mobilenhet én gang.

Bilde 138 Vippebryter (Bluetooth-tilkobling)

Parvis tilkobling av mobilenhet (Pairing) (kun når den er utstyrt med en DSP-boks):

- Trykk oppe på vippebryteren (Bilde 138), og vent i ca. 2 sekunder til LED-en på vippebryteren begynner å blinke.
- Koble til mobilenheten innen 60 sekunder (se mobilenhetens bruksanvisning). Multimedieanlegget vises med navnet "HY BT-DSP PP85" under den parvise tilkoblingen. LED-en i vippebryteren blinker i ca. 60 sekunder. I denne perioden er multimedieanlegget i modus for parvis tilkobling og kan kobles til mobilenheten. Når mobilenheten først er parvis tilkoblet, kan tilkoblingen enkelt slås av og på med vippebryteren.

Slå av Bluetooth-tilkoblingen:

- Trykk vippebryteren (Bilde 138) ned. LED-en slukker.

Slå på Bluetooth-tilkoblingen:

- Still vippebryteren (Bilde 138) i midtstilling. LED-en i vippebryteren lyser.

Teknisk informasjon

Avstand: Apparatene må ikke være i direkte siktlinje til hverandre. Den maksimale avstanden mellom apparatene kan ikke overskride 10 m. Tilkoblingen kan opprettes gjennom hindringer som f.eks. vegger og andre elektriske apparater.

Kompatibilitet: Funksjonen avhenger av mobilenhetens Bluetooth-teknologi (se bruksanvisningen til mobilenheten).

Tekniske data:

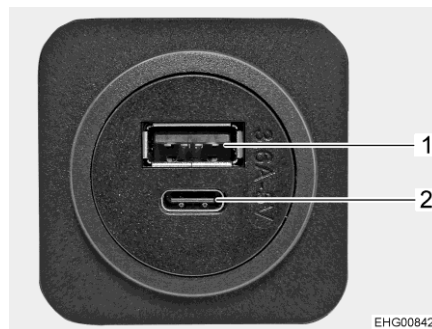
- Bluetooth-standard: V3.0+DER
- Bluetooth-profil: A2DP
- Bluetooth-kodeks: SBC og aptX
- Maksimalt antall tilkoblede apparater: 8

8.4 12 V-spenning

- ▷ Til stikkontaktene til 12 V-spenningen kan det kun tilkobles apparater med maks. 10 A.
- ▷ Koble kun apparater med maksimalt 2,5 A til USB-kontaktene.

8.4.1 USB-stikkontakter

- 1 USB-A-bøssing
- 2 USB-C-bøssing

Bilde 139 USB-stikkontakter

Kjøretøyet er som standard utstyrt med flere USB-stikkontakter. USB-stikkontaktene inneholder hver en port for USB-A-plugg (Bilde 139,1) og en port for en USB-C-plugg (Bilde 139,2).

8.4.2 Startbatteri

Startbatteriet er beregnet for start av motoren, og forsyner basiskjøretøyets elektriske forbrukere samt tilleggsutstyr som radio, navigasjonsutstyr eller sentrallås med strøm.

- ▷ Fullstendig utlading skader batteriet. Det kan oppstå deformasjoner, varmetvikling og brannskader.
- ▷ Hvis et batteri med syre lades ut, kan det fryse i kuldegrader. Dette ødelegger batteriet.
- ▷ Lad batteriet til riktig tid.

Startbatteriet kan over tid lades fullstendig ut av hvilestrøm (kontinuerlig innkoblede forbrukere). Kontinuerlig innkoblede forbrukere er f.eks. tilleggsapparater som radio, alarmanlegg, navigasjonsutstyr eller sentrallås. Kontinuerlig innkoblede forbrukere lader ut startbatteriet også når kjøretøyets motor er slått av.

Tilgjengelig kapasitet reduseres ved lave utetemperaturer.

- ▷ Hvis du bruker radioenheten på Mercedes-baserte kjøretøy uten at kjøretøyets motor er i gang, vil radioenheten belaste startbatteriet. For at du alltid skal kunne opprettholde kjøretøyets startevne, kan det imidlertid hende at det ikke er mulig å betjene radioen (avhengig av startbatteriets ladenivå).

Lade For sikkerhetsanvisninger og informasjon om oppladning av startbatteriet, se bruksanvisningen til basiskjøretøyene.

Moneringssted Startbatteriet er montert i fotrommet i førerhuset under en golvplate.

8.4.3 Boenhets-batteri (HYMER-Smart-Battery-System)

HYMER-Smart-Battery-System med to litiumbatterier er installert i kjøretøyet.

- ▷ Ikke gjør noen endringer i fabrikkinstallasjonen av boenhets-batteriet.
- ▷ Boenhets-batteriet må ikke åpnes.
- ▷ Følg anbefalt driftstemperatur på 15–25 °C. Ytterligere informasjon om driftstemperaturen finnes i bruksanvisningen til produsenten.
- ▷ Lad opp batterisystemet helt hver 6. måned.
- ▷ Koble strømsentralen under installasjon og vedlikehold.
- ▷ Når du installerer og arbeider på ledninger, fjern sikringene mellom startbatteriet og boenhets-batteriet.
- ▷ Hvis indikatoren for batterikapasitet ikke når 100 %, selv etter lang tid, ring kundeservice.
- ▷ Bare transporter og avhend boenhets-batteriet i henhold til produsentens anvisninger.
- ▷ Følg bruksanvisningen til produsenten.
- ▷ Start reisen bare med et fullstendig ladet boenhets-batteri. Lad boenhets-batteriet minst 20 timer før du starter reisen.
- ▷ Benytt enhver anledning til å lade opp boenhets-batteriet under kjøring.

- ▷ Lad boenhets-batteriet helt etter reisen.
- ▷ Boenhets-batteriet må lades fullstendig før og etter en lagring.
- ▷ Koble boenhets-batteriet fra 12 V-strømmettet når kjøretøyet er i lagring, og kontroller spenningen regelmessig.

Boenhets-batteriet har en levetid på opptil 10 år når det brukes riktig. Det er utstyrt med en beskyttelsesfunksjon mot overbelastning og fullstendig utlading.

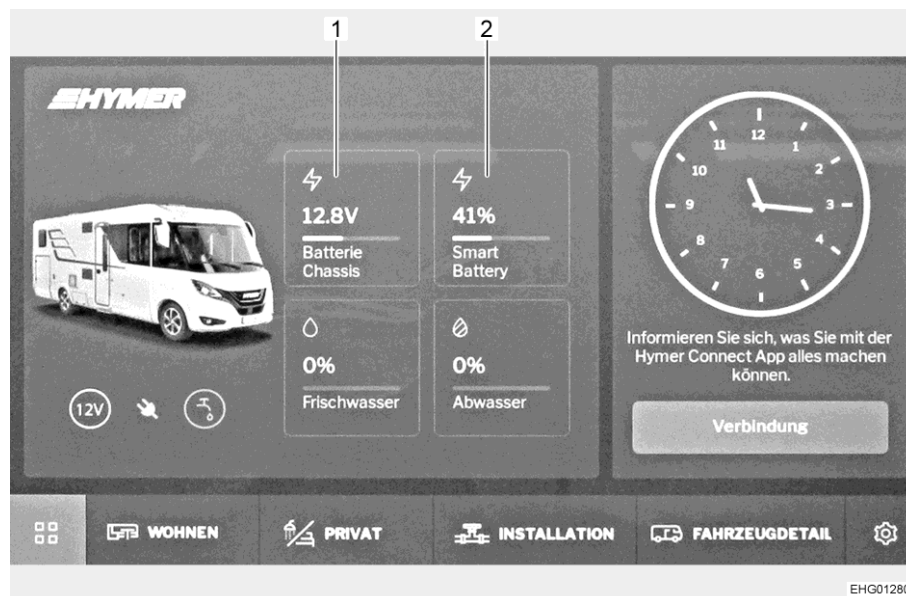
Når kjøretøyet ikke er tilkoblet 230 V-forsyningen, eller når 230 V-forsyningen er av, forsyner boenhets-batteriet boenheten med 12 V likespenning. Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Derfor må elektriske strømforbrukere som f.eks. radio eller lys, ikke stå på over lengre tid uten 230 V-forsyning.

Tekniske data boenhets-batteri

Nominell spenning	12,8 V DC
Battericellene	LiFePO4
Brukelig litiumkapasitet	80 Ah/1024 Wh
Antall sykluser ved et temperaturområde mellom 1 °C og 25 °C	3000 fulle sykluser (80 % restkapasitet deretter)
Antall sykluser ved et temperaturområde mellom 0,3 °C og 25 °C	> 5000 fulle sykluser (80 % restkapasitet deretter)
Kontinuerlig lade-/utladningsstrøm	Maks. 80 A
Vekt	9,9 kg
Driftstemperatur (lading)	-30 °C til +60 °C (integreert varmeanlegg aktiv mellom -30 °C og +10 °C)
Driftstemperatur (utlading)	-20 °C til +60 °C
Beskyttelsesfunksjoner	Overstrøm, overspenning, kortslutning, overlading, fullstendig utlading, beskyttelse mot omvendt polaritet og temperaturbeskyttelse

Monteringssted Boenhets-batteriet er installert i dobbeltgulvet og er tilgjengelig via et servicedeksel mellom boenhetsdøren og sittegruppen.

Indikator Spenning- og lade-informasjon til batterisystemet vises på et 7"-panel.

Bilde 140 Startskjerm 7"-panel

- 1 Spenningsvisning startbatteri
- 2 Spenningsvisning boenhets-batteri

Startskjermen viser spenningen i startbatteriet (Bilde 140,1) og statusen for boenhets-batteriet (Bilde 140,2).

Ytterligere informasjon om startbatteriet og boenhets-batteriet kan hentes frem ved å navigere på displayet.

Visning av den totale ladetilstanden (SoC)

Den totale ladetilstanden vises på 7"-panelet og i hovedmenyen "FAHRZEUGDETAILS" (Kjøretøydetaljer) (Bilde 140) under BOS-batteri. Den samlede ladetilstanden kalles "State of Charge" (SoC). Verdien av batterikapasiteten er oppgitt i prosent, samt vist som et stolpediagram.

Lade

Lad boenhets-batteriet kun via den innebygde strømsentralen. Koble derfor kjøretøyet til en 230 V-forsyning så ofte som mulig. For tilkobling skal i hovedsak kun 230 V-tilkoblingen på kjøretøyet (CEE-stikkontakt) brukes.

Lad batterisystemet helt opp etter ny igangkjøring eller lengre driftsstans.

- ▷ Ved temperaturer under 0 °C tar boenhets-batteriet opp mindre strøm. Ved ca. -15 °C trekkes ikke strøm lenger. Boenhets-batteriet kan ikke lades lenger.

- ▷ Hvis boenhets-batteriet lades av et "smart" ladeapparat med vedlikeholdslading, kan ladeapparatet kobles til batteriet og være slått på under hele lagringsperioden.

Utladning

Hvilestrømmen (strømforbruket i standby-modus), som noen elektriske forbrukere bruker hele tiden, tapper boenhets-batteriet.

Et eldre batteri har ikke lenger full kapasitet.

Jo fler elektriske forbrukere som er innkoblet, desto raskere forbrukes boenhets-batteriets energiforråd.

- ▷ Tilbakestill batteriet etter en fullstendig utlading.

Lagring

Lad batterisystemet helt opp før lagring og koble det fra strømsentralen (slå av batteri-skillebryteren på strømsentralen).

Sjekk ladestatusen på displayet til boenhets-batteriet senest etter 6 måneder. Når batteri-skillebryteren er slått av, kan batterinivået i boenhets-batteriet synke til ca. 40 til 80 %. For å sjekke ladestatusen slår du på batteri-skillebryteren på strømsentralen. Etterlad batteriet ved drift.

Under lengre lagringsperioder må du lade og utlade boenhets-batteriet flere ganger etter behov for å oppnå en full kapasitet i batterisystemet.

Oppbevar batterisystemet på et tørt, kjølig og godt ventilert sted.

Følg anbefalt lagringstemperatur på 10–20 °C. Ytterligere informasjon om lagringstemperaturen finnes i bruksanvisningen til produsenten.

Skifte av batteri

- ▷ Ved utskifting av batterier må man kun bruke batterier som tilsvarer minimumskapasiteten til ladeapparatet. Følg bruksanvisningen til ladeapparatet. Batterier med for lav kapasitet blir for varme under ladingen. Eksplosjonsfare!

Skift alltid ut boenhets-batteriet med et batteri av samme type og kapasitet. Boenhets-batterier må ha en kapasitet på minst 80 Ah.

Ved utskifting av batteriene må man kun bruke batterier som man kjenner ladekurven til. Ladekurven må stilles inn på strømsentralen hhv. det ekstra ladeapparatet etter at batteriet er skiftet ut.

Hvis boenhets-batteriet skiftes ut og ladeapparatet ikke kan få ladestrømmen til det nye batteriet opp til minst 10 % av nominell kapasitet, må man montere inn et ekstra ladeapparat.

Eksempel

Ved en batterikapasitet på 80 Ah må ladeapparatet levere minst 8 A ladestrøm.

- ▷ Før frakobling og tilkobling av batteriet, må kjøretøyets motor slås av, og 230 V-forsyningen og 12 V-forsyningen og alle apparater være utkoplet. Kortslutningsfare!
- ▷ Når startbatteriet og boenhets-batteriet er koblet ut, må ikke tenningen slås på. Kortslutningsfare pga. åpne kabelender!
- ▷ Ved utskifting må du påse at batteriene monteres korrekt. Monter batteriene slik at plusspolen på det ene batteriet ligger ved siden av minuspolen på det andre batteriet.
- ▷ Ved utskifting må du påse at batteriene kobles til korrekt.

Skifte batteri:

- Slå av kjøretøymotoren.
- Slå av forbrukere.
- Slå av 230 V-forsyningen.
- Slå av 12 V-forsyningen.
- Koble fra minuspolen.
- Koble fra plusspolen.
- Ta ut det gamle batteriet.
- Sett inn et nytt batterier med riktig plassering.

- Koble til plusspolen.
- Koble til minuspolen.
- Slå på 12 V-forsyning.
- Slå på 230 V-forsyningen.
- Slå på forbrukere etter behov.

- ▷ Etter at batteriet er byttet, må batterispenningsindikatorerne kontrolleres av et autorisert fagverksted/servicestasjon.

8.4.4 Energistatus til boenhets-batteri

Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Derfor bør elektriske forbrukere ikke stå på over lengere tid uten 230 V-tilkobling.

Etterfølgende avsnitt beskriver hvordan den maksimale driftstiden for aktuell tilgjengelig batterikapasitet kan regnes ut.

- ▷ Eksempelregnestykket tar utgangspunkt i et nytt, helt oppladet batteri. Den faktiske tilgjengelige batterikapasiteten er avhengig av momentan ladetilstand og alderen på batteriet. Den momentane batterikapasiteten kan avleses med spesielle visningsapparater.
- ▷ Hvis det finnes et ekstra boenhets-batteri, dobles den tilgjengelige kapasiteten.
- ▷ Alle lamper er LED-lamper med svært lavt strømforbruk. Per LED-lampe kan man grovt regne med en effekt på 2 W.
- Før dagsbehovet i en protokoll. Noter brukstiden og effekten for de brukte apparatene (se tabellen nedenfor).

Eksempel: Fjernsynsapparat (effekt 36 W) med satellittanlegg (effekt 36 W) går hver dag i 2 timer.

- Regn om effektmålingene til den nødvendige kapasiteten ved bruk av følgende formler:

$$\text{Effektbehov [W]} : 12 \text{ V} = \text{Strømstyrke [A]}$$

$$\text{Strømstyrke [A]} \times \text{Driftstid [h]} = \text{Kapasitet [Ah]}$$

$$36 \text{ W} + 36 \text{ W} = 72 \text{ W}$$

$$72 \text{ W} : 12 \text{ V} = 6 \text{ A}$$

$$6 \text{ A} \times 2 \text{ h} = 12 \text{ Ah}$$

For en hel dag kan tabellen se slik ut:

Apparat	Effektbehov [W]	Strømstyrke [A]	Driftstid [h]	Kapasitet [Ah]
Dykkpumpe	42	3,5	0,1	0,35
Varmeanlegg	12	1,5	3,0	4,50
Fjernsynsapparat	36	3,0	2,0	6,00
Satellittanlegg	36	3,0	2,0	6,00
Kjøleskapstyring	2	0,2	24,0	4,00
Belysning (10 LED-lamper à 2 W)	20	1,6	3,0	4,80
Gjennomsnittlig dagsbehov				25,65

Energiforbrukerstatus
(eksempel)

- Beregn den maksimale tilgjengelige energien med følgende formel eller les av på et spesielt visningsapparat:
Momentan kapasitet [Ah] : Utladingsvern = Maksimal tilgjengelig energi [Ah]

Eksempel: 95 Ah : 1,4 (blybatteri) = 67,9 Ah

- Beregn maksimal driftstid med følgende formel:
Maks. tilgjengelig energi [Ah] : Dagsbehov [Ah] = Maks. drifttid (i dager)

Eksempel: 67,9 Ah : 25,65 Ah = 2,65

Den momentane batterikapasiteten varer mer enn to og en halv dag hvis dagsbehovet er det samme.

Solceller Det uavhengige tidsrommet kan utvides ved bruk av solceller.

2 solarceller à 90 W gir følgende utbytte:

- Sommer: Ca. 60 Ah/dag (uavhengig drift nådd)
- Vinter: Ca. 15,5 Ah/dag (for å forlenge det uavhengige tidsrommet her, må man installere et boenhets-batteri til)

8.4.5 Senere montering av en vekselretter

- ▷ Montering av en vekselretter kan føre til skader på det elektriske anlegget. Vi påtar oss intet ansvar for slike skader.

Montering av en 230 V-vekselretter fører til en svært høy strømbelastning. F.eks. har en vekselretter med en utgangseffekt på 800 W på 12 V siden et strømpoptak på opp til 75 A.

Denne strømmen er for stor for utgangene på strømsentralen (se avsnittet 8.13.1).

Når vekselretteren kobles direkte til batteriet, registreres ikke strømpoptaket til vekselretteren via panelet. Den høye utladningsstrømmen gjør at polspenningen på batteriet synker kraftig. Det installerte målesystemet registrerer da underspenning og kobler eventuelt fra 12 V-spenningen. I tillegg brukes boenhetens batteri svært raskt opp ved drift av en vekselretter.

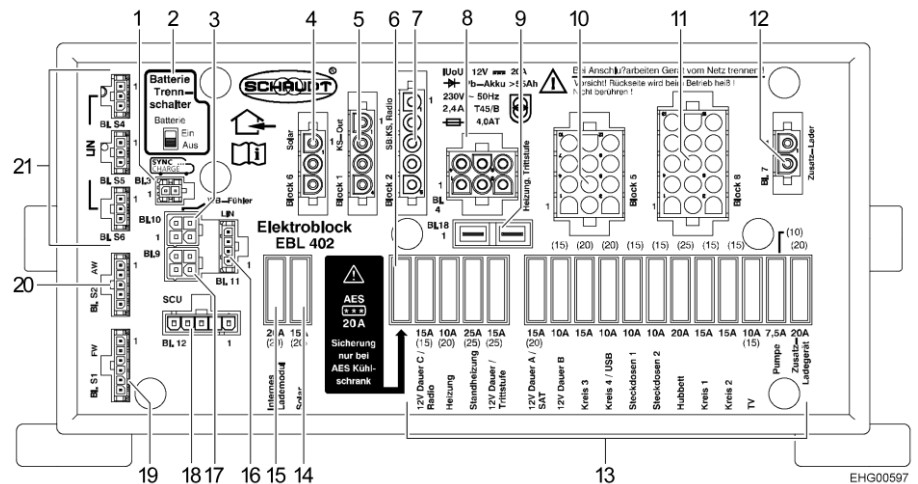
8.5 Strømsentral (EBL 402)

- ▶ Apparatet inneholder deler som inneholder 230 V-nettspenning. Livsfare pga. elektrisk støt eller brann!
Ikke foreta vedlikehold eller reparasjoner på apparatet. Ved skader på kabler eller huset må ikke apparatet brukes mer og man må koble fra nettspenningen. La ikke væsker trenge inn i apparatet.
- ▶ Defekte sikringer skal kun skiftes ut når nettspenningen er frakoblet.
- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- ▶ Sikringer må aldri forbikobles eller repareres.
- ▶ Bruk kun originalsikringer med verdier som er angitt på apparatet.
- ▶ Deler av apparatet kan bli varme under drift. Ikke berør.
- ▶ Luftingsåpningene må ikke tildekkes. Fare for overheting!
- ▶ Varmefølsomme objekter må ikke oppbevares nær apparatet (f.eks. temperaturfølsomme plagg, hvis apparatet er installert i klesspaket).
- ▶ Følg sikkerhetsanvisningene og informasjonen i den separate bruksanvisningen fra produsenten av apparatet.

- ▷ Hvis boenhets-batteriet blir fullstendig utladet, blir det kanskje skadet og kan ikke repareres. Derfor må boenhets-batteriet lades fullstendig før og etter lagring.
- ▷ Hvis grenseverdiene på 230 V-nettspenning overskrides, kan strømsentralen, 12 V-forbrukere eller tilkoblede apparater bli ødelagt. Derfor må du sørge for at en generator er helt i samsvar med strømtilkoblingsverdiene.
- ▷ Kjøretøyet må bare kobles til en generator når generatoren går stabilt.
- ▷ Strømsentralen må ikke kobles til nettspenningen om bord i bilferger (nettspenningen på bilferger har ikke alltid perfekt spenning).

Bilde 141 Strømsentral (EBL 402)

- 1 Blokk 3 SYNCCHARGE®
- 2 Batteri-skiltebryter ("Batterie Ein/Aus" (batteri på/av))
- 3 Blokk 10 TSF01 (parallelt med blokk 9)
- 4 Blokk 6 laderegulator for solcelleanlegg
- 5 Blokk 1 kjøleskap
- 6 Sikring AES 20 A (kun dersom kjøretøyet er utrustet med AES kjøleskap)
- 7 Blokk 2 inngang D+, startbatteri, kjøleskapskontroll
- 8 Blokk 4 varmeanlegg, stigtrinn
- 9 Blokk 18 kupévarme (ikke brukt)
- 10 Block 5 forsyning 12 V-forbrukere
- 11 Block 8 forsyning 12 V-forbrukere
- 12 Blokk 7 ekstra ladeapparat (ikke brukt)
- 13 Bladsikringer (sikring av 12 V-forbrukere)
- 14 Solar sikring (ikke brukt)
- 15 Sikring intern lademodul
- 16 Blokk 11 LIN-BUS
- 17 Blokk 9 TSF01 (parallelt med blokk 10)
- 18 Blokk 12 (ikke i bruk)
- 19 Blokk S1 sonde ferskvann
- 20 Blokk S2 sonde/sensorer spillvann
- 21 Blokk S4, blokk S5, blokk S6 LIN-BUS

Moneringssted Strømsentralen er montert i dobbeltgulvet i boenheten og er tilgjengelig via en gulvlem.

Betjening Strømsentralen betjenes via det tilkoblede 7"-betjeningspanelet (unntak: Batterifrakobling når den lagring, se nedenfor).

Ved normal drift er ingen brukerskritt påkrevd på strømsentralen.

I de følgende tilfellene er det påkrevd med innstillingsarbeider:

- Ved første igangkjøring.
- Når du skifter batteritype.
- Når tilbehør oppgraderes.

Slike innstillingsarbeider må utføres av en autorisert servicestasjon.

Bruksformål Strømsentralen EBL 402 utgjør sammen med kontrollenheten SCU og BUS-modulene det sentrale styrings- og strømforsyningssystemet for alle 12 V-forbrukerne i det elektriske anlegget i kjøretøyet.

- Oppgaver**
- Strømsentralen lader boenhets-batteriet. Startbatteriet blir kun vedlikeholdsladet av strømsentralen.
 - Strømsentralen overvåker spenningen i boenhets-batteriet.
 - Strømsentralen skiller startbatteriet elektrisk fra boenhetsens batteri når kjøretøymotoren er slått av. På denne måten kan 12 V-forbrukerne i boenheten ikke lade ut startbatteriet.
 - Strømsentralen styrer og overvåker den tilkoblede laderegulatoren for solcelleanlegg og ekstra ladeapparate.
 - Strømsentralen forsyner alle BUS-modulene samt de tilkoblede sensorene og forbrukerne med strøm.
 - Strømsentralen sørger for kommunikasjon med BUS-modulene, panelet og styreenheten SCU via BUS-ledningene.

Strømsentralen fungerer bare i sammenheng med et BUS-aktivert panel.

Stømmen som er tilgjengelig i strømsentralen, deler seg opp i ladestrøm og forbrukerstrøm. Ladestrømmen er alltid kun den andelen som forbrukerne ikke trenger for øyeblikket. Når forbrukerstrømmen overstiger den tilgjengelige strømmen, lades boenhets-batteriet ut.

- Lagring**
- Selv om 12 V-forsyningen er slått av på panelet, er noen kretser strømførende. Alle disse er forbrukere som er koblet til 12 V permanent, for eksempel:

- Stigtrinn
- Varmeanlegg

Ved lagring kobles også disse forbrukerne fra batteriet.

- Lagring:*
- Slå av 12 V-forsyningen på panelet.
 - Flytt batteriets skillebryter (Bilde 141,2) på strømsentralen EBL 402 til posisjon "Aus" (av).

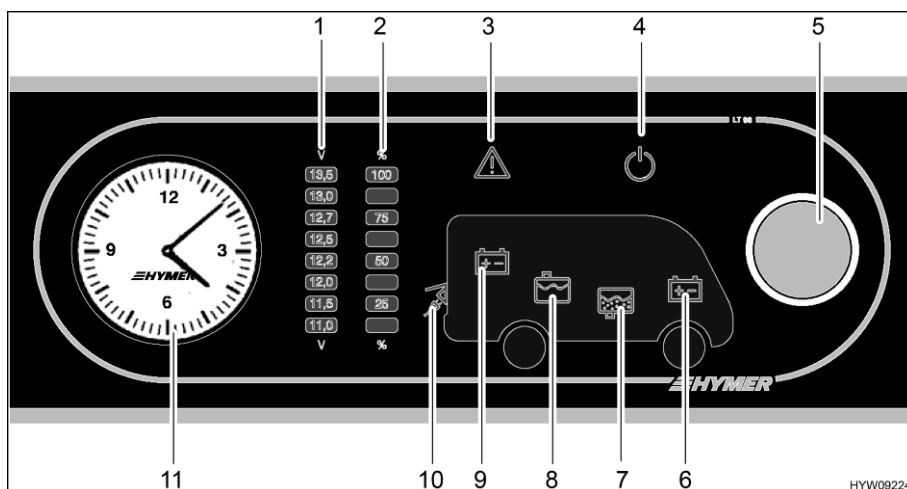
- ▷ Når batteri-skillebryteren er slått av, åpner sentrallåsen bare passasjer-døren hhv., avhengig av kjøretøyet, passasjer-døren foran. Hvis kjøretøyet er immobilisert, må boenhetsdøren låses opp manuelt med den mekaniske nøkkelen (se avsnittet 6.1.1).

- Opphev lagring:*
- Skyv batteriets skillebryter (Bilde 141,2) på strømsentralen EBL 402 til posisjon "Ein" (på).
 - Slå på 12 V-forsyningen på panelet.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

8.6 Panel (LT 98)

Bilde 142 Panel (LT 98)

- 1 Indikatorskala batterispenning
- 2 Indikatorskala tankens fyllenivå
- 3 Varsellampe alarm
- 4 12 V-kontrolllampe
- 5 Dreieknapp
- 6 Symbol startbatteri
- 7 Symbol spillvannstank
- 8 Symbol vanntank
- 9 Symbol boenhets-batteri
- 10 230 V-kontrolllampe
- 11 Klokke

- ▷ Lysstyrken i indikeringene og symbolene tilpasser seg automatisk til lysstyrken i omgivelsene.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

8.6.1 Koble inn/ut 12 V-forsyning

Dreieknappen (Bilde 142,5) kobler panelet og 12 V-forsyningen i boenheten inn og ut.

Unntak: Varmeanlegg, grunnbelysning (belysning i inngangområde), stigtrinn og kjøleskap er alltid klare til bruk.

For å slå på: ■ Trykk dreieknappen (Bilde 142,5): 12 V-forsyningen i boenheten er aktivert. 12 V-kontrolllampen (Bilde 142,4) lyser.

For å slå av: ■ Trykk dreieknappen (Bilde 142,5): 12 V-forsyningen i boenheten er deaktivert. 12 V-kontrolllampen (Bilde 142,4) slukker.

- ▷ Slå alltid av 12 V-forsyningen med dreieknappen når du forlater kjøretøyet. Slik forhindres unødvendig utlading av boenhets-batteriet.
- ▷ Forbrukere som styreenheter (f.eks. laderegulator for solcelleanlegg, Eis-Ex eller panel) eller innebygde apparater (f.eks. varmeanlegg, kjøleskap eller stigrinn) tar i tillegg strøm fra batterikapasiteten, også når 12 V-forsyningen på panelet er avslått. Derfor må boenhets-batteriet kobles fra kjøretøyets 12 V-spenning med bryteren på strømsentralen når kjøretøyet ikke skal benyttes på lengre tid.

8.6.2 Indikere batterispenning

- ▷ Etter å ha hentet fram vises batterispenningen i ca. 20 sekunder.

Med dreieknappen (Bilde 142,5) kan man få vist både spenningen i boenhets-batteri og spenningen i startbatteriet. Spenningen vises på indikatorskalaen for batterispenningen (Bilde 142,1).

Indikeringer:

- Vri dreieknappen (Bilde 142,5) til symbolet lyser for batteriet hvis spenning skal undersøkes.

Symbol	Betydning
	Boenhets-batteriets spenning vises (Bilde 142,9)
	Startbatteriets spenning vises (Bilde 142,6)

- Les av spenningen på indikatorskalaen for batterispenning (Bilde 142,1). Følgende tabeller hjelper til å forklare den anviste batterispenning.

Merknader for batterispenningen

Batterispenning (verdi ved løpende drift)	Kjøredrift (kjøretøyet kjører, ingen 230 V-tilkobling)	Batteridrift (kjøretøyet står, ingen 230 V-tilkobling)	Nettdrift (kjøretøyet står, 230 V-tilkobling)
Mindre enn 11 V Fare for fullstendig utlading	Ingen lading via dynamoen	Når forbrukere er utkoblet: Batteriet tomt	Ingen lading via strømsentralen
	12 V-spenning overbelastet	Når forbrukere er innkoblet: Batteri overbelastet	12 V-spenning overbelastet
11,5 V til 13 V	Ingen lading via dynamoen ¹⁾	Normalt område	Ingen lading via strømsentralen ¹⁾
	12 V-spenning overbelastet ¹⁾		12 V-spenning overbelastet ¹⁾
13,5 V og over	Batteriet lades	Inntreer kun kort etter ladingen	Batteriet lades

¹⁾ Når spenningen ikke overstiger dette området etter flere timer.

Verdi for hvilespenning	Batteriets ladetilstand
Mindre enn 12 V	Fullstendig utlading
12,2 V	25 %
12,3 V	50 %
Mer enn 12,8 V	100 %

- ▷ Langvarig fullstendig utlading skader batteriet kan ikke repareres.

- ▷ Mål helst hvilespenningen flere timer etter siste opplading (f.eks. om morgenen) og ikke umiddelbart etter et strømforbruk.

8.6.3 Visning av tankens fyllenivå

- ▷ Etter å ha hentet fram vises tankfyllenivået i ca. 20 sekunder.

Med dreieknappen (Bilde 142,5) kan man få vist både fyllenivået i vanntanken og fyllenivået i spillvannstanken. Fyllenivået vises på tankfyllingsindikatorkalaen (Bilde 142,2).

Indikeringer:

- Vri dreieknappen (Bilde 142,5) til symbolet lyser for tanken hvis fyllenivå skal undersøkes.

Symbol	Betydning
	Fyllenivået i vanntanken vises (Bilde 142,8)
	Fyllenivået i spillvannstanken vises (Bilde 142,7)

- Les av fyllenivået på indikatorkalaen for tankfyllenivå (Bilde 142,2).

- ▷ Hvis indikatorene på indikatorkalaen blinker under avlesing av fyllenivået, foreligger det en sensorfeil. Rengjør sensoren eller oppsøk kundeservice.

8.6.4 Alarmer

Varsellampen Alarm (Bilde 142,3) blinker straks fastsatte grenseverdier overskrides eller underskrides.

Batterialarm

Varsellampen Alarm (Bilde 142,3) blinker straks batterispenningen underskrides 11 V. Hvis 12 V-forsyningen er slått på lyser dessuten det tilhørende batterisymbolet (Bilde 142,6 eller 9), og indikatoren "11,0" på indikatorskalaen for batterispenning (Bilde 142,1) blinker. Fare for fullstendig utlading.

- ▷ Fullstendig utlading skader batteriet.

- ▷ Dersom batterispenningen synker under 10,5 V, kobler batteriovervåkingen i strømsentralen ut alle 12 V-forbrukere.

Avslutt batterialarm:

- Ved batterialarm må alle forbrukere slås av og batteriet lades, enten ved kjøredrift eller ved tilkobling av 230 V-spenning.

Tankalarm

Varsellampen Alarm (Bilde 142,3) blinker og det tilhørende tanksymbolet (Bilde 142,7 eller 8) lyser straks vanntanken er tom eller spillvannstanken er full.

Avslutt tankalarm:

- Fyll vanntanken eller tøm spillvannstanken.

230 V-kontrolllampe

- ▷ Hvis kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen, lyser også 230 V-kontrollampen når 12 V-forsyningen er slått av med dreiebryteren.

230 V-kontrollampen (Bilde 142,10) lyser når det er nettspenning ved inngangen til strømsentralen.

8.7 7"-panel

7"-panelet monteres kun dersom kjøretøyet er utrustet med et BUS-system (ekstrautstyr). (Andre komponenter hos BUS-systemet er EBL 402, systemkontrollen SCU, samt appen HYMER Connect). På 7"-panelet kan ulike funksjoner vises, overvåkes og styres. 7"-panelet kan forbindes med appen HYMER Connect.

- 1 Visningsfelt for ladetilstand hos batterier og fyllenivå hos vanntank
- 2 Visningsfelt for appen HYMER Connect
- 3 Hovedmeny

Bilde 143 7"-panel, startskjerm

Monteringssted 7"-panelet er installert over boenhetsdøren.

Startskjerm Startskjermen (Bilde 143) viser følgende informasjon:

- Batterienes ladetilstand
- Fyllenivå hos ferskvann- og spillvannstanken
- Informasjon om appen HYMER Connect
- Hovedmeny

Via knappene på hovedmenylinjen kan ytterligere undermenyer hentes frem.

- ▷ Kontrollfunksjoner kan styres enten via 7"-panelet eller via betjeningsdelen til en enhet (f.eks. varmeanlegg), men ikke via begge betjeningselementene samtidig.
- ▷ Før du styrer enheten via betjeningsdelen, må du gå ut av den respektive menyen i 7"-panelet eller slå av 7"-panelet.

8.8 HYMER Connect-app

Mobilenheter kan kobles til kjøretøyet via HYMER Connect-appen.

Krav for å koble en mobil enhet til SCU:

- Fullført installasjon av HYMER Connect-appen på en mobil enhet
- QR-kode for kjøretøy
- Kompatibelt kjøretøy utstyrt med en SCU

For hvert kjøretøy som er utstyrt med en SCU, kan en hovedbruker koble til SCU via mobilenheten sin (ved å bruke HYMER Connect-appen og kjøretøyets QR-kode). Denne hovedbrukeren kan opprette gjestetilgang for andre mobile enheter via HYMER Connect-appen og også administrere dem der.

- ▷ HYMER Connect-appen kan lastes ned gratis i Apple App Store (iOS) og i Google Play Store (Android).
- ▷ Kjøretøyets QR-kode finner du i kjøretøyets dokumentveske. Oppbevar kjøretøyets QR-kode sikkert. Hvis du mister kjøretøyets QR-kode, kontakt produsentens kundeservice eller en autorisert forhandler.

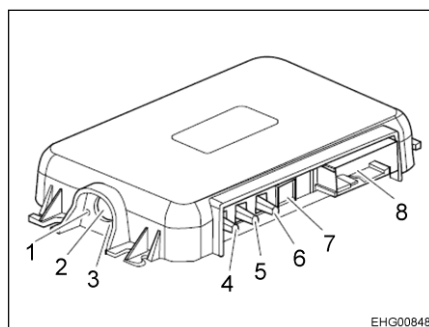
For å koble mobilenheten til kjøretøyet, følg instruksjonene for HYMER Connect-appen.

8.9 System Control Unit (SCU)

- ▷ Vanlige spørsmål om hvordan du betjener SCU og HYMER Connect-appen finner du via følgende lenke:
<https://www.hymer.com/de/en/connect-app>
Listen over ofte stilte spørsmål blir stadig utvidet.
- ▷ Hvis SCU-en svikter/er defekt, ta kontakt med et autorisert fagverksted.

SCU overtar sentrale kontroll- og overvåkningsfunksjoner i kjøretøyet. Betjeningen av kontroll- og overvåkningsfunksjonene foregår via 7"-panelet eller via HYMER Connect-appen. På selve SCU-en er betjeningen begrenset til å utløse tilkoblingsprosessen (Pairing).

- 1 LED-visning (grønn)
- 2 Sammenkoblingsknapp for å koble til Bluetooth-aktivert apparat
- 3 LED-visning (blå)
- 4 Tilkobling Bluetooth-antenne (curry)
- 5 Tilkobling GPS-antenne (blå)
- 6 Tilkobling LTE-antenne (bordeaux)
- 7 Tilkobling diagnose
- 8 Tilkobling kjøretøys-kommunikasjon

Bilde 144 System Control Unit

Aktiv drift 7"-panelet viser følgende data:

- 12 V på/av
- Skjerm 230 V
- Skjerm vannpumpe på/av (bare hvis 12 V er på)
- Skjerm startbatteri
- Visning boenhets-batteri med litiumbatteri. i %
- Innstillinger
- Menylinje

- ▷ Etter lengre tids fravær kan det ta opptil to minutter før 7-panelet viser gjeldende data (se energisparemodus).

Nøddrift

Hvis kjøretøyfunksjonene ikke lenger kan styres via 7"-panelet eller HYMER Connect-appen, kan nøddrift aktiveres manuelt. Under nøddrift er følgende funksjoner aktive:

- 12 V-forsyning
- Lamper via lysknapper
- Vannpumpe

- ▷ Under nøddrift av kjøretøyet er SCU-skjermvisningen uten funksjon. Batteri- og vannnivå kan ikke hentes.

Forutsetninger for nøddrift:

- Ingen ekstern strømforsyning tilkoblet
- Motoren slått av
- Alle vannkraner lukket

- ▷ Før du aktiverer nøddrift, så sørg for at alle vannkraner i kjøretøyet er stengt.
Hvis ikke alle vannkraner er stengt, vil pumpen kunne gå tom og vann kan slippe ut ukontrollert. Det vil kunne oppstå materielle skader.

Aktiver nøddrift:

- Sørg for tilgang til strømsentralen.
- Slå batteri-skillerbryteren ("Batterie Ein/Aus" (batteri på/av)) av og på igjen fire ganger etter hverandre.
- La batteri-skillerbryteren stå i "På"-stilling ("Ein").

Energisparemodus

SCU-en vil automatisk gå over i energisparemodus etter 48 timer hvis ingen bruker er koblet til SCU-en og kjøretøyet ikke er koblet til en ekstern strømforsyning.

Energisparemodusen avsluttes, for eksempel ved følgende handlinger, SCU-en går deretter tilbake til "Aktiv drift"-modus:

- Tilkobling av kjøretøyet til ekstern strømforsyning
- Lås opp/lås kjøretøyet (avhengig av kjøretøytype)
- Aktivering av kjøretøyets tenning
- Berøring av skjerm
- Start opp HYMER Connect-appen på en mobilenhet koblet til SCU

- ▷ Etter lengre tids fravær kan det ta opptil to minutter før skjermen viser gjeldende data.

Monteringssted

SCU-en er installert under gulvlemmen bak førerasetet.

8.10 Vekselretter (MSI 1812T)

- ▶ Frakoblingen av 230 V-tilkoblingen eller utkoblingen av 230 V-hovedsikringen aktiverer ikke stikkontaktene når vekselretteren er på, ettersom de forsynes av vekselretteren.
- ▶ Ledningsbeskyttelsesbryteren i den ekstra sikringsboksen ved vekselretteren sikrer og kobler bare fra stikkontaktene i kjøretøyet.
- ▶ En fullstendig aktivering av nettet skjer kun når begge sikringsboksene slås av og vekselretteren kobles ut.

- ▷ Ved tilkobling av apparater må alltid de tillatte verdiene for utgangseffekt og topp-utgangseffekt overholdes:
 - Utgangseffekt (for 10 min ved 25 °C): 1800 W
 - Topp-utgangseffekt: 3200 W

Det er ikke tillatt å koble til apparater som har et høyere effektbehov.

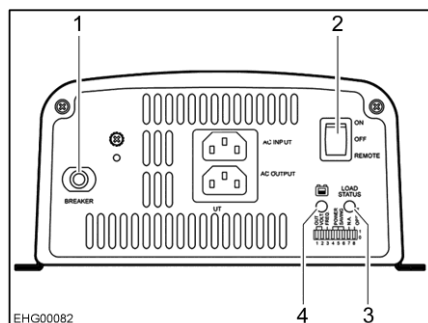
- ▷ Luftingsåpningene må ikke tildekkes. Fare for overheting!
- ▷ Ved kontinuerlig drift kan sikringen bli utløst grunnet overoppheting. Monteringsstedet til sikringen, se avsnittet 8.13.2.

- ▷ Ikke legg ekstra gjenstander i oppbevaringsrommet til vekselretteren. Fare for overheting!
- ▷ Kontroller jordfeilbryteren ved hver tilkobling til 230 V-forsyningen, minimum hver 6. måned.
- ▷ Når kjøretøyet ikke er koblet til 230 V-forsyningen og det ikke er behov for strøm, må vekselretteren slås av. Vekselretteren trekker strøm fra boenhets-batteriet også når den er i hviletilstand.

- ▷ Vekselretteren er utstyrt med en 230 V-prioritetskobling. Når en ekstern 230 V-spenning foreligger, har bruken av denne prioritet. Kun når ingen ekstern 230 V-spenning foreligger, brukes boenhets-batteriet til spenningsforsyningen.
- ▷ Når ingen ekstern 230 V-forsyning er koblet til, tar vekselretteren energi fra boenhets-batteriet. Boenhets-batteriet har kun et begrenset energiforråd. Derfor bør elektriske forbrukere ikke stå i stikkontaktene over lengre tid uten 230 V-tilkobling.
- ▷ For å beskytte boenhets-batteriet mot fullstendig utlading, slås vekselretteren automatisk av ved underspenning. Vekselretteren slås automatisk på igjen når spenningen har nådd normalverdi igjen.
- ▷ Ved overlast eller utilstrekkelig kjøling, slås vekselretteren automatisk av. Vekselretteren slås automatisk på igjen når det ikke lenger er overlast og apparattemperaturen er sunket til en ufarlig verdi.
- ▷ Når apparatsikringen har utløst, må den trykkes inn igjen manuelt.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

- 1 Apparat sikring
- 2 Hovedbryter ON/OFF/REMOTE
- 3 LED for inngangsspenningsområde
- 4 LED LOAD LEVEL

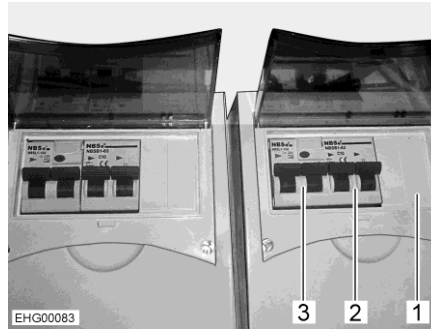
Bilde 145 Vekselretter (eksempelvis fremstilling)

Oppgaver

Vekselretteren har følgende oppgaver:

Når ingen ekstern 230 V-forsyning er koblet til, genererer vekselretteren en 230 V-spenning for alle stikkontaktene i kjøretøyet fra 12 V-likespenningen til boenhets-batteriet.

Når en ekstern 230 V-forsyning er koblet til, brukes denne til forsyningen til stikkontaktene. Det er dermed ingen strømforbruk fra boenhets-batteriet via vekselretteren.

- 1 Sikringsboks
- 2 Ledningsbeskyttelsesbryter for stikkontakter
- 3 Jordfeilbryter for stikkontakter

Bilde 146 Ekstra sikringsboks

En ledningsbeskyttelsesbryter (Bilde 146,2) og en jordfeilbryter (Bilde 146,3) i den ekstra sikringsboksen (Bilde 146,1) sikrer stikkontaktene.

Moneringssted

Vekselretteren og den ekstra sikringsboksen er montert i dobbeltgulvet og er tilgjengelig via en gulvlem.

Betjening på vekselretteren

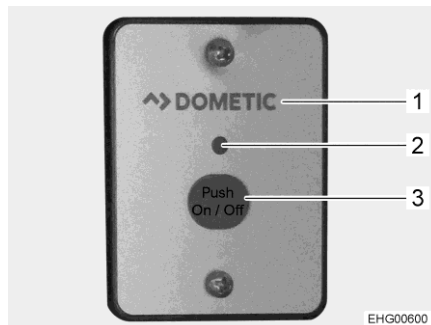
Betjeningselementene er plassert på framsiden av vekselretteren.

For å slå på:

- Sett hovedbryteren (Bilde 145,2) i stilling ON. LED-en for inngangsspenningsområde (Bilde 145,3) lyser grønt.
- Sett hovedbryteren (Bilde 145,2) i stilling REMOTE. Styringen via fjernbetjeningsbryteren er aktivert.

For å slå av:

- Sett hovedbryteren (Bilde 145,2) i stilling OFF. LED-en for inngangsspenningsområde (Bilde 145,3) slukker.

- 1 Ekstern bryter
- 2 LED
- 3 Knapp On/Off

Bilde 147 Ekstern bryter (vekselretter)

Moneringssted for ekstern bryter

Den eksterne bryteren (Bilde 147,1) er montert i veggskapet over bordet.

▷ Hovedbryteren direkte på vekselretteren må stå i stillingen REMOTE.

For å slå på:

- Trykk på knappen On/Off (Bilde 147,3). LED-en (Bilde 147,2) lyser.

For å slå av:

- Trykk på knappen On/Off (Bilde 147,3). LED-en (Bilde 147,2) slukker.

Brytere og indikatorer

I normaldrift krever vekselretteren ingen betjening utenom inn- og utkobling via den eksterne bryteren. Indikatorene på vekselretteren brukes frem for alt til diagnose av feil.

Posisjonsnr. i Bilde 145	Betegnelse	Funksjon
1	Apparatsikring	Beskytter vekselretteren mot overbelastning. Før apparatsikringen trykkes inn igjen, må årsaken til feilen utbedres
2	Hovedbryter	Stilling OFF = Vekselretter slått av Stilling ON = Vekselretter slått på Stilling REMOTE = Ekstern bryter er aktivert
3	LED for inngangsspenningsområde	Viser spenningsområdet, som inngangsspenningen ligger i: Rødt, langsom blinking = Underspenning (< 10,6 V) Rødt = Underspenning (10,6 til 11,0 V) Oransje = Underspenning (11,0 til 12,0 V) Grønt = Inngangsspenning ok (12,0 til 14,2 V) Oransje, blinkende = Overspenning (14,2 til 15,0 V) Rødt, hurtig blinking = Overspenning (> 15,0 V)
4	LED LOAD LEVEL	Viser effektområdet, som avgis av vekselretteren: Av = 0 til 160 W Grønt = 160 til 640 W Oransje = 640 til 1440 W Rødt, langsom blinking = 1440 til 1600 W Rødt, hurtig blinking = > 1600 W

Kontrollere jordfeilbryter:

- Når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen, trykker du på prøvetasten på jordfeilbryteren (Bilde 146,3). Jordfeilbryteren (FI) må utløse.

8.11 230 V-spenning

- ▶ Arbeid på det elektriske anlegget må kun utføres av fagpersonell.
- ▶ Det elektriske anlegget i kjøretøyet må kontrolleres minst hvert tredje år av en elektrisk fagperson. Ved hyppigere bruk av kjøretøyet anbefales en årlig kontroll.

230 V-spenning forsyner følgende apparater (hvis tilgjengelig):

- Stikkontaktene med jordet kontakt for apparater med maks. 10 A
- Kjøleskapet
- Strømsentralen
- Ekstra ladeapparat
- Klimaanlegget

De strømforbrukende apparatene som er tilkoblet 12 V-spenningen i boenheten, forsynes med strøm fra boenhets-batteriet.

Koble kjøretøyet til en ekstern 230 V-forsyning så ofte som mulig. På denne måten lader lademodulen i strømsentralen boenhets-batteriet automatisk. I tillegg blir startbatteriet vedlikeholdsladet med 2 A.

Avhengig av utstyret er tilleggsapparater sikret med en egen topolet sikringsautomat.

8.11.1 230 V-tilkobling (CEE-stikkontakt)

- ▷ Overspenning kan skade apparater som er tilkoblet. Årsaker til overspenning kan f.eks. være lynnedslag, uregulerte spenningskilder (f.eks. bensingeneratorer) eller strømtilkoblinger ved kjøring.

Krav til 230 V-tilkoblingen

- Tilkoblingsledningen, pluggforbindelsene til forsyningspunktet og pluggforbindelsen til kjøretøyet må tilsvare IEC 60309. Handelsbetegnelsen for pluggforbindelsene er "CEE blå".
- Bruk gummislangeledning H07RN-F med minst 2,5 mm² ledningstverrsnitt og maksimal 25 m lengde.
- Pluggforbindelser med jordet kontakt (schuko) er ikke tillatt. Seriekobling av CEE-/schuko-adaptere er heller ikke tillatt.

8.11.2 Kople til 230 V-forsyning

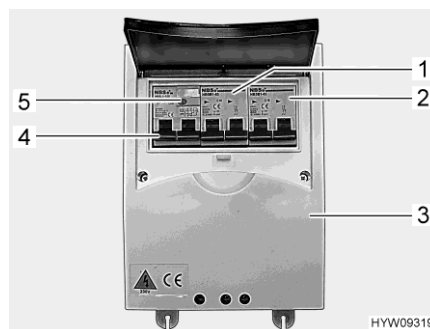

- ▶ Den eksterne 230 V-forsyningen må sikres via en jordfeilbryter (FI-bryter, 30 mA).
- ▶ Ledningen må være viklet helt av kabeltrommelen for å unngå overoppheting.
- ▶ I tvilstilfeller eller hvis 230 V-forsyningen ikke er tilgjengelig eller er defekt, må du kontakte leverandøren av forsyningsanlegget.

- ▷ 230 V-tilkoblingen i kjøretøyet er utstyrt med en FI-bryter.
- ▷ FI-brytere (30 mA) er påbudt for tilkoblingspunktene på campingplasser (campingfordelingstavler).

Kjøretøyet kan tilkobles en ekstern 230 V-forsyning. For tilkobling skal i hovedsak kun 230 V-tilkoblingen på kjøretøyet (CEE-stikkontakt) brukes.

- 1 Ledningsbeskyttelsesbryter
- 2 Ledningsbeskyttelsesbryter
- 3 Sikringsboks
- 4 FI-bryter
- 5 Prøvetast

Bilde 148 Ledningsbeskyttelsesbryter og FI-bryter (230 V-sikringsboks)

- ▷ Den andre ledningsbeskyttelsesbryteren (Bilde 148,2) er valgfri. Det er avhengig av kjøretøyets utstyr om denne ledningsbeskyttelsesbryteren er tilgjengelig.

Koble til kjøretøyet:

- Kontroller om strømforsyningsapparatet er egnet med tanke på tilkobling, spenning, frekvens og strøm.
- Kontroller om ledningene og tilkoblingene er egnet.

- Kontroller pluggforbindelsene og ledningene med tanke på synlige skader.
- Slå av begge ledningsbeskyttelsesbrytere (Bilde 148,1 og Bilde 148,2) i sikringsboksen (Bilde 148,3).

Bilde 149 230 V-tilkobling til kjøretøyet (CEE-stikkontakt)

- Åpne dekselet for 230 V-tilkoblingen til kjøretøyet (Bilde 149) og sett i stikkontakten. Pass på at låsetappen til det fjærbelastede dekselet har gått i lås.
- Sett støpselet til tilkoblingsledningen i stikkontakten på campingfordeleren. Pass på at låsetappen på det fjærbelastede dekselet også har gått i lås.
- Slå på begge ledningsbeskyttelsesbrytere i sikringsboksen.

Kontrollere FI-bryteren:

- Når kjøretøyet er koblet til 230 V, trykker du på prøvetasten (Bilde 148,5) på FI-bryteren (Bilde 148,4) i sikringsboksen (Bilde 148,3). FI-bryteren må utløses.
- Slå på FI-bryteren (Bilde 148,4) igjen.

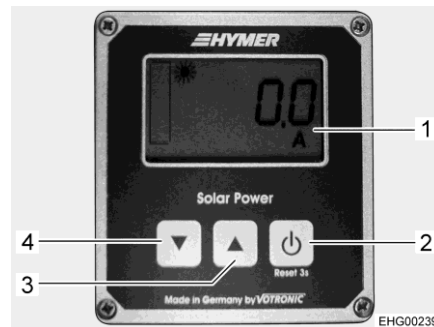
Koble fra forbindelsen:

- Slå av begge ledningsbeskyttelsesbrytere (Bilde 148,1 og 2) i sikringsboksen (Bilde 148,3).
- Løsne låsetappen på campingfordeleren og trekk støpselet til tilkoblingsledningen ut av stikkontakten.
- Løsne låsetappen på kjøretøyet, trekk ut stikkontakten og lukk dekselet for 230 V-tilkoblingen.

8.12 Solaranlegg

Informasjon om solaranlegget vises på et indikatorpanel.

Monteringssted Indikatorpanelet er montert i veggskapet over bordet.

- 1 Indikator
- 2 Slå på/av knappen for visning, tilbakestill målerstand
- 3 Knapp tilbake/opp
- 4 Knapp frem/ned

Bilde 150 Indikatorpanel for solaranlegg

Solaranlegget kobles ikke manuelt. Så snart sollys foreligger vil solcelleregulatoren lade boenhets-batteriet. Indikatorpanelet forsynes med strøm av solcelleregulatoren.

Driftstilstander Apparatet har følgende driftstilstander:

- Standby: Ingen visning bortsett fra Charge-symbolet (dersom batteriet er utladet) og solsymbolet (dersom solcelleregulatoren er aktiv)
- Visning med og uten belysning: Dersom en vilkårlig knapp trykkes på indikatorpanelet, blir visningsbelysningen koblet inn og forblir innkoblet i 3 minutter.
Hvis ingen knapp trykkes innen 3 minutter, slås belysningen automatisk av igjen. Symbolene på displayet vises fortsatt. Tastefunksjonene utføres kun når en knapp trykkes, så lenge belysningen er innkoblet.

Betjening Følgende informasjon vises etter trykking på Frem-knappen (Bilde 150,4) i tur og orden:

- Aktuell strøm fra solaranlegget i ampere (A)
- Spenning for batteriet i volt (V)
- Energi som dannes av solaranlegget (telles fortløpende og vises som ampère-timer (Ah) samt Watt-timer (Wh)/Kilowatt-timer (kWh))
For å tilbakestille målerstand: Vis ønsket målerverdi, trykk på På/av-knappen (Bilde 150,2) ca. 3 sekunder til visningen "Set ----" vises.
- Aktuell effekt fra solaranlegget i watt (W)

▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

8.13 Sikringer

- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når årsaken til feilen er kjent og feilen er utbedret.
- ▶ Defekte sikringer skal kun byttes ut når strømforsyningen er frakoblet.
- ▶ Skruede sikringer må ikke skiftes selv. Oppsøk et autorisert fagverksted for å få dem skiftet ut.
- ▶ Sikringer må aldri kortsluttes eller repareres.
- ▶ Defekte sikringer må alltid skiftes ut med en ny sikring med samme verdi.

8.13.1 12 V-sikringer

De strømbrukende apparatene som i boenheten er tilknyttet 12 V-forsyningen, er sikret med separate sikringer. Sikringene er tilgjengelige på forskjellige monteringssteder i kjøretøyet.

Før du skifter sikringene, må du følge angivelsene nedenfor vedr. funksjon, verdi og farge til de aktuelle sikringene. Ved skifting av sikringer, bruk kun sikringer med verdier som er angitt nedenfor.

Enkelte signaler er beskyttet av såkalte "polyswitch"-sikringer. Polyswitch er en intern, selvregulerende sikring. Etter opphevelse av overstrøm eller kortslutning blir driftsstrømmen frigitt automatisk. Dette kan ta flere sekunder (kjølefasen).

8.13.2 Monteringssteder sikringer

- ▷ Alle monteringssteder og verdier på sikringer er merket med klistremerker.

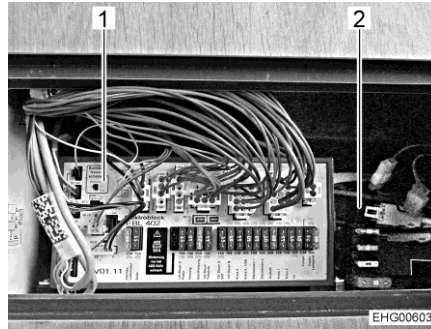
De fleste sikringer finnes på en av følgende monteringssteder:

- I strømsentralen
- I begge sikringsholder ved siden av strømsentralen
- I setekonsollen til førersete

Strømsentral med sikringsholder

På EBL 402 (Bilde 151,1) er det plassert flere sikringer. Sikringene kan identifiseres entydig via fargen og angivelsene for funksjon og verdi. Ved siden av strømsentralen befinner sikringsholderen (Bilde 151,2) seg med flere sikringer.

Strømsentralen og sikringsholderne er montert i et rom i dobbeltgulvet og tilgjengelig via et servicedeksel.

- 1 EBL 402
- 2 Sikringsholder

Bilde 151 Strømsentral EBL 402 og sikringsholder

Setekonsoll førersete

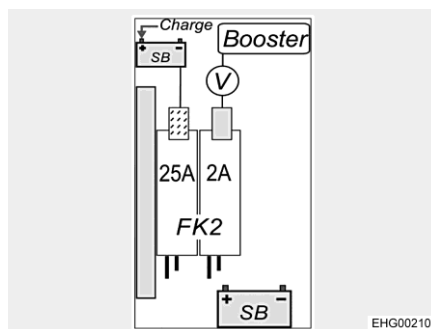
Sikringen til setekonsoll til førersete er tilgjengelige via et avtagbart deksel. Et klistremerke på setekonsollen eller et separat koblingsskjema informerer om de innebygde sikringene.

Bilde 152 Setekonsoll til førersete

Videre informasjon om monteringssted for sikring:

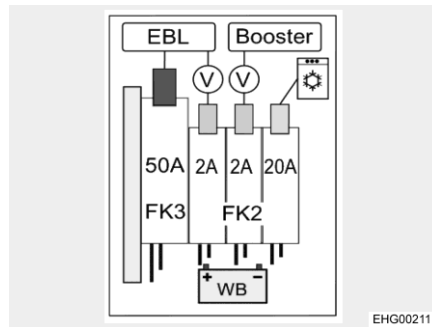
Sikringer ved startbatteriet

- 2 A booster-føler (spenning/temperatur)
- 25 A ladestrøm fra EBL/LAS/Solar

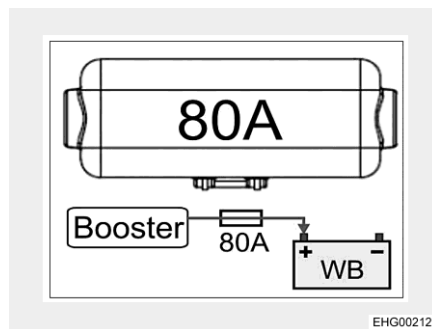
Bilde 153 Sikringer ved startbatteriet (SB)

Ytterligere sikringer ved startbatteriet, se bruksanvisningen til basiskjøretøyet.

Sikringer ved boenhets-batteriet

50 A ladestrøm fra EBL
 2 A føler EBL
 2 A føler booster
 20 A kjøleskap

Bilde 154 Sikringer ved boenhets-batteriet (WB)

80 A ladestrøm fra booster

Bilde 155 Sikringer ved boenhets-batteriet (WB)

Sikring for Thetford-toalett

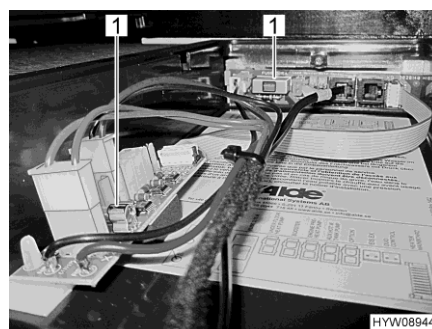
Toalettet har en vedlikeholdsfri automatisikring.

Sikring til ventilasjonssystem

Sikringen (10 A) for det elektriske ventilasjonssystemet til toalettet befinner seg på krets 1 eller krets 2 hos strømsentralen.

Sikringer for varmtvanns-varmeanlegg (Alde)

Elektronikken til varmtvanns-varmeanlegget beskyttes av to sikringer.

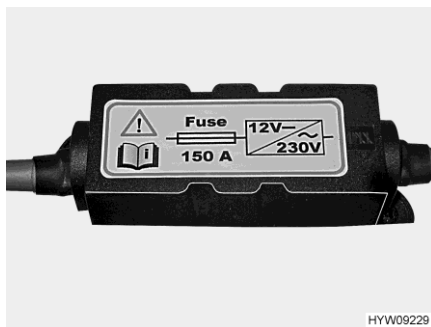
1 Glassrørsikring 3,5 A

Bilde 156 Sikringer (varmtvanns-varmeanlegg)

Begge finsikringene (glassrørsikringer) 3,5 A (Bilde 156,1) er montert bak service-luken på venstre kjøretøyside under et deksel. Dette dekselet kan løsnes oppover ut av låsen.

Sikring for vekselretteren

Sikringene for vekselretteren er i nærheten av boenhets-batteriet.

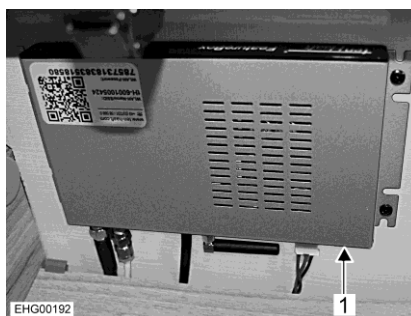

Bilde 157 Sikring (vekselretter (150 A))

Sikringen lar seg identifisere ut fra sin etikett.

Sikring for TV-satellittanlegg (ten Haaft)

Sikringen er plassert på TV-satellittanleggets styreenhet. Styreenheten er montert i klesskapet.

1 Sikring 10 A/rød

Bilde 158 Styreenhet (TV-satellittanlegg, ten Haaft)

Sikring for senkbar flatskjerm

Sikringen til den senkbare flatskjermen er montert i huset til flatskjermens motor.

1 Glassrørsikring 4,0 A

Bilde 159 Sikring (senkbar flatskjerm)

Sikringer for dobbeltseng (elektrisk høydejusterbar)

Servomotoren til sengen er sikret med 20 A. Sikringen befinner seg på strømsentralen.

Kontrollen er sikret med 2 A. Sikringen befinner seg ved siden av strømsentralen.

8.13.3 230 V-sikring

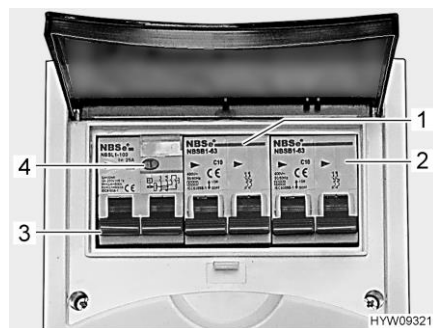
Vær oppmerksom på følgende ved kjøretøy med vekselretter som tilleggsutstyr:

- ▶ Frakoblingen av 230 V-tilkoblingen eller utkoblingen av 230 V-hovedsikringen aktiverer ikke stikkontaktene når vekselretteren er på, ettersom de forsynes av vekselretteren.
- ▶ Ledningsbeskyttelsesbryteren i den ekstra sikringsboksen ved vekselretteren sikrer og kobler bare fra stikkontaktene i kjøretøyet.
- ▶ En fullstendig aktivering av nettet skjer kun når begge sikringsboksene slås av og vekselretteren kobles ut.

- ▷ Kontroller jordfeilbryteren (FI-bryter) hver gang den kobles til 230 V-forsyningen, men minst hver 6. måned.

- 1 Ledningsbeskyttelsesbryter (10 A)
- 2 Ledningsbeskyttelsesbryter (16 A)
- 3 FI-bryter
- 4 Prøvetast

Bilde 160 Ledningsbeskyttelsesbryter og FI-bryter (230 V-sikringsboks)

En FI-bryter (Bilde 160,3) i sikringsboksen beskytter hele kjøretøyet mot feilstrøm (30 mA).

Den etterkoblede ledningsbeskyttelsesbryteren (10 A) (Bilde 160,1) sikrer 230 V-stikkontakten, strømsentralen, det ekstra ladeapparatet og kjøleskapet.

På kjøretøy med tilleggsutstyr, f.eks. takklimaapparat, sikrer en ekstra ledningsbeskyttelsesbryter (16 A) (Bilde 160,2) apparatet.

Kontrollere FI-bryteren:

- Når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen, trykker du på prøvetasten (Bilde 160,4). FI-bryteren må utløses.

Moneringssted

Sikringsboksen er montert i nærheten av 230 V-koblingen i et rom i dobbeltgulvet.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om innbyggingsapparatene i kjøretøyet.

Informasjonen gjelder kun betjeningen av innbyggingsapparatene.

Ytterligere informasjon om innbyggingsapparatene finner du i bruksanvisningene til innbyggingsapparatene, som er vedlagt kjøretøyet separat.

9.1 Generelt

- ▷ Av sikkerhetsgrunner må reservedeler for varmeapparater tilsvare produsentens spesifikasjoner, og produsenten må ha godkjent dem som reservedeler. Disse reservedelene må bare monteres av produsenten selv eller på et autorisert fagverksted.

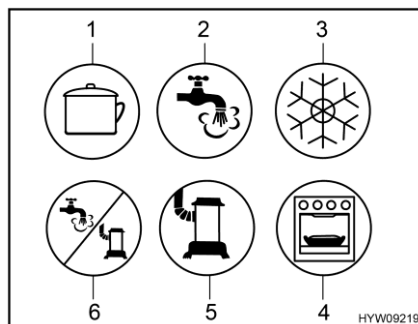

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen for apparatet. Denne er vedlagt separat.

Avhengig av modell er kjøretøyet utstyrt med varmeanlegg/varmtvannsbereeder, kokeplass og kjøleskap.

I denne bruksanvisningen beskrives kun betjeningen av disse apparatene og deres spesifikasjoner.

Før et gassdrevet innbyggingsapparat settes i gang, må man åpne gassflaskens hovedventil og gassavstengeventilen.

- 1 Kokeplass
- 2 Varmtvann
- 3 Kjøleskap
- 4 Stekeovn/grill
- 5 Varmeanlegg
- 6 Varmtvann/varmeanlegg

Bilde 161 Mulige symboler på gassavstengeventilene

9.2 Varmeanlegg og varmtvannsbereeder

Med varmeanlegget kan man både varme opp kjøretøyet boenhet (gjennom oppvarming av romluft), samt varme opp bruksvannet (varmtvannsbereeder-funksjon). De etterfølgende tipsene gjelder også når varmeanlegget benyttes som varmtvannsbereeder.

- ▶ På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- ▶ Ved tanking, på ferger og i garasjer, må varmeanlegget aldri drives med gass. Eksplosjonsfare!

- ▶ Aldri bruk varmeanlegget i gassdrift i lukkede rom (f.eks. i garasjer). Forgiftnings- og kvelningsfare!
- ▶ Eksosavtrekket må ikke stenges av eller overbygges.
- ▶ Rommet bak varmeanlegget skal ikke brukes som oppbevaringsrom.
- ▶ Vannet i varmtvannsberederen kan varmes opp til 65 °C. Fare for skålding!

- ▷ Varmtvannsberederen må aldri settes i gang uten vann.
- ▷ Tøm varmtvannsberederen ved frostfare når den ikke er i drift.
- ▷ Still varmtvannsberederen kun på maks. temperatur når det trengs mye varmtvann. Det beskytter varmtvannsberederen mot forkalkning.

- ▷ Ikke bruk vannet i varmtvannsberederen til drikkevann.
- ▷ Når strømforsyningen til varmeanlegget har vært avbrutt, må klokkeslettet legges inn på nytt.

Første igangsetting

Når varmeanlegget settes i gang for første gang, vil det for en kort tid avgi røyk og lukt. Still umiddelbart varmeanlegget på bryteren på høyeste trinn. Åpne vinduer og dører og luft godt. Røyk og lukt forsvinner av seg selv etter kort tid.

9.2.1 Riktig oppvarming

- ▷ Luftdysene må alltid være frie og må ikke blokkeres hhv. stenges for å tillate fri luftstrøm og for å unngå utvikling av varme.
- ▷ Gjenstander plassert foran luftdysene kan skades ved utvikling av varme.
- ▷ Hvis luftstrømmen blokkeres over lengre tid, kan utviklingen av varme føre til skade på kjøretøyet.

Bilde 162 Luftdyse (varmlufts-varmeanlegget)

Varmluftfordeling

Det er flere luftdyser (Bilde 162) installert i kjøretøyet, som leder varm luft fra kroppsvvarmeren inn i boenheten. Still luftdysene slik at varmluften kommer ut der den er ønsket.

Hvis kjøretøyets luftdyser på dashbordet er i åpen stilling under oppvarming, kan luften fra varmeanlegget sirkulere og slippe ut. For å unngå dette, stenges luftdysene på dashbordet og sett basekjøretøyets luftfordeling til resirkulering.

Innstilling av luftdysene

- Fullstendig åpen: Full varmluftsstrøm
- Halv- eller delvis åpen: Redusert varmluftsstrøm

Hvis alle luftdysene er helt åpne, kommer mindre varm luft ut av hver enkelt dyse. Men hvis bare noen få luftdyser åpnes, strømmer mer varm luft ut av hver enkelt dyse.

9.2.2 Gass-varmlufts-varmeanlegg og varmtvannsbereder med digital betjeningsdel CP plus

- ▷ Hvis varmeanlegget er ute av drift på grunn av frostfare, må man tømme varmtvannsberederen.
- ▷ Resirkuleringsviften slår seg på automatisk når varmlufts-varmeanlegget settes i drift, og fortsetter å være i drift. Dermed blir boenhets-batteriet ekstremt belastet, når kjøretøyet ikke er tilkoblet en ekstern 230 V-forsyning. Ta hensyn til at boenhets-batteriet kun har et begrenset energiforråd.

- ▷ Drift er mulig med varmlufts-varmeanlegg ved tom varmtvannsbereder.
- ▷ Når strømforsyningen til varmeanlegget har vært avbrutt, må klokkeslettet legges inn på nytt.

Maksimal varmeeffekt

Gassdrift	Elektrisk drift	Blandingsdrift (Gass og elektrisk drift)
6000 W	1800 W	5800 W

Betjeningsdel

Betjeningsdelen er inndelt i to områder:

- Display
- Betjeningsknapper

- 1 Display
- 2 Dreie-/trykknapp
- 3 Tilbaketast

Bilde 163 Betjeningsdel (varmlufts-varmeanlegg og varmtvannsbereder)

Monteringssted

Betjeningsdelen er installert over boenhetsdøren.

Etter innkobling aktiveres de siste innstilte verdiene/driftsparameterne. Når ingen knapp betjenes, kobles betjeningsdelen etter noen minutter til stand-by-modus.

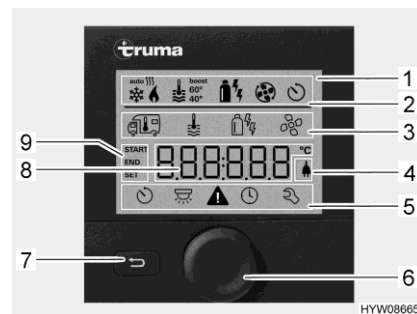
Når klokkeslettet er stilt inn, skifter i stand-by-modus indikatoren i displayet mellom klokkeslett og innstilt romtemperatur.

Etter utkobling kan indikatoren i betjeningsdelen på grunn av etterløp til varmeanlegget enda være aktivert noen minutter.

Betjeningsknapper

Betjeningsknappene har følgende funksjoner:

Knapp	Tastebetjening	Funksjon
Dreie-/trykknapp (Bilde 163,2)	Drei til høyre	Menyen går gjennom fra venstre til høyre
		Verdier økes
	Drei til venstre	Menyen går gjennom fra høyre til venstre
		Verdier reduseres
Lett trykk	Valg verdi lagres	
	Menypunkt velges til endring av verdier (valgt menypunktet blinker)	
Tilbaketast (Bilde 163,3)	Trykkes	Slå på eller av
		Hoppe tilbake fra et menypunkt, uten å lagre verdiene

- 1 Indikator
- 2 Statuslinje
- 3 Øvre menylinje
- 4 Indikator nettspenning 230 V
- 5 Nedre menylinje
- 6 Dreie-/trykknapp
- 7 Tilbaketast
- 8 Indikatorområde innstillinger og verdier
- 9 Indikator tidsbryter

Bilde 164 Betjeningsdel med display

Display

Displayet er inndelt i fire områder:

- Statuslinje (Bilde 164,2)
- Øvre menylinje (Bilde 164,3)
- Indikatorområde (Bilde 164,8)
- Nedre menylinje (Bilde 164,5)

- ▷ Varmelegget kan betjenes enten via 7"-panelet eller betjeningsdelen (Bilde 163 og Bilde 164), men ikke samtidig via begge betjeningssementene.
- ▷ Før du kontrollerer varmelegget på betjeningsdelen, må du gå ut av den tilsvarende menyen i 7"-panelet eller slå av 7"-panelet.

Slå på/av betjeningsdelen:

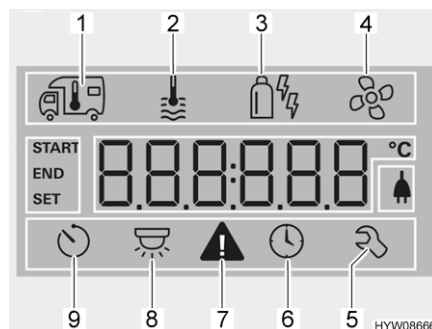
- Trykk dreie-/trykknappen (Bilde 164,6) i ca. 3 sekunder. Begge menylinjene (Bilde 164,3 og Bilde 164,5) vises. Det første symbolet blinker.

- ▷ Å slå betjeningsdelen på/av betyr å bytte mellom stand-by-modus og innstillingsmodus. I stand-by-modus vises den innstilte romtemperaturen og klokkeslettet i veksel.

Foreta innstillinger:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 164,6) til ønsket menysymbol blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises.
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 164,7).

- 1 Varmeanlegg
- 2 Varmtvann
- 3 Driftsmåte
- 4 Vifte
- 5 Servicemeny
- 6 Stille klokkeslett
- 7 Varselsymbol
- 8 Belysning (ikke brukt her)
- 9 Tidsbryter

Bilde 165 Display (betjeningsdel)

Slå på varmeanlegg:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder".
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 164,6) til menysymbolet varmeanlegg (Bilde 165,1) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises.
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Symbolet i statuslinjen (Bilde 164,2) blinker, til innstilt romtemperatur er nådd. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 164,7).

Slå av varmeanlegg:

- Drei tilbake temperaturverdien, til OFF vises. Trykk dreie-/trykknappen for å lagre.

- ▷ Ønsket romtemperatur kan også endres i stand-by-modus ved å dreie dreie-/trykknappen.

Slå på varmtvannsberedning:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Varmeanlegg/varmtvannsbereder".
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 164,6) til menysymbolet varmtvann (Bilde 165,2) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.

- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises:
 - OFF: Varmtvannsberedning er slått av.
 - 40°: Varmtvann varmes opp til 40 °C.
 - 60°: Varmtvann varmes opp til 60 °C.
 - BOOST: Rask oppvarming av varmtvann (varmtvannsbereder for-rang) i maks. 40 minutter. Deretter holdes vanntemperaturen i to ettervarming sykluser på det høyere nivået (omtrent 62 °C).
- Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Symbolet i statuslin-jen (Bilde 164,2) blinker, til innstilt varmtvannstemperatur er nådd. Der-som den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 164,7).

Slå av
varmtvannsberedning:

Sikkerhets-/ avtappingsventil

- Drei dreie-/trykknappen, til OFF vises. Trykk dreie-/trykknappen for å lagre.

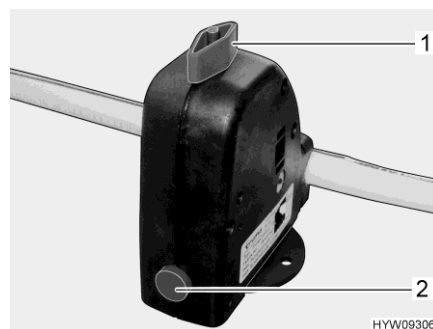
Bobilen er utstyrt med en sikkerhets-/avtappingsventil (Bilde 166). Sikker-hets-/avtappingsventil hindrer at vannet i varmtvannsberederen fryser når varmeanlegget ikke er på når det er frost.

- ▷ Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen og tøm varmtvannsberederen når kjøretøyet ikke brukes over lang tid.
- ▷ Ved temperaturer under 3 °C åpner sikkerhets-/avtappingsventilen auto-matisk. Først når temperaturen på sikkerhets-/avtappingsventilen er over 7 °C, kan sikkerhets-/avtappingsventilen lukkes igjen.
- ▷ Sikkerhets-/avtappingsventilen beskytter ikke vannpumpen og vannar-maturene mot frost.

- ▷ Tømmestussene til sikkerhets-/avtappingsventilen må alltid holdes fri for smuss (f.eks. løv, is).

- 1 Dreiebryter
- 2 Trykknapp

Bilde 166 Sikkerhets-/avtappingsven-til (varmtvannsbereder)

Monteringssted

Monteringssted for sikkerhets-/avtappingsventil, se avsnittet 10.7.

Fylle/tømme varmtvannsberederen

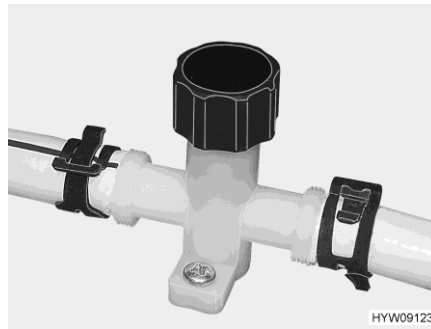
Varmtvannsberederen forsynes med vann fra vanntanken.

Fyll varmtvannsberederen
med vann:

- Slå på 12 V-forsyningen på panelet.
- Steng sikkerhets-/avtappingsventilen. Drei dreiebryteren (Bilde 166,1) på tvers av sikkerhets-/avtappingsventilen og trykk inn trykknappen (Bilde 166,2).

*Tømme
varmtvannsberederen:*

- Still alle vannkraner på Varmt, og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmtvannsledningene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at varmtvannsberederen er fylt med vann.
- Steng alle vannkraner.
- Slå av varmtvannsberedning.
- Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen. Vri dreiebryteren (Bilde 166,1) langs med sikkerhets-/avtappingsventilen. Trykknappen (Bilde 166,2) hopper ut. Varmtvannsberederen tømmes ut via sikkerhets-/avtappingsventilen.
- Kontroller at alt vannet renner ut av varmtvannsberederen (ca. 10 liter).

Bilde 167 Tappekran (vannledning)

- Steng tappekranene. Drei hetten til tappekranen (Bilde 167) med urviseren.

Driftsmåter

Varmtvanns-varmeanlegget med varmtvannsberederen kan drives med forskjellige energikilder.

Velge driftsmåte:

- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 164,6) til menysymbolet driftsmåte (Bilde 165,3) blinker.
- Trykk dreie-/trykknappen.
- Drei dreie-/trykknappen, til ønsket driftsmåte vises:
 - Gassdrift
 - Elektrisk drift, effektnivå 1 (900 W)
 - Elektrisk drift, effektnivå 2 (1800 W)
 - Gassdrift og elektrisk drift, effektnivå 1 (900 W)
 - Gassdrift og elektrisk drift, effektnivå 2 (1800 W)
- Trykk dreie-/trykknappen for å lagre den driftsmåten som er stilt inn. Dersom den opprinnelige innstillingen likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 164,7).

- ▷ 230 V elektrisk drift er kun mulig, når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen.
- ▷ Ved effektnivå 1 (900 W) brukes et strømforbruk på 3,9 A. Ved effektnivå 2 (1800 W) brukes et strømforbruk på 7,8 A.

- Stille inn vifte:**
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 164,6) til menysymbolet vifte (Bilde 165,4) blinker.
 - Trykk dreie-/trykknappen.
 - Drei dreie-/trykknappen, til ønsket verdi vises:
 - OFF: Viften er slått av.
 - VENT: Omluft
 - ECO: Lav viftehastighet
 - HIGH: Høy viftehastighet
 - BOOST: Rask romoppvarming. Boost er tilgjengelig, når den aktuelle romtemperaturen ligger minst 10 °C under den valgte romtemperaturen.
 - Trykk dreie-/trykknappen, for å lagre innstilt verdi. Dersom den opprinnelige innstilte verdien likevel ikke skal endres: Trykk på tilbaketasten (Bilde 164,7).

- Stille inn tidsbryter:**
- Drei dreie-/trykknappen (Bilde 164,6) til menysymbolet tidsbryter (Bilde 165,9) blinker.
 - Trykk dreie-/trykknappen. Starttiden vises, timeindikeringen blinker.
 - Drei dreie-/trykknappen, til time for ønsket starttid vises.
 - Trykk dreie-/trykknappen. Minuttindikatoren blinker.
 - Drei dreie-/trykknappen, til minutt for ønsket starttid vises.
 - Trykk dreie-/trykknappen.
 - På samme måte stiller en etter hverandre inn utkoblingstid, ønsket romtemperatur, varmtvannstrinn og viftetrinn.
 - Trykk dreie-/trykknappen. Tidsbryteren er aktivert. Symbolet tidsbryter (Bilde 165,9) blinker, når tidsbryteren er programmert og aktivert.

- ▷ Servicemenyen inneholder punkt, som vanligvis kun må stilles inn en gang (språk, bakgrunnsbelysning, kalibrering), samt spesifikasjoner for servicestasjoner (versjonsnummer).

Feilindikator

Ved en varslings blinker varselsymbolet (Bilde 165,7). Varmeanlegget forsetter å gå. Hvis det kun dreier seg om en midlertidig feil, slukner varselsymbolet automatisk.

Ved en feil viser betjeningsdelen omgående feilkoden til feilen. Varmeanlegget slås av. Trykk dreie-/trykknappen, for å starte varmeanlegget på nytt.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Bilde 168 Strupeventil (åpnet)

Varmefordeling i det bakre område

Varmeanlegget for det bakre området kan stilles inn separat ved bruk av strupeventiler (Bilde 168).

Strupeventilene er montert på høyre og venstre side av madrassen til den nedslagbare sengen i kjøretøyets sidevegger.

Varmeeffekten varierer avhengig av posisjonen til strupeventilene.

9.2.3 Varmtvanns-varmeanlegg og varmtvannsbereder Alde

- ▷ Varmtvanns-varmeanlegget må aldri brukes uten varmevæske. Se anvisningene i kapittel 12.
- ▷ Bør aldri hull i gulvet. Varmtvannsrørene kan bli skadet.
- ▷ Kontroller at tilstrekkelig ferskvann er tilgjengelig i ferskvannstank, for påfylling av varmtvannsberederen.

- ▷ Dersom varmtvanns-varmeanlegget er i drift, må sirkulasjonspumpen alltid være slått på.
- ▷ Etter første oppvarmingsdrift anbefaler vi at varmesystemet utluftes og glykolkonsentrasjonen kontrolleres. Se anvisningene i kapittel 12.
- ▷ Når varmeanlegget er slått på, starter det med de innstillingene som sist ble anvendt.
- ▷ Se den separate bruksanvisningen fra produsenten for ytterligere informasjon. Følg instruksjonene om vedlikehold i kapittel 12.

Betjeningsdel Betjeningsdelen er inndelt i to områder:

- Display (berøringsskjerm)
- Betjeningsknapper

- 1 Display (berøringsskjerm)
- 2 Knapp MENU
- 3 På/av-knapp

Bilde 169 Betjeningsdel (varmtvanns-varmeanlegg)

Monteringssted Betjeningsdelen er installert over boenhetsdøren.

- ▷ Når ingen knapp betjenes, kobles betjeningsdelen etter to minutter automatisk til hvilestilling.
- ▷ Endringer av innstillingene lagres automatisk etter 10 sekunder.

Betjeningsknapper Betjeningsknappene har følgende funksjoner:

Pos. i Bilde 169	Knapp	Funksjon
2	MENU	Åpne innstillingsmenyen
3		Aktivere varmeanlegget

Display Displayet (Bilde 169,1) er konstruert som kontaktflate (berøringsskjerm). Berøringen av symboler henter opp den tilordnede funksjonen.

Bilde 170 Startskjerm (betjeningsdel)

Startbilde Etter at varmeanlegget er slått på, vises startbildet på displayet. Startbildet inneholder følgende informasjon:

Symbol	Betydning
	Dette symbolet vises når sirkulasjonspumpen er aktivert
	Dette symbolet vises når automatisk start av varmeanlegget er aktivert
	Dette symbolet vises når dagsautomatikk er aktivert
	Dette symbolet vises når nattautomatikk er aktivert
	Dette symbolet vises når et omkoblingsanlegg for gassflasker er aktivert
	Dette symbolet vises når det foreligger en spenning på 230 V på varmeanlegget
	Ved siden av dette symbolet indikeres innnetemperaturen
	Ved siden av dette symbolet indikeres utetemperaturen såfremt det er montert en utendørs føler

Innstillingsmeny Knappen MENU åpner innstillingsmenyen. De enkelte symbolenes betydning beskrives i den følgende tabellen.

Bilde 171 Innstillingsmeny (betjeningsdel)

Via symbolene + eller – kan verdiene økes eller reduseres.

Symbol	Betydning
	Stille inn ønsket temperatur på +5 °C til +30 °C
	Stille inn vanntemperaturen i varmtvannsberederen
	Stille inn varmeeffekten i elektrisk drift
	Knapp Oppvarming i gassdrift på/av
	Knapp Verktøymeny
	Knapp AC for å slå på klimaatomatikken (kun synlig når klimaanlegget Truma Aventa er installert)
	Knapp for aktiverte funksjoner

Verktøymenyer Via verktøymenyene kan man hente opp og stille inn varmeanleggets forskjellige funksjoner. Pilsymbolene tjener til å skifte mellom menyene. De enkelte symbolenes betydning beskrives i bruksanvisningen fra produsenten.

Driftsmåter Varmtvanns-varmeanlegget kan drives av følgende energikilder:

- Gassdrift
- 230 V elektrisk drift
- Gass og 230 V elektrisk drift

Driftsmåten velges via betjeningsdelen.

Velge gassdrift:

- Trykk på knappen . Knappen lyser grønt. Gassdrift aktiveres.
- Trykk på knappen igjen. Knappen lyser blått. Gassdrift er slått av.

Velge 230 V elektrisk drift:

- Trykk på knappen + ved siden av symbolet helt til ønsket varmeeffekt er oppnådd.

- ▷ Velg effekttrinnet ved 230 V elektrisk drift slik at sikringen til 230 V-tilkoblingen tilsvarer:

Trinn 1 (1 kW) ved 6 A

Trinn 2 (2 kW) ved 10 A

Trinn 3 (3 kW) ved 16 A

Velge gass og 230 V elektrisk drift:

- Velg både gassdrift og 230 V elektrisk drift på betjeningsdelen.
- ▷ Når gass- og 230 V elektrisk drift blir valgt, og kjøretøyet er koblet tile 230 V-forsyningen, arbeider varmtvanns-varmeanlegget først og fremst kun i 230 V elektrisk drift. Først når varmeanlegget ikke er tilstrekkelig lenger, kobles gassdriften inn automatisk.
- ▷ Gassdrift er kun mulig når hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen er åpnet.
- ▷ 230 V elektrisk drift er kun mulig, når kjøretøyet er koblet til 230 V-forsyningen.

Når varmeanlegget er slått på, starter det med den sist innstilte driftsmåten.

Slå på varmeanlegg:

- Trykk på knappen . Startbildet vises på displayet. Varmeanlegget starter automatisk.

Slå av varmeanlegg:

- Trykk på knappen . Varmeanlegget kobles ut.

Stille inn vanntemperaturen i varmtvannsberederen:

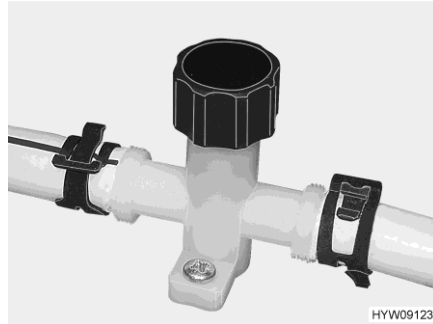
- For å stille inn temperaturtrinn 1: Trykk én gang på knappen + ved siden av symbolet . Kilesymbolet ved siden av knappen + blir halvt sort.
- For å stille inn temperaturtrinn 2: Trykk to ganger på knappen + ved siden av symbolet . Kilesymbolet ved siden av knappen + blir helt sort. Etter 30 minutter går varmtvannsberederen automatisk tilbake fra trinn 2 til trinn 1.

**Fylle/tømme
varmtvannsberederen**

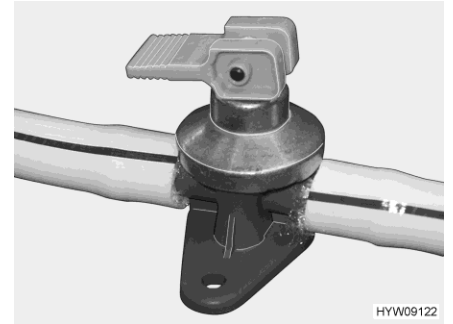
Varmtvannsberederen forsynes med vann fra vanntanken.

- ▷ Det må være nok ferskvann tilgjengelig i ferskvannstanken for at varmtvannsberederen skal kunne fylles.

Bilde 172 Tappekran (vannledning)

Bilde 173 Tappekran (varmtvannsbereder Alde)

*Fylle varmtvannsberederen
med vann:*

- Steng tappekranene. Drei hetten (Bilde 172) med urviseren og still vippearmen (Bilde 173) vannrett.
- Slå på 12 V-forsyningen på panelet.
- Still alle vannkraner på Varmt, og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmtvannsledningene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at varmtvannsberederen er fylt med vann.
- Steng alle vannkraner.

*Tømme
varmtvannsberederen:*

- Slå av varmtvannsberederen.
- Åpne tappekranene. Drei hetten (Bilde 172) mot urviseren og still vippearmen (Bilde 173) loddrett.
- Kontroller at alt vannet renner ut av varmtvannsberederen (ca. 7-10 liter).

- ▷ For mer informasjon om tømning av vannanlegget se avsnittet 10.2.6.
- ▷ Se den separate bruksanvisningen fra produsenten for ytterligere informasjon om varmtvannsberederen. Følg instruksjonene om vedlikehold i kapittel 12.

Varmefordeling

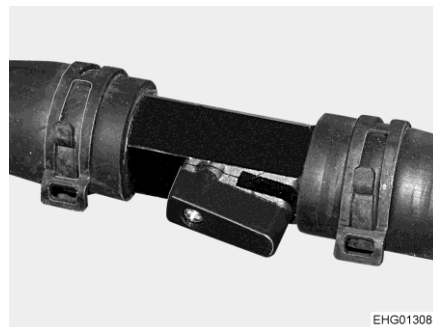
Avhengig av modell, kan temperaturen på konvektorene i sengedelen styres separat. I sengedelen i kjøretøyet er det dessuten installert en stoppekran og en strupeventil.

Stoppekranen styrer gjennomstrømningen til konvektorene i sengedelen.

Strupeventilen styrer gjennomstrømningen i omløpsledningen i sengedelen. Omløpsledningen beskytter ferskvannsledningene i sengedelen mot frost, og opprettholder varmekretsløpet selv om ledningene til konvektorene i sengedelen er stengt.

- ▷ Ved fare for frost, må du kontrollere at strupeventilen ikke er helt stengt. Hvis den er litt åpen vil det forhindre at ferskvannsslangene fryser til.

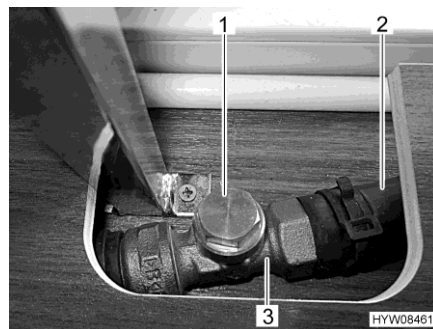
Bilde 174 Stoppekran (åpnet)

Åpne for tilførsel til konvektorene:

- Sett stangen (Bilde 174) parallelt med rørledningen. Jo mer stoppekranen blir åpnet, desto høyere er varmeeffekten.

Stenge tilførselen til konvektorene:

- Sett stangen (Bilde 174) på tvers av rørledningen. Varmekretsløpet opprettholdes gjennom omløpsledningen.

- 1 Reguleringskrue strupeventil
- 2 Omløpsledning
- 3 Strupeventil

Bilde 175 Strupeventil (åpnet)

Kontrollere varmekretsløp:

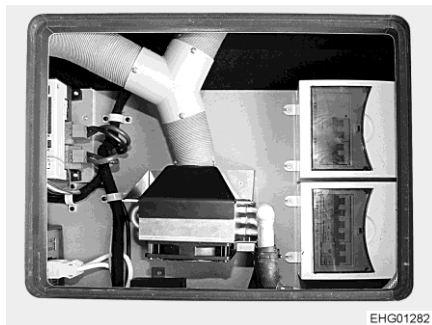
- Ta tak i omløpsledningen (Bilde 175,2) bak strupeventilen (Bilde 175,3). Slangen må være lunken.

Tilleggsvifte

Tilleggsviften sørger for å hjelpe en integrerte varmeveksler med en bedre varmfordeling i kjøretøyet.

Tilleggsviften er montert 3 steder i kjøretøyet. Bilde 176 viser et eksempel på en monterings situasjon.

Tilleggsviften styres via betjeningsdelen (Bilde 177) til varmtvanns-varmeanlegget.

Bilde 176 Tilleggsrifte med varmeveksler (eksempel)

Bilde 177 Innstillingsmeny (tilleggsrifte)

- Trykk på knappen MENU på kontrollpanelet.
- Trykk på knapp A (Bilde 177). Tilgjengelige funksjoner vises.

Bilde 178 Booster-funksjon (tilleggsrifte)

Bilde 179 Kontroll (tilleggsrifte)

- Trykk på knappen Booster (Bilde 178). Styringskjermen (Bilde 179) for tilleggsriften vises.
- Still inn ønsket vifteeffekt med knappene + og – (Bilde 179).

Varmeveksler for motorvarmer

Den ekstra varmeveksleren og den ekstra sirkulasjonspumpen har følgende funksjoner:

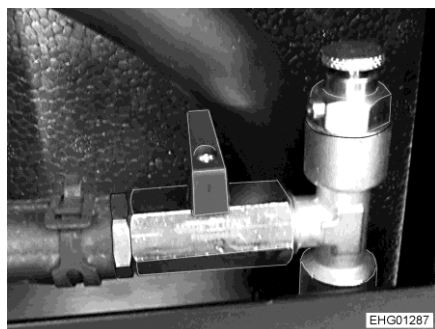
- Varmefordeling bak i kjøretøyet under kjøring
- Motorvarmer (kupévarmer)

Bilde 180 Funksjon motorvarmer (tilleggsrifte)

- Slå på motorvarme:*
- Trykk på knappen Motorvarmer (Bilde 180).

Sommerdrift En uønsket oppvarming av varmeveksleren og varmeanlegget om sommeren kan forhindres ved å stenge kulventilen til varmeveksleren.

Bilde 181 Kuleventil (stengt)

Bilde 182 Kuleventil (åpnet)

Lukk kuleventilen (sommerdrift):

- Sett stangen (Bilde 181) på tvers av rørledningen.

Åpne kuleventilen:

- Sett stangen (Bilde 182) parallelt med rørledningen.

Monteringssted kuleventil

Kjøretøy med gasskap bak bakakselen: Kuleventilen er bygd inn bak førersetet i sittebenken. Tilgang er via en luke til oppbevaringsrom fra utsiden.
Kjøretøy med gasskap foran bakakselen: Kuleventilen er bygd inn i gulvet under bordet. Tilgang er fra innsiden via et bakdeksel.

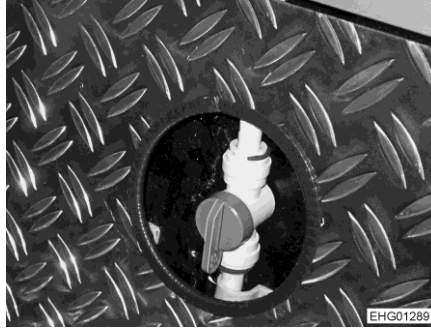
9.2.4 Varmtvannsoppvarming bakre oppbevaringsrom

- ▷ Bor aldri hull i gulvet. Varmtvannsrørene kan bli skadet.

- ▷ Det bakre oppbevaringsrommet kan kun varmes opp når varmtvannsvarmeanlegget er i drift.
- ▷ Varmeeffekten er avhengig av temperaturen på væsken i varmtvannsvarmeanlegget.
- ▷ Med tilløpsventilene stiller man bare inn fordelingen av varmtvannet som benyttes til oppvarming. Temperaturen og dermed også selve varmeeffekten stilles inn på betjeningsdelen.

Bilde 183 Turventiler (oppvarming bakre oppbevaringsrom)

Slå på varmen til det bakre oppbevaringsrommet:

- Still håndtaket (Bilde 183) på turventilen til oppvarmingen av det bakre oppbevaringsrommet slik at det står parallelt med varmeledningen. Oppvarmingen av det bakre oppbevaringsrommet arbeider nå med maksimal effekt.

Regulere varmeeffekten:

- Still håndtaket (Bilde 183) på turventilen for oppvarmingen av det bakre oppbevaringsrommet i en hvilken som helst stilling. Fordelingen av varmtvann til det bakre oppbevaringsrommet kan på den måten stilles inn trinnløst.

Slå av oppvarming av bakre oppbevaringsrom:

- Still håndtaket (Bilde 183) på turventilen til oppvarmingen av det bakre oppbevaringsrommet slik at det står på tvers av varmeledningen. Oppvarmingen av det bakre oppbevaringsrommet er nå slått av.

9.2.5 Veggpipe

Friskluft og avgasser fra varmeanlegget ledes i en to-kammers veggpipe.

- ▷ Parker kjøretøyet slik, at veggpipen får tilstrekkelig friskluft.
- ▷ Veggpipen må alltid være fri. Veggpipen må ikke tildekkes.
- ▷ Ved vintercamping må veggpipen holdes fri for snø og is.
- ▷ Kontroller veggpipen regelmessig, avhengig av været (snø, løvfall, smuss osv.). Om nødvendig, rengjør veggpipen.
- ▷ Ved rengjøring av kjøretøyet må vannstrålen ikke rettes direkte på veggpipen.
- ▷ Ved ignorering kan en feilfri funksjon av varmeanlegget ikke garanteres.

Bilde 184 Veggpipe (varmtvanns-varmeanlegg)

Bilde 185 Veggpipe (varmlufts-varmeanlegg)

Veggpipen er montert på den venstre sideveggen.

9.3 Klimaanlegg Truma Aventa

- ▷ Kjølekretsen må kun åpnes av produsenten eller et autorisert fagverksted.
- ▷ Luftinntakene og luftutløpene må ikke blokkeres.
- ▷ Kjør ikke i fall eller stigninger på mer enn 8 % når klimaanlegget er i gang. Ellers kan kompressoren skades.
- ▷ Enheten må ikke brukes i lengre tid i kjølemodus når bilen står skrått. Kondens kan trenge inn i interiøret.

- ▷ Klimaanlegget går kun når kjøretøyet er koblet til en 230 V-forsyning.
- ▷ Den eksterne 230 V-forsyningen må sikres med minimum 6 A. Ellers er ikke forskriftsmessig drift av klimaanlegget mulig.
- ▷ Varmeanlegg ved utetemperaturer under 4 °C er ikke mulig fordi varmeeffekten da avtar sterkt. Mellom 4 °C og 7 °C vil enheten midlertidig veksle til tinemodus. Ved utetemperaturer over 7 °C er oppvarmingsdrift mulig uten begrensninger.
- ▷ Fjernkontrollen må alltid rettes mot den infrarød-mottakeren når du bruker den.
- ▷ Følg også bruksanvisningen til produsenten.

Driftsmåter Klimaanlegget kan drives med følgende driftsmåter:

- Automatisk
- Kjøling
- Varmeanlegg
- Omluft

Fjernkontroll Alle funksjonene til klimaanlegget kan betjenes ved hjelp av fjernkontrollen.

- 1 Display
- 2 På/av-knapp
- 3 Bruk knappene + og – til temperaturvalg
- 4 Skyveklaff til panel med innstillings-taster
- 5 Valgtast vifteeffekttrinn (tre trinn)
- 6 Valgtast driftsmåte

Bilde 186 Fjernkontroll (klimaanlegg)

Automatisk drift I automatisk drift må ønsket temperatur innstilles.

Avhengig av romtemperatur velger klimaanlegget automatisk kjøle- eller oppvarmingsdrift og viftehastighet.

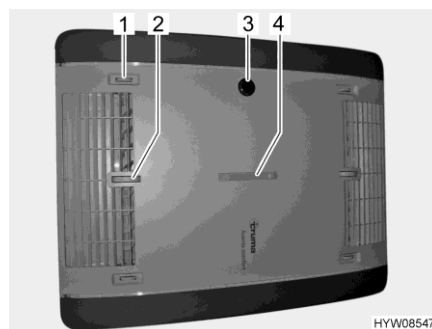
For å slå på: ■ Trykk på på/av-knappen (Bilde 186,2). De sist brukte innstillingene brukes.

▷ Etter innkobling kjører resirkuleringsviften. Kompressoren starter senest etter 3 minutter, den blå LED-en (kjøling) eller den gule LED-en (varmeanlegg) blinker.

■ Still inn ønsket temperatur med knappene + og – (Bilde 186,3).

For å slå av: ■ Trykk på på/av-knappen (Bilde 186,2). Belysningen kan fortsatt betjenes.

- 1 Luftfordeling til høyre/venstre
- 2 Luftfordeling tak/gulv
- 3 IR-mottaker, funksjonsdisplay, manuell på/av
- 4 Luftfordeling, foran/bak

Bilde 187 Funksjonsdisplay og luftfordeling (klimaanlegg)

9.3.1 Betjening og visning på apparatet

Enkelte funksjoner kan kontrolleres direkte på apparatet.

Stille inn luftfordeling: ■ Stille inn justeringshjul og glidebryter til trinnløs luftfordeling etter ønske.

Slå på/av manuelt: ■ Trykk på mikroknappen (f.eks. med en penn, når fjernkontrollen ikke er innen rekkevidde).

	Tilstand LED	Betydning
Funksjonsdisplay	Blå LED blinker	Kompressoren starter (kjølemodus)
	Blå LED lyer	Kjøledrift
	Gul LED blinker	Kompressoren starter (oppvarmingsdrift)
	Gul LED lyser	Oppvarmingsdrift
	Rød LED blinker	Data overføres
	Rød LED lyser	Feil

Manuell drift I manuell drift kan kjøling, varmeanlegg og omluft stilles inn hver for seg på fjernkontrollen.

Slå på kjøling: ■ Trykk på på/av-knappen (Bilde 186,2).
 ■ Trykk på valgknapp driftsmåte (Bilde 186,6) inntil kjølesymbolet vises på displayet (Bilde 186,1).
 ■ Still inn ønsket temperatur med knappene + og – (Bilde 186,3).
 ■ Still inn ønsket vifteeffekttrinn med valgknappen (Bilde 186,5).

Når romtemperaturen som er stilt inn med fjernkontrollen, er nådd, slås kompressoren av, den blå LED på IR-mottakeren slukker. Resirkuleringsviften fortsetter å kjøre.

Hvis romtemperaturen stiger over innstilt temperatur, vil enheten automatisk veksle tilbake til kjølemodus.

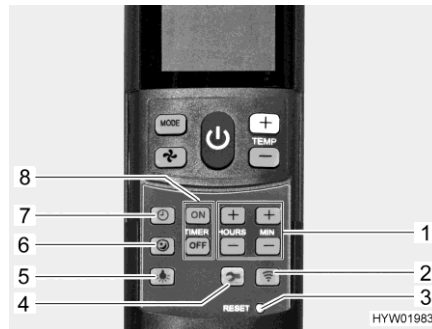
Slå på varmeanlegg: ■ Trykk på på/av-knappen (Bilde 186,2).
 ■ Trykk på valgknapp driftsmåte (Bilde 186,6) inntil varmesymbolet vises på displayet (Bilde 186,1).
 ■ Still inn ønsket temperatur med knappene + og – (Bilde 186,3).
 ■ Still inn ønsket vifteeffekttrinn med valgknappen (Bilde 186,5).

Når romtemperaturen som er stilt inn med fjernkontrollen, er nådd, slås kompressoren av, det gule lyset på IR-mottakeren slukker. Resirkuleringsviften fortsetter å kjøre.

Hvis romtemperaturen synker under innstilt temperatur, vil enheten automatisk veksle tilbake til oppvarmingsdrift.

Slå på omluft: ■ Trykk på på/av-knappen (Bilde 186,2).
 ■ Trykk på valgknapp driftsmåte (Bilde 186,6) inntil omluftsymbolet vises på displayet (Bilde 186,1).
 ■ Still inn ønsket temperatur med knappene + og – (Bilde 186,3).
 ■ Still inn ønsket vifteeffekttrinn med valgknappen (Bilde 186,5).

I omluftdrift blir inneluften sirkulert og renset av filteret. Ingen LEDer lyser i IR-mottakeren.

- 1 Knapper for å stille klokken og tidsuret
- 2 Send-knapp (ny dataoverføring)
- 3 Mikrobryter RESET (tilbakestilling til fabrikkinnstillinger)
- 4 Knapp Setup for igangsetting
- 5 Lysknapp (operere lysene)
- 6 Stille drift-knapp (stillegående kjøle-drift)
- 7 Klokkeslett-knapp (til å stille inn klokkeslett)
- 8 Slå på/av knapper TIMER for tidsforvalg

Bilde 188 Fjernkontroll med innstillingsknapper (klimaanlegg)

Slå på stille drift: ■ Trykk på stille drift-knappen (Bilde 188,6). I kjølemodus kjører viften da med lavere hastighet og er derfor veldig stillegående.

Stille klokkeslett: ■ Trykk på klokkeslett-knappen (Bilde 188,7).
 ■ Still inn timer og minutter med knappene (Bilde 188,1).

Slå på tidsur: ■ Trykk på på/av-knappen (Bilde 186,2).
 ■ Still inn ønsket driftsmåte og temperatur.

Programmere innkoblingstid: ■ Trykk på knappen ON (Bilde 188,8).
 ■ Trykk på knappen for tidsinnstilling (Bilde 188,1) til ønsket tidsperiode til innkobling er nådd.
 ■ Trykk på knappen ON (Bilde 188,8).

Programmere utkoblingstid: ■ Trykk på knappen OFF (Bilde 188,8).
 ■ Trykk på knappen for tidsinnstilling (Bilde 188,1) til ønsket tidsperiode til utkobling er nådd.
 ■ Trykk på knappen OFF (Bilde 188,8).

Deaktivere tidsur: ■ Trykk på ON- eller OFF-knappen (Bilde 188,8) på nytt.

Med det integrerte tidsuret kan inn-/utkoblingstiden for klimaanlegg stilles inn mellom 15 minutter og 24 timer i forveien (beregnet ut fra gjeldende klokkeslett).

Slå på belysning: ■ Trykk på belysningsknappen (Bilde 188,5). Lyset blir slått på med det siste dempetrinnet.

Dempe belysningen: ■ Trykk på belysningsknappen (Bilde 188,5) og hold til ønsket lysstyrke er oppnådd.

Slå av belysning: ■ Trykk på belysningsknappen (Bilde 188,5).

- ▷ Knappen Setup (Bilde 188,4) brukes til å koble fjernkontrollen til klimaanlegget ved første igangsetting.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

9.4 Kontroll av Truma-apparater med en mobilenhet (till-eggsutstyr)

Avhengig av utstyret finnes det en Truma iNet-Box i kjøretøyet. Ved hjelp av Truma iNet-Box kan varmeanlegget og klimaanlegget betjenes fra en mobilenhet (f.eks. Smarttelefon, nettbrett PC) via en app. Truma-appen kan lastes ned for vanlige mobilenheter fra den aktuelle App Store.

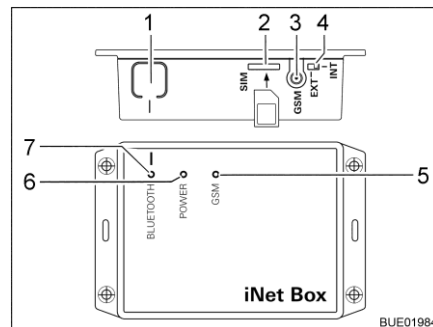
Det er to alternativer for å koble Truma-apparatet til mobilenheten:

- Bluetooth-tilkobling (begrenset rekkevidde)
- Tilkobling via mobilnettverk (mini-SIM-kort med eget telefonnummer og tilstrekkelig kreditt kreves, ikke inkludert). Betjeningen er via SMS.

Betjening av Truma-apparatet er også mulig fra flere mobilenheter. Til dette formålet skal Truma-appen installeres på alle mobilenhetene.

- ▷ Hvis mobilenheten har en Internett-tilkobling, blir instruksjonene for betjening av Truma-apparatet lastet ned og lagret. Deretter vil instruksjonene alltid være synlige (selv uten Internett-tilkobling).

- 1 BLUETOOTH-knapp
- 2 Spor for mini-SIM-kort
- 3 Antenneforbindelse for ekstern GSM-antenne
- 4 Omkobler for ekstern/intern GSM-antenne
- 5 LED GSM, rød (lyser, hvis ingen GSM-drift er mulig)
- 6 LED POWER, grønn (lyser under drift)
- 7 LED BLUETOOTH, blå (blinker ved sammenkobling)

Bilde 189 Truma iNet-Box

Opprette Bluetooth-tilkobling:

- Installer Truma-appen på mobilenheten.
- Slå på 12 V-forsyningen til kjøretøyet på panelet.
- Slå på Bluetooth på mobilenheten.
- Start Truma-appen og velg "SETTINGS – Setup Truma iNet-Box – Configure Bluetooth". De enkelte trinnene er forklart i detalj i Truma-appen.
- Trykk på BLUETOOTH-knappen (Bilde 189,1) på iNet-Box i 1 sekund. Truma iNet-Box er synlig i mobilenheten i ca 2 minutter (navn: "Truma iNet-Box"). I dette tidsrommet blinker den blå LED BLUETOOTH (Bilde 189,7).
- I Bluetooth-innstillingene til mobilenheten, bekreft forbindelsen til "Truma iNet-Box". Forbindelsen er etablert når den blå LED-en på Truma iNet-Box lyser permanent.

Opprette mobilnetttilkobling:

- Sett opp Bluetooth-tilkobling som beskrevet ovenfor.
- Etter Bluetooth-oppsettet trykker du på knappen "Next".
- Sett forsiktig mini-SIM-kortet med ditt eget telefonnummer og tilstrekkelig kreditt inn i sporet (Bilde 189,2) i Truma iNet-Box som vist, til det klikker på plass. Den røde LED GSM (Bilde 189,5) må blinke permanent. Når den røde LED-en slås av etter 20 sekunder: Kontrollerer du mini-SIM-kortet.

- Skriv inn PIN-koden og telefonnummeret til mini-SIM-kortet i iNet-Box, samt et fritt valgbart navn i de tilsvarende feltene i installasjonsveiviseren.
- Trykk på knappen "Ready".

Truma iNet-Box skifter automatisk fra mobilnettverk til Bluetooth-tilkobling så snart en lagret mobilenhet befinner seg i mottaksområdet til Bluetooth. Når du går ut av mottaksområdet skiftes automatisk til mobilnettverket (hvis det er satt opp). Truma iNet-Box kan også brukes uten et mini-SIM-kort. Dermed er betjening bare mulig i nærheten av Bluetooth.

Betjene Truma-apparater via Truma-appen:

- Trykk på knappen "REMOTE CONTROL".
 - Utfør betjeningskommandoer.
- ▷ For at betjeningen skal kunne fungere via SMS, er det nødvendig at standard SMS-appen til mobilenheten bruker telefonnummeret som avsender og ikke manipulerer teksten. Ikke bruk WebSMS-kontakter.
 - ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Moneringssted Truma iNet-Box er montert i boenheten (f.eks. i klesskapet).

9.5 Kokeplass

- ▶ Når gasskomfyren er i bruk, må du ikke la den stå uten tilsyn. Selv om gasskomfyren bare vil være uten tilsyn i en kort periode (f.eks. hvis du må gå på toalettet), må du slå den av.
- ▶ På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- ▶ Luft godt før komfyren settes i gang. Åpne vindu eller takluke.
- ▶ Ikke bruk gasskomfyr eller gass-stekeovn til oppvarming.
- ▶ Når man håndterer varme gryter, panner og lignende gjenstander må man bruke vatter eller grytekluter. Fare for personskade!
- ▶ Ikke plasser gardiner i nærheten av kokeplass. Brannfare!
- ▶ Hvis en varmekilde er i drift, må du alltid sette en kjele eller panne over flammen.

- ▷ Ikke plasser varme gjenstander, som kasseroller, på vaskbeskyttelsen, gasskomfyrdekslet eller benkeplaten.

9.5.1 Gasskomfyr

- ▶ Mens den slås på og når gasskomfyren er i bruk, må det ikke være noen brennbare eller lettantennelige gjenstander som f.eks. kopp-håndklær, servietter osv. i nærheten av gasskomfyren. Brannfare!
- ▶ Hele tenningsprosessen må være synlig ovenfra og må ikke dekkes til av kasseroller.
- ▶ Hvis du har en flammevernplaten, skal denne alltid brukes når gasskomfyren brukes. Før kjøring må flammevernplaten tas av og lagres trygt.
- ▶ Gasskomfyrdekselet lukkes med fjærkraft. Fare for skader når dekselet lukkes!

- ▷ Ikke bruk gasskomfyrdekselet i glass som koketopp.
- ▷ Lukk ikke gasskomfyrdekslet når komfyren er i bruk.
- ▷ Ikke utøv press på gasskomfyrdekselet når det er lukket.
- ▷ Etter kokingen må man la gasskomfyrdekslet være åpent så lenge brennerne avgir varme. Ellers kan glassplaten eksplodere.

- ▷ Bruk kun gryter og panner som passer til diameteren på brennerristen til gasskomfyren.
- ▷ Når flammen slukkes, stenger tennsikkeringsventilen automatisk gasstilførselen.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Kjøkkenbenken i kjøretøyet er utstyrt med en gasskomfyr med 3 flammer.

Bryterne for gasskomfyren er plassert på forsiden under benkeplaten.

Gasskomfyren har elektronisk tenning.

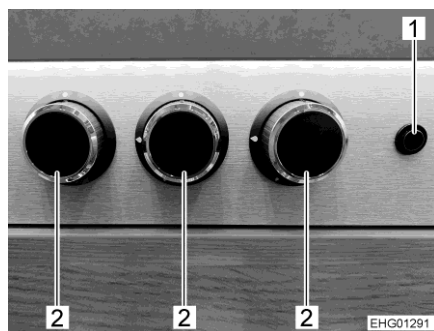
Tenningsautomatikk med tenningsknapp

Bilde 190 Gasskomfyr

For å slå på:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen på "Kokeplass".
- Åpne gasskomfyrdekselet (Bilde 190).

- 1 Tenningsknapp
- 2 Dreieregulator

Bilde 191 Brytere (gasskomfyr)

- Drei dreieregulatoren (Bilde 191,2) til ønsket varmekilde til tenningsposisjon (stor flamme).
- Trykk inn dreieregulatoren og hold den inne.
- Trykk på tenningsknappen (Bilde 191,1). Det dannes gnister ved brenneren.
- Når flammen brenner holder man dreieregulatoren inne, til tennsikringsventilen holder gassstilførselen åpen.
- Slipp dreieregulatoren løs og drei den til ønsket innstilling.

For å slå av:

- Vri dreieregulatoren til 0-posisjon. Flammen slukkes.
- Steng gassavstengeventilen "kokeplass" og hovedventilen på gassflasken.

9.5.2 Gasskomfyr med induksjonskokeflate

- ▶ Barn skal alltid være under oppsyn i nærheten av apparatet.
- ▶ Ikke la apparatet være uten oppsyn under koking. Spesielt ved koking med fett eller olje består det brannfare grunnet overoppheting.
- ▶ Ikke varm opp lukkede hermetikkbokser. Eksplosjonsfare!
- ▶ Etter bruk må induksjonskokeflaten alltid slås av med dreieregulatoren. Det er ikke tilstrekkelig, å stole på at den slås av ved at gryten eller pannen fjernes.
- ▶ Mens den slås på og når gasskomfyren er i bruk, må det ikke være noen brennbare eller lettantennelige gjenstander som f.eks. kophåndklær, servietter osv. i nærheten av gasskomfyren. Brannfare!
- ▶ Hele tenningsprosessen må være synlig ovenfra og må ikke dekkes til av kasseroller.
- ▶ Gjenstander av metall, som f.eks. kniver, gafler, skjeer, grytelokk eller smykker, må ikke legges på kokeflaten, de kan bli varme.
- ▶ Personer med pacemakere eller implanterte insulinpumper må forsikre seg om at deres implantater ikke påvirkes av induksjonskokeflaten. I nærheten av det tilkoblede apparatet er det et elektromagnetisk felt.
- ▶ Når 230 V-forsyningen slås av, slukkes restvarmeindikatoren.
- ▶ Hvis det er sprekker i kokeflaten, må apparatet ikke benyttes! Vann som trenger inn, kan føre til strømstøt eller kortslutning. Skill apparatet fra strømmettet.

- ▷ Ikke la tomme gryter eller panner stå på en varmesone.
- ▷ Ikke legg kjøkkenfolie eller andre varmfølsomme eller brennbare gjenstander på varmesonen.
- ▷ Induksjonskokeflaten er utstyrt med en innebygget kjølevifte. Kjøleviften vil også gå i en viss tid etter at varmen er slått av. La derfor strømforsyningen være innkoblet etter kokingen, for å muliggjøre etterkjølingen.
- ▷ Ikke la det falle noen harde gjenstander på kokeflaten.
- ▷ For å unngå riper må du ikke skyve service eller gryter over kokeflaten.
- ▷ Før bruk må du passe på at grytebunnene er rene og tørre.
- ▷ Kokeflaten må først benyttes etter at arbeids- eller hensettingsflater er helt nedkjølt. Varmefølsomme deler som plastboller kan ellers bli skadet.

- ▷ Det må bare benyttes gryter og panner som egner seg for induksjonskokeflater.
- ▷ Kokeflaten blir etter kort tid slått av automatisk hvis det ikke står en gryte eller en panne på den.
- ▷ Ved koking på induksjonskokeflaten kan det avhengig av koketrinnet og gryten oppstå forskjellige lyder. Dette er normalt, det dreier seg ikke om en feilfunksjon.
- ▷ Det lyser en restvarmeindikator så lenge kokeflaten fortsatt er varm.
- ▷ Kokeplassens overflate og særlig kokefeltet rengjøres med varmt vann og litt oppvaskmiddel. Skuremidler eller skarpe gjenstander skader kokeflatens overflate.

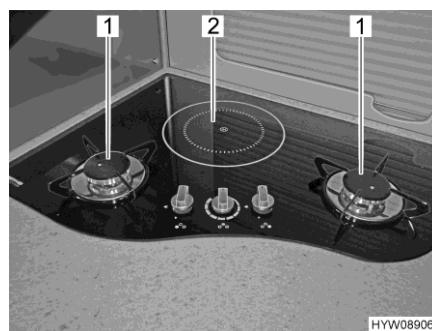
Kokeflatens overflate er lettere å rengjøre når den fortsatt er litt varm. Før rengjøringen må det sikres at kokeflaten bare er lunken (restvarmeindikatoren er slukket).

Kokeflaten må under alle omstendigheter rengjøres før den benyttes på nytt.

Kjøkkenbenken i kjøretøyet er utstyrt med en gasskomfyr med 2 flammer og induksjonskokeflate.

Apparatet er utelukkende beregnet til koking av matvarer. All annen bruk er forbudt.

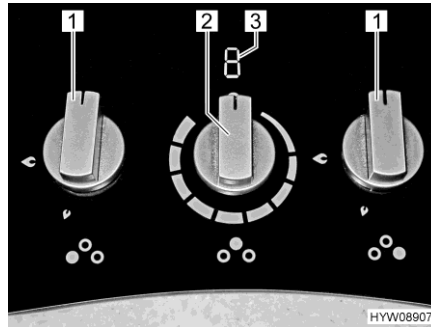
Induksjonskokefeltet (Bilde 192,2) kan bare brukes når 230 V-forsyningen er koblet til.

- 1 Gassflamme
- 2 Induksjonskokefelt

Bilde 192 Gasskomfyr med 2 flammer og induksjonskokeflate

Tenning De to gassflammene (Bilde 192,1) har elektronisk tenning.

- 1 Dreieregulator
- 2 Dreieregulator
- 3 Display

Bilde 193 Brytere (gasskomfyr med induksjonskokeflate)

Slå på gasskokeapparatet:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Kokeplass".
- Drei dreieregulatoren (Bilde 193,1) til ønsket varmekilde til tenningsposisjon (stor flamme).
- Trykk inn dreieregulatoren og hold den inne. Det dannes gnister ved brenneren.
- Når flammen brenner holder man dreieregulatoren inne i enda 10 til 15 sekunder, til tenningsventilen holder gasstilførselen åpen.
- Slipp dreieregulatoren løs og drei den til ønsket innstilling.

Slå av gasskokeapparatet:

- Vri dreieregulatoren (Bilde 193,1) til 0-posisjon. Flammen slukkes.
- Steng gassavstengeventilen "Kokeplass" og hovedventilen på gassflasken.

Slå på induksjonskokeflate:

- Induksjonskokeflatens dreieregulator (Bilde 193,2) dreies til ønsket stilling. Displayet (Bilde 193,3) viser den innstilte verdien.

Slå av induksjonskokeflate:

- Dreieregulator (Bilde 193,2) til induksjonskokefeltet dreies til 0-stilling. Displayet (Bilde 193,3) slukker. Så lenge temperaturen til induksjonskokeflaten etter utkobling er på mer enn 60 °C, viser displayet "H" (restvarmeindikator).

Display til induksjonskokeflaten

Ved induksjonskokeflaten vises følgende informasjon (Bilde 193,3):

"0": vises kort etter utkobling

"1" til "9": indikerer det innstilte koketrinnet

"U": indikerer, at ingen (egnet) gryte eller ingen (egnet) panne står på induksjonskokeflaten

"A": indikerer, at den automatiske oppvarmingsfunksjonen er aktiv

"H": indikerer, at induksjonskokeflaten er varmere enn 60 °C

"L": indikerer, at barnesikringen er aktiv

Etter innkobling av strømforsyningen

På displayet lyser kort "8" (Test, om alle LED-segmentene fungerer), deretter lyser kort "0", så slukker displayet. Induksjonskokeflaten er nå klart til bruk.

- ▷ Når dreieregulatoren ved innkobling av strømforsyningen ikke står i 0-posisjon, vri først dreieregulatoren til 0-posisjon. Først da kan induksjonskokeflaten tas i bruk.

Automatisk oppvarmingsfunksjon

Gryteinnholdet varmes først opp raskt med full effekt, etter en bestemt tid stilles varmeeffekten tilbake på det innstilte koketrinnet.

Slå på automatisk oppvarmingsfunksjon:

- Sett gryten på induksjonskokeflaten.
- Vri dreieregulatoren fra 0-posisjonen kort mot urviseren, frem til "A" vises på displayet.
- Still dreieregulatoren på ønsket koketrinn. Displayet viser "A", frem til oppvarmingsfunksjonen slår seg av.

Automatisk oppvarmingstid avhengig av koketrinn

Innstilt koketrinn	Oppvarmingstid med maksimal effekt	Innstilt koketrinn	Oppvarmingstid med maksimal effekt
1	40 s	6	7 min
2	70 s	7	2 min
3	2 min	8	3 min
4	3 min	9	-
5	4 min	-	-

Barnesikring

Når barnesikringen er slått på, er induksjonskokeflaten ute av drift, uavhengig av posisjonen til dreieregulatoren.

Slå på barnesikringen:

- Vri dreieregulatoren fra 0-posisjonen mot urviseren og hold den (i ca. 5 sekunder), frem til "L" vises på displayet.

- ▷ Induksjonskokeflaten er ute av drift, frem til barnesikringen slås av igjen. Når dreieregulatoren vris, vises "L" for å indikere, at barnesikringen er slått på.

Slå av barnesikringen:

- Vri dreieregulatoren fra 0-posisjonen mot urviseren og hold den (i ca. 5 sekunder), frem til "L" slukker på displayet.
- Vri dreieregulatoren tilbake til 0-posisjon. Induksjonskokeflaten er nå klar til bruk.

Automatisk utkobling

Av sikkerhetsgrunner slås induksjonskokeflaten automatisk av etter en bestemt tid. Tiden som forløper frem til den automatiske utkoblingen avhenger av det innstilte koketrinnet.

Automatisk oppvarmingstid avhengig av koketrinn

Innstilt koketrinn	Utkobling etter	Innstilt koketrinn	Utkobling etter
1	520 min	6	170 min
2	400 min	7	140 min
3	320 min	8	110 min
4	260 min	9	90 min
5	210 min	-	-

9.5.3 Komfyr med gassgrill og gass-stekeovn

Kjøkkenbenken i kjøretøyet er utstyrt med en komfyr, en gassgrill og en gass-stekeovn.

Komfyr Komfyren i kjøretøyet er utstyrt med 3 gassbluss.

- ▶ Mens det tennes og når et gassbluss er i bruk, må det ikke være noen brennbare eller lettantennelige gjenstander som f.eks. kophåndklær, servietter osv. i nærheten av brenneren. Brannfare!
- ▶ Prosessen ved tenning av et gassbluss må hele tiden være synlig ovenfra og må ikke dekkes til av kasseroller.
- ▶ Hvis brennerflammen slukker ved et uhell, dreier man dreieregulatoren til 0-posisjon og lar brenneren være avslått i minst 1 minutt. Tenn den på nytt først da.
- ▶ Komfyrdekselet lukkes med fjærkraft. Fare for skader når dekselet lukkes!

- ▷ Ikke bruk komfyrdekselet i glass som koketopp.
- ▷ Lukk ikke komfyrdekselet når komfyren er i bruk.
- ▷ Ikke utøv press på komfyrdekselet når det er lukket.
- ▷ Ikke sett varme kasseroller på komfyrdekselet.
- ▷ Etter bruk må man la komfyrdekselet være åpent så lenge gassblussene til komfyren avgir varme. Ellers kan glassplaten eksplodere.

- ▷ Bruk kun gryter og panner som passer til diameteren på brennerristen til gasskomfyren.
- ▷ Når flammen i et gassbluss slukkes, stenger tennsikringsventilen automatisk gasstilførselen.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

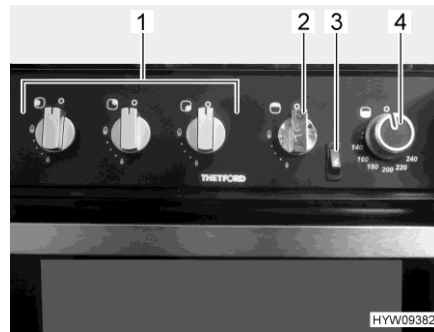

Bilde 194 Komfyr med gassbluss

Gassbluss Komfyren er utstyrt med 3 gassbluss (Bilde 194).

Tenne gassbluss:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen på "Kokeplass".
- Åpne komfyrdekselet (Bilde 194).

- 1 Dreieregulator (kokeplater)
- 2 Dreieregulator (gassgrill)
- 3 Tenningsknapp
- 4 Dreieregulator (gass-stekeovn)

Bilde 195 Brytere (kjøkkenbenk)

- Trykk dreieregulatoren (Bilde 195,1) til ønsket varmekilde, dreii til tenningsposisjon (stor flamme) og hold den nedtrykket helt til flammen brenner (maks 15 sekunder).
- Når flammen brenner holder man dreieregulatoren inne, til tennsikkeringsventilen holder gasstilførselen åpen.
- Slipp dreieregulatoren løs og dreii den til ønsket innstilling.
- Hvis tenningen mislykkes, vent ett minutt og gjenta prosedyren fra begynnelsen.

Slukke gassbluss:

- Vri dreieregulatoren til 0-posisjon. Flammen slukkes.
- Steng gassavstengeventilen "kokeplass" og hovedventilen på gassflasken.

Gassgrill

Gassgrillen er plassert under bryterne (Bilde 195).

- ▶ Når gass-stekeovnen er i bruk kan det også hende at grillområdet blir svært varmt, selv om gassgrillen er slått av. Ikke ta på varme deler med bare hendene.
- ▶ Klaffen på gassgrillen må alltid holdes åpen under tenning og bruk av grillen.
- ▶ Ved tenningsprosessen og når gassgrillen er i bruk, må det ikke være noen brennbare eller lettantennelige gjenstander som f.eks. kopp-håndklær, servietter osv. i nærheten av gassgrillen. Brannfare!
- ▶ Hvis tenningen ikke lykkes, gjenta prosessen fra begynnelsen. Ved behov må man undersøke om det mangler gass og/eller strøm i gassgrillen.
- ▶ Hvis gassgrillen likevel ikke fungerer, må du stenge gassavstengeventilen og ta kontakt med en autorisert servicestasjon.
- ▶ Hvis brennerflammen slukker ved et uhell, dreier man dreieregulatoren til 0-posisjon og lar brenneren være avslått i minst 1 minutt. Tenn den på nytt først da.

- ▷ Før gassgrillen tas i bruk for første gang, må den varmes opp og stå på høyeste trinn i 20 minutter for å fjerne gjenværende belegg fra produksjonen. Det kan forekomme røykdannelse som ikke er giftig når du gjør dette. Åpne alle vinduer, og luft godt ut.

Slå på gassgrill:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen på "Kokeplass".
- Åpne klaffen på gassgrillen helt.

- Trykk lett på dreieregulatoren (Bilde 195,2) og vri den til tenningsposisjon (stor flamme).
- Trykk inn tenningsknappen (Bilde 195,3) inntil flammen brenner (ikke lenger enn 15 sekunder).
- Når flammen brenner holder man dreieregulatoren inne, til tennsikringsventilen holder gassstilførselen åpen.
- Slipp dreieregulatoren løs og drei den til ønsket innstilling.
- Hvis tenningen mislykkes, vent ett minutt og gjenta prosedyren fra begynnelsen.

Slå av gassgrill:

- Vri dreieregulatoren til 0-posisjon. Flammen slukkes.
- Steng gassavstengeventilen "Kokeplass" og hovedventilen på gassflasken.

Gass-stekeovn

Gass-stekeovnen er montert under gassgrillen.

- ▶ Når gass-stekeovnen er i bruk kan det også hende at grillområdet blir svært varmt, selv om gassgrillen er slått av. Ikke ta på varme deler med bare hendene.
- ▶ Ved tenningsprosess og når stekeovnen er i bruk, må det ikke være noen brennbare eller lettantennelige gjenstander som f.eks. kopp-håndklær, klær osv. i nærheten av gass-stekeovnen. Brannfare!
- ▶ Stekeovnsluken må være åpen når stekeovnen tennes.
- ▶ Hvis tenningen ikke lykkes, gjenta prosessen fra begynnelsen. Ved behov må man teste om det mangler gass og/eller strøm i gass-stekeovnen.
- ▶ Hvis gass-stekeovnen likevel ikke fungerer, lukker man gassavstengeventilen og underretter servicestasjonen.
- ▶ Hvis brennerflammen slukker ved et uhell, dreier man dreieregulatoren til 0-posisjon og lar brenneren være avslått i minst 1 minutt. Tenn den på nytt først da.

- ▷ Før gass-stekeovnen tas i bruk for første gang, må den varmes opp og stå på 200 °C i 30 minutter for å fjerne gjenværende belegg fra produksjonen. Det kan forekomme røykdannelse som ikke er giftig når du gjør dette. Åpne alle vinduer, og luft godt ut.
- ▷ Temperaturen i gass-stekeovnen blir regulert med en termostat. Varmen kan justeres fra 130 °C til 240 °C. Den innstilte temperaturen refererer til midten av gass-stekeovnen. Temperaturen vil være høyere øverst i gass-stekeovnen, og lavere nederst.

Slå på gass-stekeovn:

- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Kokeplass".
- Åpne klaffen på gass-stekeovnen helt.
- Trykk lett på dreieregulatoren (Bilde 195,4) og vri den til høyeste trinn (240 °C).
- Trykk inn tenningsknappen (Bilde 195,3) inntil flammen brenner (ikke lenger enn 15 sekunder).
- Når flammen brenner holder man dreieregulatoren inne i enda 10 til 15 sekunder, til tennsikringsventilen holder gassstilførselen åpen.
- Slipp dreieregulatoren løs og drei den til ønsket innstilling.

- Sett ovnsristen inn i ønsket rillehøyde, og lukk klaffen på gass-stekeovnen.
- Hvis tenningen mislykkes, vent ett minutt og gjenta prosedyren fra begynnelsen.

Slå av gass-stekeovn:

- Vri dreieregulatoren til 0-posisjon. Flammen slukkes.
- Steng gassavstengeventilen "Kokeplass" og hovedventilen på gassflasken.

9.5.4 Gass-stekeovn (Dometic)

- ▶ Hold alltid ventilasjonsåpningene på gass-stekeovnen åpne.
- ▶ Ved tenningsprosess og når stekeovnen er i bruk, må det ikke være noen brennbare eller lettantennelige gjenstander som f.eks. kopp-håndklær, klær osv. i nærheten av gass-stekeovnen. Brannfare!
- ▶ Hvis tenningen ikke lykkes, gjenta prosessen fra begynnelsen. Ved behov må man teste om det mangler gass og/eller strøm i gass-stekeovnen.
- ▶ Hvis gass-stekeovnen likevel ikke fungerer, lukker man gassavstengeventilen og underretter servicestasjonen.
- ▶ Hvis brennerflammen slettes i vanvare, dreier man dreieregulatoren til O og lar brenneren være avslått i minst 1 minutt. Tenn den på nytt først da.
- ▶ Når den er i bruk blir deler av gass-stekeovnen svært varme. Ikke ta på varme deler med bare hendene.
- ▶ Sett mat, rist og fettpanne i gass-stekeovnen, slik at de ikke kommer i kontakt med flammen.
- ▶ Bare tenn stekeovnen når stekeovnsdøren er åpen.
- ▶ Når stekeovnen er integrert i underskapet: Heng varmebeskyttelsesplaten inn i luftegitteret. Ellers kan håndtaket til skuffen bli veldig varmt.

- ▷ La gass-stekeovnen være på i 30 minutter ved maks. temperatur uten innhold før første igangsetting.
- ▷ Når flammen slukkes, stenger tennsikringsventilen automatisk gasstilførselen.
- ▷ En sikkerhetsbryter forhindrer tenning når stekeovnsdøren er lukket.
- ▷ Hvis tenningen mislykkes gjentatte ganger, må dreieregulatoren dreies til O. Vent minst 1 minutt før du tenner gass-stekeovnen for hånd. Ved behov må man teste om det mangler gass og/eller strøm i gass-stekeovnen. Hvis gass-stekeovnen ikke fungerer, må gassavstengeventilen lukkes og servicestasjonen underrettes.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Gass-stekeovnen har elektronisk tenning.

Bilde 196 Dreieregulator på gasstekeovn (Dometic TecTower)

Slå på stekeovnen:

- Åpne hovedstengeventilen på gassflasken og gasstengeventilen "Stekeovn".
- Åpne stekeovnsdøren helt. Sikkerhetsbryteren frigir tenningen.
- Trykk på dreieregulatoren (Bilde 196), og hold den inne og drei til venstre til ønsket innstilling. Hold dreieregulatoren inne i ytterligere 5 til 10 sekunder. Det tennes automatisk.
- Slipp dreieregulatoren.
- Lukk stekeovnsdøren.

For å slå av:

- Drei dreieregulatoren til O. Flammen slukkes.
- Steng gassstengeventilen "Stekeovn" og hovedstengeventilen på gassflasken.

9.6 Kjøleskap

9.6.1 Viktige anvisninger

- ▶ Som hovedregel skal kjøleskapdøren lukkes og låses før du begynner å kjøre. Ellers består det fare for personskader på grunn av gjenstander som kastes omkring.
- ▶ Vær oppmerksom på, at kjøleskapet ikke er beregnet for faglig korrekt lagring av medikamenter. Følg anvisningene i pakningsvedlegget til medikamentet.
- ▶ Ikke åpne absorbatorkjøleaggregatet. Absorbatorkjøleaggregatet står under høyt trykk. Det består fare for personskade!
- ▶ Kjøleskapet må i følgende situasjoner ikke drives med gass:
 - På bensinstasjoner
 - På ferger og biltog
 - Ved transport av kjøretøyet med et transport- eller slepekjøretøy
 Det består brannfare!
- ▶ La alltid hylleristene være i kjøleskapet. Slik kan det forhindres, at for eksempel barn utilsiktet låses inn i kjøleskapet (kvelningsfare!).
- ▶ Demonter kjøleskapdøren når kjøleskapet skal kastes.
- ▶ Ikke driv kjøleskapet med gass under kjøring, med mindre gassanlegget er utformet for dette i samsvar med gjeldende forskrifter.

- ▷ Ved avriming må ikke rimlag fjernes med kraft.
- ▷ Det må ikke brukes varmestråler til å fremskynde avrimingen.
- ▷ Vær oppmerksom på, at de spesielle betingelsene ved innbygging i et kjøretøy medfører at den nødvendige temperaturen for matvarer med kort holdbarhet ikke alltid kan garanteres.

Kjølemediet i kjølekretsen er lettantennelig.

Hvis kjølekretsen er skadet og kjølemedium lekker (merkes ved at det lukter ammoniakk):

- ▶ Slå av kjøleskapet.
- ▶ Unngå åpen ild og gnister.
- ▶ Luft rommet godt.

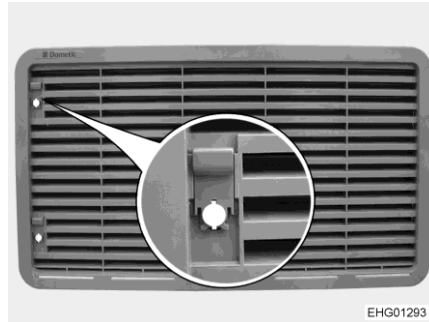
- ▷ Slå på kjøleskapet ca. 12 timer før det fylles.
- ▷ Inntil en gjennomsnittlig omgivelsestemperatur på 25 °C er det tilstrekkelig, å drive kjøleskapet med middels termostatstilling.
- ▷ Når mulig, skal det alltid legges inn varer som er kjølt på forhånd.
- ▷ Åpne kjøleskapdøren kun kortvarig når kjølevarer tas ut.
- ▷ Ikke utsett kjøleskapet for direkte solinnstråling.
- ▷ Sørg for uhindret luftsirkulasjon til kjøleskapaggregatet.
- ▷ Plasser hylleristene jevnt i kjølerommet, slik at det oppnås en effektiv energibruk.
- ▷ Ikke overfyll hyllerister og oppbevaringsrom, for å unngå at den interne luftsirkulasjonen hindres.
- ▷ Overhold ca. 10 mm avstand mellom kjølevarer og fordampere ("kjøle-ribber").
- ▷ Tin av kjøleskapet regelmessig. Slik kan det spares energi.
- ▷ Når apparatet skal kasseres må det leveres til et egnet foretak, som garanterer gjenvinning av deler som kan resirkuleres og forskriftsmessig avfallshåndtering av de resterende materialene. For miljøvennlig tømning av kjølemediet fra alle absorbatorkjøleskap må det benyttes et egnet anlegg for avfallshåndtering.

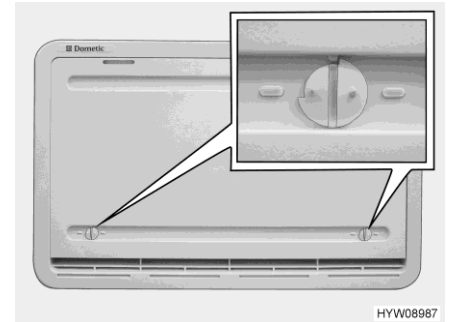
- ▷ Sett alltid på kjøleskapets luftegitter når du forlater kjøretøyet. Hvis ikke kan det trenge inn vann når det er regnvær.
- ▷ Kjøleskapets kjøleeffekt er avhengig av hvordan kjøretøyet er parkert. Kjøleeffekten kan synke allerede fra 5° skråstilling. Derfor må man alltid parkere kjøretøyet vannrett på oppstillingsplassen.
- ▷ Absorbasjonskjøleskap arbeider ved normal romtemperatur (ca. 21 °C) i det angitte temperaturområdet. Kjøleeffekten reduseres ved betydelig høyere omgivelsestemperaturer (> 30 °C).

9.6.2 Kjøleskapets luftegitter

Ved høye utetemperaturer oppnår kjøleaggregatet full kjøleeffekt kun når kjøleskapet får tilstrekkelig lufttilførsel.

Bilde 197 Skyver på kjøleskapets luftegitter

Bilde 198 Vinterdeksel (kjøleskapets luftegitter)

- Demontering:**
- Skyv skyveren (Bilde 197) oppover.
 - Ta av kjøleskapets luftegitter.

Vinterdeksel (tilleggsutstyr)

Vinterdekslene (Bilde 198) beskytter kjøleaggregatet mot kald luft. Vinterdekslene settes foran hvert kjøleskapets luftegitter når utetemperaturen synker under +10 °C (både ved gassdrift og elektrisk drift).

Hos mindre apparater (med en kapasitet på under 130 l) benyttes ved gassdrift kun det underste vinterdekslet.

Ved svært lave temperaturer (-5 °C til -30 °C) skal det isolerte vinterdekslet benyttes. Det isolerte vinterdekslet benyttes i stedet for det underste kjøleskap-luftegitteret.

Ta av vinterdeksler når temperaturen stiger igjen.

- Montering:**
- Åpne begge låseanordningene (Bilde 198) (sporet står vannrett).
 - Sett vinterdekslet foran luftegitteret.
 - Lås låseanordningene med en liten mynt (sporet står loddrett).

- Demontering:**
- Åpne begge låseanordningene (Bilde 198) (sporet står vannrett).
 - Ta av vinterdekslet fra luftegitteret.

- ▷ Ta av vinterdeksler når temperaturen stiger over +10 °C. Ellers kan kjøleskapet skades.
- ▷ Ta av isolerte vinterdeksler når temperaturen stiger over -5 °C. Ellers kan kjøleskapet skades.

- ▷ Under kjøring kan vinterdekslet forbli montert.

9.6.3 Dometic-automatikk 10.5

Driftsmåter Kjøleskapet er utstyrt med et automatisk energivalgssystem. Kjøleskapet velger automatisk den optimale energikilden. Det er ikke nødvendig å foreta manuelle inngrep når det gjelder energivalg, men det er mulig.

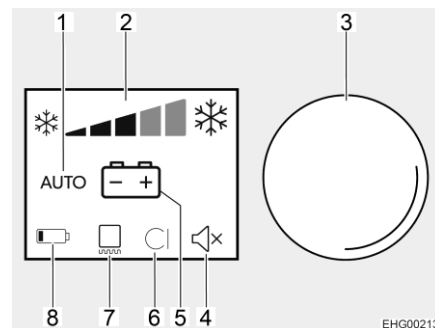
Kjøleskapet velger blant følgende energikilder:

- 230 V vekselspanning
- 12 V likespenning
- Gass

Prioriteringen av energikilde er fastsatt i denne rekkefølge.

- ▷ Kjøleskapet trenger alltid en 12-V-styrespenning, uavhengig av hvilken energitype det drives med. Styrespenningen tas fra boenhets-batteriet. Det strømmer derfor alltid en hvilestrøm, også når kjøleskapet er slått av. Ved midlertidig stans må kjøleskapet alltid kobles fra batteriet.

- 1 Automatisk drift
- 2 Visning av kjøleeffekten
- 3 Betjeningsknapp
- 4 Pipetone av
- 5 Visning av den aktuelle energikilden
- 6 Ikke i bruk
- 7 Rammeoppvarming aktiv
- 8 Ikke i bruk

Bilde 199 Betjening av kjøleskap

Dørene til kjøleskapet og fryseskapet (hvis installert) kan åpnes fra både venstre og høyre side.

230 V-drift Når driftsmodusen AUTO er stilt inn og 230 V-forsyningen er koblet til, velger kjøleskapet fortrinnsvis denne energikilden.

12 V-drift Når driftsmodusen AUTO er stilt inn, velger kjøleskapet kun 12 V-drift når kjøretøymotoren går.

Gassdrift

- ▶ På grunn av eksplosjonsfaren må det aldri slippes ut gass uten at flammen brenner.
- ▶ Bruk kun flytende gass til å betjene kjøleskapet, ikke bruk naturgass. Ved høyder over 1000 m kan det oppstå tenningsproblemer ved gassdrift. Hvis mulig, bytt til en annen type energi.

- ▷ Ved bruk av propangass må gassbrenneren rengjøres oftere.
- ▷ Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Kjøleskap".

Når driftsmodus AUTO er stilt inn, ingen 230 V-forsyning er koblet til og kjøretøymotoren er slått av, velger kjøleskapet gassforsyning. Ved valg av gassdrift åpnes tennsikringen automatisk, slik at gass kan strømme ut til brenneren. Samtidig kobles den elektroniske tenneren inn. Hvis gassflammen går ut, f.eks. pga. trekk, aktiveres tenneren umiddelbart og antenner gassen på nytt. Ved feil under gassdrift blinker symbolene "Gass" og "Feil" og i 20 sekunder lyder en akustisk alarm.

Å veksle mellom energikildene

Ved omkobling fra energikildene 230 V eller 12 V til gass, er det integrert tidsmessige omkoblingsforsinkelser. Ved omkobling fra f.eks. 12 V-drift til gassdrift er en 15-minutters forsinkelse integrert. Dette forhindrer at det kobles om til gassdrift når motoren slås av under korte opphold (f.eks. bensinstasjon).

Bensinstasjon

► Åpen ild er forbudt ved bensinstasjoner.

Hvis kjøleskapet ble manuelt stilt inn til gassdrift mens man kjører: Slå av kjøleskap på bensinstasjonen eller bytt til 12 V-drift.

Hvis kjøleskapet ble brukt i automatisk modus mens man kjører og stoppet varer i mer enn 15 minutter: Slå av kjøleskapet. Kjøleskapet kobler ellers automatisk om til gassdrift 15 minutter etter utkobling av kjøretøymotoren.

Regulering av kjøleskaptemperatur

Etter at det er slått på, velger kjøleskapet automatisk midtre termostatinnstilling. Denne innstillingen kan etterjusteres manuelt ved hjelp av betjeningsknappen (Bilde 199,3). Søyelene (Bilde 199,2) viser valgt termostatinnstilling. Det tar et par timer før kjøleskapet når normal driftstemperatur. Termostatinnstillingen beholdes selv om det velges en annen driftsmåte. Kjøletemperaturen beholdes også, uavhengig av energitype.

Rammeoppvarming (RO)

▷ Hvis rammeoppvarmingen er slått på, forbruker den ca. 4 Watt, også i gassdrift. Unngå å drive rammeoppvarmingen kontinuerlig, eller slå den av for å unngå at boenhets-batteriet blir utladet ved gassdrift.

▷ Under 230 V-drift og 12 V-drift er rammeoppvarmingen er kontinuerlig slått på motoren går.

Ved høye utetemperaturer og høy luftfuktighet kan det danne seg vanndråper på metallrammen til fryseskapet. Derfor er kjøleskapet utstyrt med en rammeoppvarming for fryseskapet. Ved høye temperaturer og høy luftfuktighet slår man på rammeoppvarmingen. På denne måten unngår man korrosjon. Når rammeoppvarmingen er slått på, lyser symbolet for rammeoppvarming (Bilde 199,7).

I gassdrift kan rammeoppvarming slås på manuelt.

Slå av/på rammeoppvarmingen:

- Drei betjeningsknappen (Bilde 199,3), til den nedre linjen (innstillingsmeny) er aktiv.
- Trykk på betjeningsknappen for å åpne innstillingsmenyen
- Drei betjeningsknappen, til symbolet for rammeoppvarming er aktivt.
- Trykk på betjeningsknappen.

Manuell betjening

- For å slå på:*
- Åpne hovedventilen på gassflasken og gassavstengeventilen "Kjøleskap".
 - Trykk på betjeningsknappen (Bilde 199,3) i ca. 2 sekunder. Kjøleskapet slås på med de sist valgte innstillingene.
 - Velg temperatur: Trykk på betjeningsknappen for å slå på visningen.
 - Trykk på betjeningsknappen for å stille inn kjøleeffekten. Visningen av kjøleeffekten endres tilsvarende.

- Velge driftsmåte:*
- Trykk på betjeningsknappen for å slå på visningen.
 - Drei betjeningsknappen, til den midlere linjen (meny for driftsmåte) er aktiv.
 - Trykk på betjeningsknappen.
 - Drei betjeningsknappen, til ønsket driftsmåte vises.
 - Trykk på betjeningsknappen, for å overta den valgte driftsmåten.
- I 12 V-drift forsynes kjøleskapet kun med boenhets-batteriets spenning.

- ▷ Når kjøleskapet er stilt manuelt på 12 V, bruker det hele tiden strøm. Koble derfor om til gassdrift når kjøretøyets motor ikke går og kjøretøyet ikke er koblet til 230 V-forsyning.

- For å slå av:*
- Trykk på betjeningsknappen (Bilde 199,3) i ca. 4 sekunder. Kjøleskapet slås av, og ingen indikatorer lyser lenger.
 - Steng gassavstengeventilen "Kjøleskap" og hovedventilen på gassflasken.

Tilleggsfunksjoner

I automatisk modus vises AUTO og den aktuelle energitypen som brukes. Lysstyrken på displayet reduseres etter noen få sekunder, hvis det ikke trykkes på flere knapper. Hvis døren er åpen, slukkes innelysningen etter 2 minutter. Hvis døren står åpen i mer enn 2 minutter, lyder et akustisk varselssignal.

Luftstilling (vinterstilling)

Bring døren til kjøleskapdør og fryseksapsdør i luftstilling, hvis kjøleskapet ikke skal brukes i lang tid. Slik unngås muggdannelse.

- ▷ Døren må ikke stå i vinterstilling under kjøring.

Slik bringes kjøleskapdøren i vinterstilling:

- Tin av kjøleskapet.
- På en av sidene av døren, oppe og nede i området til låsing, skru ut haken til anslaget.
- Trykk på kjøleskapdøren. Den utstående stiften går i lås i haken. Døren er i vinterstilling.

Slik bringes kjøleskapdøren i driftstilling:

- Åpne døren.
- Skyv de utstående hakene oppe og nede på døren, inn igjen. Døren er i driftstilling igjen.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen "Kjøleskap" som er vedlagt separat.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om sanitæranlegget i kjøretøyet. På slutten av kapitlet finner du monteringsstedene til sanitæranleggets komponenter.

10.1 Vannforsyning, generelt

- ▶ Vanntanken må kun fylles fra drikkevannsnettet slik at kvaliteten på drikkevannet er sikret.
- ▶ Til påfylling må det kun brukes slanger eller beholdere som er tillatt for bruk til drikkevann.
- ▶ Påfyllingsslanger eller beholdere må skylles grundig med drikkevann (to til tre ganger kapasiteten).
- ▶ Påfyllingsslanger eller beholdere må tømmes fullstendig etter påfylling, og åpningene på påfyllingsslanger eller beholdere må lukkes.
- ▶ Vann som blir stående i vanntank og i vannledninger blir ubrukelig etter kort tid. Sørg derfor for at vannledningene og vanntanken rengjøres grundig hver gang før du tar i bruk kjøretøyet. Sørg for at vanntanken og vannledningene tømmes helt etter bruk av kjøretøyet.
- ▶ Hvis kjøretøyets vannanlegg er ute av bruk i mer enn en uke, må det desinfiseres før det tas i bruk igjen (se kapittel 14).

- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at vannpumpen er koblet ut. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskafer på innbyggingsapparatene, frostskafer på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.
- ▷ Hvis den er tom for vann, går vannpumpen varm og kan skades senest etter ett minutt. Bruk aldri vannpumpen når vanntanken er tom.

Kjøretøyet er utstyrt med en vanntank. En elektrisk vannpumpe pumper vann til de ulike kranene. Når en vannkran åpnes, slår vannpumpen seg automatisk på og pumper vann til uttappingspunktet.

Spillvannstanken fanger opp spillvannet. På panelet vises hvor full vanntanken eller spillvannstanken er.

Vannpumpe

Bryteren for inn- og utkobling av vannpumpen er plassert på panelet.

- ▷ Før du bruker vannarmaturene, må du slå på vannpumpen på panelet.
- ▷ Når vanntanken fylles, kan det dannes en luftboble på bunnen av pumpen. Denne luftboblen forhindrer at vannet suges opp. Rist vannpumpen kraftig opp og ned i vannet.

10.2 Vannanlegg

10.2.1 Vanntank

Vanntanken rommer ca. 180 l.

Monteringssted for vanntanken, se avsnittet 10.2.4.

Varmluft fra boenhets-varmeanlegget varmer opp vanntanken. Vanntanken er dermed beskyttet mot frost.

- ▷ Når boenhets-varmeanlegget er ute av drift, har ikke lenger vanntanken tilfredstillende beskyttelse mot frost. Ved frostfare må man tømme vanntanken og la tappekranen stå åpen.

- ▷ På grunn av kjøresikkerheten og tekniske tillatelser må fyllemengden reduseres til ca. 20 l under kjøring. Når vannet tappes ved hjelp av dreiehåndtaket for sikkerhetsavløpet (se avsnittet 10.2.5), blir det igjen en restmengde på ca. 20 l i vanntanken.

10.2.2 Påfylling av vannanlegget

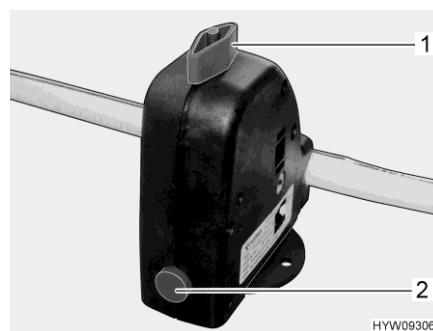
- ▶ Ved fylling av vanntanken må man følge teknisk tillatt totalvekt til kjøretøyet. Hvis vanntanken er full, må bagasjen reduseres tilsvarende.

- ▷ Hvis den er tom for vann, går vannpumpen varm og kan skades senest etter ett minutt. Bruk aldri vannpumpen når vanntanken er tom.

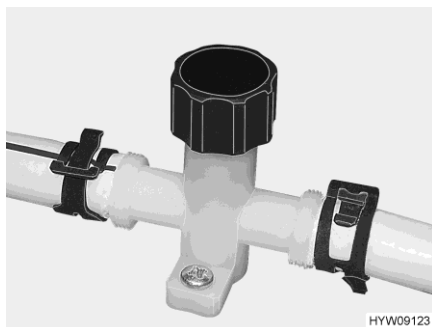
- ▷ Man kan kontrollere vannmengden på panelet mens vanntanken fylles.
 - Still kjøretøyet vannrett.
 - Slå på 12 V-forsyningen på panelet.

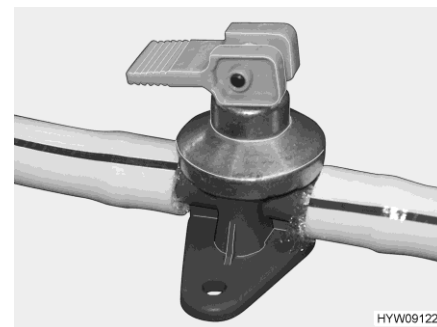
- 1 Dreiebryter
- 2 Trykknapp

Bilde 200 Sikkerhets-/avtappingsventil (Truma)

- Steng sikkerhets-/avtappingsventilen (Truma). Drei dreiebryteren (Bilde 200,1) på tvers av sikkerhets-/avtappingsventilen og trykk inn trykknappen (Bilde 200,2).
- Det er ikke mulig å lukke sikkerhets-/avtappingsventilen ved temperaturer under 6 °C.

Bilde 201 Tappekran (vannledning)

Bilde 202 Tappekran (varmtvannsbereder Alde)

- Steng tappekranene (Bilde 201 og Bilde 202). Trekk til hettene med urviseren hhv. still vippearmen vannrett. Monteringsstedet for sikkerhets-/avtappingsventilen og tappekranene finnes i avsnittet 10.7 på slutten av dette kapitlet.
- Steng alle vannkraner.
- Lukk utløpsåpningen på vanntanken.
- Åpne drikkevann-påfyllingsstussen på utsiden av kjøretøyet.
- Fyll vanntanken med drikkevann. Bruk vannslange, vannkanne med trakt eller lignende til å fylle på vann.
- Koble inn vannpumpen på bryteren.
- Still alle vannkraner på Varmt, og åpne dem. Vannpumpen slås på. Varmtvannsledningene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler. Dette er den eneste måten å garantere at varmtvannsberederen er fylt med vann.
- Still alle vannkraner på Kaldt, og la dem stå åpne. Kaldtvannsrørene fylles med vann.
- La vannkranene være åpne til vannet som renner ut er uten luftbobler.
- Steng alle vannkraner.
- Lukk drikkevann-påfyllingsstussen.
- Kontroller at dekslet på vanntanken er tett.

10.2.3 Etterfyll med vann

- ▶ Dekslene for påfyllingsstussene for drivstoff og for drikkevann-påfyllingsstussene er svært like. Før man fyller tanken skal merkingen kontrolleres.
- ▶ Ved fylling av vanntanken må man følge teknisk tillatt totalvekt til kjøretøyet. Hvis vanntanken er full, må bagasjen reduseres tilsvarende.

Bilde 203 Deksel (drikkevann-påfyllingsstuss)

Drikkevann-påfyllingsstussen er, avhengig av modellutførelse, plassert på venstre eller høyre side av kjøretøyet.

Drikkevann-påfyllingsstussen er merket med symbolet .

Åpne drikkevann-påfyllingsstussen:

- Sving den utvendige luken (Bilde 203) oppover.
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen, og dreii den en kvart omdreining. Dekselet er låst opp.
- Trekk ut nøkkelen.
- Drei det blå dekselet (Bilde 203) en kvart omdreining.
- Fjern dekslet.

Fylle på vann:

- Fyll vanntanken med drikkevann. Bruk vannslange, vannkanne med trakt eller lignende til å fylle på vann.

Lukk drikkevann-påfyllingsstussen:

- Sett dekslet på drikkevann-påfyllingsstussen.
- Drei dekselet en kvart omdreining.
- Stikk nøkkelen i låsesylinderen, og dreii den en kvart omdreining. Dekselet er låst.
- Trekk ut nøkkelen.
- Kontroller at dekslet sitter godt fast på drikkevann-påfyllingsstussen.
- Sving den utvendige luken ned og lukk den.

10.2.4 Redusere vannmengden for kjøring

Dreiehåndtak Dreiehåndtaket er montert på vanntanken.

Bilde 204 Dreiehåndtak (vannavløp)

For å åpne: ■ Drei dreiehåndtaket (Bilde 204) på vanntanken mot urviseren til første stopp. Vannet renner ut opptil ca. 20 liter.

For å stenge: ■ Drei dreiehåndtaket (Bilde 204) på vanntanken til stopp med urviseren.

Monteringssted Se avsnittet 10.7.

10.2.5 Tappe vann (dreiehåndtak for sikkerhetsavløp)

- På vanntanken dreier du dreiehåndtaket (Bilde 204) mot urviseren fra du møter motstand til stopp for å åpne utløpsåpningen fullstendig.

10.2.6 Tømme vannanlegg

- ▷ Dersom kjøretøyet ikke skal benyttes på flere dager, eller dersom det står på varme ved frostfare, skal hele vannanlegget tømmes. Kontroller at 12 V-forsyningen på panelet er slått av. Ellers går vannpumpen varm og kan skades. La vannkranene stå åpne i midtstilling. La sikkerhets-/avtappingsventilen (Truma) og alle tappekranene stå åpne. Derved unngås fare for frostskaider på innbyggingsapparatene, frostskaider på kjøretøy og avlagringer i vannførende komponenter.

- ▷ Følg miljøverninstruksjonene i dette kapitlet.

Monteringsstedet for sikkerhets-/avtappingsventilen og tappekranene finnes i avsnittet 10.7 på slutten av dette kapitlet.

Gå fram på følgende måte for å tømme og lufte vannanlegget. Slik unngår man frostskaider:

- Still kjøretøyet vannrett.
- Slå av 230 V-forsyningen.
- Slå av 12 V-forsyningen på panelet.
- Ta varmtvannsberederen ut av drift (se avsnittet 9.2).

- Åpne tappekranene. Drei hetten mot urviseren eller still vippearmen loddrett.
- Åpne sikkerhets-/avtappingsventilen (Truma). Vri dreiebryteren langs med sikkerhets-/avtappingsventilen.
- Åpne vanntankens avløp.
- Åpne alle vannkraner og still dem i midtstilling.
- Heng opp hånddusjen i dusjstilling.
- Skru av låseringen på vanntanken.
- Ta vannpumpen (festet på lokket) så langt ut som det er mulig for tilkoblingsledningene.
- Hold opp vannpumpen til vannledningen er helt tom.
- Kontroller at vanntanken er helt tom.
- Legg hånddusjen i dusjkaret.
- Blås ut vannet som er igjen i vannledningene (maks. 0,5 bar). Skill vannledningen fra vannpumpen og blås inn i vannledningen i retning av forbruker.
- Tøm spillvannstanken. Følg miljøvernansvisningene i dette kapittelet.
- Tøm toalett-kassetten. Følg miljøvernansvisningene i dette kapittelet.
- Rengjør vanntanken og spyl den deretter grundig.
- La vannanlegget tørke så lenge som mulig.
- La alle vannkraner stå åpne i midtstilling etter tømming.
- La sikkerhets-/avtappingsventilen (Truma) og alle tappekranene stå åpne.

10.3 Vannfilter (valgfritt)

- ▶ Vannfilteret må ikke benyttes til filtrering av brønnvann, spillvann, elvevann eller regnvann. Vannfilteret egner seg ikke til utvinning av drikkevann på denne måten.
- ▶ Vannfilteret må ikke benyttes til filtrering av varmtvann.
- ▶ For sikker håndtering av vannfilteret, følg produsentens separate bruksanvisning (spesielt sikkerhetsanvisningene).

Bruksformål Vannfilteret er kun ment for filtrering av kaldt drikkevann. Vannfilteret danner hygienisk ferskvann av dette.

Monteringssted Vannfilteret er montert på venstre side av kjøretøyet, og er tilgjengelig via en utvendig luke. Filterpatronen til vannfilteret er forbundet med filterhodet via en bajonettlås. Filterhodet har en integrert stoppeventil. Ingen ekstra stoppeventiler påkrevd i innløp og avløp.

- ▷ Fremgangsmåten ved filterskift samt ytterligere informasjon er å finne i den separate bruksanvisningen fra produsenten.

10.4 Spillvannstank

Spillvannstanken rommer ca. 150 l.

Monteringssted og tilgang, se avsnittet 10.7.

Varmluft fra boenhets-varmeanlegget varmer spillvannstanken. Spillvannstanken er dermed beskyttet mot frost.

- ▷ Hvis boenhets-varmeanlegget ikke er i drift, er spillvannstanken ikke lenger tilstrekkelig beskyttet mot frost. Ved frostfare må man tømme spillvannstanken og la tappekranen stå åpen.
- ▷ Hell aldri kokende vann rett i utslagsvasken. Kokende vann kan føre til deformasjon eller utettheter i rørsystemet.

- ▷ Spillvannstanken må kun tømmes på deponier, campingplasser eller oppstillingsplasser.

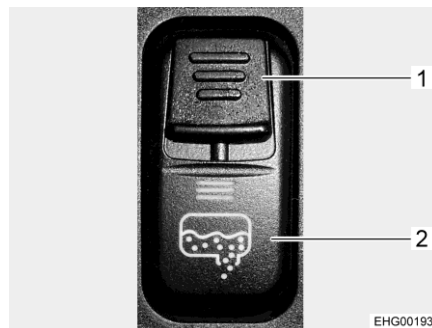
Avhengig av utstyret åpnes og lukkes tappekranen mekanisk via en betjeningshendel eller elektrisk via en vippebryter.

- ▷ Det er bare mulig å tømme spillvannstanken ved bruk av vippebryter når kjøretøyet står stille og kjøretøymotoren er slått av.

Elektrisk styrt tappekran

Tappekranen for spillvannstanken åpnes og lukkes med en vippebryter på bryterkonsollen i førerhuset. Vippebryteren er utstyrt med en skyvesikring for å forhindre utilsiktet åpning av tappekran.

- 1 Sikkerhetsglidebryter
- 2 Vippebryter

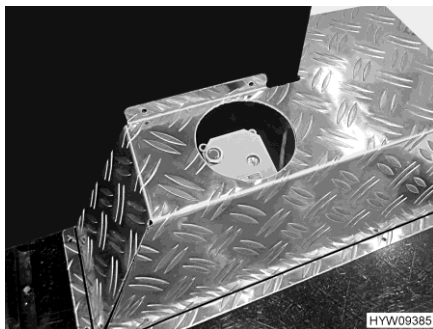
Bilde 205 Vippebryter (tømming av spillvann)

Tømme spillvannstanken:

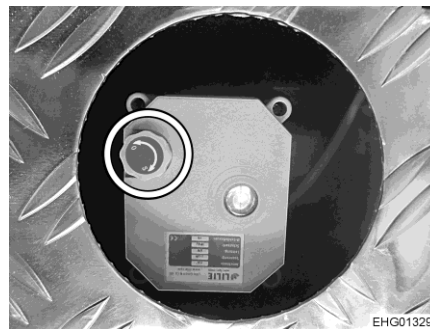
- Manøvrer kjøretøyet rett over avløpet til tømmestasjonen for spillvann.
- Skyv skyvesikringen (Bilde 205,1) på vippebryteren ned og slå samtidig vippebryteren (Bilde 205,2) ned. Dermed åpnes spillvannsventilen og spillvannstanken tømmes. LED-en lyser så lenge spillvannsventilen er åpen.

Manuell tømning av spillvannstanken

Når det ikke er mulig å foreta tømning av spillvannsventilen ved hjelp av elektrisk betjening, kan man åpne spillvannsventilen manuelt og slik tømme spillvannstanken.

Bilde 206 Elektrisk spillvannsventil (bakre oppbevaringsrom)

Bilde 207 Håndhjul (spillvannsventil)

Tømme spillvannstanken manuelt:

- Manøvrer kjøretøyet direkte over avløpet i tømme-stasjonen for spillvann eller koble til spillvannsslengen og før den ned i avløpet.
- Du åpner spillvannsventilen ved å trekke håndhjulet (Bilde 207) opp og dreie det mot urviseren til det stopper. Dreieretningen (O for å åpne og S for å stenge) er merket på håndhjulet.
- Vent til spillvannstanken er tom.
- Du stenger spillvannsventilen ved å trekke håndhjulet (Bilde 207) opp og dreie det med urviseren til det stopper.
- Trekk ev. av spillvannsslengen og pakk den bort.

Bilde 208 Spillvannsslange i gasskapet

Bilde 209 Avløpsrør med spillvannsslange

Spillvannsslange

Spillvannsslengen (Bilde 208) er plassert i gasskapet eller i gasskaputtrekket, og kan stikkes på avløpsrøret (Bilde 209) som forlengelse. Avløpsrøret befinner seg under kjøretøyet.

10.5 Bad

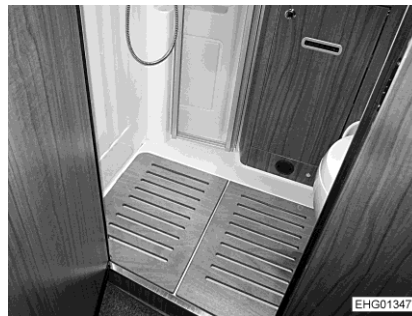
- ▷ Det må ikke transporteres last i dusjkabinettet. Dusjkabinettet eller andre gjenstander i toalettrommet kan bli skadet.

- ▷ For å luften under eller etter bruk av dusjen eller til tørking av våte klær; lukk toalettromsdøren og åpne vinduet eller takluken i toalettrommet. Da sirkulerer luften bedre.
- ▷ Vask bort såperester i dusjkaret etter bruk av dusjen, ellers kan det med tiden dannes sprekker i dusjkaret.
- ▷ Tørk dusjen etter bruk, ellers kan det dannes fuktighet.
- ▷ Sett kjøretøyet slik at det står mest mulig vannrett. Ellers kan ikke vannet renne riktig ut av dusjkaret.
- ▷ Ytterligere informasjon angående rengjøring av toalettrommet finner du i avsnittet 11.3.

Innleggsbrett for dusj

Innleggsbrettet er laget av massivt tre. Innleggsbrettet beskytter dusjkaret og sørger for et tørt gulv, selv etter dusjing.

Bilde 210 Innleggsbrett (eksempel)

Overhold følgende anvisninger for å få en lang levetid:

- Før du skal dusje tar du innleggsbrettet (Bilde 210) ut av dusjen.
- Sett innleggsbrettet tilbake i dusjkaret etter dusjingen.
- Rengjør innleggsbrettet minst hver sjette måned.

10.6 Toalett

- ▷ Toalettet må maksimalt belastes med 120 kg.
- ▷ Tøm kassett-toalettet når det er frostfare og kjøretøyet ikke er oppvarmet.
- ▷ Ikke sitt på toalettlokket. Lokket er ikke konstruert for å bære personer og det kan brette.
- ▷ Bruk kjemiske midler som egner seg til toalett. Lufteanlegget fjerner kun lukt, ikke bakterier og gasser. Bakterier og gasser angriper tetningsgummien.

- ▷ Hvis kjøretøyet er utstyrt med et elektrisk ventilasjonssystem, starter viften automatisk når toalettskålen åpnes.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

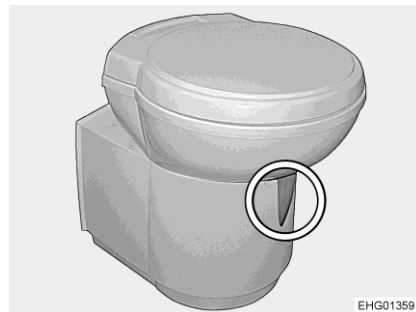

- ▷ Tøm toalett-kassetten bare på anvist tømmestasjon på campingplasser eller parkeringsplasser for bobiler.

10.6.1 Svingbart toalett

Thetford-toalettets nedspyling skjer direkte via kjøretøyet vannsystem. Om nødvendig kan toalettskålen snus i ønsket posisjon.

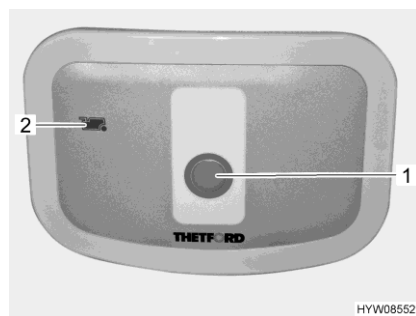
Kontrollpanelet befinner seg i nærheten av toalettskålen.

Bilde 211 Thetford-toalettskål (svingbar)

For å spyle ned:

- Før det spyles ned må skyveren på Thetford-toalettet åpnes. Skyv skyvearmen (Bilde 211) mot urviseren.

Bilde 212 Spyleknapp/kontrollampe (eksempel)

- 1 Spyleknapp
- 2 Kontrollampe

- Trykk den blå spyleknappen (Bilde 212,1) for å spyle ned.
- Lukk skyveren etter skylling. Skyv skyvearmen med urviseren. Kontrollampen (Bilde 212,2) lyser når toalett-kassetten må tømmes.

10.6.2 Tøm toalett-kassetten

- ▷ Når kjøretøyet er utstyrt med et elektrisk ventilasjonssystem: Før du tømmer toalett-kassetten, må du fjerne slangen til ventilasjonssystemet fra toalett-kassetten.

- ▷ Toalett-kassetten kan tas ut bare når skyver er lukket.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten.

- 1 Låsesylinder
- 2 Trykkklås

Bilde 213 Klaff (toalett-kassett)

- Skyv skyvearmen på toalettskålen med urviseren. Skyveren lukkes.
- Åpne klaffen for toalett-kassetten på utsiden av kjøretøyet. For å gjøre dette stikker du nøkkelen i låsesylindere til trykklåsen (Bilde 213,1) og dreier den en kvart omdreining med urviseren.
- Trekk ut nøkkelen.
- Trykk på begge trykklåsene (Bilde 213,2) samtidig med tomlene for å åpne klaffen på toalett-kassetten.
- Når kjøretøyet er utstyrt med et elektrisk ventilasjonssystem: Koble slangen fra ventilasjonssystemet.

- 1 Toalett-kassett
- 2 Håndtak
- 3 Sikringsklemme

Bilde 214 Toalett-kassett (i kjøretøy)

- Trekk sikringsklemmen (Bilde 214,3) opp og trekk ut toalett-kassetten (Bilde 214,1) med håndtaket (Bilde 214,2).

- 1 Tømmestuss
- 2 Deksel
- 3 Lufteknapp

Bilde 215 Toalett-kassett

- Sving tømmestussen (Bilde 215,1) på en markert tømmestasjon og skru av dekslet (Bilde 215,2).
- Trykk inn den fargede lufteknappen (Bilde 215,3) og hold den inne helt til toalett-kassetten er tom.
- Rengjør toalett-kassetten med ferskvann.
- Lukk tømmestussen med deksel og sving den tilbake.
- Skyv toalett-kassetten så langt inn i sjakten til den klikker på plass.
- Når kjøretøyet er utstyrt med et elektrisk ventilasjonssystem: Koble slangen til ventilasjonssystemet.
- Lukk klaffen for å stenge toalett-kassetten.
- Fyll på ny sanitærvæske.

10.6.3 Elektrisk ventilasjonssystem

Det elektriske ventilasjonssystemet som suger luften ut fra toalettrommet, fører først luften gjennom toalett-kassetten og deretter gjennom et utløp i gulvet, i døren eller i taket til utsiden.

- ▷ Hvis kjøretøyet er utstyrt med et elektrisk ventilasjonssystem, starter viften automatisk når toalett-skålen åpnes.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

10.6.4 Vinterdrift

- ▷ Bruk ingen frostvæske. Frostvæske kan føre til skade på toalettet.

Når kjøretøyet er oppvarmet, befinner toalett, vanntank og toalett-kassett seg i et frostfritt område. Toalettet kan dermed også brukes om vinteren.

Hvis kjøretøyet ikke blir oppvarmet, må vanntank, toalett-kassett og vannledninger tømmes ved frostfare. På denne måten unngår man frostskafer.

10.6.5 Midlertidig lagring

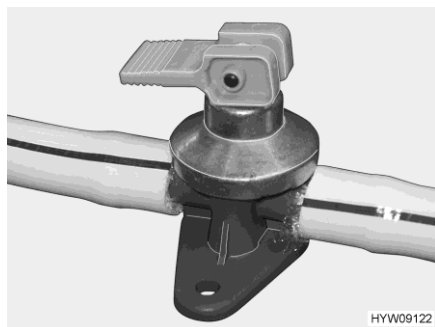

- ▷ Dersom toalettet ikke brukes over lengre tid, tøm vanntanken, toalett-kassetten og vannledningene.

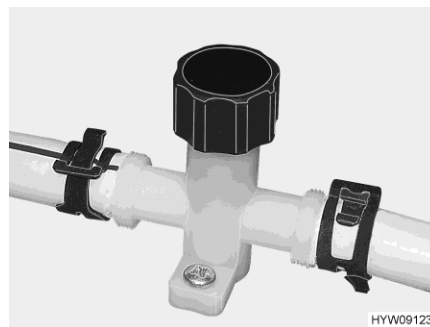
Stenge av toalettet:

- Tøm vanntanken.
- Betjen toalettspylingen inntil det ikke renner mer vann i toalettet. Vær oppmerksom på at pumpen kan skades senest etter ett minutt hvis den går tørr.
- Tøm toalett-kassetten.
- Skyll toalett-kassetten grundig.
- La tømmebussen på toalett-kassetten stå åpen.
- La toalett-kassetten tørke godt.

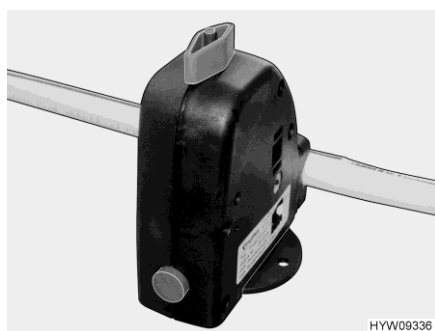
10.7 Monteringssteder

Bilde 216 Tappekran (varmtvannsbereider Alde)

Bilde 217 Tappekran (vannledning)

Bilde 218 Sikkerhets-/avtappingsventil (Truma)

Avhengig av modell, er komponentene i sanitæranlegget tilgjengelig på følgende monteringssteder:

Ferskvannstank (tilgang)	Spillvannstank (tilgang, rengjøre)	Spillvannstank (tilgang, tappekran)	Vannavtappingsventiler	Sikkerhets-/avtappingsventil
I dobbeltgulvet under gulvlem	I dobbeltgulvet under gulvlem	Bryter i førerhuset (elektrisk tømning) Håndhjul i bakre oppbevaringsrom (manuell tømning)	I oppbevaringsrommet på førersiden	I oppbevaringsrommet på førersiden

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om stell av kjøretøyet.

På slutten av kapitlet finner du sjekklister med forholdsregler som må tas når kjøretøyet ikke skal brukes over lengre tid.

11.1 Generelt

- ▷ Kjøretøyet er beregnet for fritidsbruk. Bruk som går utover en normal fritidsbruk (permanent bruk) kan føre til at det oppstår fuktighet inne i bodelen. Innredningen kan påvirkes av dette.

11.2 Utvendig stell

Vanlig utvendig stell består av regelmessig vask. Det avhenger av bruken og omgivelsene hvor ofte kjøretøyet må vaskes. I områder med mye luftforurensing eller når man kjører på veier hvor det er brukt veisalt, må kjøretøyet vaskes oftere. Hvis kjøretøyet utsettes for saltholdig og fuktig luft (kystområder, fuktig og varmt klima), må det vaskes oftere.

Hvis det er mulig, bør man unngå å parkere under trær. Det kvæliggende stoffet som drypper fra noen trær, gir lakken et matt utseende og igangsetter en mulig korrosjonsprosess.

Fugleskitt må vaskes av umiddelbart og grundig, da syren i fugleskitten virker etsende.

11.2.1 Vaske med høytrykksspyler

- ▷ Dekkene må ikke vaskes med høytrykksspyler. Dekkene kan ta skade av det.
- ▷ Ikke sprut direkte på klistremerkene (pyntefolier) med høytrykksspyleren. Klistremerkene kan løse seg opp.

Les bruksanvisningen for høytrykksspyleren før denne brukes til å vaske kjøretøyet.

Ved vasking med rundstråledyse mellom kjøretøyet og rengjøringsdysen må det være en minimumsavstand på ca. 700 mm.

Påse at vannstrålen kommer ut av rengjøringsdysen med trykk. Ukyndig håndtering av høytrykksspyleren kan føre til skader på kjøretøyet. Vanntemperaturen må ikke overskride 60 °C. Beveg vannstrålen under vasking. Vannstrålen må ikke rettes direkte mot dørsprekken, elektriske deler, stikkontakter, pakninger, luftegitter eller taklukene. Kjøretøyet kan bli skadet eller det kan trenge inn vann.

11.2.2 Vaske kjøretøyet

- ▷ Ved rengjøring i automatiske vaskehaller kan vann komme inn i åpninger som kjøleskaps luftegitter eller eksosavtrekk. Rengjør aldri kjøretøyet i automatiske vaskegater. Når du vasker manuelt, må du påse at det ikke kommer vann inn gjennom åpningene.
- Rengjør kjøretøyet kun på vaskeplasser som er beregnet for vasking av kjøretøyer.
- Ved rengjøring i direkte sollys, må du påse at rengjøringsmidlet som brukes ikke forårsaker skadelige reaksjoner.
- Følg produsentens anvisninger ved bruk av rengjøringsmidler. Rengjøringsmiddelet må være pH-nøytralt.
- Prøv først rengjøringsmiddelets egnethet på et lite synlig område.
- Til rengjøringen av utvendige klistremerker og deler av plast skal det utelukkende brukes rikelig med varmt vann, oppvaskmiddel og en myk klut.
- Vask kjøretøyet med rikelig vann, en ren svamp eller en myk børste. Vanskelige flekker fjernes ved å tilsette vaskevannet litt oppvaskmiddel.
- Lakkerte yttervegger kan i tillegg rengjøres med et spesialmiddel.
- Gummipakningene må ikke behandles med silikonholdige eller etsende midler (f.eks. alkoholer, myknere, organiske løsemidler). Bruk av talkum eller hvit vaselin er problemfritt. HYMER anbefaler et høykvalitets, perfluorert smøremiddel for gummipleie.
- Låsesylindere på dører og luker til oppbevaringsrom behandles med grafittstøv.

11.2.3 Vindusruter av akrylglass

Fordi vindusrutene av akrylglass er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling.

- ▷ Tørk aldri av akryl-vindusruter med en tørr klut. Støvkorn kan skade overflaten.
 - ▷ Rengjør akrylglass-vindusruter kun med rikelig med varmt vann, litt oppvaskmiddel og en myk klut.
 - ▷ Glassrens med kjemiske, slipende eller alkoholholdige tilsetningsstoffer må under ingen omstendigheter brukes. Resultatet vil da være at rutene blir sprø fortere og deretter danner sprekker.
 - ▷ Rengjøringsmidler som brukes i karosseriområdet (f.eks. tjære- eller sili-konfjerner) må ikke komme i kontakt med akrylglass.
 - ▷ Kjør ikke i vaskehaller.
 - ▷ Ikke fest klistremerker på akrylglass-vindusruten.
 - ▷ Etter at kjøretøyet vindusruter i akrylglass er rengjort, skal de spyles med rikelig med rent vann.
 - ▷ Gummilister behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi.
- ▷ Akrylglass-rengjøringsmiddel med antistatisk virkning er godt egnet til etterbehandling. Små riper kan behandles med akrylglass-politur. Tilbehørsforretninger har dette.

11.2.4 Deler i glassfiberforsterket plast (GRP)

- ▷ Unngå at politur kommer i kontakt med vindusgummi og profiler.
- ▷ Glassfiberforsterket plast (GRP) må ikke bli for varm. Derfor må man ved polering med poleringsmaskin bevege denne hele tiden.

- ▷ For store byggkomponenter av GRP, kan det oppstå aldersbetingede overflateriss. Dette er en egenskap for GRP-materialer med belegg, som ikke har noen innvirkning på funksjonen til komponenten. Dette utgjør derfor ingen reklamasjonsrett.

Deler i GRP kan gulne eller blekne på grunn av manglende vedlikehold av kjøretøyet og materialets naturlige aldring.

GRP-deler må derfor etterbehandles. Dermed unngår du at GRP-delene gulner, og forseglingen på overflaten opprettholdes.

Etterbehandle GRP-deler:

- Kjøretøyet vaskes og tørkes som beskrevet over. Kontroller at GRP-deler er rene og tørre.
- Poleringsmiddel påføres jevnt på overflaten av GRP-delen med en myk klut.
- Vent til det har dannet seg en gråhvit overflate.
- Poler GRP-delene med en tørr, myk klut. Beveg kluten i sirkler på overflaten til GRP-delene.

Vi anbefaler at du bruker en poleringsmaskin til dette arbeidet.

- ▷ For å konservere polituren må du benytte lakkbeskyttelse. Følg bruksanvisningen til lakkebeskyttelsen.

11.2.5 Undergulv

Kjøretøyets undergulv har et belegg som delvis beskytter mot slitasje. Skader på undergulvbeskyttelsen bør straks utbedres. Flater som er innsatt med beskyttelsesmidler må ikke behandles med sprayolje.

- ▷ Bruk kun produkter som er godkjente av produsenten. Våre autoriserte forhandlere og servicestasjoner hjelper deg gjerne.

11.2.6 Motorrom

- ▷ Rengjøring og pleie av motorrommet må kun utføres mens tenningen er slått av.
- ▷ La motoren avkjøles før alle arbeider i motorrommet. Det består fare for forbrenning ved berøring av motordeler som fortsatt er varme!
- ▷ Før alle arbeider i motorrommet må de tilsvarende varsel- og håndteringsanvisningene i bruksanvisningen til basiskjøretøyprodusenten leses og følges.
- ▷ Motorvask må kun utføres av et autorisert fagverksted.
- ▷ Dampstrålen må ikke rettes direkte på lampeinnfatninger, servomotorer og tetninger. På denne måten unngås det fuktighet i lyskasterne og feil som resulterer av dette.

- ▷ Dampstrålen må ikke rettes mot vindusviskermotoren og vindusviskerstengene.
- ▷ Motorbeskyttelseslakk må kun påføres, når komponentene i motorrommet er avkjølt og fri for smuss.
- ▷ Bruk kun smøremidler, fett og væsker som er godkjent av produsenten til basiskjøretøyet.

Produsenten overtar ingen garanti for skader, utettheter eller svikt på elektriske komponenter, som oppstår etter en motorvask.

11.2.7 Vindusspyleranlegg og vindusvisker

- ▷ Spylervæskebeholderen skal utelukkende fylles med rengjøringsmidlene (med/uten frostbeskyttelse) som er angitt i bruksanvisningen til produsenten til basiskjøretøyet i det foreskrevne blandingsforholdet. Ikke bruk kjølesystem-frostvæske eller andre midler. Disse midlene forringer rengjøringsvirkningen og angriper viskerbladene.
- ▷ Ikke slå på vindusspyleranlegget eller vindusviskerne, når viskerbladene er frosset fast. Løsne først viskerbladene med avisingsmiddel.
- ▷ Ikke bruk vindusviskerne til å fjerne snø som har samlet seg på frontruten. Fei først bort snøen fra frontruten.
- ▷ Ikke slå på vindusviskerne når frontruten er tørr.
- ▷ Ikke rengjør vindusviskerstengene og vindusviskermotoren med høyttrykksspyler.
 - Kontroller vindusspyler og vindusvisker regelmessig for korrekt funksjon.
 - Kontroller fyllenivået til spylervæskebeholderen regelmessig. Det er kun når det tilføres tilstrekkelig med spylervæske på frontruten, at vindusviskerne kan rengjøre denne. Fri sikt er avgjørende for sikker kjøring.
 - Før frostperioden begynner må spylervæskebeholderen fylles med vindusspylervæske som har tilstrekkelig frostbeskyttelse.
 - Etterfyll vindusspylervæske i tide. Bruk kun rent vann til fortykning av vindusspylervæsken.
 - Insektrester skal fjernes snarest mulig fra viskerbladene.
 - Rengjør viskerbladene regelmessig med vindusspylervæske. Til dette føres en svamp eller en klut langs gummileppen.
 - Fjern voksrester etter kjøretøyvask med en voksløsende vindusspylervæske.
 - Rengjør dysene til vindusspyleranlegget regelmessig for smussavleiringer.
 - Etter kjøring på sterkt tilsmusset strekning skal vindusspylerdysene skylles med rent vann, for å forebygge avleiringer.
 - Rengjør tilstoppede vindusspylerdyser med en tynn nål.

11.2.8 Klimaanlegg

- ▷ Klimaanlegget skal ikke rengjøres med en høytrykksspyler. Dersom vann trenger inn kan det skade klimaanlegget.
- ▷ Kjør ikke i vaskehaller.
- ▷ Ikke benytt noen skarpe eller harde gjenstander ved rengjøringen. Dette kan føre til skader på klimaanlegget og takvinduet.

- ▷ Ved rengjøring av takvinduet skal man kun benytte det rengjøringsmiddelet som produsenten har anbefalt. Våre autoriserte forhandlere og servicestasjoner hjelper deg gjerne.
 - Klimaanlegget skal kun rengjøres med vann og et skånsomt rengjøringsmiddel.
 - Kabinettet til klimaanlegget og luftutslippsenheten skal tørkes iblant med en fuktig klut.
 - Fjernkontrollen skal iblant rengjøres med en lett fuktig klut. Displayet rengjøres med en brilleklut.
 - Rullegardiner rengjøres ved behov med mild såpelut og mye vann.
 - Løv og annet smuss skal fjernes regelmessig fra klimaanleggets ventilasjonsåpninger.
 - Dreneringen av kondensvann kontrolleres regelmessig, for å se om kondensvannet som oppstår kan flyte vekk fritt.
 - Filter på hver side av luftuttaksenheten rengjøres regelmessig.
 - Hvert år skiftes aktivkullfilter på hver side av luftuttaksenheten.
 - Hvert år kontrolleres profiltetningen på kjøretøytaket for å oppdage eventuelle skader.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

11.2.9 Stigtrinn

Når stigtrinnene smøres kan store smussbiter feste seg i smøremidlet under kjøring og dermed ødelegge funksjonen til trinnene eller føre til skade på stigtrinnene. Derfor skal stigtrinnets bevegelige deler ikke smøres med fett eller olje.

11.3 Innvendig stell

- ▷ Om mulig bør du alltid fjerne flekker umiddelbart.
- ▷ Fordi kunststoffdeler i bad og boenhet er så ømfintlige, trenger de særlig nøyaktig behandling. Det må ikke brukes løsemidler eller alkoholholdige rengjøringsmidler eller skuremidler. Slik unngår du at delene blir sprø og får riper.
- ▷ Hårfargemiddel, neglelakk, sigarettaske og lignende stoffer kan forårsake flekker eller misfarginger på plastdeler, som ikke lar seg fjerne. Unngå derfor at disse stoffene kommer i kontakt med plastdeler. Fjern disse stoffene straks hvis de likevel skulle komme i kontakt med plastdeler.
- ▷ Ikke tøm etsende midler i avløpsåpningene. Ikke tøm kokende vann i avløpsåpningene. Etsende middel og kokende vann skader avløpsrørene og vannlås.
- ▷ Ikke bruk eddikessens til rengjøring av toalettet og vannanlegget, heller ikke når vannanlegget skal avkalkes. Eddikessens kan skade pakninger eller deler på anlegget. Til avkalking skal det brukes avkalkingsmidler som er å få i vanlig handel.
- ▷ Bruk lite vann. Tørk opp alle rester av vann.

- ▷ Våre representanter og servicestasjoner står til disposisjon for ytterligere informasjon om bruk av midler til vedlikehold.

- Møbelflater, møbelhåndtak, lamper og samtlige kunststoffdeler i bad og boenhet rengjøres med vann og en ullklut. Vannet kan tilsettes et mildt rengjøringsmiddel. Ved behov behandles lakkflater med møbelpolitur.
- Gardiner og stores skal renses kjemisk på renseri.
- Tepegulvene skal rengjøres med teppekum og støvsuges ved behov.
- PVC-gulvbelegg rengjøres med et mildt, såpeholdig rengjøringsmiddel for PVC-gulv. Ikke legg teppegulv på vått PVC-gulvbelegg. Tepegulv og PVC-gulvbelegg kan klistres sammen.
- Børst myggnettingen/insektnettsjalousien med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børsteoppsats.
- Børst blendingsgardinen med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børsteoppsats. Fett og vanskelige flekker fjernes med såpevann (kjernesåpe) på 30 °C.
- Børst blendingsfoldegardinen med en myk børste eller sug av den med støvsugerens børste. Fett og vanskelige flekker fjernes med såpevann (kjernesåpe) på 30 °C.
- Sikkerhetsbelter kan rengjøres med varmt såpevann når det er rullet ut. Sikkerhetsbeltene må være helt tørre før de rulles opp igjen.

11.4 Veggbelegg, innvendig (Renolit)

- ▷ Det må ikke benyttes noen skurende (slipende) rengjøringsmidler, som f.eks. Ata eller Viss.
- ▷ Ikke bruk noen blekende/oksidierende rengjøringsmidler.
- ▷ Ikke bruk noen pleiende rengjøringsmidler med tilsetningsstoffer som voks eller polymerdispersjon. Herunder også førerhus- eller kunststoff-spray.
- ▷ Ikke bruk noen midler for trepleie eller pussemidler.
- ▷ Ikke bruk damprenseutstyr.
- ▷ Ikke bruk konsentrert alkohol (rødsprit, isopropanol).
- ▷ Før bruk av fortynnet alkohol eller av alkoholholdige rengjøringsmidler, må det utføres en test på et tildekt sted.
- Urenheter fjernes med varmt, fortynnet såpevann. Bruk her eksempelvis en myk børste eller en myk svamp. Fortynninger av ethvert vanlig rengjøringsmiddel som anbefales for kunststoffoverflater (ioniske og ikke-ioniske tensider) vil være egnet. Fjern rester av såpevannet med rent vann og gni tørt med en myk klut. Foreta en forhåndskontroll av egnetheten til rengjøringsmidler av enhver art på et tildekt sted.
- Urenheter som ikke lar seg fjerne med såpevann kan fjernes med fortynnet alkohol (etanol), eller med alkoholholdige rengjøringsmidler (f.eks. spylevæske). Foreta en test på forhånd på et tildekt sted. Tørk over det urene stedet kun kjapt og med lite trykk. Ikke la rengjøringsmidlet virke over lengre tid.

11.5 Kjøkkeninnredning

11.5.1 Generelle vedlikeholdsanvisninger

- Utslagsvaskene og gasskomfyren må ikke vaskes med sandholdige skuremidler. Unngå alt som kan forårsake riller og furer.
- Overflaten til kjøkkenarbeidsplaten er ikke ripefast. Bruk alltid et underlag ved arbeid med skarpe gjenstander. Bruk kun milde rengjøringsmidler til rengjøring og pleie. Det må ikke brukes skurende eller slipende pleieprodukter eller skuresvamper.
- Rengjør vaskbeskyttelsen for hånd med vann og oppvaskmiddel. Vaskbeskyttelsen må ikke rengjøres i oppvaskmaskin.
- Brennerne på gasskomfyren må kun rengjøres med en fuktig klut. Vann må ikke komme inn i åpningene på brennerdekslene. Vann kan skade brennerne på gasskomfyren.
- Ved rengjøring av brennerringen må det påses, at hullene ikke er tilstoppet.
- Kokeplassens overflate og særlig kokefeltet rengjøres med varmt vann og litt oppvaskmiddel. Flytende skuremiddel og skarpe gjenstander skader overflaten på kokeflaten. Kokeflatens overflate er lettere å rengjøre når den fortsatt er litt varm. Før rengjøringen må det sikres at kokeflaten bare er lunken (restvarmeindikatoren er slukket). Kokeflaten må under alle omstendigheter rengjøres før den benyttes på nytt.

- Dreieknappene kan trekkes av for rengjøring.
- Rengjør de ytre flatene til kjøkkeninnredningen med enfuktig klut uten skurende, korrosive eller klorholdige rengjøringsmidler. Ikke bruk stålull.
- Syreholdige eller alkaliske substanser (eddik, salt, sitronsaft og liknende) må fjernes omgående.
- La stekeovnen eller grillen kjøles av før rengjøringen. Varme overflater kan skades av kaldt vann eller en fuktig klut. Emaljerte flater må kun rengjøres med vann tilsatt såpe eller oppvaskmiddel.

11.5.2 Kjøleskap

- Rengjør kjøleskapet utvendig og innvendig med en myk klut og lunkent vann (tilsatt et mildt rengjøringsmiddel).
- Skyll deretter kjøleskapet med rent vann og la det tørke.
- Hold avløpsrennen for kondensvann fri for avleiringer.
- For å unngå materialendringer, må det ikke brukes såpe og ingen skarpe, kornete eller sodaholdige rengjøringsmidler.
- Sørg for at det ikke kommer olje eller fett på dørpakningen.

11.6 Overflater i rustfritt stål

- ▷ Overflater i rustfritt stål skal ikke rengjøres med blekemidler, med produkter som inneholder klor eller saltsyre, med bakepulver eller med pussemiddel for sølv.
- ▷ Det skal ikke benyttes flytende skuremiddel eller grove svamper.

- ▷ Før rengjøringen testes på et lite iøynefallende sted om rengjøringsproduktet som benyttes egner seg for denne overflaten.
- ▷ Etter rengjøringen skal overflatene tørkes grundig for å unngå kalkspor.
- ▷ Hos børstede overflater i rustfritt stål tørkes i sliperetningen.

Fjerne riper fra overflaten:

- Overflater i rustfritt stål behandles med en myk rengjøringsklut og med spesialmiddel for rengjøring/glans på overflater i rustfritt stål.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerne krevende smuss og fastbrent fett:

- Overflater i rustfritt stål rengjøres med en vanlig svamp og med rengjøringsmelk.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerne fingeravtrykk:

- Overflater i rustfritt stål rengjøres med en myk rengjøringsklut og med oppvaskmiddel eller glassrens.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerne flekker fra kaffe og te:

- Overflater i rustfritt stål behandles med en natron-blanding. La natronblandingen virke i 15 minutter.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

Fjerne rustflekker:

- Overflater i rustfritt stål rengjøres med en vanlig svamp og med rengjøringsmelk. Benytt evt. en myk rengjøringsklut og et rengjøringsmiddel for rustfritt stål.
- Overflater i rustfritt stål skylles av og tørkes med tørkepapir.

11.7 Mineralmateriale-overflater

- ▷ Aggressive kjemiske substanser (f.eks. aceton, etyl-butylacetat, hydrogenperoksid, klor, terpentin, lakkfortynner, desinfeksjonsmidler, ovn- eller avløpsrens) skal fjernes innen 16 timer fra mineralmateriale-overflater.

- ▷ Produksjonsavhengige fargeavvik fremhever materialets naturlige fremtoning. Avhengig av dekorasjonen kan limfuger forbli synlige. Begge disse saksforholdene utgjør ingen reklamasjonsgrunn.
 - Ikke sett noen glovarme gjenstander rett på mineralmaterialet.
 - Urenheter fjernes helst umiddelbart med en fuktig klut.
 - Overflaten rengjøres med et vanlig rengjøringsmiddel for husholdninger eller glassrens. Omfattende smuss og kalkavleiringer i utslagsvask og vask behandles med en fuktig svamp og et vanlig rengjøringsmiddel for husholdninger (f.eks. oppvaskmiddel, rengjøringsmiddel med eddik). Følg anvisningene fra produsenten av rengjøringsmidlet.
 - Hardnakkete flekker og små skrapemerker fjernes ved å foreta sirkelbevegelser med en fuktig svamp. Glansfulle overflater poleres maskinelt.
 - Skrapemerker som har oppstått over et lengre brukstidsrom, kan fjernes fra silkematte overflater igjen gjennom en slipeprosedyre. I den forbindelse må imidlertid ulike slipetrinn overholdes. Mer omfattende skader kan fjernes ved å bytte ut skadestedet. Autoriserte forhandlere og servicestasjoner utfører disse arbeidene på fagkyndig vis.

11.8 Puter

De instruksene til stell og rengjøring som står oppført nedenfor er kun ment som en hjelp. Instruksene gir ingen garanti for at rengjøringen blir vellykket. Instruksene berettiger ikke til noen garantikrav.

- ▷ Om mulig bør du alltid fjerne flekker umiddelbart.
- ▷ Flekker skal aldri fjernes med husholdningsrensere (f.eks. oppvaskmiddel).
- ▷ Før flekker behandles, må rensemidlet testes på et skjult sted på putetrekkene. Slik kan du se om rengjøringen har en negativ innvirkning på stoffene eller fargene.
- ▷ Fuktige eller oljeholdige flekker må kun bare tørkes av, men aldri gnis. Det mest effektive er å bruke en klut med god sugeevne eller en svamp og trykke denne lett på flekken.
- ▷ Putetrekkene skal ikke vaskes.
- ▷ Når skinntrekk rengjøres, må det påses at skinnet ikke blir gjennomfuktet og at vannet ikke trenger inn i sømmene på skinntrekket.

- ▷ Flekken skal behandles utenfra og innover. På denne måten kan flekken ikke spre seg utover.
- ▷ Ved faste eller bløtere forurensninger skal først de grove delene fjernes. Deretter behandles flekken forsiktig av med en sløv kniv eller en spatel.
- ▷ Dersom flekken allerede har tørket, skal de grove delene børstes forsiktig av. Deretter tørkes flekken forsiktig av med en fuktig klut eller svamp.

- ▷ Når putetrekkene utsettes for sollys, falmer de etter hvert. Hvis temperaturen samtidig stiger i kjøretøyet, påskyndes fargeendringen. Derfor anbefaler vi at man lukker blendingsgardinene på vinduene ved sterkt sollys. Påse at det ikke oppstår noen varmeakkumulering når vinduene blendes.
 - ▷ Avhengig av utstyret du har valgt, har puttene et flekkbeskyttet trekk.
- Fjerne fett, olje, vin, melk, alkoholfrie drikkevarer:*
- Fukt klut med kommersielle rengjøringsmidler på vannbasis. (Alternativt kan man blande 2 spiseskjeer ammoniakk med 1 liter vann.)
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.
- Fjerne urin, svette:*
- Fukt klut med kommersielle rengjøringsmidler på vannbasis. (Alternativt kan man blande 2 spiseskjeer ammoniakk med 1 liter vann.)
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.
- Fjerne sjokolade, kaffe:*
- Fukt kluten med lunkent vann.
 - Tørk flekken forsiktig av med kluten.
- Fjerne fruktrest:*
- Fukt kluten med kaldt vann.
 - Tørk flekken forsiktig av med kluten.
- Fjerne stearin/voks:*
- Skrap voksen forsiktig av med en sløv kniv eller en spatel.
 - Dekk til flekken med flere lag blekkpapir og stryk den.
- Fjerne blod:*
- Bland 2 spiseskjeer salt og 1 liter vann.
 - Fukt flekken og tørk den av med en tørr klut.
 - Ved vanskelige flekker tørker man forsiktig av med salmiakkspiritus.
- Fjerne blekk (fra kulepenn):*
- Fukt kluten med white spirit.
 - Tørk forsiktig av flekken med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.
- Fjerne søle:*
- Fjern forsiktig så mye smuss som mulig med en sløv kniv eller en spatel.
 - La smusset tørke og fjern det med en støvsuger.
 - Ved vanskelige flekker fukter du kluten med kommersielle rengjøringsmidler på vannbasis. (Alternativt kan man blande 2 spiseskjeer salmiakkspiritus med 1 liter vann.)
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.
- Fjerne blyantflekker:*
- Fukt klut med milde rene tekstilrensere uten vann.
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

- Fjerne oppkast:*
- Fjern oppkassen forsiktig.
 - Tørk puter av med kaldt vann.
 - Fukt klut med kommersielle rengjøringsmidler på vannbasis. (Alternativt kan man blande 2 spiseskjeer ammoniakk med 1 liter vann.)
 - Tørk forsiktig av med kluten.
 - Snu kluten ofte, slik at flekken kun kommer i berøring med en ren del av kluten.

11.9 Vannanlegg

11.9.1 Rengjør vanntanken

Bilde 219 Rengjøringsåpning (vanntank)

- Tøm vanntanken og steng av avløpsåpningen.
- Ta av dekkelet (Bilde 219) på vanntanken.
- Fyll på vann med litt oppvaskmiddel i vanntanken (ikke bruk skuremiddel).
- Skrubb vanntanken med en vanlig oppvaskbørste inntil det ikke finnes synlig belegg i den.
- Skrubb også pumpehuset.
- Hvis det er mulig skal drikkevannssonden rengjøres for hånd gjennom rengjøringsåpningen.
- Skyll vanntanken med rikelige mengder med drikkevann.

- ▷ I tilfelle det på grunn av byggeformen på vanntanken ikke er mulig å rengjøre den mekanisk: Benytt et egnet kjemisk rengjøringsmiddel.

De autoriserte forhandlerne er gjerne behjelpelig ved utvalg av et egnet rengjøringsmiddel.

Følg anvisningene til produsenten av rengjøringsmidlet.

11.9.2 Rengjøre vannledninger

- ▷ Bruk kun tillatte rengjøringsmiddel fra forhandleren.
- ▷ Rengjøringsmiddelet må oppfylle nasjonale krav og være godkjent (hvis nødvendig).

- ▷ Samle opp blandingen av vann og rengjøringsmiddel og sørg for korrekt avfallshåndtering.

- Tøm vannanlegget.
- Steng av alle avløpsåpninger og tappekraner.
- Fyll en blanding av vann og rengjøringsmiddel i vanntanken.

Overhold produsentens angivelse av blandingsforhold.

- Åpne tappekranene en etter en.
- La tappekranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Steng tappekranene igjen.
- Still alle vannkraner på Varmt, og åpne dem.
- La vannkranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Still alle vannkraner på Kaldt, og åpne dem.
- La vannkranene stå åpne så lenge at blandingen av vann og rengjøringsmiddel når frem til hvert enkelt utløp.
- Steng alle vannkraner.
- Betjen toalettspylingen flere ganger.
- La rengjøringsmidlet virke slik produsenten angir.
- Tøm vannanlegget. Samle deretter opp blandingen av vann og rengjøringsmiddel og sørg for korrekt avfallshåndtering.
- For å skylle hele vannanlegget skal det fylles opp med drikkevann og tømmes gjentatte ganger.

11.9.3 Desinfisere vannanlegget

- ▷ Bruk kun tillatte desinfeksjonsmidler fra forhandleren. Ta hensyn til kompatibilitet for mennesker og dyr.
- ▷ Desinfeksjonsmiddelet må oppfylle nasjonale krav og være godkjent (hvis nødvendig).

- ▷ Samle opp blandingen av vann og desinfeksjonsmiddel som tappes ut, og sørg for korrekt avfallshåndtering.

Gå frem på samme måte ved desinfeksjon av vannanlegget som ved rengjøringen av vannledningene (se avsnittet 11.9.2). Bruk desinfeksjonsmiddel i stedet for rengjøringsmiddel.

11.9.4 Rengjør spillvannstanken

Rengjør spillvannstanken etter hver gangs bruk.

Bilde 220 Rengjøringsåpning (spillvannstank)

- Rengjøre:*
- Tømme spillvannstanken.
 - Åpne rengjøringsåpningen (Bilde 220) på spillvannstanken og tappekranen.
 - Skyll spillvannstanken grundig med rent vann.
 - Avløpssonden rengjøres for hånd gjennom rengjøringsåpningen hvis mulig.

Tilgang til rengjøring, se avsnittet 10.7.

11.10 Stell ved bruk av kjøretøyet om vinteren

Veisalt skader undergulvet og de delene som er utsatt for skvettvann. Vi anbefaler å vaske kjøretøyet oftere om vinteren. Mekaniske og overflatebehandlede deler og bilens understell er spesielt utsatt, og de må derfor rengjøres grundig.

- ▷ Ved frostfare må varmeanlegget alltid drives med minst 15 °C. Sett resirkuleringsviften (hvis den finnes) på auto. Ved ekstreme utetemperaturer bør også møbelklaffer og -dører stå litt på gløtt. Innstrømming av varmluft kan motvirke frysing av f.eks. vannledninger og at det dannes kondens i oppbevaringsrommene.
- ▷ Ved frostfare må i tillegg vinduene på utsiden av kjøretøyet dekkes til om natten med vinterisolasjonsmatter.

11.11 Lagring

11.11.1 Midlertidig lagring

- ▶ Ta hensyn til at vannet er ubrukelig etter kort tid.
- ▶ Kabelskader forårsaket av dyr kan føre til kortslutning. Brannfare!

Dyr (spesielt mus) kan forårsake store skader inne i bilen. Det gjelder spesielt dersom dyr får oppholde seg uforstyrret i det parkerte kjøretøyet.

For å unngå eller begrense skader forårsaket av dyr som har kommet seg inn, bør du regelmessig kontrollere kjøretøyet for skader eller spor etter dyr.

Hvis du oppdager spor etter dyr, må du kontakte en autorisert forhandler eller servicestasjon. Dersom det foreligger kabelskader, kan disse skadene føre til kortslutning. Kjøretøyet kan begynne å brenne.

11.11.2 Anbefaling ved lengre stillstans for bobiler (Mercedes-Benz)

Følg merknadene og informasjonen i Mercedes-Benz-dokumentet "Anbefalinger for lengre stillstans for bobiler".

11.11.3 Lagring generelt / vinterlagring

Hvis kjøretøyet skal stå en lengre tid (f.eks. på slutten av reisesesongen), må man implementere noen tiltak, slik at starten går knirkefritt når kjøretøyet skal tas i bruk igjen.

Men det er ikke bare basiskjøretøyet hhv. chassiset som er i fokus her, men hele påbygget med alle monterte komponenter (vannanlegg, gassanlegg, elektrisk anlegg, møbler og puter).

- ▷ I kjøretøy med display av batterikapasitet tilbakestilles dataene når hovedbryteren på strømsentralen skrus av. Derfor må systemet kalibreres når kjøretøyet tas i drift igjen ved å utføre en full ladesyklus. I tillegg må dato og klokkeslett stilles inn på nytt. Hvis gasstrykk-kontrollsystemet Duomatic L-Plus er montert i kjøretøyet (tilleggsutstyr), må Eis-Ex-funksjonen omprogrammeres igjen fra "Automatic" til "Off".
- ▷ Ad-Blue® fryser ved temperaturer fra -11 °C. Pumpen og ledningene for Ad-Blue®-injeksjonen kan skades. Merknader om håndtering av Ad-Blue® finnes i produsentens dokumentasjon. Ikke utsett kjøretøyet som er tatt ut av drift for temperaturer under -10 °C for å forhindre at Ad-Blue® fryser.

- ▷ Kjøretøyet er utstyrt med et "nød P-batteri" slik at girvalg også er mulig dersom startbatteriet er defekt. Dette nød P-batteriet lades kun når kjøretøyet motor er i gang. Lading via eksternt ladeapparat er ikke mulig. Når kjøretøyet er under lagring, må derfor nød P-batteriet kobles fra kjøretøyet elektriske system (se sjekklister).
- ▷ Vær oppmerksom på merknadene om sesongmessig utkobling av vannfilteret i produsentens separate bruksanvisning.

Før lagring må følgende tiltak gjennomføres:

Basiskjøretøy

Generelle tiltak for lagring	Utført
Fyll drivstofftanken helt full. På denne måten unngås rustskader på de indre veggene i drivstofftanken	
Luftrykket i dekkene økes med 0,5 bar for å forebygge skader pga. stillestående dekk	
Avlast hjulene eller beveg kjøretøyet hver 3. til 4. uke. Hvis kjøretøyet står på naturlig bakke, legges ev. passende tre eller plastplater under dekkene	
Beskytt dekkene mot direkte sollys. Fare for sprekkdannelse!	
Kontroller dekkene. Nedslitte dekk eller dekk som er eldre enn 6 år skal ikke brukes lenger	
Sørg for god lufting på oppstillingsplassen. Tilstrekkelig luftsirkulasjon er spesielt viktig for undergulvet. Fuktighet eller oksygenmangel kan føre til skader	
Gummilister behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi	
Følg anvisningene i bruksanvisningen til basiskjøretøyet	

Tilleggstilltak ved vinterlagring	Utført
Hvis det er et dieselskjøretøy, fyll drivstofftanken med vinterdiesel	
Karosseriet og understellet må rengjøres grundig og sprayes med varmvoks eller med lakkpleiemiddel	
Utbedre lakkskader	
Sjekk kjølesystem-frostvæsken og fyll på ved behov	
Sjekk frostbeskyttelsen i vindusspyleranlegget og fyll på ved behov	

Karosseri (utvendig)

Generelle tiltak for lagring	Utført
Dekk alle avtrekk med de tilhørende dekkhettene og tett alle gjenværende åpninger (bortsett fra luftesystemet). Slik hindrer du dyr (f.eks. mus) i å trenge inn	
For å unngå at det danner seg kondens og for at dette ikke føre til muggvekst: Luft boenheten, alle oppbevaringsrom som nås utvendig og oppstillingsplassen (f.eks. garasjen) hver tredje uke	

Tilleggstilltak ved vinterlagring	Utført
 ▷ Automatisk luftesystem må stå åpent! Plasser tildekkingen slik at lufteåpningene ikke tildekkes, eller bruk presenninger som tillater luftgjennomstrømning	
Rengjøre kjøretøyet grundig utvendig	
Påmonterte støtter skal rengjøres og smøres	
Samtlige dør- og klaffehengsler må rengjøres og smøres	
Låser skal pensles med olje eller glyserin	
Låsesylindrene skal behandles med grafittstøv	
Alle gummilistene behandles med vanlig kommersielt pleiemiddel for gummi	
Bruk kjøleskap-vinterdeksel	

Karosseri (innvendig)

Generelle tiltak for lagring	Utført
Still opp putene til lufting og dekk dem til	
Rengjør kjøleskap (og fryseskap) og sett dørene i luftestilling (se bruksanvisningen fra produsenten)	
Koble flatskjermen fra strømmen	
Åpne rullegardiner og avlast slik fjærene	

Tilleggstiltak ved vinterlagring	Utført
Sett opp avfukter (granulater)	
Lagre puter og madrasser tørt	
Tøm alle skap og oppbevaringsrom og åpne klaffer, dører og skuffer	
Rengjør boenheten grundig	
Boenheten må luftes hver tredje uke	
Ved frostfare må flatskjermen tas ut av kjøretøyet	

Gassanlegg

Generelle tiltak for lagring	Utført
Steng hovedventilen på gassflasken	
Lukk alle gassavstengeventiler	
Ta alltid gassflaskene ut av gasskapet, selv om de er tomme.	

Vannanlegg

Generelle tiltak for lagring	Utført
 ▷ Vannpumpen må ikke drives uten vann!	
Tøm ferskvannsanlegget. Blås restvannet ut av vannledningene (maks. 0,5 bar)	
Rengjør ferskvannsanlegget med et egnet rengjøringsmiddel som fås hos en forhandler. For å tømme åpnes alle tappekraner og vannkraner (se avsnittet 10.2.6)	
La vannkranene stå åpne i midtstilling. La alle tappekranene stå åpne.	
Rengjør og tøm spillvannstanken (husk sonden) (se avsnittet 10.4), la tappekranen stå åpen	

Tilleggstiltak ved vinterlagring	Utført
Hvis mulig, tøm vannlåsene på vasken og utslagsvasken, for å hindre et det fryser	

Elektrisk anlegg Det elektriske anlegget til en bil har to separate forsyningskretser:

- Startbatteri, starter og dynamo (generator)
- Boenhets-batteri, strømsentral (EBL) og betjeningspanel

Generelle tiltak for lagring	Utført
Rengjør batteripolene på startbatteriet	
Hvis nødvendig, fyll på batterivann i startbatteriet	
Utfør en fullstendig lading av startbatteriet via et eksternt ladeapparat	
Aktiver hvilemodusen til kjøretøyet (se avsnittet 11.11.4)	
Følg anvisningene om startbatteriet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet	
Utfør en fullstendig lading av boenhets-batteriet via en kupélader (ladetid avhengig av utstyret). Lad batteriet ved temperaturer over 0 °C for at batteriet også kan ta opp kapasitet	
Ta ut sikringen fra vannpumpen på strømsentralen	
Trekk ut sikringene 31 og 32 for nød P-batteriet	
Koble boenhets-batteriet fra 12 V-spenningen. Til dette må hovedbryteren til strømsentralen skrues av	
Kontroller batterispenningen regelmessig når kjøretøyet står lagret. Når batterispenningen synker under 12,5 V: Etterlad batteriet	

Tilleggstiltak ved vinterlagring	Utført
Demonter starterbatteri og boenhets-batteri og lagre det frostfritt eller koble kjøretøyet til en 230 V-forsyning. Fjern sikringene på boenhets-batteriet før demontering	

11.11.4 Aktiver hvilemodusen til kjøretøyet

- ▶ Komfortfunksjonene til kjøretøyet bruker strøm fra startbatteriet også når kjøretøyet står stille og strømsentralen er slått av. Etter lengre tid stillstand kan det derfor oppstå problemer med å starte.

Når kjøretøyet er i hvilemodus, blir energiforbruket redusert til en minimum. Det tar bedre vare på startbatteriet. Dette gjør at kjøretøyet også som regel kan startes igjen uten problemer etter lengre tid stillstand.

- Aktivere hvilemodus:*
- Avhengig av utstyret, kan du aktivere hvilemodus på MBUX-displayet eller på kombiinstrumentet via rattastene. Betjeningen er beskrevet i bruksanvisningen til basiskjøretøyet.
- Avbryte hvilemodus:*
- Slå på tenningen. Hvilemodus avsluttes når man aktiverer tenningen, og må aktiveres på nytt ved behov.

11.11.5 Igangsetting av kjøretøyet etter midlertidig lagring eller etter overvintring

- ▷ I kjøretøy med display av batterikapasitet tilbakestilles dataene når hovedbryteren på strømsentralen skrues av. Derfor må systemet kalibreres når kjøretøyet tas i drift igjen ved å utføre en full ladesyklus. I tillegg må dato og klokkeslett stilles inn på nytt.
Hvis gasstrykk-kontrollsystemet Duomatic L-Plus er montert i kjøretøyet (tilleggsutstyr), må Eis-Ex-funksjonen omprogrammeres igjen fra "Automatic" til "Off".

- ▷ Følg merknadene for omstart av vannfilteret i produsentens separate bruksanvisning.
- ▷ I kjøretøy med SCU (System Control Unit) starter 12 V-systemet automatisk. Manuell aktivering er ikke nødvendig.

Gjennomgå følgende sjekkliste før igangsetting:

	Ting å gjøre	Utført
Basiskjøretøy	Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må bremseanlegget kontrolleres på et autorisert verksted	
	Sjekk trykket i reservehjulet, hvis tilgjengelig	
	Kontroller trykket i dekkene	
Karosseri	Rengjør stigtrinnets dreielager	
	Kontroller at støttene fungerer	
	Kontroller at dører, vinduer og takluker fungerer	
	Kontroller at alle utelåser fungerer, som f.eks. luke til oppbevaringsrom, påfyllingsstuss og døren til boenheten	
	Let etter spor etter dyr som har kommet seg inn	
	Fjern dekslet foran eksosavtrekket (der det finnes)	
	Fjern vinterdekslet foran kjøleskapets luftgitter (der det finnes)	
Gassanlegg	Har kjøretøyet stått stille over lengre tid (ca. 10 måneder), må gassanlegg kontrolleres på et autorisert verksted	
	Sett inn gassflasker i gasskapet, surr dem fast og koble dem til gassstrykkregulatoren	
Elektrisk anlegg	Koble til 230 V-forsyning via utvendig stikkontakt	
	Monter boenhets-batteri og startbatteri, sett inn sikringene til boenhets-batteriet og lad opp batteriene helt	
	 ▷ Etter lagring skal batteriet lades opp i minst 20 timer.	
	Koble boenhets-batteriet til 12 V-spenningen. Slå på batteri-skillebryter på strømsentralen (se kapittel 8)	
	Sett inn sikringene 31 og 32 for nød P-batteriet i de rette kontaktene	
Kontroller at det elektriske anlegget, f.eks. innelamper, stikkontakter og installerte elektriske apparater, fungerer		

Vannanlegg

Ting å gjøre	Utført
Desinfisere vannledninger og vanntank	
Kontroller at betjeningshendelen på spillvannstanken fungerer	
Steng tappekraner og vannkraner	
Kontroller at vannanlegget er tett	

Innebygde apparater

Kontroller funksjonen for innebygde apparater	
---	--

11.12 Parker kjøretøyet

De omfattende komfortfunksjonene til kjøretøyet resulterer i en økt hvilestrømforbruk. Dersom kjøretøyet skal parkeres over lengre tid, må derfor tiltakene som er oppført nedenfor utføres.

Mulighet 1: Koble kjøretøyet til en ekstern 230 V-forsyning.

Mulighet 2: Koble kjøretøyet fra strømmen på følgende måte:

- Slå av strømsentralen.
- Trekk ut 50 A-sikringen.
- Trekk ut 2 A-sikringen til sensorkabelen (ved siden av boenhets-batteriet).

- ▷ Når de ovennevnte tiltakene er tatt, vil funksjonene til Hymer Connect-systemet ikke lenger være tilgjengelige.
- ▷ Avhengig av kjøretøyet utstyr skal nevnte tiltak utføres etter en parkeringsperiode på kun noen få dager.

For å sette kjøretøyet i drift igjen, sett inn sikringene du har trukket ut inn i kontaktene igjen.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om inspeksjons- og vedlikeholdsarbeid på kjøretøyet.

På slutten av kapitlet finner du viktige råd om bestilling av reservedeler, og om våre handelspartnere og servicestasjoner.

12.1 Service- og distribusjonspartnere

De godkjente service- og distribusjonspartnerne er kontaktpunkt når du trenger reservedeler og/eller reparasjoner.

Adresser og telefonnummer for godkjente service- og distribusjonspartnerne finner du:

Hymer: på Internet under www.hymer.com/de/en/service/dealer-search

ALKO: på Internett under <https://www.alko-tech.com/de/servicestuetzpunkte-0>

Mercedes: på Internett under <https://www.mercedes-benz.de/vans/de/content-pool/apps/dealer-locator>

- ▷ Sjekk hvilke muligheter som finnes tilgjengelig ved havari før du starter reisen.
- ▷ Vær oppmerksom på at man ikke har produsentens service- og mobilitetsgarantier tilgjengelig på alle reisemål.
- ▷ Ved reiser i land uten servicepartnere skjer reisen på eget ansvar!

12.2 Lovlige kontroller

Avhengig av de lovpålagte bestemmelsene må følgende kontroller gjennomføres regelmessig:

- Hovedkontroll
- Avgasskontroll
- Kontroll av gassanlegget

Kontrollintervaller i henhold til nasjonale lovbestemmelser må overholdes. Kjøretøysmonterte prøveskilt angir når neste kontroll er nødvendig.

For Tyskland gjelder for eksempel følgende lovbestemmelser:

Fra 1. april 2022 bortfaller kontrollplikten for gassanlegg som del av hovedkontrollen (HK). I stedet for må en selvstendig gasskontroll (etter DVGW-arbeidsark G 607) for campingkjøretøy (bobiler og campingvogner) gjennomføres. Gasskontrollen dokumenteres gjennom korrekt utfylt gul kontrollbok og en gyldig kontrolletikett på kjøretøyet.

Mer informasjon om gasskontroll og om hvor ofte disse må gjennomføres kan hentes på følgende webside:

- Departementet for digital- og transportinfrastruktur i Tyskland (BMDV): www.bmvi.de
- Tysk forening for gass og vann (DVGW): www.dvgw.de
- Tysk forening for flytende gass (DVFG): www.dvfg.de

Dersom det ikke er regulert ved lov hvor ofte gasskontroll må gjennomføres, anbefaler DVGW kontroll annethvert år.

Mange campingplass-drivere forlanger bevis på gyldig gasskontroll for tildeling av oppstillingsplass.

- ▷ Endringer på gassanlegget må godkjennes av en sertifisert sakkyndig for gassanlegg.
- ▷ Selv med ikke-registrerte kjøretøyer er det nødvendig med en kontroll av gassanlegget.

12.3 Inspeksjonsarbeider

I likhet med alle tekniske apparater, må kjøretøyet undersøkes med jevne mellomrom.

Fagfolk må utføre disse inspeksjonsarbeidene.

Dette arbeidet forutsetter spesielle fagkunnskaper som ikke kan beskrives innenfor rammen av denne bruksanvisningen. Denne fagkunnskapen fås hos alle servicestasjoner. Erfaring og regelmessig teknisk opplæring fra fabrikken samt fasiliteter og verktøy garanterer en profesjonell inspeksjon av kjøretøyet som samsvarer med de siste funnene.

Servicestasjonen som utfører arbeidet bekrefter arbeidet som er utført.

Inspeksjonsarbeider på chassis skal bekreftes av chassisprodusenten i kundeserviceheftet.

- ▷ Legg merke til inspeksjonene som er fastsatt av produsenten, og sørg for at de utføres i de foreskrevne intervaller. På denne måten tas kjøretøyet godt vare på.
- ▷ Bekreftelse av de utførte inspeksjonsarbeidene gjelder samtidig som bevis ved eventuelle skader og garantisaker.

12.4 Vedlikeholdsarbeid

Som ethvert annet teknisk apparat trenger kjøretøyet vedlikehold. Omfang og hyppighet retter seg etter de ulike drifts- og bruksforholdene. Vanskeligere driftsforhold krever hyppigere vedlikehold.

Vedlikehold basiskjøretøyet og innbyggingsapparatene ved intervallene som er oppgitt i de aktuelle bruksanvisningene.

12.5 Smør bakakselen

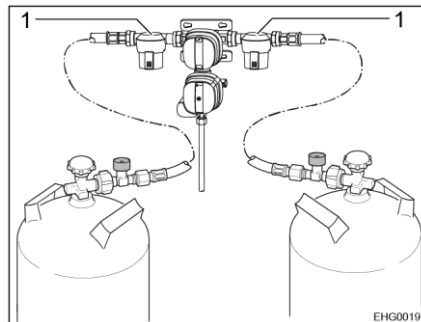

- ▷ I tillegg til forskriftene og henvisningene i bruksanvisningen til basiskjøretøyet samt vedlikeholdshåndboken, må man etter 20 000 km, minimum hver 12. måned, ettersmøre bakakslingene. For å gjøre dette, ta kontakt en autorisert forhandler/servicepartner.
 - ▷ Bevis på utførelsen av arbeid.
- Merknader for servicepartneren, se kapittel 17.

12.6 Bytte gassfilterets filterpute

- ▶ Brannfare! Ikke røyk når gassfilteret åpnes! Ikke åpne gassfilteret i nærheten av åpne flammer!
Gassfilteret må kun åpnes i trykløs tilstand.

1 Gassfilter

Bilde 221 Gassfilter

Filterputen må byttes ut hver gang gassflasken byttes ut. Bruk kun originale Truma-filterputer.

Byttet av filterputene til gassfilteret (Bilde 221,1) er beskrevet i bruksanvisningen til produsenten.

- ▷ Filterputer er tilgjengelige fra din autoriserte forhandler.
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

12.7 Varmtvanns-varmeanlegg Alde

- ▷ Kontroller nivået på varmevæsken regelmessig på ekspansjonstanken.
- ▷ Under og etter de første driftstimen til varmtvanns-varmeanlegget kan væsknivået synke under minimum. I så fall må det fylles varmevæske.
- ▷ Etter første oppvarmingsdrift anbefaler vi at varmesystemet utluftes og glykolkonsentrasjonen kontrolleres.
- ▷ La den autoriserte forhandleren eller servicestasjon skifte varmevæske ca. hvert femte år, ettersom korrosjonsbeskyttelsen avtar med tiden.
- ▷ Varmesystemet skal kun etterfylles med en standard G12 EVO vann-glykol-blanding (60:40). Denne blandingen gir frostbeskyttelse ned til ca. -25 °C. Følg informasjonen i bruksanvisningen fra produsenten ved etterfylling av varmtvanns-varmeanlegg som er koblet til kjølekretsløpet på kjøretøyets motor.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.
- ▷ Standard G12 EVO er blandbar med standard G13 og kan brukes til å etterfylle varmesystemet som drives med standard G13.

12.7.1 Skifte ut varmevæske

La en autorisert forhandler skifte ut varmevæsken hvert femte år.

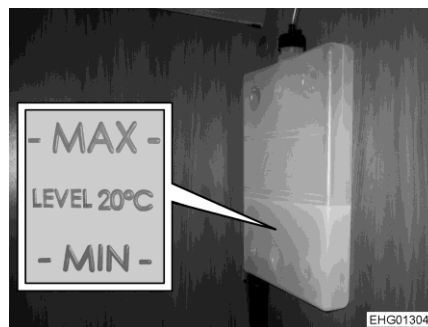
12.7.2 Kontroll av væsknivået

- ▷ Åpningene på forsiden og baksiden av ekspansjonstanken brukes til monteringen. Ekspansjonstanken er likevel lukket, og væskelekkasje er ikke mulig.

Bilde 222 Ekspansjonstank
(varmtvanns-varmeanlegg)

Bilde 223 Markering "MIN/MAX"

- Varmtvanns-varmeanlegget må være slått av og avkjølt.
- Ta av dekslet på ekspansjonstanken til høyre oppe i dusjen.
- Kontroller at væsknivået i ekspansjonstanken står mellom "MIN"- og "MAX"-merkene (Bilde 223).

12.7.3 Etterfylling av varmevæske

- Still kjøretøyet vannrett. På denne måten unngår man bæredannelse.
- Varmtvanns-varmeanlegget må være slått av og avkjølt.
- Skru hhv. dra av dekslet.
- Skru opp skrudekslet på ekspansjonstanken.
- Fjern dekslet.
- Kontroller frostvæsken med en frostvæske-spindel. Frostvæskes-konsentrasjonen må være 40 % eller tilsvare frostbeskyttelse ned til -25 °C.
- Etterfyll vann-frostvæske-blanding (standard G12 EVO) langsomt på ekspansjonstanken.

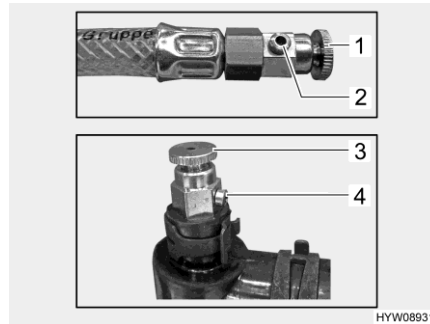

- ▷ Optimalt væsknivå er nådd når væsken i avkjølt tilstand står 1 cm over "MIN" merket i ekspansjonstanken.

12.7.4 Utlufting av varmeanlegget

Lufteventilene til varmtvanns-varmeanlegget er plassert på forskjellige steder i kjøretøyet.

For å få tilgang til lufteventilene, må det tilhørende luftegitteret over konvektoren delvis fjernes. Tilgang er delvis mulig via deksler (f.eks. i ryggputeluftingen). Lufting skal gjennomføres på alle lufteventilene.

- 1 Lufteventil på slangeforlengelsen
- 2 Ventilåpning
- 3 Lufteventil på rørledningen
- 4 Ventilåpning

Bilde 224 Lufteventiler (varmtvanns-varmeanlegg)

- Utlufting:*
- Varmtvanns-varmeanlegget må være slått av og avkjølt.
 - Åpne lufteventilen (Bilde 224,1 eller 3) og la den være åpen, til det ikke lenger kommer ut luft fra ventilåpningen (Bilde 224,2 eller 4).

- ▷ Alt etter monteringssted er en av de to lufteventiltypene montert.

12.8 Kokeplass/stekeovn/kjøleskap

Produsenten anbefaler at det gjennomføres en årlig inspeksjonsservice i et autorisert fagverksted, for å opprettholde en effektiv apparatytelse. Etter service- eller vedlikeholdsarbeider må apparatet kontrolleres for elektrisk sikkerhet så vel som gassikkerhet.

12.8.1 Kjøleskap

Rengjør gassbrenneren for tilsmussing ved behov, men minst en gang årlig. Ved bruk av propangass (tank eller flaske som kan etterfylles) må vedlikeholdet gjennomføres hvert halvår eller kvartalsvis.

Ta vare på bevis for gjennomførte vedlikehold på kjøleskapet.

12.9 Skifte vindusviskerblad

- ▷ Spylervæskebeholderen skal utelukkende fylles med rengjøringsmidlene (med/uten frostbeskyttelse) som er angitt i bruksanvisningen til produsenten til basiskjøretøyet i det foreskrevne blandingsforholdet. Ikke bruk kjølesystem-frostvæske eller andre midler. Disse midlene forringer rengjøringsvirkningen og angriper viskerbladene.
- ▷ Det anbefales å skifte ut begge de to vindusviskerbladene samtidig.

- ▷ Vindusviskerbladene skiftes som på en personbil.

- 1 Vindusviskerblad
- 2 Vindusspylerdyse
- 3 Vindusviskerarm

Bilde 225 Skifte vindusviskerblad

- Trekk ut tenningsnøkkelen, for å unngå utilsiktet igangsetting av vindusviskeren.
- Løft vindusviskerarmen (Bilde 225,3) fra frontruten og vipp den opp frem til anslaget.
- Skyv festeelementet av plast på vindusviskerbladet (Bilde 225,1) ut av den bøyde holderen på vindusviskerarmen (pil).

- ▷ Det må skyves forbi en motstand. Klem evt. festeelementet av plast litt sammen.
- Monter nytt vindusviskerblad i omvendt rekkefølge. Skyv festeelementet av plast i den bøyde holderen til vindusviskerarmen, til den går i lås.
- Rengjør vindusspylerdysene (Bilde 225,2).

12.10 Utskiftning av lyspærer, utvendig

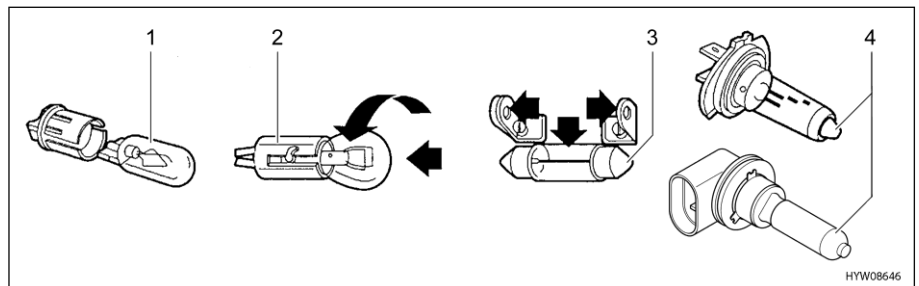
- ▶ Xenon-lyskastere står under høyspenning. Når kontaktene på xenon-lampene blir berørt, kan det føre til alvorlige eller dødelige skader på grunn av strømstøt. Kapslingsdekslet til xenon-lyskasterne må ikke tas av.
- ▶ La et kvalifisert fagverksted skifte lampe på xenon-lyskastere. Verkstedene har nødvendig fagkunnskap og verktøy. **HYMER GmbH & Co. KG** anbefaler **HYMER**-servicestasjoner.
- ▶ Lyspærer og lampeholdere kan være meget varme. La dem derfor alltid avkjøles før de byttes ut.
- ▶ Oppbevar lyspærer utilgjengelig for barn.
- ▶ Ikke bruk lyspærer som er falt ned eller som har riper i glasset. Lyspærene kan sprekke.

- ▷ Ikke ta på en ny lyspære med bare fingre. Bruk en klut når du skal sette inn en ny lyspære.
- ▷ Bruk kun lyspærer av samme type og med riktig styrke (se avsnittet 12.10.4).
- ▷ Når lysdiodene i lampene er defekte, oppsøk en autorisert forhandler eller servicestasjon.

Lyspæretyper

I kjøretøyet blir det benyttet forskjellige lyspæretyper. I det følgende er skifte av den aktuelle lyspæretypen beskrevet.

Bilde 226 Lyspæretyper

Pos. i Bilde 226	Sokkeltype/lyspæretype	Skifte
1	Pluggsokkel	For å ta ut må man trekke ut lyspæren
		For å sette inn skyves lyspæren med et lett trykk inn i sokkelen
2	Bajonettsokkel	For å ta ut trykkes lyspæren nedover, og drei mot urviseren
		For å sette inn settes lyspæren inn i sokkelen, og drei med urviseren
3	Sylindriske lyspærer	For å ta ug og for å sette inn bøyes kontaktene til lampeholderen forsiktig utover
4	Halogenpære	Løsne holdefjæren eller bajonettlåsen for å ta den ut
		Etter at den er satt inn, må holdefjæren henges inn igjen, eller halogenpæren må settes inn i bajonettlåsen

12.10.1 Belysning front

- ▷ Når tenningen er slått på, lyser dagkjørelyet.
- ▷ Når dagkjørelyet er på, lyser ikke markeringslysene på siden.
- ▷ Når nærlyset slås på, slukker dagkjørelyet.
- ▷ På innsiden av klarglass-lyskasterne kan det ved store temperaturforskjeller eller ekstreme værforhold dannes litt dugg av kondensvann. Lyskasteren er konstruert slik at denne duggen fordunster når lyskasteren slås på eller under kjøring. En negativ innvirkning på lyseffekten eller en skade på lyskasteren på grunn av kondensvann behøver man ikke å frykte.

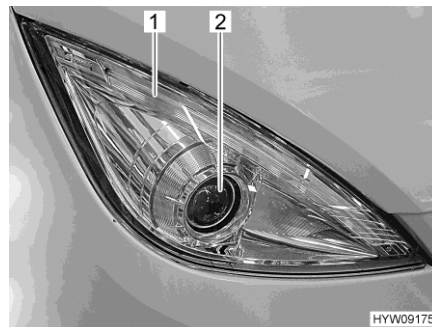

- 1 Konturlys
- 2 Frontlys
- 3 Kurvelys/tåkelys

Bilde 227 Belysning front

Konturlys Konturlysene (Bilde 227,1) er utstyrt med lysdioder. Kontakt en autorisert forhandler eller servicestasjon for å skifte lysdiodene.

Frontlys Dagkjørelyet og retningsvisere er integrerte i frontlyset (Bilde 227,2). Lyspærene til nærlys og fjernlys skiftes fra motorrommet.

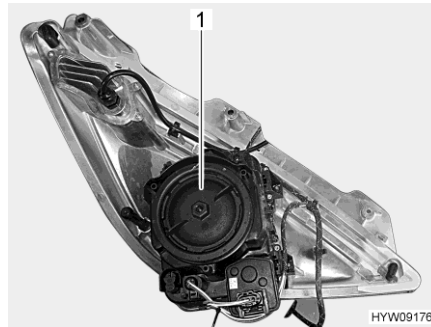

- 1 LED-lys (dagkjørelyet, retningsviser)
- 2 Nærlys/fjernlys

Bilde 228 Frontlys

Dagkjørelyet og retningsviser Dagkjørelyet og retningsvisere er LED-lys (Bilde 228,1). Kontakt en autorisert forhandler eller servicestasjon for å skifte lysdiodene.

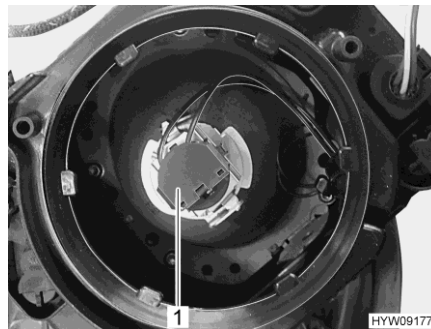
**Nærlys/fjernlys
(Bilde 228,2)**

1 Husdeksel

Bilde 229 Frontlys (bakside)

- Slå av tenningen og belysningen.
- Åpne motorlokket (se kapittel 4).
- Drei husdekselet (Bilde 229,1) mot urviseren og ta det av.

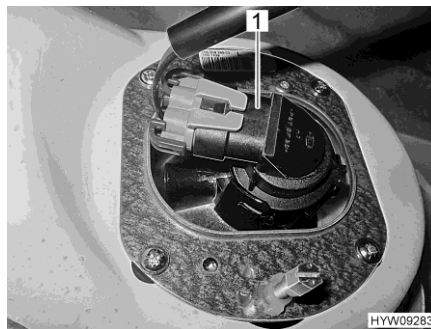
1 Sokkel

Bilde 230 Lyspære (nærlys/fjernlys)

- Drei sokkelen (Bilde 230,1) med pæren mot urviseren og ta den ut av lampehuset.
- Trekk lyspæren ut av sokkelen.
- Deretter setter du en ny lyspære (H7 - 12 V/55 W) inn i sokkelen slik at bunnen passer inn i sokkelen.
- Sett sokkelen (Bilde 230,1) med lyspæren tilbake i lampehuset og drei den med urviseren. Sokkelen klikker på plass.
- Sett på husdekselet (Bilde 229,1) igjen og drei det med urviseren for å feste det.
- Lukk motorlokket.

**Kurvelys/tåkelys
(Bilde 227,3)**

Bilde 231 Kurvelys/tåkelys

1 Sokkel

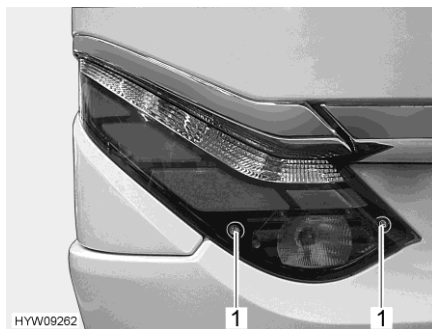
Bilde 232 Kurvelys/tåkelys (sett bakfra)

- Grip bak det kombinerte frontlyset for kurvelys/tåkelys (Bilde 231), dreii sokkelen (Bilde 232,1) med lyspæren mot urviseren og ta den ut av lampehuset.
- Trekk lyspæren ut av sokkelen.
- Deretter setter du en ny lyspære (H7, 12 V/55 W) inn i sokkelen slik at bunnen passer inn i sokkelen. Ikke rør lyspæren med bare fingre.
- Sett sokkelen (Bilde 232,1) med lyspæren tilbake i lampehuset og dreii den med urviseren. Sokkelen klikker på plass.

12.10.2 Belysning bak

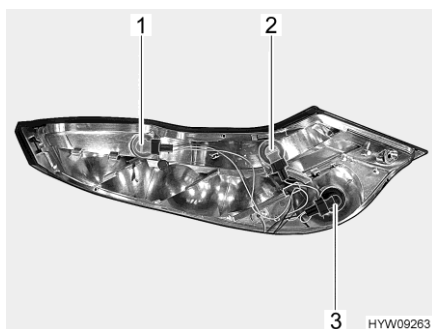
- ▷ Kontakt en autorisert forhandler eller servicestasjon for å skifte lampene som er utstyrt med LED.

1 Innvendig sekskantskrue

Bilde 233 Baklysenhet

- Løsne de innvendige sekskantskruene (Bilde 233,1).
- Ta av baklysenhet.

1 Retningsviser
2 Ryggelys
3 Tåkebaklys

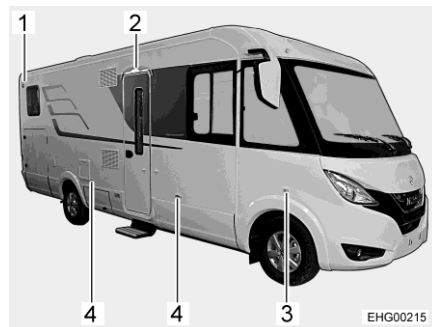
Bilde 234 Baklysenhet (demontert)

- Drei defekt lyspære (Bilde 234) mot urviseren for å låse opp bajonett-sokkelen.
- Skift den defekte lyspæren.

Nummerskiltlys/tredje bremselys

Nummerskiltlys og tredje bremselys er utstyrt med LED.
Kontakt en autorisert forhandler eller servicestasjon for å skifte lysdiodene.

12.10.3 Belysning side

- 1 Konturlys
- 2 Forteltlampe
- 3 Retningsviser
- 4 Markeringslys

Bilde 235 Belysning side

- Konturlys**
- Løft av dekslet med egnet verktøy (f.eks. skrutrekker). Sett verktøyet på innsnevringen i huset.
 - Ta av huset.
 - Skift lyspære.

- Retningsviser**
- Lampen er limt inn. Når lyspæren er defekt, henvend deg til en autorisert forhandler eller en servicestasjon.

- Markeringslys**
- Lampene er utstyrt med lysdioder. Kontakt en autorisert forhandler eller servicestasjon for å skifte lampene.

- Forteltlampe**
- Lampen er utstyrt med lysdioder. Kontakt en autorisert forhandler eller servicestasjon for å skifte lampen.

12.10.4 Lyspæretyper for utelys

	Posisjonsnr. i Bilde 227	Utelys	Lyspæretype
Front	1	Konturlys	C 12 V 5 W
	2	Nærlys/fjernlys	H7 12 V 55 W
	3	Kurvelys/tåkelys	H7 12 V 55 W

	Posisjonsnr. i Bilde 234	Utelys	Lyspæretype
Bak	1	Retningsviser	P 12 V 21 W
	2	Ryggelys	P 12 V 21 W
	3	Tåkebaklys	P 12 V 21 W
	-	Bremselys	Henvend deg til en forhandler eller en service-stasjon
	-	Baklys	Henvend deg til en forhandler eller en service-stasjon
	-	Nummerskiltlys	Henvend deg til en forhandler eller en service-stasjon
	-	Tredje bremselys	Henvend deg til en forhandler eller en service-stasjon

	Posisjonsnr. i Bilde 235	Utelys	Lyspæretype
Side	1	Konturlys	C 12 V 5 W
	2	Forteltlampe	Henvend deg til en forhandler eller en service-stasjon
	3	Retningsviser	Henvend deg til en forhandler eller en service-stasjon
	4	Markeringslys	Henvend deg til en forhandler eller en service-stasjon

12.11 Belysning i boenheten

- ▶ Lysdiodene i lampene må ikke erstattes med vanlige lyspærer. Brannfare pga. kraftig varmeutvikling.

I boenheten er alle lampene utstyrt med LED-teknologi.

LED-lamper er økonomiske, vedlikeholdsfrie og har en svært lang levetid. Det er vanligvis ikke nødvendig å skifte lyspære.

- ▷ Når lysdiodene i lampene er defekte, oppsøk en autorisert forhandler eller service-stasjon.

12.12 Luftfjæring

- ▷ Luftfjærings-komponentene kan ikke rengjøres med dampvasker eller høytrykkspyler. Ikke benytt organiske løsningsmidler eller slipemidler. Tillatte rengjøringsmidler er såpeløsning (lut), metanol, etanol og isopropanol.

Kontroller luftfjæringsbelgene og luftledningene regelmessig for skader og lekkasjer.

Ved lengre tids stillstand kan det forekomme at kjøretøyets nivå gradvis synker. For å unngå varige misforminger og skader på luftbelgene: Benytt støttebeina til stabilisering av kjøretøy som har støttebein, eller fyll luftbelgene med trykkluft en gang i uken.

12.13 Elektrisk ventilasjonssystem

Hvis inntaksluften kanaliseres ut gjennom et utløp i døren eller gulvet, skift aktivkullfilter en gang i året. Når luften ledes inn i atmosfæren via taket, er ventilasjonssystemet vedlikeholdsfritt.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

12.14 Reservedeler

- ▶ Enhver endring av kjøretøyets forinnstilte tilstand kan redusere kjøre- og trafikksikkerheten.
- ▶ Tilleggsutstyret og original-reservedelene som anbefales av **HYMER GmbH & Co. KG** er utviklet og godkjent spesielt for ditt kjøretøy. Den autoriserte forhandleren eller servicestasjonen fører disse produktene. Den autoriserte forhandleren eller servicestasjonen er informert om tillatte tekniske enkeltheter og utfører nødvendige arbeider faglig korrekt.
- ▶ Tilbehør og påbygde, ombygde eller innebygde deler som ikke er godkjent av **HYMER GmbH & Co. KG** kan forårsake skader på kjøretøyet og føre til redusert trafikksikkerhet. Selv om det foreligger en uttalelse fra sakkyndig, en generell driftstillatelse eller en typegodkjenning, kan det ikke dermed garanteres at produktet er av tilfredsstillende kvalitet.
- ▶ Vi påtar oss ikke ansvar for skader forårsaket av produkter som ikke er godkjent av **HYMER GmbH & Co. KG**. Dette gjelder også for ulovlige endringer på kjøretøyet.

Av sikkerhetsgrunner må reservedeler for apparater tilsvare produsentens spesifikasjoner, og produsenten må ha godkjent dem som reservedeler. Reservedelene må bare monteres av produsenten selv eller på et autorisert fagverksted. Autoriserte forhandlere og servicestasjoner står til disposisjon ved bestilling av reservedeler.

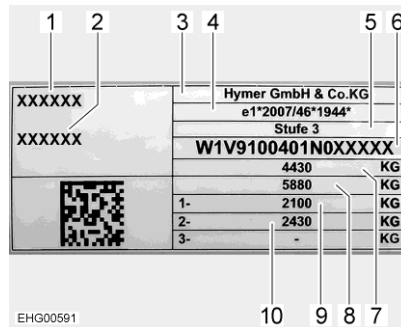
Noen eksempler på viktige reservedeler:

- Sikringer
- Lyspærer
- Vannpumpe (dykkpumpe)

Ved bestilling av reservedeler må man oppgi serienummer og kjøretøysmodell til den autoriserte forhandleren eller servicestedet.

Kjøretøyet som beskrives i denne bruksanvisningen er konstruert og utrustet i samsvar med fabrikknormene. Avhengig av bruksområde tilbys det nyttig tilleggsutstyr. Ved montering av tilleggsutstyr må det undersøkes om disse må føres inn i vognkortet. Ta hensyn til teknisk tillatt totalvekt. Autoriserte forhandlere eller servicestasjoner hjelper deg gjerne.

12.15 Typeskilt kjøretøy

- 1 Kjøretøytype
- 2 Fortløpende serienummer
- 3 Produsent
- 4 Godkjenning for kjøretøytype
- 5 Påbygg
- 6 Chassisnummer
- 7 Teknisk tillatt totalvekt
- 8 Tillatt total tilhengerlast (ved alternativet tilhengerkobling)
- 9 Teknisk tillatt totalvekt på 1. akse
- 10 Teknisk tillatt totalvekt på 2. akse

Bilde 236 Typeskilt

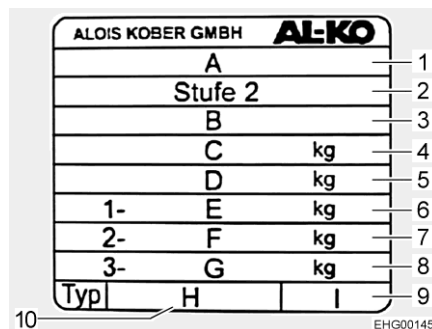
Typeskiltet med serienummeret er festet midt på den høyre sideveggen. Ikke fjern typeskiltet. Typeskiltet:

- Identifiserer kjøretøyet
- Er til hjelp ved bestilling av reservedeler
- Dokumenterer sammen med vognkortet hvem som eier bilen

▷ Oppgi alltid serienummeret ved spørsmål til kundeservicestasjonen.

12.16 Typeskilt Chassis

- 1 EG-godkjenningsnummer
- 2 Spesifikasjonsnivå
- 3 Basiskjøretøy-identifiseringsnummer (17-siffer)
- 4 Tillatt totalvekt for kjøretøyet
- 5 Tillatt vogntogvekt for kjøretøyet med tilhenger
- 6 Tillatt framaksel
- 7 Tillatt bakakseltrykk (akse 2)
- 8 Tillatt bakakseltrykk (akse 3)
- 9 Serienummer
- 10 Typebeskrivelse

Bilde 237 Typeskilt Chassis

Typeskiltet er festet til setekonsollen på førersetet, på siden mot førerens inngang.

Ikke fjern typeskiltet.

Hvis du har spørsmål til kundeservice, har du informasjon på typeskiltet.

12.17 Varsel- og henvisningsklistremerker

På og i kjøretøyet finnes det varsel- og henvisningsklistremerker. Varsel- og henvisningsklistremerker er der av hensyn til sikkerheten, det er ikke tillatt å fjerne dem.

- ▷ Reserve-klistremerker kan bestilles hos autoriserte forhandlere eller på servicestasjoner.

12.18 Reservenøkkel

Følgende informasjon er viktig ved bestilling av reservenøkler:

Låser fra:	Nødvendig for bestilling:	Anskaffes hos:	Info telefon:
Basiskjøretøy Mercedes-Benz	Chassisnummer	Mercedes-Benz-kontraktverksted	–
Karosseri	Serienummer, chassisnummer, ekstranøkkel eller nøkkelnummer	Forhandler	–

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om dekkene i kjøretøyet.

På slutten av kapitlet er det en tabell hvor du finner korrekt dekktrykk for ditt kjøretøy.

13.1 Generelt

- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet (se avsnittet 13.8).

- ▷ Kontroller dekktrykket når dekkene er kalde. Et for høyt dekktrykk i varme dekk må ikke reduseres.
- ▷ Det er montert slangefrie dekk på kjøretøyet. Monter aldri slanger i disse dekkene.
- ▷ Følg bruksanvisningen for basiskjøretøyet.
- ▷ Den maksimale vanddybden som et kjøretøy kan kjøre gjennom uten å bli skadet, omtales som "vadedybden". Maksimal vadedybde bestemmes av støtfangerens underkant, men er maksimalt 40 cm. Dette gjelder alle lasteforhold.
Kjør aldri gjennom dypere vann. Vann og skitt kan skade kjøretøyet. Før han/hun kjører gjennom vann eller gjørme, eller kjører over forhøyede hindringer, må sjåføren sørge for at intet utstyr kan bli skadet. Ytterligere detaljer finner du i Mercedes-Benz bruksanvisningen.

- ▷ Avhengig av utførelse, er kjøretøyet som standard utstyrt med et dekkparasjonssett.
- ▷ Kjør ut på siden av veibanen ved punktering. Sikre kjøretøyet med varseltrekant. Slå på varselblinkanlegget.
- ▷ Dekkene må ikke være eldre enn 6 år, fordi materialet blir slitt med tiden. Det firesifrede DOT-nummeret på siden av dekket viser produksjonsdatoen. De to første sifrene viser uken, de to siste produksjonsåret.

Eksempel: 0723 Uke 07, produksjonsår 2023

- OBS:**
- Foreta regelmessig (hver 14. dag) kontroll av dekkene, kontroller om det er jevn mønsterslitasje, mønsterdybde og utvendige skader.
 - Ta hensyn til påbudt minste mønsterdybde.
 - Bruk alltid dekk av samme modell for hver aksel.
 - Vær oppmerksom på merknadene i vognkortet.
 - Bruk bare dekk som er tillatt for felgtypen. Tillatte felgstørrelser og dekkdimensjoner er angitt i kjøretøyets vognkort, men den autoriserte forhandleren eller servicestasjonen hjelper deg også gjerne.
 - Nye dekk skal kjøres inn på en ca. 100 km lang strekning i middels hastighet - først da er godt veigrep garantert.
 - Kontroller regelmessig at hjulmutrene og hjulskruene er godt festet.

- Ved lagring eller ved lengre stillstand må man hindre trykk på dekk og hjullagre:
Jekk opp kjøretøyet, slik at dekkene ikke belastes, eller beveg kjøretøyet hver 4 uke slik at stillingene til hjulene forandrer seg.

13.2 Dekkutvalg

- ▶ Under kjøringen kan feil dekkvalg føre til alt fra skade på dekkene til punktering.

- ▷ Når det monteres dekk som ikke er tillatt for kjøretøyet, kan det oppheve driftstillatelsen for kjøretøyet og dermed forsikringsbeskyttelsen. Autoriserte forhandlere eller servicestasjoner hjelper deg gjerne.

Tillatte dekkstørrelser for ditt kjøretøy står i vognkortet eller du kan få det oppgitt hos de autoriserte forhandlerne eller på servicestasjonene. Hvert dekk må passe til kjøretøyet som det skal brukes på. Dette gjelder først og fremst for utvendige mål (diameter, bredde) som angis gjennom den standardiserte størrelsesbetegnelsen. I tillegg må dekkene oppfylle kravene kjøretøyet stiller med tanke på vekt og hastighet.

Ved vekt går man ut fra teknisk tillatt totalvekt på akselen som fordeles på to dekk. Maksimal bæreevne til et dekk utvises gjennom lastindeksen (= LI, bæreevne-karakteristikk).

Et dekkets tillatte maksimalhastighet (ved full bæreevne) angis ved en speed-indeks (= GSY, hastighetssymbol). Last-indeks og speed-indeks utgjør til sammen kjørespesifikasjonen til et dekk. Det er offisiell bestandel til den fullstendige, standardiserte dimensjonsbetegnelsen som står på hvert dekk. Disse angivelsene på dekket må stemme over ens med angivelsene i vognkortet.

13.3 Betegnelser på dekket

215/70 R 15C 109/107 Q
(eksempel)

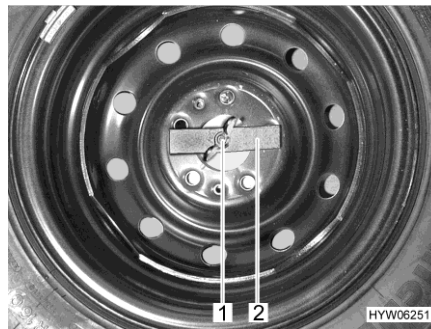
Betegnelse	Forklaring
215	Dekkets bredde i mm
70	Forhold høyde/bredde til dekket i prosent
R	Dekkonstruksjon (R = radial)
15	Felgdiameter i tommer
C	Commercial (Transporter)
109	Bæreevne-karakteristikk enkeltdekk
107	Bæreevne-karakteristikk tvillingdekk
Q	Hastighetssymbol (Q = 160 km/t)

13.4 Håndtering av dekkene

- Kjør på skrå over kantsteiner. Hvis ikke kan dekkene bli klemt på flanken. Hvis man kjører over kantstein i spiss vinkel, kan det skade dekkene og føre til punktering.
- Kjør sakte over høye kloakklokk. Hvis ikke kan dekkene bli klemt. Hvis man kjører over høye kloakklokk med stor fart, kan det skade dekkene og føre til punktering.
- Kontroller støtdemperne med jevne mellomrom. Hvis man kjører med dårlige støtdempere fører det til betydelig større slitasje.
- Ved ujevn mønsterslitasje kontakt kundeservice.
- Dekkene må ikke vaskes med høytrykksspyler. I løpet av få sekunder kan dekkene blir skadet, noe som kan føre til punktering.

13.5 Reservehjul

Reservehjulet er lagret i det bakre oppbevaringsrommet.

- 1 Vingemutter
- 2 Presstykke

Bilde 238 Reservehjul i bakre oppbevaringsrom

Ta av reservehjulet:

- Løsne vingemutteren (Bilde 238,1) for hånd og skru den opp.
- Fjern presstykket (Bilde 238,2).
- Ta av reservehjulet.

13.6 Nødsett

- ▶ Legg merke til sikkerhetsanvisningene i bruksanvisningen fra produsenten.

Kjøretøyet er, avhengig av utstyr, utstyrt med nødsettet Tyrekit.

Betjeningsanvisningene er å finne i bruksanvisningen fra produsenten.

13.7 Hjulbytte

13.7.1 Generelle råd

- ▶ Kjøretøyet må stå på et jevnt, hardt og sklisikkert underlag.
- ▶ Sett bilen i første gir. Med automatgir setter du bilen i stilling "P".
- ▶ Trekk til håndbremsen før kjøretøyet heves.
- ▶ Sikre kjøretøyet med støtteklosser på motsatt side, slik at det ikke begynner å trille.
- ▶ Kjøretøyet må ikke løftes ved hjelp av de påmonterte støttene.
- ▶ Når en tilhenger er tilkoblet: Koble fra tilhengeren før kjøretøyet løftes.
- ▶ Sett jekken på festepunktene som er beregnet til dette.
- ▶ Jekken må aldri overbelastes. Maks. tillatt belastning er angitt på jekkens typeskilt.
- ▶ Bruk jekken kun til kortvarig løfting av kjøretøyet under dekkskiftet.
- ▶ Ikke start motoren mens kjøretøyet er hevet.
- ▶ Ingen må legge seg under kjøretøyet når det er løftet.

- ▷ Påse at gjengeboltens gjenger eller hjulskruene ikke skades under hjulbyttet.
- ▷ Hjulmutre eller hjulskruer trekkes til diagonalt.
- ▷ Hvis du skal bytte til andre felger (f.eks. alufelger eller hjul med vinterdekk) må det brukes tilhørende hjulskruer i riktig lengde og form. Sikkert feste av hjulet og funksjonen til bremseanlegget er avhengig av dette.
- ▷ Alle 4 hjulene må være av samme type og størrelse og godkjent for kjøretøyet.
- ▷ Felger og dekk som ikke er godkjent for kjøretøyet, kan føre til nedsatt trafiksikkerhet og må vurderes og skiftes av godkjent kontrollinstans.
- ▷ Hjulene må ikke skiftes kryssvis.

- ▷ Kjøretøyet skal sikres i henhold til nasjonale forskrifter, f.eks. med varseltrekant.
- ▷ Før hjulbytte må felg- og dekkdimensjonen kontrolleres, likeså dekkenes belastningsevne og hastighetindeksen på dekket. Bruk kun de felg- og dekkdimensjoner som står oppført i vognkortet.
- ▷ Håndverktøyet er tilpasset de monterte hjulmutrene eller hjulskruene. Hvis det er montert alufelger, må du alltid ha med et egnet verktøy til reservehjulet (stålfelg).
- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen for basiskjøretøyet.

Håndverktøyet er lagret i fotrommet i førerhuset under en gulvplate.

13.7.2 Tiltrekningsmoment

Felger	Tiltrekningsmoment
Ståfelg	250 Nm ± 20 Nm
Alufelg	190 Nm ± 20 Nm

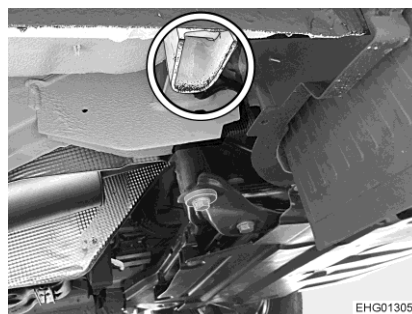
13.7.3 Bytte hjul

- ▶ Fotplaten til jekken må stå jevnt på gulvet.
- ▶ Med reservehjulet må du kun kjøre til neste verksted.
- ▶ Kjøretøyer med tre aksler (tandemaksler bak) kan ikke heves med en vanlig jekk. Et hjulbytte må utføres ved et fagverksted.

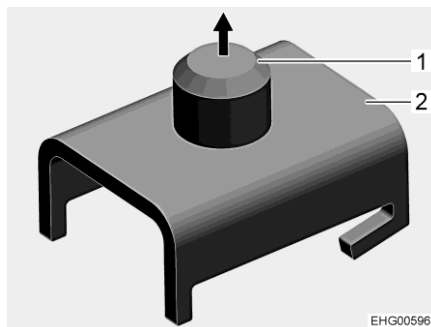

- ▷ Bruk en vanlig jekk.
- ▷ Dersom kjøretøyet er utrustet med et reservehjul (tilleggsutstyr), vil en adapter for å holde jekken på bakakselen være inkludert i leveringsområdet.
- ▷ Adapteren er ment for bruk med en vanlig jekk.
- ▷ Sørg for å få reparert hjulet som er byttet ut umiddelbart.
- ▷ Følg generelle anvisninger i dette kapitlet.
 - Parker kjøretøyet på et så flatt og fast underlag som mulig.
 - Sett bilen i første gir. Ved automatgir setter du bilen i stilling "P".
 - Trekk til håndbremsen.
 - Legg under bremseklosser eller lignende egnede gjenstander for å sikre kjøretøyet.
 - Løsne reservehjulet fra festeanordningen for reservehjulet.
 - Hvis underlaget er mykt, må man legge et stødig underlag under jekken, f.eks. en treplate.

Bilde 239 Holder framaksler

- Når et hjul skal veksles på framakselen: Sett jekken på den dertil mente holderen (Bilde 239).

- 1 Bolt
- 2 Adapter

Bilde 240 Adapter for holder til bakaksel

- Når et hjul skal veksles på bakakselen: Fest adapteren (Bilde 240,2) på jekken.

Bilde 241 Holder til bakaksel

- Før boltene (Bilde 240,1) inn i holderen til bakakselen (Bilde 241).
- Løsne hjulskruene noen omdreiningar med hjulnøkkelen, men skru dem ikke ut.
- Hev kjøretøyet til hjulet er 2 til 3 cm over bakken.
- Skru ut hjulskruene og ta av hjulet.
- Sett reservehjulet på hjulnavet og rett det ut.
- Skru inn hjulskruene og trekk til i kryss.
- Jekk ned jekken og ta den bort.
- Trekk hjulskruene jevnt til med hjulnøkkel (tiltrekkingsmoment se avsnittet 13.7.2).

13.7.4 Bytte hjul med alufelger

- ▶ Det skal brukes ulike hjulskruer ved alufelger og stålfelger. Når det er montert alufelger, følger det med riktige hjulskruer for reservehjulet (stålfelger).

Hjulbytte med alufelger gjøres på samme måte som med stålfelger (se avsnittet 13.7).

13.8 Dekktrykk

- ▶ For lavt dekktrykk fører til overoppheting av dekket. Alvorlige skader på dekket kan være resultatet.
- ▶ Før start eller annenhver uke skal dekktrykket kontrolleres. Feil dekktrykk fører til forhøyet slitasje og kan føre til alt fra skade på dekkene til punktering. Sjåføren kan miste kontrollen over kjøretøyet.
- ▶ Bruk bare ventiler som er tillatt for det foreskrevne dekktrykket.
- ▶ Ved et dekktrykk over 4,5 bar anbefales bruk av en metall- eller hybrid-ventil.

- ▷ Kontroller dekktrykket når dekkene er kalde. Et for høyt dekktrykk i varme dekk må ikke reduseres.

Bæreevnen og dekkets holdbarhet er umiddelbart avhengig av dekktrykket. Luft er et flyktig medium som uunngåelig også siver ut av dekk.

Som tommelfingerregel kan man regne med et trykktap på 0,1 bar hver andre måned når et dekk er fylt. Kontroller dekktrykket regelmessig for å unngå dekkskader eller punktering.

- ▷ Dekktrykk-verdiene gjelder for lastete kjøretøy med kalde dekk.
- ▷ Ved varme dekk må trykket være 0,3 bar høyere enn ved kalde dekk. Kontroller trykket på nytt med kalde dekk.
- ▷ Dekktrykk-toleransen er +/- 0,05 bar.
- ▷ Informasjon om tillatt akseltrykk finner du i vognkortet hhv. på typeskiltet.

Luftrykk framaksel

Dekkdimensjoner	Dekk-produzent	Tillatt akseltrykk	
		1850 kg	2100 kg
225/75 R16	Alle	3,5 bar	4,1 bar
235/60 R17	Alle	3,6 bar	4,2 bar

Luftrykk bakaksel

Dekkdimensjoner	Dekk-produzent	Tillatt akseltrykk			
		1800 kg*	2100 kg	2430 kg	2500 kg
225/75 R16	Alle	4,0 bar	4,8 bar	5,5 bar	5,5 bar
235/60 R17	Alle	4,0 bar	4,8 bar	5,3 bar	-

* Ved 3-aksler (tandemaksel bak): Bakakseltrykk per bakaksel

- ▷ Tillatt aksellast se typeskiltet.

Avhengig av utstyret er kjøretøyet utrustet med et reservehjul. Hvis det er angitt forskjellige luftrykkverdier for fremre og bakre aksel: Brukes den høyeste av de to verdiene for reservehjulet.

Kapitteloversikt

I dette kapitlet finner du opplysninger om mulige feil på kjøretøyet.

Feilen er listet opp med mulige årsaker og forslag til hvordan de kan utbedres.

De nevnte feilene kan utbedres på egenhånd uten store fagkunnskaper og med noen få grep. Hvis de tiltak som er angitt i denne bruksanvisningen ikke løser problemene, må et autorisert fagverksted foreta feilsøkingen og utbedringen.

14.1 Bremseanlegg

- ▶ Defekter ved bremseanlegget må straks repareres på autorisert fagverksted.

14.2 Luftfjæring

- ▶ Veil ved luftfjæringen må straks repareres på et autorisert fagverksted.

14.3 Elektrisk anlegg

- ▷ Skift alltid ut boenhets-batteriet med et batteri av samme type og kapasitet.

- ▷ For skifte av sikringer, se kapittel 8.

Feil	Årsak	Tiltak
Lysanlegget fungerer ikke helt som det skal	Lyspære defekt	Skift lyspære. Vær oppmerksom på angitte Volt- og Watt-verdier
	Sikring defekt	Skift sikring
Den innebelysningen fungerer ikke	Feil på lyspærer, kontakter eller kabling	Ta kontakt med kundeservice
Elektriske stigtrinn kan ikke skyves ut eller trekkes inn	Sikring på strømsentralen defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
Stigtrinnet går ikke ut eller bare delvis ut (om vinteren)	Mekanikken er frosset Verneinnretningen (klemvern) ble utløst på grunn av overbelastningsstrøm	Rengjøre stigtrinn, fjerne is
Ingen 230 V-forsyning på tross for tilkoblet nett	230 V-sikringsautomat har utløst	Slå 230 V-sikringsautomat på

Feil	Årsak	Tiltak
Start- eller boenhets-batteri lades ikke ved 230 V-drift	Stor sikring på start- eller boenhets-batteriet defekt	Skift stor sikring på start- eller boenhets-batteriet
	Ingen nettspenning tilstede	Slå på sikringsautomat ene i kjøretøyet
	Strømsentralen er overopphetet	Omgivelsestemperaturen er for høy eller lufting av strømsentralen er hindret
	For mange forbrukere er på	Slå av unødvendige forbrukere
	Lademodul i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
Boenhets-batteriet lades ikke av kjøretøyet	Sikring på dynamo klemme D+ defekt	Skift sikring
	Ladeboosteren er defekt	Ta kontakt med kundeservice
12 V-kontrollampen lyser ikke	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skildebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skildebryteren
	Start- eller boenhets-batteriet er ikke oppladet	Lad startbatteriet eller boenhets-batteriet
	Sikringen på boenhets-batteriet er defekt	Skift sikringen på boenhets-batteriet
12 V-forsyning i boenhetsen fungerer ikke	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skildebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skildebryteren
	Boenhets-batteriet er utladet	Lad boenhets-batteri
	Stor sikring på boenhets-batteri defekt	Skift stor sikring på boenhets-batteri
12 V-forsyning fungerer ikke ved 230 V-drift	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Batteri-skildebryteren på strømsentralen er slått av	Slå på batteri-skildebryteren
	230 V-sikringsautomat har utløst	Ta kontakt med kundeservice
	Lademodul i strømsentralen defekt	Ta kontakt med kundeservice
	Stor sikring på boenhets-batteri defekt	Skift stor sikring på boenhets-batteri
230 V-kontrollampen lyser ikke, selv om 230 V-nettspenning er tilkoblet	Strømforsyningen er uten spenning	Kontroller ekstern nettspenning
	230 V-automatsikring er utløst før strømsentralen eller er slått av	Tilbakestill 230 V-sikringsautomat

Feil	Årsak	Tiltak
Ingen spenning på en tilkoblet forbruker	Den selvtilbakestillende polyswitch-sikring er utløst	Kontroller kontakter og ledninger, slå av 12 V-forsyningen i ca. 2 minutter og deretter på igjen
	Selvtilbakestillende polyswitch-sikring har blitt utløst flere ganger (3-ganger), systemet har slått av den aktuelle utgangen permanent	Fjern årsaken til utløsning av polyswitch-sikringen Opphev den permanente frakoblingen (slå på 12 V-forsyning til boenhetsbatteriet, trykk dreieknapp og hold den inne minst 3 sekunder)
Ingen spenning fra boenhetsbatteriet	Boenhetsbatteriet er utladet	Lad boenhetsbatteriet umiddelbart
	Boenhetsbatteri er slått av for å beskytte det mot fullstendig utlading	Hvis kjøretøyet ikke skal brukes på lang tid, må boenhetsbatteriet lades helt opp Utlading skjer gjennom kontinuerlig innkoblet forbruker (se kapittel 8)
Batterilading med av solaranlegg fungerer ikke	Feil med elektrisk tilkobling til solaranlegget	Kontroller kontakter og ledninger
	Sikring defekt	Skift sikring
	Laderegulator for solaranlegg defekt	Ta kontakt med kundeservice

14.4 Vekselretter

Feil	Årsak	Tiltak
Stikkontakter uten spenning (med vekselretter som tilleggsutstyr)	Vekselretteren er slått av på grunn av en feil	Hvis vekselretteren ikke starter på nytt etter en stund, må du kontakte kundeservice
	Ledningsbeskyttelsesbryteren i den ekstra sikringsboksen er utløst	Slå på ledningsbeskyttelsesbryteren

14.5 Gassanlegg

- ▶ Ved defekt på gassanlegget (gasslukt, høyt gassforbruk) er det fare for eksplosjon! Steng snarest gassflaskens hovedventil. Åpne vinduer og dører og luft godt.
- ▶ Ved feil på gassanlegget: Ikke røyk, ikke bruk åpen ild og ikke betjen noen elektriske brytere (lysbrytere osv.). Sjekk tettheten av gassførende deler og rør med lekkasjesøkingspray. Ikke bruk åpen flamme for å sjekke.
- ▶ Feil på gassanlegget må utbedres av et autorisert fagverksted.

Feil	Årsak	Tiltak
Ingen gass	Gassflasken er tom	Bytt gassflaske
	Gassavstengeventil stengt	Åpne gassavstengeventilen
	Hovedventilen på gassflasken er stengt	Åpne hovedventilen på gassflasken
	For lav utetemperatur (-42 °C ved propangass, 0 °C ved butangass)	Vent til utetemperaturen har steget
	Innebygget apparat defekt	Ta kontakt med kundeservice

14.6 Kokeplass

Feil	Årsak	Tiltak
Tennsikringene går ikke på (flammen brenner ikke når reguleringshåndtaket slippes løs)	For kort oppvarmingstid	Hold reguleringshåndtaket nedtrykket i ca. 15 til 20 sekunder etter tenning
	Tennsikring defekt	Ta kontakt med kundeservice
Flammen går ut når den stilles på svakt	Tennsikringsføleren står ikke riktig	Still tennsikringsføleren riktig (ikke bøy den). Følerspissen skal stikke 5 mm over brenneren. Følerhalsen skal ikke ha mer enn 3 mm avstand til brennerkransen; oppsøk eventuelt kundeservice

14.7 Varmeanlegg/varmtvannsbereder

Ved feil må du ta kontakt med nærmeste kundeservice for vedkommende fabrikat. Adresselisten er vedlagt enhetenes papirer. Kun autoriserte fagfolk må foreta reparasjoner på apparatet.

14.7.1 Varmeanlegg/varmtvannsbereder med digitalt betjeningsdel CP plus

Feil	Årsak	Tiltak
Varmeanlegget tennes ikke	Temperaturføler på betjeningsdelen eller den eksterne føleren er defekt	Trekk ut støpslet på betjeningsdelen. Varmeanlegget fungerer da uten termostat. Oppsøk kundeservice så snart som mulig
Ingen visning på betjeningsdelen	Sikring på strømsentralen defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
	Sikringen i den elektroniske styreenheten har utløst	Ta kontakt med kundeservice
	Defekt boenhets-batteri	Lad eller bytt boenhets-batteri
Feil med feilkode vises	Se tabell "Veiledning for feilsøk"	Se tabell "Veiledning for feilsøk"
Varmtvannsberederen tømmes, sikkerhets-/avtappingsventilen har åpnet seg	Innetemperatur under 8 °C	Varm opp boenheten
Sikkerhets-/avtappingsventilen kan ikke lukkes	Temperatur på sikkerhets-/avtappingsventilen under 8 °C	Varm opp boenheten
Viftehjulet går med høy lyd eller ikke jevnt	Viftehjulet er tilsmusset	Oppsøk Truma-service

Veiledning for feilsøk

Feilkode	Årsak	Utbedring
# 17	Sommerdrift med tom vannbeholder	Slå av apparatet og la det avkjøles. Fyll varmtvannsberederen med vann
	Varmluftutgang utgang blokkert	Kontroller utgangsåpninger
	Innsuging av omluft blokkert	Fjern blokkeringen til innsuging av omluft
# 18	Gasstrykkregulator i sete	Bruk regulatoroppvarming (Eis-Ex) (hvis tilgjengelig)
	For høy andel butangass i gassflasken	Bruk propangass (særlig ved temperaturer under 10 °C er butangass ikke egnet til oppvarming)
# 21	Romtemperatursensor eller kabel defekt	Ta kontakt med kundeservice
# 24	Truende underspenning For lav batterispenning < 10,4 V	Lad batteri
# 29	Kortslutning i varmeelementet for FrostControl	Trekk av pluggen til varmeelementet på den elektroniske styreenheten. Skift ut varmeelement
# 41	Elektronikk sperret	Ta kontakt med kundeservice
# 42	Sikkerhetsbryteren har utløst	(ikke brukt her)

Feilkode	Årsak	Utbedring
# 43	Overspenning > 16,4 V	Kontroller batterispenning og spenningskilder (f.eks. ladeapparatet)
# 44	Underspenning For lav batterispenning < 10,0 V	Lad batteriet. Eventuelt skifte ut gammelt batteri
# 45	Ingen 230 V-forsyning	Kontroller ekstern nettspenning
	230 V-sikringsautomat har utløst	Slå 230 V-sikringsautomat på
	Vern mot overoppheting har utløst	Tilbakestill vern mot overoppheting. La varmeanlegget avkjøles, ta av tilkoblingsdekslet og trykk tilbakestillingsknappen
#112, #202, #121, #211	Gassmangel	Åpne gassavstengeventilen og hovedventilen
#122, #212	Forbrenningslufttilførsel eller avgassutgang lukket	Kople til en full gassflaske
#255	Ingen forbindelse mellom varmeanlegg og betjeningsdel	Kontroller åpninger for smuss (snø, is, løv osv.) og eventuelt rengjør
	Kabel defekt	Ta kontakt med kundeservice

Dersom tiltakene ikke fører til utbedring av feilen, oppsøk kundeservice.

14.7.2 Varmeanlegg/varmtvannsbereder Alde

▷ Når det oppstår en feil i systemet, vises årsaken i displayet.

Feil	Årsak	Tiltak
Varmeanlegget tennes ikke ved gassdrift	Gassmangel	Åpne gassavstengeventilen og hovedventilen
		Kople til en full gassflaske
Varmeanlegget tennes ikke	For lav batterispenning	Lad batteriet. Når batterispenningen stiger over 11 V, starter varmeanlegget automatisk
Varmeanlegget tenner ikke ved 230 V elektrisk drift	Ingen 230 V-forsyning	Slå 230 V-sikringsautomat på
		Kople til 230 V-forsyning
Varmeanlegget kobles ut	Overoppheting	La varmeanlegget avkjøles. For å tilbake stille visningen, avbryter man 12 V-strømforsyningen til varmeanlegget og kobler det til igjen
Varmeanlegget går, men det er ingen varme på konvektorene	Sirkulasjonspumpen fungerer ikke	Slå på romtermostat
		Ta kontakt med kundeservice

Feil	Årsak	Tiltak
Varmeanlegget og sirkulasjonspumpen går, men det er ingen varme på konvektorene	Luft i varmelanlegget	Luft varmtvanns-varmeanlegget

14.8 Klimaanlegg

Feil	Årsak	Tiltak
Klimaanlegge kjøler ikke	Ingen 230 V-forsyning	Kople til 230 V-forsyning
	Sikring defekt	Kontroller sikring og event. bytt
	Temperatur under 16 °C	-
	Temperaturen er stilt inn feil	Still inn temperatur
	Luftfilteret er tilsmusset	Bytt luftfilter

14.9 Kjølenskap

14.9.1 Generelt

Ved feil må du ta kontakt med nærmeste kundeservice for vedkommende fabrikat. Adresselisten er vedlagt enhetenes papirer. Kun autoriserte fagfolk må foreta reparasjoner på apparatet.

- ▷ Ytterligere informasjon finnes i bruksanvisningen til produsenten som er vedlagt separat.

Feil	Årsak	Tiltak
Kjøleskapet er ikke kaldt nok	Ventilasjon fra aggregatet er ikke tilstrekkelig	Sjekk om luftegitteret er tildekket, fjern evt. tildekkinger Ta av luftegitteret og rengjør rommet bak (f.eks. for løv)
	Termostat innstilt for lavt	Still inn termostaten på en høyere verdi
	Kjøleribber kraftig belagt med is	Kontroller om kjøleskapdøren lukker riktig
	For mange varme matvarer er blitt lagt inn i løpet av kort tid	La varme matvarer avkjøles før de legges i kjøleskapet
	Apparatet har ikke vært så lenge i drift ennå	Kontroller på nytt om kjøleskapet kjøler etter ca. 4 til 5 timer
	Omgivelsestemperatur er for høy	Ta av luftegitteret fra tid til annen
	Kjøretøyet står ikke vannrett	Still kjøretøyet vannrett

Feil	Årsak	Tiltak
Kjøleskapet kjøler ikke i gassdrift	Gassmangel	Kople til en full gassflaske
		Åpne gassavstengeventilen og hovedventilen
Kjøleskapet kjøler ikke i 12 V-drift	Luft i gassledning	Slå av apparatet av og start det på nytt (gjenta prosedyren evt. 3 til 4 ganger)
	Sikring defekt	Skift sikring
Kjøleskapet kjøler ikke i 230 V-drift	Batteriet er utladet	Kontroller og lad opp batteriet
	Tenningen er slått av	Slå på tenningen
	Varmeelement defekt	Ta kontakt med kundeservice
Kjøleskapet kjøler ikke i 230 V-drift	Sikring defekt	Skift sikring, slå på sikringen i sikringsboksen igjen
	Ingen 230 V-forsyning	Kople til 230 V-forsyning
	Varmeelement defekt	Ta kontakt med kundeservice
Kjøleskapet kobler til gassdrift til tross for nettilkobling	For lav nettspenning	Kontroller nettspenningen (kjøleskapet blir ved korrekt nettspenning koblet automatisk tilbake i 230 V-drift)

14.9.2 Dometic-automatikk 10.5

Feil signaliseres ved hjelp av en feilkode med et varselssymbol midt på skjermen og en pipetone. Pipetonen varer i 2 minutter og gjentas hvert 30. minutt til feilen er opphevet.

Advarsler Alle feil av typen ADVARSEL tilbakestilles automatisk etter at feilen er opphevet.

Feil	Årsak	Tiltak
W01	Temperaturføler i kjøleskapet er defekt	Ta kontakt med kundeservice
W05	Vekselstrøm ikke tilkoblet eller vekselstrøm <190 V	Koble kjøleskapet til vekselstrøm eller velg en annen type energi, f.eks. gass eller likestrøm
W06	Likestrøm ikke tilkoblet	Koble kjøleskapet til likestrøm eller velg en annen type energi, f.eks. gass eller vekselstrøm
W11	Likestrøm-overspenning (> 16 V)	Oppsøk kundeservice (likestrøm-forsyningsspenningen må reduseres)
Symbol "bensinpumpe"	Tank-stoppmodus; gassdrift er blokkert i 15 minutter	Vent 15 minutter eller koble om til en annen driftsmåte

Feil	Årsak	Tiltak
W10 + pipetone	Døren er åpen i mer enn 2 minutter	Lukk døren

Feil Alle feil av typen FEIL må tilbakestilles manuelt. For å gjøre dette, trykk på betjeningsknappen i 2 sekunder.

Feil	Årsak	Tiltak
E03	Ingen forbindelse mellom strømmodul og skjerm	Ta kontakt med kundeservice
E07	Ingen kjøleeffekt i gassdrift	Kontroller om apparatet står skrått, og rett opp ved behov. Tilbakestill feil. Oppsøk kundeservice, hvis feilen vedvarer
E08	Ingen kjøleeffekt i vekselstrømdrift	Kontroller om apparatet står skrått, og rett opp ved behov. Tilbakestill feil. Oppsøk kundeservice, hvis feilen vedvarer
E09	Ingen kjøleeffekt i likestrømdrift	Kontroller om apparatet står skrått, og rett opp ved behov. Tilbakestill feil. Oppsøk kundeservice, hvis feilen vedvarer
E12	Feil i gassventil-testen	Gassdrift ikke mulig. Tilbakestill feil. Oppsøk kundeservice, hvis feilen vedvarer
E13	Intern kommunikasjonsfeil	Gassdrift ikke mulig. Tilbakestill feil. Oppsøk kundeservice, hvis feilen vedvarer
E14	Ved uavhengig gassdrift: For lav batterilading hos batteripakken	Sett inn nye batterier (kundeservice). Tilbakestill feilen deretter
E50	Gassperre etter 3 tenningsforsøk	Tenning ikke mulig. Gassflasken er tom. Skifte gassflaske. Tilbakestill feil
E51	Gassperre, intern feil i strømmodulen	Tilbakestill feil. Oppsøk kundeservice, hvis feilen vedvarer
E52	Jordkontakt, gassventil	Tilbakestill feil. Oppsøk kundeservice, hvis feilen vedvarer
E53	Jordkontakt tennelektrode	Tilbakestill feil. Oppsøk kundeservice, hvis feilen vedvarer

14.10 Vannforsyning

Feil	Årsak	Tiltak
Lekkasjevann i kjøretøyet	Utett sted	Lokaliser det utette stedet, tilkoble vannledningene på nytt
Ikke vann	Vanntanken er tom	Fylle på drikkevann
	Tappekranen ikke stengt	Steng tappekranen
	12 V-forsyning avslått	Slå på 12 V-forsyning
	Bryter for vannpumpe slått av	Slå på vannpumpen
	Sikring for vannpumpe defekt	Skift ut sikringen på strømsentralen
	Vannpumpe defekt	Bytt vannpumpe (lassen)
	Vannledningen er knekt	Rett ut eller skift vannledningen
	Strømsentral defekt	Ta kontakt med kundeservice
Toalettet uten spylevann	Vanntanken er tom	Fylle på drikkevann
Indikator for vann og spillvann viser feil verdi	Målesonden i spillvannstanken eller vanntanken er tilsmusset	Rengjør spillvannstanken/vanntanken
	Målesonde defekt	Bytt målesonde
Ikke mulig å tømme spillvannstanken	Tappekranen tiltettet	Åpne rengjøringsdekslet på spillvannstanken og tapp av spillvannet. Spyl spillvannstanken grundig
Utløpet på engrepsblanden tilstoppet	Perlator forkalket	Klips ut perlatoren, avkalles i eddikvann (gjelder kun metallprodukter)
Vannlysene på dusjhodet tilstoppet	Vannlysene er forkalket	Avkalk dusjhodet i eddikvann eller tørk av skitt i dysene (gjelder kun metallprodukter)
Vannet renner sakte eller ikke i det hele tatt ut av dusjkaret	Kjøretøyet står ikke vannrett	Still kjøretøyet vannrett

Feil	Årsak	Tiltak
Uklart drikkevann	Tilsmusset vann påfylt	Rengjør vanntanken mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
	Avsetninger i vanntanken eller i vannanlegget	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
Endring av smak eller lukt på vannet	Tilsmusset vann påfylt	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
	Drivstoff er uforvarende fylt i vanntanken	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann. Hvis dette er resultatløst: Oppsøk fagverksted
	Mikrobiologiske avleiringer i vannanlegget	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann
Avleiringer i vanntanken og/eller i vannledende komponenter	For lang ståtid for vannet i vanntanken og i vannledende komponenter	Rengjør vannanlegget mekanisk og kjemisk, utfør deretter desinfisering og skyll med rikelige mengder drikkevann

14.11 Karosseri

Feil	Årsak	Tiltak
Hengsler på luker/dører tunge å bevege	Hengsler på luker/dører ikke/for lite smurt	Smør hengsler på luker/dører med syre- og harpiksfritt fett
Hengsler/ledd i våtrom/toalettrom tunge å bevege/knirker	Hengsler/ledd ikke/for lite smurt	Smør hengsler/ledd med løsemiddel-/syrefri olje ▷ Oljen på spraybokser inneholder ofte løsemidler
Hengsler på skap tunge å bevege/knirker	Hengsler på skap ikke/for lite smurt	Smør skaphengslene med syre- og harpiksfri syntetisk olje
Motorlokkets hevesylinder går tungt	Motorlokkets hevesylinder ikke/for lite smurt	Smør motorlokkets hevesylinder med syrefritt og harpiksfritt fett

Feil	Årsak	Tiltak
Takluke med sveiveløfting går tungt	Gjengespindel ikke smurt	Smør gjengespindel
	Gjengespindel defekt	Sett inn ny gjengespindel
Elektrisk nedfellbar seng beveger seg ikke	Sikring defekt	Skift ut sikringen
	Boenhets-batteriet er tomt, eller strømsentralen har koblet ut på grunn av for lav spenning	Lad boenhets-batteri
	Motoren er defekt	Den nedfellbare sengen kan beveges manuelt i nøddrift, og deretter kontaktes kundeservice

- ▷ Autoriserte forhandlere og servicestasjoner står til disposisjon ved bestilling av reservedeler.

15.1 Vekt og tilleggsutstyr

- ▶ Tilbehør og påbygde, ombygde eller innebygde deler som ikke er godkjent av **HYMER GmbH & Co. KG** kan forårsake skader på kjøretøyet og føre til redusert trafiksikkerhet. Selv om det foreligger en uttalelse fra sakkyndig, en generell driftstillatelse eller en typegodkjenning, kan det ikke dermed garanteres at produktet er av tilfredsstillende kvalitet.
- ▶ Enhver endring av kjøretøyets forinnstilte tilstand kan redusere kjøre- og trafiksikkerheten.
- ▶ Vi påtar oss ikke ansvar for skader forårsaket av produkter som ikke er godkjent av **HYMER GmbH & Co. KG**. Dette gjelder også for ulovlige endringer på kjøretøyet.

Ulike tilleggsutstyr tilbys avhengig av modellserien. Du kan finne ut hvilket tilleggsutstyr som er tilgjengelig for kjøretøyet ditt fra den separat tilgjengelige tilbehørslisten. Du finner også informasjon om vektene til det enkelte tilleggsutstyret der.

16.1 Tekniske data

- ▷ Opplysningene i kjøretøyspapirene vedr. tekniske data er bindende.
- ▷ Ved montering av tilleggsutstyr eller spesialutstyr kan kjøretøyets mål og egenvekt forandres. Avvik innenfor rammen av fabrikkstoleransene (+/- 5 %) er mulig og tillatt.

16.2 Dimensjoner og tillatt antall personer

B-ML	Hjulbase i cm	Lengde i cm	Bredde i cm	Høyde i cm	Tillatt antall personer (soveplasser) Regelmessig / i tillegg
T 780	450	790	235	296	2 + 1
I 780	450	790	235	296	4 + 1
I 790	450	790	235	296	4 + 1
I 880	480	790	235	296	4 + 1
I 890	480	790	235	296	4 + 1

Mer informasjon om tekniske data finnes i kjøretøyspapirene eller bruksanvisning til basiskjøretøyet. De autoriserte forhandlerene og servicestasjonene gir også informasjon om nødvendig.

Smør bakakselen

- ▷ Bakakselen må fornyes av en autorisert spesialist/servicepartner.
- ▷ Smør kun når bakakslingen er avlastet.
- ▷ Bruk kun følgende smørefett for smøringen:
Stabutherm GH 461, fra firma Klüber
(eller et annet smørefett godkjent av chassis-produsenten)

Vektangivelsene og -kontrollene for bobiler er enhetlige innenfor EU og oppført i kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2021/535 (til juni 2022: Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU). 1230/2012). Nedenfor har vi sammenfattet og forklart de viktigste begrepene og lovbestemte kravene fra denne forordningen. Hos våre forhandlere og av HYMER-konfiguratoren på nettstedet vårt får du mer hjelp når det gjelder konfigurasjon av kjøretøyet.

1. Teknisk tillatt totalvekt

Kjøretøyets teknisk tillatte totalvekt (også: teknisk tillatte maksimalvekt i lastet tilstand) (f.eks. 3500 kg) er produsentens vektspesifikasjon som kjøretøyet ikke må overskride. Opplysninger om teknisk tillatt totalvekt for den modellen som du har valgt, finner du i tekniske data. Hvis kjøretøyet i praktisk kjøredrift overskrider den teknisk tillatte totalvekten, er dette en lovovertrødelse som kan straffes med bøter.

2. Vekt i kjøreklar tilstand

Enkelt sagt er vekten i kjøreklar tilstand basiskjøretøyet med standardutstyr pluss en lovfestet spesifisert standardvekt på 75 kg for føreren. Dette omfatter først og fremst følgende punkter:

- vekten av det tomme kjøretøyet pluss ettermonteringer inkludert alle driftsstoffer, som smørefett og olje samt kjølevæske,
- standardutstyr, dvs. alle utstyrsgjenstander som er del av leveringsomfanget og som er montert fra fabrikken,
- ferskvannstank fylt 100 % i kjøredrift (kapasitet iht. produsentens angivelser, 20 liter) og aluminiumsflaske med flytende gass fylt 100 % med en vekt på 16 kg,
- drivstofftank fylt 90 % samt drivstoff,
- føreren, hvis vekt – uavhengig av faktisk vekt – er satt til 75 kg som standard ifølge EU-rett.

Opplysninger om vekt i kjøreklar tilstand for hver modell finner du i våre salgsdokumenter. Det som er viktig er at den verdien som er oppført i salgsdokumentene angående vekt i kjøreklar tilstand, er en standardverdi som ble spesifisert i typegodkjenningsprosessen og som ble kontrollert av myndighetene. Det er rettslig tillatt og mulig at vekten av det kjøretøyet i kjøreklar tilstand som er levert til deg, kan avvike fra den nominelle verdien som er oppført i salgsdokumentene. Lovbestemt, tillatt toleranse utgjør $\pm 5\%$. Dette betyr at EU-lovgiver tar med i beregningen at det kan forekomme vektvariasjoner på leverte deler samt visse variasjoner som skyldes prosess- og værforhold når det gjelder vekt i kjøreklar tilstand. Vektavvikene kan illustreres utfra en eksempelberegning:

- Vekt i kjøreklar tilstand iht. salgsdokumentene: 2850 kg
- Lovbestemt tillatt toleranse på $\pm 5\%$: 142,50 kg
- Lovbestemt tillatt margin for vekt i kjøreklar tilstand: 2707,50 kg til 2992,50 kg

Den konkrete marginen for tillatte vektavvik finner du i de tekniske dataene for hver modell. HYMER bestreber seg veldig på å redusere vektvariasjonene til en så lav minimumsverdi som produksjonsteknisk er mulig. Derfor er det svært sjelden at det forekommer avvik i marginens øvre eller nedre ende, men det er teknisk ikke mulig å utelukke dette fullstendig, til tross for alle optimaliseringer. Derfor blir kjøretøyets faktiske vekt samt overholdelse av tillatt toleranse kontrollert av HYMER gjennom veiing ved produksjonsslutt.

3. Passasjervekt

Produsenten beregner passasjervekten med en standardverdi på 75 kg for hver person, uavhengig av hvor mye personene faktisk veier. Førervekten er allerede en del av kjøretøyets vekt i kjøreklar tilstand (se nr. 2 over) og beregnes derfor ikke på nytt. For en reisemobil som er tillatt for fire personer utgjør passasjervekten følgende $3 \times 75 \text{ kg} = 225 \text{ kg}$.

4. Tilleggsutstyr og faktisk vekt

Som tilleggsutstyr (også: spesialutstyr eller ekstrautstyr) teller, iht. juridisk definisjon, også alle valgfrie utstyrsdeler som ikke er inkludert i standardutstyret, som på produsentens ansvar – dvs. fra fabrikken – monteres på kjøretøyet og som kan bestilles av kunden (f.eks. markise, sykkel- eller motorsykkelholder, satellittanlegg, solcelleanlegg, stekeovn osv.). Opplysninger om enkelt- eller pakkevekt på det bestillbare tilleggsutstyret finner du i våre salgsdokumenter. Utfra denne definisjonen er annet tilbehør som ettermonteres av forhandleren eller deg selv på kjøretøyet ditt etter levering fra fabrikken, ikke del av tilleggsutstyret.

Kjøretøyets vekt i kjøreklar tilstand (se nr. 2 over) og vekten på tilleggsutstyr som fabrikken monterer på kjøretøyet, betegnes samlet som faktisk vekt. Under punkt 13.2 i samsvarssertifikatet (Certificate of Conformity, CoC) finner du de angivelsene som gjelder for ditt kjøretøy etter levering. Vær oppmerksom på at også disse angivelsene er en standardisert verdi. Siden det gjelder en lovbestemt, tillatt toleranse på $\pm 5 \%$ (se nr. 2) for vekten i kjøreklar tilstand – som element for faktisk vekt – kan den faktiske vekten avvike tilsvarende i forhold til angitt, nominell vekt.

5. Nyttelast og minste nyttelast

Montering av tilleggsutstyr er også gjenstand for tekniske og rettslige grenser: Det kan kun bestilles og fabrikkmonteres så mye tilleggsutstyr at det fremdeles er tilstrekkelig ledig plass til bagasje og annet tilbehør (såk. nyttelast), uten at teknisk tillatt totalvekt overskrides. Nyttelasten beregnes ved å trekke vekten i kjøreklar tilstand (nominell verdi iht. salgsdokumentene, se nr. 2 over), tilleggsutstyrvekten og passasjervekten (se nr. 3 over) fra teknisk tillatt totalvekt (se nr. 1 over). For reisemobiler forutsetter EU-regelverket en fastlagt minste nyttelast, som minst må være igjen for bagasje eller annet tilbehør som fabrikken ikke har montert. Minste nyttelast beregnes som følger:

Minste nyttelast i kg $\geq 10 \times (n + L)$

Her gjelder: "n" = maks. antall passasjerer utenom føreren, og "L" = kjøretøyets totale lengde i meter.

For en 6 m lang reisemobil som er tillatt for 4 personer utgjør minste nyttelast altså f.eks. $10 \text{ kg} \times (6 + 4) = 100 \text{ kg}$.

For at minste nyttelast skal kunne overholdes, foreligger det en maksimalt bestillbar kombinasjon av tilleggsutstyr for hver kjøretøymodell. I eksempelet over med en minste nyttelast på 100 kg vil f.eks. tilleggsutstyrets totalvekt på et kjøretøy som er tillatt for fire personer og en vekt på 2850 kg i kjøreklar tilstand utgjøre maksimalt 325 kg:

3500 kg teknisk tillatt totalvekt
- 2850 kg vekt i kjøreklar tilstand
- 3 x 75 kg passasjervekt
- 100 kg minste nyttelast
= 325 kg tillatt totalvekt på tilleggsutstyr

Det er viktig å være klar over at denne beregningen av vekt i kjøreklar tilstand baserer seg på den standardverdien som er spesifisert i typegodkjenningsprosessen, uten at det tas hensyn til de tillatte avvikene for vekt i kjøreklar tilstand (se nr. 2 over). Hvis tilleggsutstyrets tillatte totalvekt (i eksempelet) på 325 kg tilnærmet eller fullstendig fylles opp, kan det ved et vektavvik hende at den anslåtte minste nyttelasten på 100 kg riktignok fremdeles er riktig i forhold til standardverdien på vekten i kjøreklar tilstand, men at det faktisk ikke lenger foreligger tilsvarende lastemulighet. Nedenfor har vi oppført enda et eksempel på en beregning av vekten på et kjøretøy som er tillatt for fire personer, hvis faktiske vekt i kjøreklar tilstand ligger 2 % over nominell verdi:

3500 kg teknisk tillatt totalvekt
- 2907 kg faktisk målt vekt i kjøreklar tilstand (+ 2 % i forhold til angitt verdi på 2850 kg)
- 3 x 75 kg passasjervekt
- 325 kg tilleggsutstyr (tillatt totalvekt)
= 43 kg faktisk lastemulighet (< minste nyttelast på 100 kg)

For å unngå en slik situasjon reduserer HYMER den tillatte totalvekten på samtidig bestillbart, modellrelatert tilleggsutstyr enda mer. Begrensningen for tilleggsutstyr skal garantere at minste nyttelast, dvs. lovbestemt spesifisert fri vekt for bagasje og ettermontert tilbehør, faktisk står til disposisjon som tilleggslast for levert HYMER. Siden vekten av et bestemt kjøretøy først kan konstateres ved veiing etter produksjonsslutt, kan det i svært få tilfeller skje at minste nyttelast ikke lengre kan garanteres ved produksjonsslutt, til tross for denne begrensningen av tilleggsutstyr. For å garantere minste nyttelast selv i slike tilfeller kontrollerer HYMER, sammen med forhandleren og deg, om man skal øke nyttelasten i kjøretøyet, f.eks. ved å redusere tillatt antall personer eller fjerne tilleggsutstyr, før kjøretøyet leveres.

6. Hvordan toleransene for vekt i kjøreklar tilstand har konsekvenser for nyttelasten

Også uavhengig av minste nyttelast bør du ta hensyn til at uunngåelige, produksjonsbetingede variasjoner i vekten i kjøreklar tilstand – både oppover og nedover – gjengir hvordan dette virker inn på gjenværende lastemulighet: Hvis du bestiller kjøretøyet i eksempelet (se nr. 3 over), f.eks. med tilleggsutstyr med en totalvekt på 150 kg, resulterer dette i en anslått nyttelast på 275 kg basert på standardverdien på vekten i kjøreklar tilstand. Den faktiske lastemuligheten du har til disposisjon kan avvike fra denne verdien og være høyere eller lavere på grunn av toleransene. Hvis den tillatte vekten på kjøretøyet ditt i kjøreklar tilstand er 2 % høyere enn det som er angitt i salgsdokumentene, blir lastemuligheten redusert fra 275 kg til 218 kg:

3500 kg teknisk tillatt totalvekt
- 2907 kg faktisk målt vekt i kjøreklar tilstand (+ 2 % i forhold til angitt verdi på 2850 kg)
- 3 x 75 kg passasjervekt
- 150 kg bestilt tilleggsutstyr for gjeldende kjøretøy
= 218 kg faktisk lastemulighet

For å sikre at beregnet nyttelast faktisk foreligger bør du for sikkerhets skyld ta mulige og tillatte toleranser for vekten i kjøreklar tilstand med i beregningen når du konfigurerer kjøretøyet.

Dessuten anbefaler vi at du veier den ferdig lastede reisemobilen før hver reise på en automatisk vekt og tar hensyn til passasjerenes individuelle vekt for å fastslå om den teknisk tillatte totalvekten og den teknisk tillatte totalvekten på akselen overholdes.

12 V-forsyning	
Feillokalisering	256
Slå av	141
Slå på	141
12 V-kontrollampe	141
12 V-spenning	131
230 V-forsyning se 230 V-tilkobling	151
230 V-kontrollampe	144
230 V-sikring	158
230 V-sikringsboks	158
230 V-spenning	150
230 V-tilkobling	151
Feillokalisering	255

A

Ad-Blue	58
Alarmanlegg	34
Alufelger	252
Anhengsbord	
Forminske	102
Gjør om til en sengebase	102
Med delbart støtteben	102
Utvide	102
App HYMER Connect	145
Armlenene, stille inn	48
Automatisk energivalgsystem (AES)	194
Automatisk luftesystem	13, 79

B

Bad	205
Lufting	205
Bakakseltrykk	31
Bakre oppbevaringsrom	29
Bakre seng	109
Barnesenger	107, 109
Barnesete	44
Barnesikringssystemer	44
Batteri se startbatteri eller boenhets-batteri	132
Batteri, lading med solarstrøm	153
Batterialarm	144
Batterienes kapasitet	130
Batterispenning, indikere	142
Belastning	24
Bakre oppbevaringsrom	29
Belastning se også last	24
Belysning	
Bak	241
Boenhet	243
Feillokalisering	255

Førerhus	106
Front	238
Lamper, rengjøre	216
Lyspærer, skifte	237
Lyspæretyper, utvendige	242
Side	242
Betegnelse på dekket	248
Betjeningsdel, varmlufts-varmeanlegg	161
Blendingsfoldegardin, førervindu	54
Åpne	85
Sikre	54
Stenge	85
Blendingsfoldegardin, passasjervindu	54
Åpne	85
Sikre	54
Stenge	85
Blendingsfoldegardin, rengjøre	216
Blendingsfoldegardin, takluke med sveiveløfting	
Åpne	93
Stenge	93
Blendingsfoldegardin, vinduer	
Åpne	84
Stenge	84
Blendingsfoldegardin, vippe-takluke	
Åpne	92
Stenge	92
Blendingsgardin, frontrute	55
Åpne	86
Nøddrift	88
Sikre	87
Stenge	86
Blendingsgardin, rengjøre	216
Blendingsgardin, takluke med vifte	
Åpne	94
Stenge	94
Blendingsgardin, taklukesveiv	
Åpne	90
Stenge	90
Blinklys, se retningsviser	242
Bluetooth	130
Parvis tilkobling av mobilenhet (Pairing)	130
Slå på/av	130
Boenhets-batteri	
Batterialarm	144
Energistatus	136
Feillokalisering	256
Monteringssted	133
Spenning, indikering	142
Boenhetsdør	73, 75
Myggnetting	77

Bord.....	99, 100, 101	Drivstoffpåfylling	57
Dreie	100	Dugg se kondens	79, 80
Forminske	101	Dusj	205
Forskyve	100		
Utvide.....	100		
Bord med sølebordben		E	
Bordplate, dreie	101	Ekstern gasstillkobling.....	122
Bordplate, forskyve	101	Ekstrasete.....	50, 52
Brann		Elektrisk anlegg	
Oppførsel ved	13	230 V-tilkobling, feillokalisering	255
Slukking	13	Begrepsforklaringer	129
Brannfare, unngå	13	Belysning, feillokalisering	255
Brannvern	13	Feillokalisering	255
Bremseanlegg, feillokalisering	255	Sikkerhetsanvisninger	18
Bremser	43	Elektrisk justerbare ytterspeil	54
Kontrollere.....	43, 255	Energistatus, boenhets-batteri	136
Buffet, multifunksjonsratt.....	97		
Butangass	17, 120	F	
		Faktisk kjøretøyvekt	20, 23
C		Feillokalisering	
Campingflasker, bruke	18, 121	12 V-forsyning	256
		230 V-tilkobling.....	255
D		Batteri	256
Dekk		Belysning.....	255
Bæreevne	250	Boenhets-batteri.....	256
Dekktrykk	253	Bremseanlegg	255
Dekkvalg	248	Elektrisk anlegg.....	255
Generelle råd	247	Gassanlegg	258
Håndtering av dekkene.....	249	Gasskomfyr	258
Merking	248	Innvendig dør	265
Økt slitasje	15, 37, 247, 253	Karosseri	265
Dekkskifte se hjulbytte	250	Kjøleskap.....	261
Deler se tilleggsutstyr.....	14	Klimaanlegg.....	261
Dimensjoner, se tekniske data.....	269	Lufftjæring	255
Dobbeltsekk	112	Møbelklaffer.....	265
Nøddrift	113	Startbatteri.....	256
Dører		Toalett	264
Boenhetsdør	73	Vannforsyning	264
Feillokalisering	265	Varmeanlegg.....	258
Lås	75	Varmelufts-varmeanlegg	259
Dørlås.....	75	Varmtvannsbereder.....	259
Driftsmåter, kjøleskap (Dometic)	194	Vekselretter	257
Driftsmåter, klimaanlegg (Truma)	176	Felgdimensjoner.....	250
Driftsmåter, varmlufts-varmeanlegg.....	165	Felgtype.....	247
Driftsmåter, varmtvannsbereder (Alde).....	170	Fjernkontroll, sentrallås	73
Driftsmåter, varmtvannsbereder (Truma)	165	Fjernstyring Truma-apparater	
Driftsmåter, varmtvanns-varmeanlegg.....	170	Bluetooth	180
Drikkevann-påfyllingsstuss		Mobilnett.....	180
Åpne.....	200	Fjernsynsapparat.....	34
Stenge.....	200	Flatskjerm	34, 103, 104
		Plassere	103
		Før kjøring	19

Førerdør, innvendig		Gassslukt.....	16, 119, 258
Åpne.....	76	Gassregulator.....	36
Låse.....	76	Gass-stekeovn.....	187, 190
Førerdør, utvendig		Slå av.....	190
Åpne.....	75	Slå på.....	189, 191
Låse.....	75	Gasstilkobling, ekstern.....	122
Førersete.....	47	Gasstrykkregulator, skrueforbindelser.....	121
Armlenene, stille inn.....	48	Grill.....	188
Dreie i kjøreposisjon.....	48	Slå av.....	189
Innstilles i setets lengderetning.....	48	Slå på.....	188
Ryggstø, stille inn.....	48	GRP-deler, stell.....	213
Setehelling, stille inn.....	48	Grunnutstyr.....	21
Setehøyde, stille inn.....	48	Gulvoppbevaringsrom.....	96
Forheng, førervindu.....	55		
Forheng, frontrute.....	55	H	
Forheng, passasjervindu.....	55	Håndbremse.....	61
Første igangsetting.....	19	Dra til.....	14
Forteltlampe.....	242	Håndtering av dekkene.....	249
Frostfare.....	197, 201	Hensivningsklistremerker.....	246
Fullstendig utlading.....	129	Hevebord.....	99
		Bordhøyde, stille inn.....	99
G		Bordplate, forskyve.....	99
Garasjeport.....	76	Ominnredning til sengebase.....	99
Nøddopplåsing.....	76	Hjelp ved uhell.....	40
Gassanlegg		Hjulbytte.....	250
Betjening.....	124	Tiltrekningsmoment.....	251
Defekt.....	16, 119, 258	Ved alufelger.....	252
DuoControl.....	124	Holdebremse, se håndbremse.....	61
Feillokalisering.....	258	Hovedbryter 12 V.....	141
Gassflasker, skifte.....	124	Høyt gassforbruk.....	16, 119, 258
Generelle råd.....	16	Høytrykksspyler, vaske med.....	211
Ingen gass.....	258	Hvilemodus, kjøretøy, aktiver.....	227
Omkoblingsautomatikk.....	124	Hvilespenning.....	129
Gassavstengeventil.....	121	Hvilestrøm.....	129
Symboler.....	121, 159	Hvilestrømforbruk.....	229
Gassbluss.....	187	Hydrauliske støttebein.....	63
Slå av.....	188	HYMER Connect-App.....	145
Slå på.....	187		
Gassfilter.....	127	I	
Skifte.....	233	Igangsetting	
Gassflasker.....	120	Etter lagring over vinteren.....	228
Sikkerhetsanvisninger.....	17, 120	Etter midlertidig lagring.....	228
Skifte.....	126, 128	Indikeringer	
Gassgrill.....	187, 188	Batterispenning.....	142
Slå av.....	189	Fyllenivå spillvannstank.....	143
Slå på.....	188	Fyllenivå vanntank.....	143
Gasskap.....	17, 120, 123	Induksjonskokeflate	
Gasskomfyr		Barnesikring.....	186
Feillokalisering.....	258	Slå av.....	185
Rengjøre.....	217	Slå på.....	185
Slå av.....	183, 185		
Slå på.....	182, 185		
Gasskomfyr se også komfyr.....	187		

Innebelysning	243
Innebelysning, feillokalisering	255
Innebygde apparater	159
Anvisninger	14
Innvendig dør, feillokalisering	265
Innvendig stell	216
Insektnettsjalusi, rengjøre	216
Insektnettsjalusi, takluke med sveiveløfting	
Åpne	93
Stenge	93
Insektnettsjalusi, vinduer	
Åpne	85
Stenge	85
Insektnettsjalusi, vippe-takluke	
Åpne	92
Stenge	92
Inspeksjoner	232
Isofix festesystem for barnesete	47
 J	
Jordfeilbryter	151
Kontrollere	158
 K	
Kabeltrommel	151
Kjettinger	36
Kjøleskap	67
Å veksle mellom energikildene	195
Betjening	196
Driftsmåter	194
Feillokalisering	261
Luftegitter, ta av	193
Rammeoppvarming	195
Regulering av kjøleskaptemperatur	195
Sikkerhetsanvisning	191
Slå av	196
Slå på	196
Vinterdeksel	193
Kjøleskapets luftegitter, ta av	193
Kjørehastighet	41
Kjørenivå	42
Kjøretøy, vaske	212
Kjøretøylysning, se belysning	237
Kjøring	39
Klaffelås	
Åpne	79
Stenge	79
Klimaanlegg (Truma)	176
Automatisk drift	177
Belysning	179
Driftsmåter	176
Fjernkontroll	177
Kjøling	178
Luftfordeling	178
Omluft	178
Slå av	177
Slå på	177
Stille drift	179
Timer	179
Varmeanlegg	178
Klimaanlegg, feillokalisering	261
Kobling av tilhenger	16
Generelle råd	31
Sikkerhetsanvisninger	16
Kokeplass	181
Komfyr	187
Slå av	188
Slå på	187
Komfyr se gasskomfyr	
eller gasstekeovn	182, 183
Kondens på akrylglass-dobbeltvinduet	80
Kondens på gulv-understellforskruinger	79
Kontrolllampe, 12 V	141
Kontrolllampe, 230 V-forsyning	144
Kontrolllampe, toalett	206
Kontroller se sjekkliste	37
Kontroller, lovlige	231
Kontrollfrister	231
Konturlys	242
Konvensjonell belastning	22
Kvelningsfare	13, 79
 L	
Lagring	
Generelt	224
Midlertidig	224
midlertidig (toalett)	209
Lamper	243
Rengjøre	216
Langsgående benk, ominnredning til	
senger	117
Lås	
Boenhetsdør	75
Førerdør	75
Utvendig luke	78, 79
Last se også belastning	19
Lekkasjevann i kjøretøyet	264
Lettmetallfelger se alufelger	252
Lovlige kontroller	231
L-sittegruppe, ominnredning til senger	116
Luftdyser, innstilling	161

Luftfjæring	244
Feillokalisering	255
Lufting	79
Bad.....	205
Lyspærer, se lyspærer	237
Lyspærer, skifte	237
Belysning bak.....	241
Belysning front	238
Belysning side.....	242
Boenhet.....	243
Lyspæretyper, utvendige	242
Nummerskiltlys.....	241
Tredje bremselys	241
Utelys	237

M

Markeringslys.....	242
Markise.....	68, 70
Mekaniske støttebein	
Lengde, justere	63
Skyve ut	63
Trekke in	63
Miljøvernansvisninger	10
Mineralmateriale-overflater, rengjøring.....	219
Møbelflater, rengjøre.....	216
Møbelklaffer, feillokalisering.....	265
Monitor, ryggekamera	55
Monteringssted	
230 V-sikringsboks	158
7"-panel.....	145
Ad-Blue-tank	58
Betjeningsdel satellittanlegg	105
Betjeningsdel varmeanlegg	161, 168
Boenhets-batteri	133
Indikatorpanel for solaranlegg	153
Kuleventil varmeveksler	174
Nedbruddsanrop	40
SCU	147
Sikringer.....	154
Startbatteri	132
Strømsentral	139
Truma iNet-Box.....	181
Vannfilter.....	202
Vekselretter.....	149
Motorlokk.....	56
Åpne.....	56
Stenge.....	56
Motorrom, stell	213
Multifunktions-Buffer	97
Multimedia-System	34
Myggnetting, rengjøre	216

Myggnetting, sveivetakluke	
Åpne	90
Stenge	90

N

Nakkestøtter	49
Demontering.....	49
Justere.....	49
Nedfellbar seng	
Åpne	107
Sikkerhetsnett.....	108
Stenge	108
Stige	108
Nedfellbar seng, elektrisk betjent	109
Åpne	110
Driftsberedskap, opprette	110
Nøddrift.....	111
Overlastvern	110
Stenge	110
Nødsett	249
Nøkkelsett.....	19

O

OEM-Service	37
Offroad-nivå.....	42
Oljenivå, kontrollere.....	57
Ominnredning til senger	
Langsgående benk og enkeltsete	117
L-sittegruppe og enkeltsete.....	116
L-sittegruppe til ekstraseng	116
Oppbevaringsrom	96
Oppkjøringsklosser.....	61
Oppvarming av bakre oppbevaringsrom	175
Overbelastning	24
Overflater i rustfritt stål, rengjøres	218

P

Påfyllingsstuss for drivstoff.....	57
Åpne	58
Stenge	58
Panel (LT 98).....	141
Panel, 7 tommer	144
Monteringssted.....	145
Panel, se også indikeringer	141
Passasjer sete	47
Armlenene, stille inn	48
Dreie i kjøreposisjon.....	48
Innstilles i setets lengderetning	48
Ryggstø, stille inn	48
Setehelling, stille inn	48
Setehøyde, stille inn	48

Passasjervindu		Sikkerhetsbelter.....	43
Åpne.....	81	Rengjøre.....	216
Stenge.....	81	Riktig festing.....	43
Persienner, frontrute	87	Sikkerhetsnett, nedfellbar seng.....	108
Personlig utstyr	23	Sikringer	
Plastdeler i toalett- og boenhet, rengjøre.....	216	230 V-sikring	150, 158
Propangass	17, 120	For senkbar flatskjerm.....	157
Putetrekk, rengjøre	219	For Thetford-toalett	156
PVC-gulvbelegg, rengjøre	216	For TV-satellittanlegg.....	157
		For varmtvanns-varmeanleg	156
		For vekselretter	157
		For ventilasjonssystem.....	156
		Monteringssteder	154
		Sikringer 12 V.....	154
		Ved boenhets-batteriet.....	156
		Ved startbatteriet.....	155
		Sikringer 12 V	154
		For Thetford-toalett	156
		For TV-satellittanlegg.....	157
		For vekselretter	157
		Ventilasjonssystem	156
		Sikringsknapp, vindu med åpning utover	81
		Sitteplassfordning.....	53
		Sjekkliste	
		Før kjøring	37
		Til idriftsetting etter lagring	228
		Trafikksikkerhet	37
		Skifte ut varmevæske.....	234
		Skinntrekk, rengjøre	219
		Slepeøye, montere	59
		Sleping.....	59
		Smart-Battery-System	132
		Smør bakakselen	232, 271
		Solaranlegg	153
		Solceller.....	137
		Solskjerm, frontrute	55
		Spillvannsmengde, indikere	143
		Spillvannstank	203
		Bryter for tappekran	203
		Feillokalisering	264
		Fyllnivå, indikere	143
		Rengjøre.....	223
		Stell	223
		Tankalarm	144
		Tappekran	203
		Startbatteri	
		Baterialarm	144
		Feillokalisering	256
		Lade	132
		Monteringssted.....	132
		Spenning, indikering.....	142
		Stekeovn se gass-stekeovn	190
R			
Reisebarnesenger.....	107, 109		
Rengjøre se stell	211		
Reservedeler.....	244		
Reservehjul	249		
Reservenøkkel	246		
Resirkuleringsvifte.....	161		
Retningsviser	242		
Ryggekamera.....	55		
S			
Sanitæranlegg.....	197		
Satellittanlegg	105		
Med automatisk antenneposisjonering	105		
SCU.....	146		
Monteringssted	147		
Senger.....	107		
Bakre seng; utvidelse	114		
Dobbelt seng.....	112		
Enkelt seng bak, liggeflate forlengelse	115		
Skjerm/sengehest	113		
Sentrallås	73		
Fjernkontroll	73		
Serienummer	245		
Service- og distribusjonspartnere	231		
Seter, dreie	95		
Setevarme.....	49		
Sikkerhets-/avtappingsventil			
varmtvannsbereder	164		
Monteringssted	164, 210		
Sikkerhetsanvisninger.....	13		
Brannvern	13		
Elektrisk anlegg	18		
Hjulbytte	250		
Kobling av tilhenger	16		
Kokeplass	181		
Trafikksikkerhet.....	14		
Vannanlegg.....	18		
Sikkerhetsbeltepanel.....	44, 98		
Montering	98		

Stell	211	Sveivetakluke	90
Blendingsfoldegardin	216	Åpne	90
Blendingsgardin	216	Blendingsgardin, åpne	90
GRP-deler	213	Blendingsgardin, lukke	90
Høytrykksspyler, vaske med	211	Myggnetting, åpne	90
Innvendig stell	216	Myggnetting, stenge	90
Innvendige plastdeler	216	Stenge	90
Insektnettsjalusi	216	Symboler	
Kjøkkeninnredning	217	For gassavstengeventiler	121
Lagring	224	Symboler for gassavstengeventil	159
Lamper	216	Symboler for sikkerhetsanvisninger	9
Møbelflater	216	System Control Unit	146
Motorrom	213		
Myggnetting	216		
Om vinteren	223		
Overflater i rustfritt stål	218	T	
Putetrekk	219	Tåkelys	240
PVC-gulvbelegg	216	Takluke med sveiveløfting	92
Sikkerhetsbelte	216	Åpne	93
Skinntrekk	219	Blendingsfoldegardin	93
Spillvannstank	223	Feillokalisering	266
Stigtrinn	215	Insektnettsjalusi	93
Teppegulv	216	Stenge	93
Undergulv	213	Takluke med vifte	93
Utvendig stell	211	Åpne	94
Vannanlegg	221	Blendingsgardin	94
Vannledninger	222	Boost-funksjon	95
Vanntank	221	Lufttilførsel	94
Varmtvanns-varmeanlegg	233	Stenge	94
Vaske	212	Utlufting	94
Ved midlertidig lagring	224	Vifte, slå av	95
Veggbelegg, innvendig	217	Vifte, slå på	94
Vindusruter	212	Taklucker	89
Vindusspyleranlegg	214	Sveivetakluke	90
Vindusvisker	214	Takluke med sveiveløfting	92
Stige, nedfellbar seng	108	Taklukevindu	
Stigtrinn	32, 61	Åpne	83
Skyve ut	33	Langvarig lufting	84
Stell	215	Stenge	83
Trekke in	33	Tanklokk, se påfyllingsstuss til drivstoff	57
Varselsignal	33	Tappekraner, monteringssted	210
Stigtrinn, førerdør	33	Teknisk tillatt totalvekt	20, 23
Still inn sete	47	Tekniske data	269
Støttebein	62	Teppegulv, rengjøre	216
Lengde, justere	62	Tilbehør, montering	14
Nødbetjening	66	Tilhengerkobling	32
Skyve ut	63, 65	Med avtagbar kulehals	31
Trekke in	63, 66	Tilkoblingsledning se 230 V-tilkobling	151
Støttekloss	61	Tillatt totalvekt, se teknisk tillatt totalvekt	20
Støttelast	31	Tilleggslast	19
Støtter se støttebein	62	Beregning	23
Strømsentral	138	Eksempel på beregning	21
Lagring	140	Sammensetning	21
Monteringssted	139		
Oppgaver	140		

Varselmerker.....	246	Vinduer	80
Varselsignal, stigtrinn.....	33	Blendingsfoldegardin.....	84
Vaskbeskyttelse	34	Insektnettsjalusi.....	84
Vaske med høytrykksspylere	211	Vindusheis.....	53
Vedlikeholdsarbeid.....	232	Vindusruter, rengjøre.....	212
Kjøleskap	235	Vindusspyleranlegg, stell.....	214
Kokeplass	235	Vindusspylervæske, fyller.....	57
Luftfjæring	244	Vindusvisker, stell.....	214
Varmtvanns-varmeanlegg.....	233	Vindusviskerblad, skifte.....	236
Veggebelegg, innvendig, stell.....	217	Vintervedlikehold	223
Vekselretter.....	137, 147	Vippe-takluke.....	91
Feillokalisering	257	Åpne	91, 92
Moneringssted	149	Blendingsfoldegardin.....	92
Vekt i kjøreklar tilstand.....	21	Insektnettsjalusi.....	92
Vekt og tilleggsutstyr.....	267	Låse i luftstilling	91
Ventilasjonssystem (toalett).....	208, 244	Stenge	91
Vindu med åpning utover			
Åpne.....	81		
Blendingsfoldegardin	84		
Insektnettsjalusi	85		
Langvarig lufting	82		
Stenge.....	82		
		Y	
		Ytterspeil, elektrisk justerbare, justere	54

